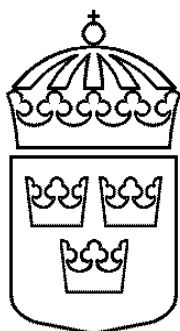

Regeringens proposition

2005/06:100

2006 års ekonomiska vårproposition

Förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken samt tilläggsbudget m.m.

Regeringens proposition 2005/06:100

2006 års ekonomiska vårproposition

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 6 april 2006

Göran Persson

Pär Nuder
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken samt förslag till tilläggsbudget för 2006. Regeringen redovisar även en bedömning av kommunsektorns ekonomiska utveckling. I bilaga 1 presenterar regeringen sin bedömning av hur den svenska ekonomin kommer att utvecklas under de närmaste åren.

Innehållsförteckning

1	Finansplan – Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken....	13
1.1	Alla ska få vara med och bygga framtidens Sverige	13
1.2	Stark tillväxt	14
1.3	Sunda offentliga finanser	17
1.4	Fler jobb - lägre arbetslöshet.....	20
1.5	Sverige ska bli världens bästa land att åldras i	26
1.6	Satsning på ungdomar – en investering för framtiden.....	29
1.7	Satsningar för bättre integration	32
1.8	Rättvisa och trygghet.....	35
1.9	Investera i kommande generationers miljö	37
1.10	Mer välfärd för varje skattekrona.....	40
1.11	Reformer för hållbar tillväxt och rättvisa sedan 1994.....	43
2	Förslag till riksdagsbeslut	59
3	Lagförslag.....	67
3.1	Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395).....	67
3.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostads- tillägg till pensionärer m.fl.....	69
3.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:113) om elcertifikat	70
3.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2005:30) om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor	71
3.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmnings- system i bostadshus	72
3.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:000) om ändring i lagen (2003:113) om elcertifikat	73
4	Budgetpolitiska mål samt statens och den offentliga sektorns finanser	77
4.1	Budgetpolitiska mål	77
4.1.1	Utgiftstak för staten	78
4.1.2	Överskott i den offentliga sektorns finanser	79
4.2	Utgifts- och inkomstförändringar	81
4.3	Statsbudgetens utveckling	86
4.3.1	Statsbudgetens utfall 2005.....	86
4.3.2	Statsbudgetens inkomster	87
4.3.3	Statsbudgetens utgifter.....	88
4.3.4	Statsbudgetens saldo, statens finansiella sparande och statsskulden	89
4.4	Kommunsektorns finanser	94
4.5	Ålderspensionssystemet	95

4.6	Den offentliga sektorns finanser	96
5	Inkomster	99
5.1	Sammanfattning	99
5.2	Förutsättningar för prognosen	100
5.2.1	Makroekonomiska förutsättningar	100
5.2.2	Ändrade skatteregler	101
5.2.3	Sammanfattning av ändrade skatteregler 1999–2008	102
5.2.4	Osäkerheter i prognoserna	104
5.3	Offentliga sektorns skatteintäkter och statsbudgetens inkomster	104
5.3.1	Skatt på arbete	104
5.3.2	Skatt på kapital	108
5.3.3	Skatt på konsumtion och insatsvaror	111
5.3.4	Restförda och övriga skatter	114
5.3.5	Tillkommande inkomster	114
5.3.6	Avräkningar	114
5.3.7	Periodiseringar	115
5.3.8	Övriga inkomster	115
5.4	Jämförelse med beräkningen till budgetpropositionen för 2006	116
5.5	Skattekvoten	118
5.6	Gällande skatteregler	119
5.6.1	Skatt på arbete	119
5.6.2	Skatt på kapital	120
5.6.3	Skatt på konsumtion och insatsvaror	122
6	Utgifter	127
6.1	Inledning	127
6.2	Makroekonomiska förutsättningar	127
6.3	Utgiftsprognos 2006	129
6.3.1	Takbegränsade utgifter 2006	129
6.4	Utgifter fram till och med 2008 och förändringar jämfört med BP06	135
6.4.1	Utgifter per utgiftsområde	135
6.4.2	Utgiftsförändringar jämfört med budgetpropositionen för 2006 till följd av förslag och aviseringar	138
6.4.3	Övriga utgiftsförändringar jämfört med budgetpropositionen för 2006	149
6.5	Analys av utgiftsutvecklingen 1997–2008	152
6.6	Ändrad fördelning av ändamål och verksamheter på utgifts- områden	158
7	Tilläggsbudget	163
7.1	Förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för 2006	163
7.2	Tilläggsbudget per utgiftsområde	163
7.2.1	Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	163
7.2.2	Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	165
7.2.3	Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	168
7.2.4	Utgiftsområde 4 Rättsväsendet	168
7.2.5	Utgiftsområde 5 Internationell samverkan	168
7.2.6	Utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	169

7.2.7	Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	169
7.2.8	Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar	170
7.2.9	Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	173
7.2.10	Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom.....	175
7.2.11	Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.....	176
7.2.12	Utgiftsområde 14 Arbetsliv.....	178
7.2.13	Utgiftsområde 15 Studiestöd	179
7.2.14	Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.....	180
7.2.15	Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.....	182
7.2.16	Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande.....	183
7.2.17	Utgiftsområde 19 Regional utveckling.....	184
7.2.18	Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård	185
7.2.19	Utgiftsområde 21 Energi.....	186
7.2.20	Utgiftsområde 22 Kommunikationer	191
7.2.21	Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	193
7.2.22	Utgiftsområde 24 Näringsliv.....	197
7.2.23	Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	197
7.3	Redovisning av viss inkomst på statsbudgeten	198
8	Kommunal ekonomi.....	201
8.1	Inledning.....	201
8.2	Utvecklingen under 2005	202
8.3	Utvecklingen 2006–2008	203
8.4	Beräkning av ramen för allmänna bidrag till kommuner	204
8.5	Andra bidrag och ersättningar.....	206
8.6	Övriga frågor	206
<i>Bilagor</i>		
<i>Bilaga 1</i>	<i>Svensk ekonomi</i>	
<i>Bilaga 2</i>	<i>Redovisning av skatteutgifter</i>	
<i>Bilaga 3</i>	<i>Fördelningspolitisk redogörelse</i>	

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 6 april 2006

Tabellförteckning

1.1 BNP-tillväxt och KPI	14
1.2 Försörjningsbalans	14
1.3 Bidrag till BNP-tillväxt	15
1.4 Nyckeltal.....	16
1.5 Finansiellt sparande i EU	17
1.6 Offentliga finanser	18
1.7 Kommunsektorns finanser	19
1.8 Vissa statliga bidrag till kommunsektorn jämfört med 2004.....	19
1.9 Sysselsättning, arbetslöshet, löne- och produktivitetsutveckling	23
1.10 Satsningar på äldre.....	28
1.11 Satsningar på integration.....	34
1.12 Satsningar till följd av tillfällig asyllag.....	35
1.13 Gröna nyckeltal	40
1.14 Kostnad för ett bostadslån.....	43
1.15 Nyckeltal, högskolan	45
2.1 Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag 2006.....	62
4.1 Fastställda utgiftstak och utfall 2001–2005	78
4.2 Den offentliga sektorns finansiella sparande.....	78
4.3 Av riksdagen beslutade årsvisa budgetpolitiska mål.....	78
4.4 Prognos för den offentliga sektorns finansiella sparande samt budgeteringsmarginalen.....	78
4.5 Utgiftstak för staten 2004–2008.....	79
4.6 Finansiellt sparande i offentlig sektor	80
4.7 Nu föreslagna och aviserade utgifts- och inkomstförändringar.....	82
4.8 Budgeteffekter i förhållande till föregående år av tidigare beslutade och aviserade samt nu föreslagna utgifts- och inkomstförändringar	84
4.9 Statsbudgetens utfall 2005	86
4.10 Statsbudgetens inkomster 2005–2008.....	87
4.11 Statsbudgetens utgifter 2005–2008	88
4.12 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med föregående år	89
4.13 Statsbudgetens saldo 2005–2008	90
4.14 Statsbudgetens saldo och statens finansiella sparande.....	92
4.15 Statsbudgetens saldo samt justering för större engångseffekter	93
4.16 Statsskuldens förändring 2005–2008	94
4.17 Kommunsektorns finanser	94
4.18 Ålderspensionssystemet	95
4.19 Den offentliga sektorns finanser.....	96
5.1 Totala skatteintäkter, offentliga sektorns inkomster och statsbudgetens inkomster.....	99
5.2 Totala skatteintäkter och statsbudgetens inkomster – skillnader jämfört med budgetpropositionen för 2006	100

5.3	Antaganden och förändringar jämfört med budgetpropositionen för 2006	101
5.4	Regeländringar, bruttoeffekter i förhållande till föregående år	103
5.5	Skattepliktiga inkomster 2004–2008	105
5.6	Kommunernas skatteunderlag	105
5.7	Offentliga sektorns skatteintäkter och statsbudgetens inkomster	106
5.8	Kommunernas skatteintäkter, faktisk och underliggande utveckling	107
5.9	Intäkter från statlig inkomstskatt	107
5.10	Skattereduktioner	108
5.11	Energi och koldioxidskatt	113
5.12	Underliggande utveckling av energi- och koldioxidskatt	113
5.13	Utgifter som ges via skattekrediteringar på budgetens inkomstsida.....	114
5.14	Uppbördsförskjutningar	115
5.15	Betalningsförskjutningar	115
5.16	Övriga inkomster.....	115
5.17	Aktuell prognos jämfört med budgetpropositionen för 2006	117
5.18	Skattekvot	119
5.19	Grundavdrag vid inkomstbeskattningen.....	119
5.20	Inkomstskatt för olika årslöner 2006 vid 31,60 procent kommunalskattesats	119
5.21	Arbetsgivaravgifter och egenavgifter m.m.	120
5.22	Skattesatser för olika slag av fastigheter.....	121
5.23	Förmögenhetsskatt.....	122
5.24	Skattesatser för olika tobaksslag	122
5.25	Skattesatser för olika alkoholslag	122
5.26	Urval av skattesatserna	123
5.27	Vissa fordonsskattesatser	123
6.1	Makroekonomiska förutsättningar.....	128
6.2	Statsbudgetens utgifter 2006.....	129
6.3	Takbegränsade utgifter 2006	129
6.4	Beräknad förändring av anslagsbehållningar 2006	132
6.5	Utgifter 2005 och 2006.....	134
6.6	Utgifter per utgiftsområde 2005–2008.....	136
6.7	Förändring av beräknade utgiftsramar 2007 och 2008 jämfört med budgetpropositionen för 2006.....	137
6.8	Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med budgetpropositionen för 2006	138
6.9	Regeringens samlade åtgärder för äldre 2006–2008.....	140
6.10	Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar.....	147
6.11	Volym 2004–2008	151
6.12	Utgifter 1997–2008.....	154
6.13	Utgifternas procentuella andel av takbegränsade utgifter 1997–2008.....	156
8.1	Resultaträkning 2003–2005	202
8.2	Kommunsektorns finanser 2005–2008.....	203
8.3	Förändring av kommunsektorns skatteunderlag 2004–2008	203
8.4	Resultaträkning 2005–2008	204
8.5	Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	204
8.6	Anslaget 48.1 Kommunalekonomisk utjämning	205

Diagramförteckning

1.1 Real BNI per capita 1995-2004.....	15
1.2 Bostadsräntor.....	16
1.3 Utgiftstak.....	18
1.4 Sysselsättningsgrad 2004.....	20
1.5 Antal sjukpenningdagar	25
1.6 Den offentliga sektorns nettoförmögenhet.....	43
1.7 Reallöneutveckling	44
1.8 Öppen arbetslöshet	44
1.9 Antal nystartade företag	46
1.10 Antal personer i behov av socialbidrag	47
1.11 Påbörjade lägenheter	52
1.12 Antal 1-3-placeringar i Lissabonstrategin	54
1.13 Antal extremt fattiga i världen.....	55
1.14 Planerat bistånd som andel av BNI 2006	55
4.1 Statsskuld i miljarder kronor och som andel av BNP 1990–2008	93
5.1 Löner i privat och offentlig sektor	104
5.2 Sjukpenning och arbetslöshetsersättning	105
5.3 Intäkts- och utgiftsräntor samt kapitalvinster som andel av BNP.....	109
5.4 Kapitalvinster.....	109
5.5 Inkomstskatt bolag	109
5.6 Bolagens inkomstskatt i relation till BNP	110
5.7 Fastighetsskatt uppdelad efter fastighetsslag	110
5.8 Förmögenhetsskatt	110
5.9 Mervärdesskatt uppdelad på sektorer 2005.....	111
5.10 Utveckling av intäkter från mervärdesskatt uppdelad efter sektorer 2004–2008	111
5.11 Dekomponering av utgående mervärdesskatt 1999–2005	111
5.12 Konsumtion av tobak.....	112
5.13 Alkoholskatt per produktslag.....	112
5.14 Privatinförsel av sprit 2001–2005	112
5.15 Skatt på energi	113
5.16 Marginalskatt vid olika inkomstnivå	120
6.1 Skillnad mellan utgiftsprognos för 2006 och anvisade medel i statsbudgeten för 2006.....	130

1

Finansplan

Riktlinjer för den ekonomiska politiken
och budgetpolitiken

1 Finansplan

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

1.1 Alla ska få vara med och bygga framtidens Sverige

Att pressa tillbaka arbetslösheten och öka sysselsättningen är en huvuduppgift för regeringen. Sedan 1994 har sysselsättningen ökat med cirka 300 000 personer. Men det räcker inte. Regeringens långsiktiga mål är full sysselsättning.

Den svenska ekonomin utvecklas starkt. År 2005 blev tillväxten högre än förväntat och de offentliga finanserna visade större överskott än prognostiserat. Dessutom vände utvecklingen på arbetsmarknaden under andra halvåret 2005.

Förutsättningarna ser goda ut för en fortsatt stark ekonomisk utveckling. Den internationella konjunkturen är god, de svenska hushållen väntas öka sin konsumtion ytterligare och investeringstillväxten är hög. Sammantaget bedöms tillväxten bli 3,6 procent 2006 och 3,0 procent 2007. Även de offentliga finanserna utvecklas starkt. Under 2006 väntas statsskulden minska såväl i kronor som andel av bruttonationalprodukten (BNP).

Arbetsmarknaden fortsätter att utvecklas positivt. Cirka 80 000 fler personer bedöms vara sysselsatta 2006 jämfört med 2005, och mer än hälften av ökningen väntas i privat sektor. Men det är inte bara sysselsättningen som ökar – det gör även utbudet av arbetskraft. Många av dem som har varit arbetslösa en längre tid kan fortfarande ha svårt att finna ett arbete. Därför krävs det fortsatta åtgärder för att minska arbetslösheten. Dessutom måste den goda tidens ekonomiska problem, med begynnande brist på

arbetskraft i vissa branscher och sektorer, förebyggas.

Vårpropositionen innehåller nya åtgärder för att minska arbetslösheten och öka sysselsättningen. Med dessa väntas den öppna arbetslösheten falla till cirka 4,5 procent i slutet av 2006. Det innebär att arbetslöshetsmålet, enligt Statistiska centralbyråns tidigare beräkningsmetoder, nås i slutet av 2006.

Det goda ekonomiska läget ska användas till att rusta Sverige inför framtiden. I denna proposition föreslås nya satsningar på äldre, ungdomar, integration, tandvård, bostäder, miljö och företagande. Välfärden ska byggas ut så att klyftorna kan minska. Arbetet för att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle ska intensifieras. Alla ska få vara med och bygga framtidens Sverige. Den svenska modellen ska utvecklas – inte avvecklas.

Finansplanen innehåller förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken på kort och lång sikt. Därmed skapas underlag för en övergripande diskussion om den ekonomiska politiken.

Vårpropositionen bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

1.2 Stark tillväxt

Fortsatt stark global tillväxt

Trots höga oljepriser under 2005 fortsatte den internationella ekonomin att växa i god takt, huvudsakligen till följd av en stark industrikonjunktur. Under 2006 väntas ännu fler länder och regioner visa stark tillväxt.

I Förenta staterna har den inhemska efterfrågan drivit tillväxten under en längre tid. Tillväxtutsikterna ser goda ut också för 2006, trots att den mindre expansiva penningpolitiken väntas dämpa husprisutvecklingen och bidra till att bostadsbyggandet avtar. Tillväxten väntas dock bli något lägre under andra hälften av 2006 och under 2007.

I Japan har ekonomin fortsatt att stärkas efter många år av lågkonjunktur. Tillväxten uppgick till 2,7 procent 2005, och utsikterna ser fortsatt goda ut. Arbetsmarknaden förbättras successivt, hushållen blir allt mer optimistiska om framtiden, företagssektorn visar goda vinster och priserna har börjat stiga. Samtidigt är valutan svag och penningpolitiken expansiv.

Tabell 1.1 BNP-tillväxt och KPI

Procentuell förändring, om inget annat anges

	2005	2006	2007
Bruttonationalprodukt (BNP)			
Världen	4,4	4,5	4,1
Förenta staterna	3,5	3,5	2,9
Japan	2,7	3,2	2,6
Euroområdet	1,3	2,1	1,9
Storbritannien	1,8	2,2	2,5
Norge	2,3	2,8	2,5
Danmark	3,4	2,7	2,0
Finland	2,1	3,4	2,7
Sverige	2,7	3,6	3,0
Konsumentpriser (KPI)			
Förenta staterna	3,4	2,8	2,4
Euroområdet	2,1	2,0	2,1
Japan	-0,3	0,3	0,6
Sverige	0,5	1,4	2,2

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Under andra halvan av 2005 stärktes tillväxten i euroområdet betydligt. En fortsatt stark investeringskonjunktur driver tillväxten framöver. De framåtblickande indikatorerna tyder på en stark tillväxt under inledningen av 2006. Konsumtionen väntas öka i takt med att

läget på arbetsmarknaden ljusnar. I Tyskland bedöms tillväxten bli 1,7 procent 2006.

Hög svensk tillväxt

Den svenska ekonomin utvecklas starkt. Hushållen ökar sin konsumtion till följd av stigande inkomster, god förmögenhetsställning, låga räntor och ökad sysselsättning. Exporten fortsätter att öka till följd av en god utveckling på svenska exportmarknader. Världsmarknadstillväxten väntas bli 7,8 procent 2006 och 7,2 procent 2007.

Ett högt kapacitetsutnyttjande tillsammans med en god lönsamhet i företagssektorn gör att investeringstillväxten är fortsatt hög under de närmaste åren, även om investeringarna inte väntas utvecklas lika starkt som under 2005. Den kommunala konsumtionen förutses öka, bland annat till följd av regeringens satsning på plusjobb.

Tabell 1.2 Försörjningsbalans

Procentuell förändring

	2005	2006	2007
Hushållens konsumtionsutgifter	2,4	3,4	3,2
Offentliga konsumtionsutgifter	1,1	1,8	1,0
Statliga	-0,3	1,9	-0,3
Kommunala	1,6	1,8	1,5
Fasta bruttoinvesteringar	8,3	5,6	4,0
Lagerinvesteringar ¹	-0,2	0,0	0,1
Export	6,4	8,2	6,7
Import	7,4	8,6	6,9
BNP, faktisk	2,7	3,6	3,0
BNP, kalenderkorrigerad²	2,7	3,9	3,1

¹ Bidrag till BNP-tillväxten, procentenheter.

² Att den beräknade faktiska BNP-tillväxten 2006 är lägre än den underliggande kalenderkorrigerade beror på att detta år innehåller färre vardagar än 2005. Att den beräknade faktiska BNP-tillväxten 2007 är lägre än den underliggande kalenderkorrigerade beror på att detta år innehåller färre vardagar än 2006.

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Sammantaget leder en allt starkare inhemska konsumtion, en fortsatt god investeringstillväxt, en stark export och en högre offentlig konsumtion till att BNP beräknas öka med 3,6 procent 2006 och 3,0 procent 2007. Om hänsyn tas till kalenderjustering beräknas tillväxten bli 3,9 procent 2006 och 3,1 procent 2007.

Trots en hög sysselsättningsökning under 2006 och 2007 bedöms det fortfarande finnas lediga resurser i den svenska ekonomin i slutet av 2007. I förhållande till bedömningen i

budgetpropositionen för 2006 revideras tillväxtprognosen upp för både 2006 och 2007.

Svensk ekonomi har under de senaste åren utvecklats väl. Sverige har haft en ekonomisk tillväxt som varit högre än genomsnittet i såväl EU som OECD mellan 1995 och 2005. Sveriges reala bruttonationalinkomst (BNI) per capita har ökat mer än genomsnittet i de femton tidigare EU-länderna och i samma takt som i Förenta staterna mellan 1995 och 2004. Sverige har också lägre inflation, högre sysselsättningsgrad, lägre arbetslöshet och lägre räntor än genomsnittet i EU.

Tabell 1.3 Bidrag till BNP-tillväxt

Procentenheter

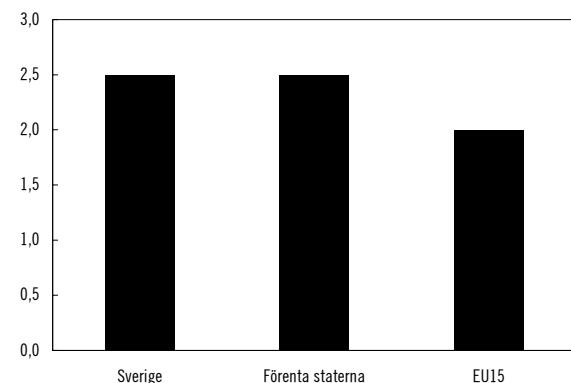
	2005	2006	2007
Hushållens konsumtionsutgifter	1,2	1,6	1,5
Offentliga konsumtionsutgifter	0,3	0,5	0,3
Fasta bruttoinvesteringar	1,3	0,9	0,7
Lagerinvesteringar	-0,2	0,0	0,1
Netto utrikeshandel	0,1	0,5	0,4
BNP	2,7	3,6	3,0

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Till följd av aktiva beslut har Sverige gått igenom en rad strukturella och institutionella förändringar under det senaste decenniet. Konjunkturinstitutet bedömer att den potentiella produktivitetsökningen till följd av dessa förändringar kommer att öka till i genomsnitt 2,2 procent per år från 2005 till och med 2015.

Diagram 1.1 Real BNI per capita 1995-2004

Genomsnittlig årlig förändring i procent

Källor: Konjunkturinstitutet, OECD och Statistiska centralbyrån.

Statistikens kvalitet är av avgörande betydelse för de ekonomisk-politiska beslut som fattas, både nationellt och inom EU. I dag finns kvalitetsbrister inom den ekonomiska statistiken

som måste åtgärdas. Det gäller särskilt nationalräkenskaperna. Det finns också andra områden där statistik behöver utvecklas. Regeringen föreslår i denna proposition en satsning för att förbättra kvaliteten i den ekonomiska statistiken och i materialflödesstatistiken.

Stabila priser

Låg och stabil inflation är en förutsättning för god tillväxt och full sysselsättning. Riksdagen har lagt fast att den övergripande uppgiften för penningpolitiken är prisstabilitet. Riksbanken bedriver på denna grund penningpolitiken självständigt. Riksbanken definierar prisstabilitet som att ökningen av konsumentprisindex ska begränsas till 2 procent per år med en tolerans på 1 procentenhet uppåt och nedåt. Regeringen stödjer penningpolitikens inriktning och står bakom inflationsmålet.

Inflationen har under 2004 och 2005 hållits tillbaka av en hög produktivitetstillväxt, måttliga löneökningar, en relativt svag inhemsk konsumtion och ökad konkurrens. I början av 2006 har inflationen fortsatt att vara låg, men den väntas öka gradvis under året och 2007 då sysselsättningen och efterfrågan stiger. Ökningen väntas dock dämpas av låga hyresökningar, starkare krona och sjunkande oljepris.

På uppdrag av Riksbanken beräknar Statistiska centralbyrån ett mått för den underliggande inflationen, UND1X, som exkluderar de direkta effekterna av ändrade räntor, skatter och subventioner. Den underliggande inflationen väntas stiga måttligt under 2006 och 2007. UND1X-inflationen beräknas vara cirka 1,7 procent i slutet av 2007. Inflationen mätt med konsumentprisindex (KPI) stiger något snabbare eftersom KPI till skillnad från UND1X påverkas av bostadsräntornas utveckling.

Riksdagens finansutskott beslutade enhälligt i maj 2005 att göra en utvärdering av Riksbankens penningpolitik 1995 till 2005 mot bakgrund av att inflationsmålet har varit i kraft i tio år. Regeringen välkomnar denna utvärdering.

En väl fungerande lönebildning möjliggör lägre arbetslöshet, högre sysselsättning och växande produktion. Arbetsmarknadens parter har under senare år tagit ett betydande ansvar.

Sedan mitten av 1990-talet har den nominella löneökningstakten varit ungefär hälften så hög som under 1980-talet, samtidigt som reallöneutvecklingen har varit betydligt bättre.

Tabell 1.4 Nyckeltal

Procentuell förändring om inte annat anges

	2005	2006	2007
KPI ¹	0,5	1,4	2,2
Timlön	3,2	3,4	3,9
Öppen arbetslöshet ^{2,3}	6,0	4,9	4,5
Arbetsmarknadspolitiska program ²	2,7	3,5	3,5
Antal sysselsatta	0,8	1,8	1,0
Real disponibel inkomst	1,8	3,0	2,3
Hushållens nettosparkvot, nivå ⁴	4,0	3,7	2,9
Bytesbalans ⁵	6,1	6,5	7,1
Tysk ränta, 10-årig statsobligation ¹	3,4	3,7	4,1
Svensk ränta, 10-årig statsobligation ¹	3,4	3,7	4,1
TCW-index ¹	128,3	127,5	124,4

¹ Årsgenomsnitt.

² Procent av arbetskraften.

³ Siffrorna avser Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökning efter omläggningen av statistiken.

⁴ Exklusive sparande i avtalspensioner.

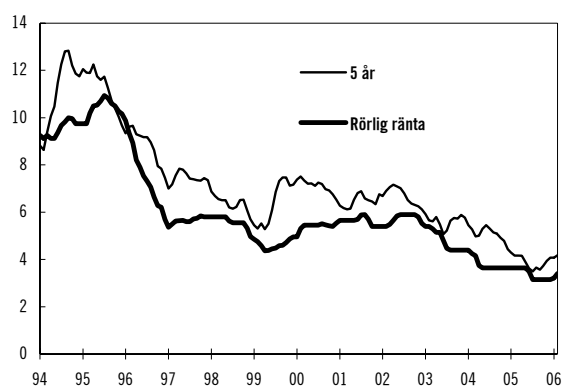
⁵ Procent av BNP.

Källor: Statistiska centralbyrån, Arbetsmarknadsstyrelsen, Riksbanken och Finansdepartementet.

Obligationsräntorna vände upp efter sommaren 2005 och har därefter fortsatt att stiga till följd av höjda styrräntor. Ränteuppgången har varit ungefär lika stor i Förenta staterna, euroområdet och i Sverige. I Förenta staterna fortsätter centralbanken att höja styrräntan, och i Europa inledde Europeiska centralbanken (ECB) en åtstramning av penningpolitiken under hösten.

Diagram 1.2 Bostadsräntor

Procent

Källa: EcoWin.

Sammantaget har ECB höjt sin styrränta till 2,5 procent. I Sverige höjde Riksbanken styrräntan med 0,25 procentenheter i januari, och med

ytterligare 0,25 procentenheter till 2,0 procent i februari. Ränteuppgången har bidragit till att både rörliga och bundna boräntor har stigit, dock från historiskt låga nivåer.

Stigande vinster i de börsnoterade företagen och ett lågt ränteläge har gynnat aktiemarknaden. Stockholmsbörsen, börserna i euroområdet och i Japan har sedan i höstas haft en stark utveckling. Även börserna i Förenta staterna har stigit, men i betydligt mindre grad.

Kronan försvagades under en stor del av 2005. Bidragande var det låga ränteläget i Sverige jämfört med omvärlden. På sikt förväntas dock en stark utveckling i den svenska ekonomin och en minskad ränteskillnad mot omvärlden bidra till att kronan stärks.

1.3 Sunda offentliga finanser

Sverige ska fortsätta att ha sunda offentliga finanser. Det är en förutsättning för uthållig tillväxt och stabil välfärd. Genom överskott i goda tider förhindras nedskärningar i sämre tider, då välfärden behövs som mest. Sunda offentliga finanser är även en fråga om rättvisa mot kommande generationer.

Regeringen har två övergripande budgetpolitiska mål: överskottsmålet för de offentliga finanserna och utgiftstaket för staten.

Överskottsmålet klaras

Överskottsmålet innebär att de offentliga finanserna ska visa ett överskott på 2 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Överskottsmålet infördes år 2000 för att minska den offentliga sektorns nettoskuld, skapa en buffert för att möta den demografiska utvecklingens kommande påfrestningar på de offentliga välfärdssystemen och bidra till en betryggande marginal till gränsen på 3 procent av BNP i underskott i EU:s stabilitets- och tillväxtpakt.

Den offentliga sektorn består av staten, kommunsektorn och det allmänna pensionssystemet. Överskotten i de offentliga finanserna har medfört att statsskulden har minskat som andel av BNP samtidigt som stora tillgångar har byggts upp i pensionssystemet. Under 2006 beräknas statsskulden minska såväl i kronor som andel av BNP.

Sedan överskottsmålet infördes 2000 och fram till och med 2008 beräknas den offentliga sektorns finansiella sparande i genomsnitt uppgå till 2,0 procent av BNP. Därmed klaras överskottsmålet.

Utifrån det övergripande överskottsmålet anger regeringen varje år ett preciserat överskottsmål för nästkommande budgetår. Målet bestäms med hänsyn till resursutnyttjandet i ekonomin. Ett lägre finansiellt sparande i lågkonjunktur bidrar till att mildra konjunktursvackor och ett högre sparande i högkonjunktur dämpar risken för överhettning.

För 2005 sattes överskottsmålet till minst 0,5 procent av BNP, vilket överträffades med bred marginal. Det finansiella sparandet uppgick till 2,7 procent av BNP 2005. De främsta

förklaringarna till detta goda resultat var högre skatteinkomster, lägre statliga utgifter och ett högre finansiellt sparande i kommunsektorn än förväntat. För 2006 är överskottsmålet satt till minst 0,5 procent av BNP. Enligt nuvarande prognoser kommer även det målet att överträffas med bred marginal. Det finansiella sparandet beräknas uppgå till 2,0 procent 2006.

Tabell 1.5 Finansiellt sparande i EU

Procent av BNP

	2005	2006
Belgien	0,0	-0,3
Danmark	3,7	3,0
Finland	1,9	1,9
Frankrike	-3,2	-3,5
Grekland	-4,5	-3,8
Irland	-0,4	-0,3
Italien	-4,3	-4,2
Luxemburg	-2,3	-2,0
Nederländerna	-1,8	-1,9
Portugal	-6,0	-5,0
Spanien	0,2	0,1
Storbritannien	-3,4	-3,3
Sverige	2,7	2,0
Tyskland	-3,9	-3,7
Österrike	-1,9	-1,8
Totalt EU15	-2,7	-2,7
Totalt EU25	-2,7	-2,7

Anmärkning: För Sverige redovisas regeringens prognos för 2005 och 2006.

För övriga länder redovisas Europeiska kommissionens prognos.

Källor: Europeiska kommissionen och Finansdepartementet.

Jämfört med andra EU-länder är det offentliga finansiella sparandet högt i Sverige. År 2005 låg det genomsnittliga finansiella sparandet i EU på -2,7 procent av BNP, medan det i Sverige uppgick till 2,7 procent.

År 1997 beslutade EU:s statistikorgan Eurostat att sparandet i det svenska premiepensionssystemet skulle klassificeras som offentligt sparande. Nu har Eurostat ändrat sitt beslut. Från och med 2007 räknas inte sparandet i premiepensionssystemet in i det offentliga sparandet. Regeringen återkommer med förslag i budgetpropositionen för 2007 för hur denna förändring ska hanteras.

Tabell 1.6 Offentliga finanser

Procent av BNP

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Utgiftskvot	67,1	64,1	62,1	60,0	57,8	57,2	54,2	53,7	55,3	55,4	53,8	53,6	53,4	52,5	51,7
Inkomstkvot	57,9	57,2	59,3	59,0	59,7	59,5	59,2	56,4	54,8	55,3	55,4	56,3	55,4	54,7	54,5
Skattekvot inkl. EU	49,0	49,0	51,5	52,1	52,7	53,3	53,4	51,4	49,7	50,1	50,5	51,1	50,2	49,7	49,5
Finansiellt sparande	-9,2	-6,9	-2,8	-1,0	1,9	2,3	5,0	2,6	-0,5	-0,2	1,6	2,7	2,0	2,2	2,8
Nettoskuld	20,2	25,0	25,5	22,8	19,9	9,1	1,2	-2,9	3,0	-1,5	-5,7	-12,4	-14,5	-16,2	-18,3
Konsoliderad bruttoskuld	73,2	73,0	73,0	71,4	68,8	62,2	52,3	53,8	52,0	51,8	50,5	50,3	45,9	42,9	39,9

Källa: Finansdepartementet.

Utgiftstaken klaras

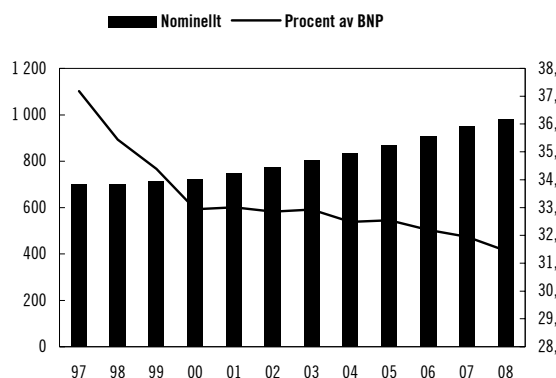
För att förhindra att tillfälligt högre inkomster används för att finansiera varaktigt högre utgifter infördes 1997 ett system med utgiftstak för staten. Sedan systemet infördes har utgiftstaken klarats samtliga år och bidragit till en stram budgetpolitik och sunda offentliga finanser. År 2005 klarades utgiftstaket med en marginal på 5,7 miljarder kronor.

För 2006 och 2007 uppgår utgiftstaket till 907 respektive 949 miljarder kronor. Med förslagen i denna proposition uppgår marginalen till utgiftstaket till 2,9 miljarder kronor 2006 respektive 9,7 miljarder kronor 2007. Förslag om utgiftstakets nivå för 2008 och 2009 kommer att lämnas i budgetpropositionen för 2007. Regeringens bedömning i budgetpropositionen för 2006 var att den ekonomiska utvecklingen medger ett utgiftstak på 982 miljarder kronor för 2008.

Diagram 1.3 Utgiftstak

Miljarder kronor

Procent av BNP

Källa: Finansdepartementet.

I budgetpropositionen för 2005 aviserade regeringen att den övervägde att införa en särskild sysselsättningsmarginal. I budgetpropositionen för 2006 vidtog regeringen en rad

åtgärder för ökad sysselsättning och minskad arbetslöshet inom ramen för det nuvarande budgetpolitiska ramverket. I samma proposition bedömde regeringen att de möjligheter som finns att bedriva en aktiv finanspolitik inom ramen för dagens finanspolitiska regelverk måste utvärderas närmare innan en särskild sysselsättningsmarginal kan föreslås.

En starkare ekonomi i kommunsektorn

En god ekonomi i kommunsektorn är avgörande för välfärden. Under det senaste året har det ekonomiska resultatet i kommunsektorn avsevärt förbättrats, bland annat till följd av medvetna statliga satsningar och ett aktivt arbete för att förbättra ekonomin i många kommuner och landsting.

År 2005 visade 94 procent av alla kommuner överskott. Det är en förbättring jämfört med de fyra åren dessförinnan, då andelen kommuner med överskott legat mellan 61 och 68 procent. Även landstingens ekonomi har förbättrats. Av 20 landsting redovisade 17 positiva ekonomiska resultat 2005.

Regeringen bedömer att det ekonomiska resultatet för kommunsektorn som helhet kommer att stärkas ytterligare under 2006. Detta beror på höjda skatteintäkter, ökade statsbidrag och riktade sysselsättningsåtgärder. Även sysselsättningen i kommunsektorn väntas öka till följd av en stark underliggande ekonomisk utveckling och sysselsättningspaketet som ingick i budgetpropositionen för 2006.

Kommuner och landsting behöver långsiktigt stabila planeringsförutsättningar. I budgetpropositionen för 2006 föreslogs därför att de generella statsbidragen för kommunsektorn skulle höjas för 2007 och 2008.

Tabell 1.7 Kommunsektorns finanser

Miljarder kronor om inte annat anges

	2005	2006	2007	2008
Inkomster	627	663	694	719
Skatter och statsbidrag	539	572	600	620
Övriga inkomster	88	90	94	99
Utgifter	613	645	675	707
Konsumtion	527	555	583	612
Volymförändring %	1,6	1,8	1,5	1,2
Övriga utgifter	86	90	92	95
Finansiellt sparande	14	18	19	12
Procent av BNP	0,5	0,6	0,6	0,4
Resultat före extraordinära poster	13	19	17	10

Anmärkning: Statsbidrag och skatter redovisas tillsammans eftersom effekten av reformer som påverkar skatteunderlaget neutraliseras genom justeringar av statsbidragen.

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Lika lön för likvärdigt arbete i offentlig sektor

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har i sin överenskommelse för samverkan, det så kallade 121-punktsprogrammet som ingicks den 4 oktober 2002, uttryckt behovet av att se över lönerna i den offentliga sektorn på följande sätt: "Lönenivån är alltför låg på flera håll i den offentliga sektorn. Lönenivån i kvinnodominerade yrken behöver höjas. De samverkande partierna finner det angeläget att det skapas ekonomiskt utrymme för att minska löneskillnaderna. För att klara detta och för att anställa fler kommer kommuner och landsting att ges ökade resurser för de kommande åren. Det är viktigt att arbetsmarknadens parter använder utrymmet för att höja lönerna i kvinnodominerande yrken. Arbetsgivare i kommuner och landsting har ett särskilt ansvar för att höja lönerna i kvinnodominerande yrken. Detta måste ske inom ramen för en sund lönebildning." Kommunsektorn tillförs ytterligare resurser under de närmaste åren. Överläggningar kommer att ske med Sveriges Kommuner och Landsting i god tid inför nästkommande avtalsförhandlingar för att klargöra förutsättningarna för att bland annat minska lönegapet mellan kvinnor och män.

Tabell 1.8 Vissa statliga bidrag till kommunsektorn jämfört med 2004

Miljoner kronor, periodiserade belopp

	2005	2006	2007
Generella bidrag och sysselsättningsstöd ¹	7 320	9 640	10 770
varav vårdgaranti	700	500	500
Personalförstärkning förskola	1 000	2 000	2 000
Personalförstärkning skola ²	1 000	1 500	1 500
Miljöinvesteringar i offentliga lokaler ¹		300	380
Utbildning av personal i äldreomsorgen och sjukvården (Kompetensstegen) ¹	450	300	300
Stöd till missbrukarvård, psykiatri, m.m.	660	410	260
Anhörigstöd för omsorg av äldre		110	110
Anställningsstöd inklusive plusjobb och utbildningsvikariat ¹	200	4 200	6 000
Ohälsosatsning ⁴		1 000	1 000
Utvecklingsplan för äldre ³		600	1 660
Integrationsattsatsning ³		50	190
Ungdomssatsning ³		60	470
Stimulans, tillfälliga asyllagen ³		610	
Totalt	10 630	20 780	24 640

¹ För skatteutgifter anges Finansdepartementets prognos om framtida utbetalningar. Det gäller sysselsättningsstöd fram till och med 2006, stöd till miljöinvesteringar i offentliga lokaler, anställningsstöd, plusjobb, utbildningsvikariat och Kompetensstegen.

² Satsningen på personalförstärkning i skolan uppgår till 5 miljarder kronor läsåret 2005/06 i förhållande till nivån läsåret 2001/02. Från och med läsåret 2006/07 ingår hela bidraget i det generella statsbidraget till kommunsektorn.

³ Avser nya satsningar i denna proposition.

⁴ Treårig satsning där insatser inleds 2006 med första utbetalning 2007.

Källa: Finansdepartementet.

1.4 Fler jobb - lägre arbetslöshet

På kort sikt är regeringens mål är att pressa tillbaka den öppna arbetslösheten till 4 procent och höja den reguljära sysselsättningsgraden till 80 procent. På lång sikt är målet full sysselsättning.

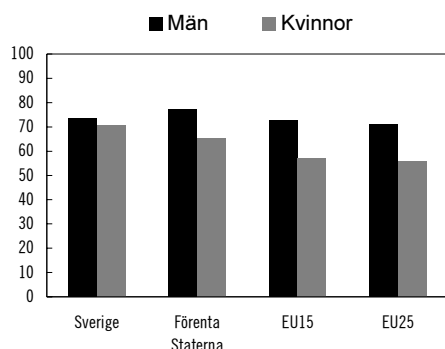
I budgetpropositionen för 2006 lanserade regeringen ett brett sysselsättningspaket som ger upp till 55 000 personer möjlighet till arbete, praktik eller utbildning. Detta paket, som bland annat innehåller plusjobb, praktikplatser, utbildningsvikariat och fler platser i kvalificerad yrkesutbildning, genomförs nu på arbetsmarknaden.

Hittills har kommuner, landsting och statliga myndigheter anmält att de vill anställa totalt cirka 20 000 plusjobb. Av dessa har cirka en fjärdedel påbörjat sin anställning.

Till följd av en starkare inhemsk konjunktur vände sysselsättningen uppåt under hösten 2005. Den positiva utvecklingen har sedan fortsatt under vintern. Indikatorer pekar på att sysselsättningsökningen kommer att fortsätta; antalet nyanmälda platser med mer än 10 dagars varaktighet vid landets arbetsförmedlingar och antalet lediga jobb enligt Statistiska centralbyråns vakansstatistik ökar. Dessutom visar Konjunkturinstitutets kvartalsbarometer på positiva anställningsplaner.

Diagram 1.4 Sysselsättningsgrad 2004

Procent av befolkningen, 15 till 64 år

Anmärkning: Sysselsättningsgrad enligt EU:s definition.

Källor: OECD och Eurostat.

Sysselsättningen beräknas öka med omkring 80 000 personer 2006 och cirka 40 000 personer 2007, varav cirka 65 procent i privat sektor. Sysselsättningsgraden i Sverige ligger bland de högsta i EU och OECD. Inom EU:s sysselsättningsstrategi är målet en sysselsättningsgrad på 70 procent.

Under 2005 har Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökning genomgått en större omläggning. Arbetslöshetsbegreppet har omdefinierats och undersökningsmetoderna förändrats. Detta medför att arbetslöshetstalet har stigit utan att den reella arbetslösheten har påverkats. En öppen arbetslöshet på 4,5 procent motsvarar uppskattningsvis cirka 4,0 procent enligt den tidigare definitionen. Hänsyn till dessa förhållanden måste tas när regeringens arbetslöshetsmål utvärderas.

I denna proposition föreslår regeringen satsningar för att minska arbetslösheten och öka sysselsättningen. Med dessa väntas den öppna arbetslösheten falla till cirka 4,5 procent i slutet av 2006. Det innebär att arbetslöshetsmålet, enligt Statistiska centralbyråns tidigare beräkningsmetoder, nås i slutet av 2006.

Nya satsningar på fler jobb och lägre arbetslöshet

Regeringen föreslår kompletteringar till höstens sysselsättningspaket. Trots att sysselsättningen väntas fortsätta att stiga under 2006 bedömer regeringen att dessa kompletteringar är nödvändiga. Bakgrunden är att utbudet av arbetskraft stiger parallellt med att sysselsättningen ökar - sjukskrivna kommer tillbaka i arbete och många studenter söker sig ut på arbetsmarknaden. Det innebär att det fortfarande kan vara svårt för arbetslösa att få jobb, trots att det finns fler arbeten att söka. Därför krävs fortsatta åtgärder för att minska arbetslösheten, särskilt med inriktning på långtidsarbetslösa, ungdomar, svenskar med invandrarbakgrund och funktionshindrade. Därutöver måste en rad åtgärder redan nu börjas vidtas för att förebygga den goda tidens ekonomiska problem. För att högkonjunkturen inte ska brytas i förtid måste risken för framtida arbetskraftsbrist minimeras, till exempel genom bättre matchning och ökad rörlighet på arbetsmarknaden.

Satsningar på företag och tillväxt

För att stärka företagsklimatet, särskilt bland småföretagen, föreslås ett antal åtgärder:

- ALMI Företagspartner AB:s grundfinansiering säkras. För att stärka utvecklingen av små-

och medelstora företag tillför regeringen en resursförstärkning på 70 miljoner kronor från och med 2007 till ALMI Företagspartner AB.

- *Förstärkt innovationssatsning.* Regeringen har under de senaste åren satsat stort på innovationsstödjande åtgärder. ALMI Företagspartner AB och Innovationsbron AB har ett gemensamt ansvar för att tillhandahålla finansiering och rådgivning till alla former av innovationer. För att ytterligare stärka detta arbete tillför regeringen 10 miljoner kronor per år 2007 och 2008 till ALMI Företagspartner AB.
- *Ökad satsning på forskning och utveckling i små och medelstora företag.* Regeringen föreslår att resurserna till Vinnova förstärks med 100 miljoner kronor från och med 2007. Dessa medel ska användas till programmet "Forska & Vax" som riktar sig till små och medelstora företag. I budgetpropositionen för 2006 redovisades att en femårig satsning mellan 2006 och 2010 på totalt 900 miljoner kronor ska göras på forskning och utveckling i de små och medelstora företagen.
- *Riktade företagssatsningar.* För att förbättra möjligheterna för invandrade svenskars företagande föreslås en satsning på 20 miljoner kronor per år till ALMI Företagspartner AB och Internationella företagarföreningen (IFS).
- *Satsning på industriella utvecklingscentra.* Regeringen föreslår att Nutek tilldelas ytterligare 10 miljoner kronor per år 2007 och 2008 för att stödja industriella utvecklingscentra (IUC). Dessa och tidigare beslutade medel används för produktutveckling i små och medelstora företag.
- *Främja utveckling i hela landet.* Regeringen vill fortsätta att bedriva en ambitiös landsbygdsolitik som skapar tillväxt och sysselsättning i hela landet. Omfattningen på nästa program för 2007 till 2013 kommer att vara större än innevarande program. Sverige kommer att tilldelas mer medel från EU-budgeten. Dessutom är regeringens avsikt att, utöver den nödvändiga svenska medfinansieringen, tillföra ytterligare nationella medel för att öka programmets omfattning. Det förslag som ska skickas till EU-kommissionen kommer bland annat att innehålla insatser för energi och miljö, som exempelvis betesmarker och ekologiskt lantbruk, förnyelsebar energi, landsbygdsfrämjande åtgärder samt satsningar riktade till småföretag. Innehållet i programmet kommer att beredas inom Regeringskansliet under våren 2006. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen för 2007 angående nya program för 2007 till 2013 för såväl Europeiska socialfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden som Europeiska fiskerifonden.
- *Strategiska utvecklingsprogram för svensk industri.* Sverige är ett av världens främsta länder för kunskapsintensiv industriproduktion. För att stärka Sveriges goda utgångsläge har regeringen tillsammans med näringsliv och fackliga organisationer tagit fram strategier för ett antal svenska nyckelbranscher: skog och trä, metallurgi, fordon, flyg och rymd, läkemedel och bioteknik samt IT/telekom. Dessa branscher bidrar till över 80 procent av näringslivets satsningar på forskning och utveckling. Satsningen på programmen omfattar för statens del totalt 1 miljard kronor mellan 2006 och 2010. Regeringen överväger att utvidga denna satsning till fler branscher. Först till hands ligger i så fall besöksnäringen och övriga tjänstesektorn. Regeringen avser att återkomma till denna fråga i budgetpropositionen för 2007.
- *Export av ekologiska livsmedel.* För att främja exporten av ekologiska livsmedel tillförs 2,5 miljoner kronor årligen 2007 och 2008.
- *Förmögenhetsskatt i onoterade bolag.* Under senare tid har förmögenhetsvärderingen av aktier i onoterade bolag uppmärksamats. Flera skattebeslut kring överskottslikviditet i onoterade aktiebolag har överklagats och Skatteverket har gått ut med information. För att förhindra skatteplanering måste det finnas regler som gör att privata förmögenheter inte ska kunna läggas i bolag för att undgå förmögenhetsskatt. Samtidigt kan det nuvarande regelverket behöva utvärderas. Denna fråga bör dock ses i ett större sammanhang och ingå i den större skatteöversyn som tidigare har aviserats. Regeringen anser emellertid att det redan nu kan finnas skäl att beakta den latent skatteskulden vid förmögenhetsvärderingen

av ägares aktier i onoterade bolag. Regeringen kommer därför att utreda denna fråga särskilt. Därutöver kommer regeringen att ge Skatteverket i uppdrag att ytterligare tydliggöra sin information kring överskottslikviditet i onoterade aktiebolag för att underlätta tillämpningen av gällande lagstiftning.

- *Konkurrens på lika villkor.* Frågan om konkurrens på lika villkor mellan offentlig och privat sektor har varit föremål för diskussion under ett flertal år. För att säkerställa att åtgärder som vidtas på området är lämpliga och väl avvägda är det av största vikt att beredningsunderlaget är aktuellt, relevant och så heltäckande som möjligt. Vid riksdagens senaste behandling av frågan har nya aspekter tillförts (bet. 2004/05:NU16, rskr. 2004/05:297). Regeringen bedömer att hela frågan om konkurrens på lika villkor mellan offentlig och privat sektor måste behandlas i ett sammanhang. Regeringen avser därför att tillsätta en särskild utredare för att göra en sådan analys.

Ökad rörlighet och bättre matchning

När konjunkturen på arbetsmarknaden tar fart är det viktigt att öka rörligheten så att matchningen blir så effektiv som möjligt och flaskhalsar undviks. Arbetskraftens rörlighet har stor betydelse för hur snabbt ekonomin kan växa. Det är viktigt att kravet på ett ökat yrkesmässigt och geografiskt sök område efter 100 ersättningsdagar i arbetslöshet tillämpas systematiskt och enhetligt i hela landet. Arbetet för att bryta könssegregeringen bidrar också till att främja rörligheten på arbetsmarknaden.

- *Sökanderesor för ungdomar.* Ungdomar mellan 20 och 24 år ska, om de inte kan få jobb på hemorten, få ersättning för resekostnader i samband med anställningsintervjuer, så kallade sökanderesor.
- *Ökad satsning på förmedlingsinsatser.* Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2006 en satsning på såväl bättre förmedlingsinsatser i form av hjälp både till arbetssökande och till arbetsgivare som ökad kontroll. Arbetsmarknadsstyrelsen har dessutom fått i uppdrag att under 2006

pröva en ny modell där ansvaret för att ifrågasätta arbetslöshetsersättning flyttas till en central funktion inom arbetsförmedlingen.

Ökade satsningar på mer välutbildad arbetskraft

I syfte att göra människor bättre rustade att ta de nya jobben som nu kommer på arbetsmarknaden föreslås och aviseras följande åtgärder:

- *1 000 fler platser i kvalificerad yrkesutbildning.* Satsningen på fler platser i kvalificerad yrkesutbildning, KY, förlängs med ytterligare 1 000 platser från och med hösten 2007 till och med våren 2009. Regeringen har även föreslagit att kvalificerad yrkesutbildning ska kunna bedrivas som uppdragsutbildning från den 1 juli 2006.
- *11 000 fler platser i arbetsmarknadspolitiska program 2007 och 2008.* I syfte att säkerställa att alla som har varit arbetslösa en längre tid får hjälp att ta sig tillbaka till arbetsmarknaden aviserar regeringen en ökning av volymerna i de arbetsmarknadspolitiska programmen 2007 och 2008, jämfört med den bedömning som gjordes i budgetpropositionen för 2006. Samtidigt har regeringen beredskap för att förändra de arbetsmarknadspolitiska insatserna vid behov.
- *Satsning på arbetsmarknadsutbildning mot bristyrken.* De utökade satsningarna på arbetsmarknadspolitiska program ger utrymme för fler platser i arbetsmarknadsutbildning. Därutöver görs en ytterligare ambitionshöjning genom att befintliga resurser omprioriteras. Arbetsmarknadsutbildning prioriteras framför förberedande utbildningar. Vidare anser regeringen att övergången från förberedande utbildning till arbetsmarknadsutbildningen är alltför låg. Fler kvinnor och män måste ges möjlighet att börja en arbetsmarknadsutbildning. Arbetsmarknadsutbildningen ska anpassas utifrån nationella och regionala behov och ges inom de områden där det finns brist på arbetskraft eller där det finns risk för att brist kan uppstå. Även deltidsarbetslösa, där kvinnor är överrepresenterade, kan behöva stöd och insatser.

Tabell 1.9 Sysselsättning, arbetslöshet, löne- och produktivitet utveckling

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antal sysselsatta ^{1,5}	3 944	4 002	3 979	3 937	3 979	4 086	4 175	4 257	4 263	4 250	4 228	4 263	4 339	4 380
<i>Näringslivet</i> ^{1,6}	2 633	2 697	2 698	2 695	2 735	2 805	2 888	2 969	2 960	2 941	2 925	-	-	-
<i>Offentliga myndigheter</i> ^{1,6}	1 290	1 287	1 263	1 223	1 240	1 260	1 264	1 262	1 278	1 288	1 284	-	-	-
Reguljär sysselsättningsgrad ²	74,8	75,4	75,1	74,3	74,6	76,2	77,5	78,6	78,4	77,9	77,2	77,4	77,8	78,2
Öppen arbetslöshet ³	8,6	8,3	8,7	8,6	6,5	6,0	5,0	4,3	4,3	5,3	6,0	6,0	4,9	4,5
Konjunkturberoende arbetsmarknads politiska program ³	5,4	4,5	4,6	4,4	4,1	3,3	2,6	2,5	2,6	2,1	2,4	2,7	3,5	3,5
Timlön ⁴	2,4	3,3	6,0	4,5	3,8	3,4	3,7	4,4	4,1	3,5	3,3	3,2	3,4	3,9
Produktivitet utveckling i näringslivet ⁴	3,0	3,2	2,1	4,7	2,7	2,0	4,0	0,3	4,5	4,3	3,9	2,4	3,2	2,9

Anmärkning: Utfallen gällande sysselsatta, öppet arbetslösa och reguljär sysselsättningsgrad kan skilja sig mot Statistiska centralbyråns nuvarande publicerade utfall för perioden 1994-1999. Detta eftersom siffrorna i tabellen justerats till följd av AKU-omläggningen med hjälp av länkade serier från Konjunkturinstitutet. Då länkade serier inte finns att tillgå på sektornivå summerar inte siffrorna för näringslivet respektive offentliga myndigheter med antalet totalt sysselsatta.

¹ Tusental personer.

² Reguljärt sysselsatta i åldern 20-64 år i procent av befolkningen i den åldersgruppen.

³ I procent av arbetskraften.

⁴ Årlig procentuell förändring.

⁵ Enligt Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökning.

⁶ Enligt Statistiska centralbyråns nationalräkenskaper.

Källor: Statistiska centralbyrån, Arbetsmarknadsstyrelsen, Medlingsinstitutet och Finansdepartementet.

– *Bättre arbetsmarknadsutbildning.* För att förbättra effektiviteten i arbetsmarknadsutbildningen kommer regeringen att tillsätta en utredning under första halvåret 2006.

Fler nya jobb

För att öka efterfrågan på arbetskraft föreslår regeringen i denna proposition att regeringens sysselsättningspaket från budgetpropositionen för 2006 kompletteras med följande åtgärder:

- *Ytterligare 250 anställningar för generationsväxling i staten.* Intresset från statliga myndigheter för ett särskilt bidrag för att kunna tidigarelägga nyanställningar inför kommande generationsväxlingar och på så sätt kunna föra över kompetens mellan generationerna har varit stort. Nu föreslår regeringen att statliga myndigheter får bidrag till ytterligare 250 anställningar för generationsväxling mellan den 1 juli 2006 och den 31 december 2007, utöver de 1 000 anställningar som aviserades i budgetpropositionen för 2006.
- *150 nya arbetstillfällen i kultursektorn.* De 650 arbetstillfällen för arbetslösa högskole-

utbildade som avsattes i budgetpropositionen för 2006 för att ta hand om de statliga kulturinstitutionernas samlingar var mycket efterfrågade. Regeringen föreslår i denna proposition att satsningen utökas med ytterligare 150 arbetstillfällen från den 1 juli 2006.

- *Plusjobb till pension för 60-åringar.* Regeringen avser att ge möjlighet för personer med plusjobb som har fyllt 60 år att kunna ha fortsatt plusjobb tills de har fyllt 65 år, till skillnad mot andra plusjobb som maximalt varar i två år.
- *2 000 fler lönebidrag.* Under de kommande åren är det angeläget att sätta fokus på att funktionshindrade ska få bättre möjligheter till arbete. För att öka sysselsättningen bland de funktionshindrade föreslår regeringen 2 000 nya lönebidragsplatser under andra halvåret 2006 och hela 2007. Det är viktigt att de ökade volymerna av lönebidrag kommer de allmännyttiga organisationerna till del. Regeringen vill se att deras volym av andelen av lönebidragen ökar. I budgetpropositionen för 2007 avser regeringen att återkomma med en förnyad analys av de långsiktiga behoven av såväl lönebidrag som

andra insatser för funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga.

- *Krav på finansieringsbidrag vid arbetspraktik avskaffas.* Kraven på finansieringsbidrag från arbetsgivare vid arbetspraktik avskaffas på försök till och med 2007.

Regeringen följer noga utvecklingen på arbetsmarknaden och kommer vid behov att föreslå ytterligare åtgärder. Regeringen har även beredskap för att göra omprioriteringar inom de samlade arbetsmarknadspolitiska insatserna vid behov.

Möt globaliseringen med trygghet och kunskap

Världshandeln fortsätter att öka i snabb takt. Sedan 1970 har den totala handeln med varor och tjänster i relation till världens samlade BNP mer än fördubblats – från 12 till 29 procent.

Globaliseringen skapar möjligheter, men även utmaningar. Konkurrensen ökar inom nästan alla branscher och mellan länder och regioner vilket leder till billigare produkter för världens konsumenter och högre välstånd. Samtidigt tvingas företag och anställda ständigt anpassa sig till nya förutsättningar. Kapital flyttar sig snabbt över gränserna, vilket kan leda till internationell skattekonkurrens och social dumping. Den snabba ökningen av transporter leder till ökad miljöpåverkan. Och förändringarna fortsätter i snabb takt.

Under de senaste tio åren har sysselsättningen i Sverige stigit kraftigt. I dag är cirka 300 000 fler personer sysselsatta än 1994. Samtidigt har det försvunnit totalt sett runt 400 000 arbetstillfällen varje år enligt en studie från Institutet för tillväxtpolitiska studier. Det innebär att de arbetstillfällen som har försvunnit i gamla branscher mer än väl har kompenseras av nya jobb i växande branscher.

För att Sverige ska kunna fortsätta att dra fördel av globaliseringen behövs både satsningar som stärker den svenska konkurrenskraften och bättre välfärd. Välfärdssystemen skapar broar från det gamla till det nya. Broarna i form av arbetslöshetsförsäkring, arbetsmarknadsutbildning, komvux, högskola eller påbyggnadskurser hjälper inte bara den som blir av med ett jobb att hitta ett nytt, utan också hela Sverige att ställa om från gamla till nya och växande branscher. Trygga människor vågar ställa om,

möta förändringar och utvecklas. Sverige och Storbritannien har initierat ett gemensamt projekt, ”Social bridges”, för att studera vilka utmaningar på det ekonomiska och sociala området de båda länderna står inför som en följd av globaliseringen och vilka lösningar som finns. En rapport från detta projekt har presenterats vid EU:s råd för ekonomiska och finansiella frågor under våren 2006 på initiativ av Storbritannien och Sverige.

Globaliseringen ställer Sverige inför nya utmaningar. Ett skatteuttag på dagens nivå är möjligt men kräver att skattesystemet värnas genom breda skattebaser. Fortsatt goda villkor ska gälla för investeringar i Sverige.

Sedan skattereformen 1990/91 har även en rad andra stora förändringar skett, både i samhället i stort och i skattesystemet. En översyn av skattesystemet kommer därför att påbörjas under 2006.

Vidare har Finansdepartementet tillsatt en ny långtidsutredning som ska analysera svensk ekonomis internationella konkurrenskraft, strukturomvandling och anpassningsförmåga. Denna utredning beräknas vara avslutad under 2008.

Ökad sysselsättning – en framtidsstrategi

För att finansiera framtidens välfärd är det viktigt att fler får arbete och att antalet arbetade timmar ökar. Med arbete och egen försörjning ökar den enskildes trygghet och frihet. Samhällets vinst av ökad sysselsättning är också hög. Skulle sysselsättningsgraden öka till 80 procent till följd av fler jobb i näringslivet skulle den offentliga sektorns ekonomi förbättras med cirka 50 miljarder kronor som kan användas till bättre välfärd. Utmaningen inför framtiden består därför i att skapa förutsättningar som gör att människor både kan, vill och har möjlighet att arbeta. I likhet med EU och OECD menar regeringen att ett ökat arbetsutbud är nyckeln till att klara välfärden i framtiden. Arbetslinjen är därför en överordnad princip i regeringens ekonomiska politik.

En särskild expertgrupp har tillsatts med uppdraget att analysera hur utbudet av arbetskraft kan öka. Det gäller särskilt bland ungdomar, invandrade svenskar och äldre.

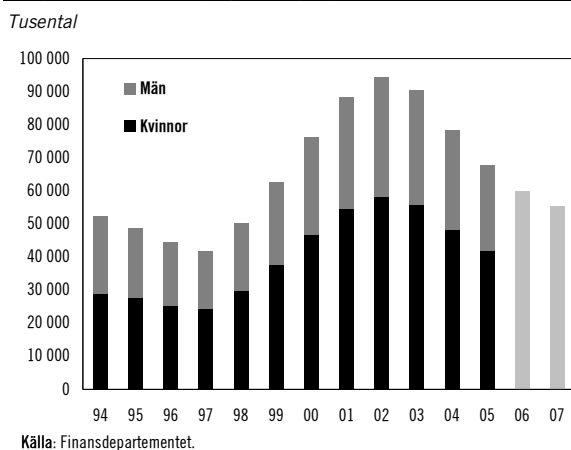
Hälsa i fokus

Allt för många människor lämnar arbetslivet i förtid. Ohälsa innebär mycket mänskligt lidande, men skapar också höga kostnader för hela samhället. Två tredjedelar av alla sjukskrivna är kvinnor. Ohälsan är således även en jämställdhetsfråga.

Socialförsäkringarna ska ge den enskilde trygghet vid sjukdom eller om arbetsförmågan av någon annan anledning går förlorad. Socialförsäkringarna ska också bidra till att människor så snabbt som möjligt kan återfå sin hälsa och återinträda i arbetslivet. Trygghet i livets olika skeden är inte bara av värde för den enskilde, utan bidrar till hela samhällets utveckling.

Under de senaste åren har en rad åtgärder vidtagits för att öka hälsan i arbetslivet och för att ge sjukskrivna möjligheter att ta sig tillbaka till arbetslivet. Då orsakerna till sjukfrånvaron är många och komplexa har arbetet bedrivits brett. I budgetpropositionen för 2002 presenterade regeringen ett 11-punktsprogram för ökad hälsa och i december 2003 gavs en avsiktsförklaring för ökad hälsa i arbetslivet. Stora delar av detta program är genomförda och det målmedvetna arbetet har givit resultat.

Diagram 1.5 Antal sjukpenningdagar

Sedan 2002 har färre personer blivit sjukskrivna, och många sjukskrivna har återgått i arbete. De sjukskrivningar som är kortare än ett år har gått ned med 35 procent och de långa sjukskrivningarna har minskat med 23 procent. Det finns goda förutsättningar att nå regeringens mål om att frånvaron från arbetslivet på grund av sjukskrivningar ska halveras 2008 i förhållande

till 2002, samtidigt som antalet nybeviljade sjuk- och aktivitetsersättningar ska minska.

Försäkringskassan har översatt regeringens mål till ett ohälsotal. Det fångar den frånvaro som ersätts med sjukpenning, rehabiliteringspenning och sjuk- och aktivitetsersättning. Försäkringskassans mål är att ohälsotalet ska minska till i genomsnitt 37 dagar per person och år.

I budgetpropositionen för 2006 lades en ny samlad strategi mot ohälsan i sju punkter fram. Målsättningen är att ta tillvara arbetsförmågan hos sjuka och funktionshindrade samt att sjukförsäkringen ska fungera som en bro tillbaka till arbetslivet.

1. *En miljard kronor för att stimulera hälso- och sjukvården att prioritera sjukskrivna.* Regeringen har ingått en överenskommelse med företrädare för landstingen om förstärkta insatser i hälso- och sjukvården. Utifrån hur sjukskrivningarna utvecklas i respektive landsting kommer en miljard kronor per år att fördelas till landstingen mellan 2007 och 2009. En förutsättning är att landstingen, tillsammans med Försäkringskassan, upprättar handlingsplaner för att ge ökad prioritet åt sjukskrivningsfrågorna. Bland annat ska särskilt kvinnors ohälsa särskilt lyftas fram.
2. *Förstärkt företagshälsovård.* Företagshälsovården har en viktig roll i arbetsmiljöarbetet och kan bidra till en bättre hälsa i arbetslivet. Regeringen avser att under året presentera förslag som stärker förutsättningarna för företagshälsovården. Framför allt handlar det om att stödja kompetens- och kvalitetsutveckling för både företagshälsovårdens utövare och dess användare, och samverka mellan företagshälsovården och sjukvården. Regeringen avsätter 30 miljoner kronor per år 2007 och 2008, utöver den redan beslutade satsningen på 10 miljoner kronor för förbättrad grundutbildning inom företagshälsovården.
3. *Bättre sjukskrivningsprocess.* Socialstyrelsen och Försäkringskassan har fått i uppdrag att utforma förslag till hur sjukskrivningsprocessen kan förbättras ytterligare. Utbildningen i försäkringsmedicin för läkare har tidigare förstärkts.

4. *Fler broar tillbaka till arbetslivet.* Regeringen har utvidgat Arbetsmarknadsverkets uppdrag så att personer med kvarvarande arbetsförmåga som behöver byta arbetsgivare ska få samma stöd och hjälp som andra arbetssökande. Dessutom har regeringen nyligen föreslagit att personer som har haft sjuk- eller aktivitetsersättning i minst ett år ska få rätt att ha sin ersättning vilande under två års studier.
5. *Ett pilotprojekt för långtidsjuka.* Försäkringskassan och Arbetsmarknadsverket har fått i uppdrag att i Västra Götaland och Västmanland genomföra ett pilotprojekt där alla sjukfall som har pågått i mer än två år och situationen för de som uppstår tidsbegränsad aktivitets- eller sjukersättning går igenom. Myndigheterna kommer under 2006 att presentera förslag för att stärka samarbetet mellan Arbetsmarknadsstyrelsen och Försäkringskassan så att sjukskrivna inte faller mellan deras ansvarsområden.
6. *Fler jobb möjligheter för funktionshindrade.* Alla människor har kunskaper, förmågor och erfarenheter som är viktiga för samhället. Att förbättra tillgängligheten, skapa bättre möjligheter för funktionshindrade att arbeta och att bekämpa diskriminering av personer med funktionshinder, oavsett kön, är ytterligare sätt att långsiktigt säkra ett högre arbetskraftsutbud. Taket i lönebidraget höjdes från 13 700 kronor till 15 200 kronor i månaden den 1 juli 2005 och höjs ytterligare till 16 700 kronor i månaden från den 1 januari 2007. Syftet är att skapa fler jobb möjligheter för funktionshindrade i näringsliv, offentlig sektor och i föreningslivet. Dessutom föreslås i denna proposition en ökning av antalet platser med lönebidrag med 2 000 platser från den 1 juli 2006 till den 31 december 2007. Under 2006 införs även så kallade utvecklings- och trygghetsanställningar för att bredda utbudet av arbetsgivare för funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga.
7. *Höjt tak i sjukpenningen.* Taket i sjukpenningen höjs från 24 800 till 33 100 kronor i månaden den 1 juli 2006.

1.5 Sverige ska bli världens bästa land att åldras i

Varje år får fler och fler svenskar möjlighet att uppleva sin hundraårsdag. Förra året fanns det 1 342 personer, 1 137 kvinnor och 205 män, som var äldre än 100 år. Och den positiva utvecklingen fortsätter. De äldre blir allt fler och i de flesta fall är det fler friska år som kan läggas till livet. Det är en fantastisk utveckling, kanske en av välfärdssamhällets största triumfer.

Men allt fungerar inte som det borde. Fortfarande lever många äldre kvinnor och män med knappa ekonomiska marginaler. Fortfarande är inte omsorgen om alla äldre tillräckligt bra. Många anhöriga, inte minst kvinnor, bär ett stort ansvar för sina närstående. Om tio till femton år kommer därutöver antalet äldre över 80 år och behoven av äldreomsorg att öka än mer. Dessutom kommer behoven att se väldigt olika ut – allt ifrån friska äldre som bara behöver lite extra hjälp i hemmet, till äldre som lider av demenssjukdomar.

Regeringen har en målsättning om att Sverige ska bli världens bästa land att åldras i. Det förutsätter en mängd åtgärder under det kommande decenniet. Regeringen har under 2006 presenterat en utvecklingsplan för vården och omsorgen om de äldre. Den kommer att följas upp och kompletteras kontinuerligt. Regeringen aviserade i utvecklingsplanen att den kommer att verka för att de samlade resurserna till de äldre ska öka med successivt 10 miljarder kronor under de kommande tio åren. Ansvaret för att förverkliga detta vilar gemensamt på stat, kommuner och landsting.

I denna proposition presenteras även ett förslag för att stärka den ekonomiska tryggheten för de äldre, genom höjd ersättningsnivå i bostadstillägget för pensionärer.

Miljardsatsning på bättre vård och omsorg om de svårast sjuka äldre

Vården och omsorgen om de svårast sjuka äldre behöver förbättras. Många äldre som lider av flera sjukdomar behöver i dag ha kontakt med flera olika läkare, sjuksköterskor och annan vårdpersonal. Bristen på samordning kan försvåra de äldres möjligheter att få rätt hjälp. Ett exempel på detta är att många får för många läkemedel, vilka i vissa fall motverkar varandra.

Ett annat är brister i rehabilitering av sjukskrivna.

För att förbättra vården av de mest sjuka och förbättra hemsjukvården satsas 600 miljoner kronor 2006 och 1 miljard kronor per år 2007 respektive 2008. Denna resursförstärkning ska bland annat användas till rehabilitering, nutritionsarbete, läkemedelsgenomgångar och förstärkt läkarmedverkan i såväl särskilda boenden som i hemsjukvården. Därutöver satsas 200 miljoner kronor per år 2007 och 2008 på att förbättra kvaliteten i demenssjukvården.

Ett tryggt boende för äldre

Alla ska kunna bo bra och tryggt, även äldre med särskilda behov. Många äldre både kan och vill bo kvar hemma med stor livskvalitet högt upp i åldrarna. Samtidigt ska de som har mer omfattande behov erbjudas plats på ett särskilt boende.

I dag råder det dock brist på särskilt boende på många håll i landet. Regeringen vill därför uppmuntra byggandet av nya och ombyggnationen av befintliga särskilda boenden. I denna proposition föreslås ett nytt investeringsstöd till särskilt boende och gemenskapslokaler i anslutning till dessa. Från och med 2007 satsas 250 miljoner kronor per år för detta ändamål. Därutöver avser regeringen att inrätta en särskild boendedelegation för att främja ett tryggt och ändamålsenligt boende för äldre. Regeringen återkommer i budgetpropositionen för 2007 med en bedömning av behoven från 2008 och framåt.

Regeringen avser även att införa en par-bo-garanti. I de fall makar, sambor eller registrerade partner båda är i behov av särskilt boende ska de, om de så önskar, beredas plats på samma boende. Möjligheten för par att kunna fortsätta att bo tillsammans även när endast den ene maken, sambon eller registrerade partnern har behov av särskilt boende ska utredas.

Nationell likvärdighet och lokal utveckling

Alla har rätt till en god äldreomsorg av hög kvalitet. Självklart ska det finnas utrymme för lokala variationer, men alla ska, oavsett var i landet de bor, kunna lita på att äldreomsorgen är

tillräckligt bra den dag de själva eller nära anhöriga behöver den.

En särskild utredare har fått i uppdrag att föreslå åtgärder som stärker tillsynen inom den del av äldreomsorgen som regleras av socialtjänstlagen (dir. 2004:178). För att stärka rättssäkerheten för de äldre föreslår regeringen i den nationella utvecklingsplanen för vård och omsorg om äldre en rapporteringsskyldighet för kommunerna när de inte verkställer gynnande beslut inom socialtjänstlagen. Regeringen har också föreslagit, som ett yttersta påtryckningsmedel, att en sanktionsavgift ska införas för att gynnande beslut ska verkställas inom skälig tid.

För att kunna utveckla kvaliteten och tillgängligheten inom vården och omsorgen om äldre behöver kunskapen om de äldres syn på densamma förbättras. Regeringen avser därför att ge Socialstyrelsen i uppdrag att ansvara för nationella brukarundersökningar. För att utveckla äldreomsorgen föreslås även satsningar på forskning och utveckling samt strategisk teknikutveckling inom äldreområdet.

Sverige har många äldre med annat modersmål än svenska. Det ställer särskilda krav på vården och omsorgen. Det gäller inte minst i demenssjukvården, eftersom personer med demenssjukdomar ofta tappar sina språkkunskaper och behöver vård och omsorg på sitt modersmål. En särskild satsning på 50 miljoner kronor per år 2007 och 2008 görs därför på att stimulera utvecklingen av en äldreomsorg anpassad för ett mångkulturellt samhälle.

Kompetensutveckling för personalen

Personalen är äldreomsorgens viktigaste resurs. Kraven på dem som arbetar inom vård och omsorg ökar i takt med att de äldres behov blir mer komplexa. På tio års sikt kommer därutöver många personer att behöva rekryteras till äldreomsorgen. Därför är det viktigt att höja omvårdnadsyrkenas status och erbjuda goda arbetsvillkor och utvecklingsmöjligheter. Regeringen avser att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att föreslå ett nationellt system för yrkeskrav, kompetensutveckling och åtgärder för att underlätta den framtida kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen.

För att lägga en stabil grund för det fortsatta utvecklingsarbetet håller två stora satsningar på kompetensutveckling för personal inom vård

och omsorg om äldre på att genomföras, Kompetensstegen och utbildningsvikariat. För dessa ändamål har totalt 3,5 miljarder kronor avsatts mellan 2005 och 2007.

Förebyggande arbete

Förebyggande insatser riktade mot äldre kan medföra stora vinster för både individen och samhället. Exempelvis kan antalet fallolyckor minskas genom enkla förbättringar i hemmet. Regeringen avser att satsa 150 miljoner kronor för att förstärka kommunernas förebyggande arbete 2007 och 2008.

Servicetjänster för hjälp i vardagslivet

De äldres behov ser olika ut. För dem som inte klarar av att själva laga mat, städa och handla ska kommunen erbjuda hemtjänst. Men även äldre som inte är tillräckligt sjuka för att få hemtjänst kan behöva extra hjälp i hemmet. Därför har regeringen under våren 2006 lagt fram ett lagförslag om servicetjänster för äldre. Det innebär att kommunerna ges laglig möjlighet att, utan föregående behovsprövning, erbjuda tjänster som förebygger skador, olycksfall eller annan ohälsa till äldre över 67 år.

Höjt bostadstillägg för pensionärer

Regeringen har de senaste åren vidtagit olika åtgärder för att stärka pensionärernas ekonomi, se avsnitt 1.11. Trots detta har många äldre fortfarande det ekonomiskt kärvt.

För att förbättra för de sämst ställda pensionärerna, ofta ensamstående kvinnor, föreslås i denna proposition en ytterligare förbättring av bostadstillägget till pensionärer. Regeringen föreslår att ersättningen höjs från 91 till 93 procent av bostadskostnaden upp till taket retroaktivt från den 1 april 2006. Efter förslag i budgetpropositionen för 2006 höjdes taket i bostadstillägget till pensionärer till 4 850 kronor i månaden från den 1 januari 2006.

Tabell 1.10 Satsningar på äldre

Miljoner kronor

	2006	2007	2008
Riktad satsning till kommuner och landsting för bättre vård och omsorg om de mest sjuka äldre	600	1 000	1 000
Satsning på demenssjukvården		200	200
Mer mångkulturell vård och omsorg		50	50
Riktad satsning till kommunerna för förebyggande arbete		150	150
Forskning inom äldreområdet	5	35	35
Teknikutveckling inom äldreområdet		25	25
Investeringsbidrag särskilt boende		250	250
Boendedelegation	2	10	10
Höjd ersättning i bostadstillägget till pensionärer	180	240	240
Övrigt	10	42	33
Totalt	797	2 002	1 993

1.6 Satsning på ungdomar – en investering för framtiden

Ungdomar är ingen homogen grupp, utan representerar en mångfald av värderingar och livsstilar. Unga kvinnor och män har olika förutsättningar, möjligheter och ambitioner. Många unga har kommit till Sverige från ett annat land eller har föräldrar med utländsk bakgrund. Trots dessa olikheter så finns det många gemensamma utmaningar. Alla behöver en bra utbildning, finna sitt första arbete, en meningsfull fritid och så småningom flytta hemifrån.

Att vara ung är en omvälvande tid i livet. Det kan vara en spännande period med nya vänner, fritidsaktiviteter och upplevelser. Men kraven som ställs i skolan, på fritiden och hemifrån kan också vara stora. Vissa blir utsatta för mobbning eller våld eller övergrepp. Allt för många unga mår psykiskt dåligt. Det har även blivit svårare att bli vuxen i bemärkelsen att få sitt första riktiga jobb och flytta hemifrån. Samtidigt är dagens ungdomar mer utbildade och har fler möjligheter än någonsin. Allt fler reser, studerar eller arbetar i andra länder.

Regeringens övergripande mål för ungdomspolitikerna är att ungdomar ska ha verklig tillgång till välfärd och makt. Redan i dag görs en mängd insatser för att förbättra levnadsvillkoren för ungdomar i Sverige. Men det räcker inte. Regeringen föreslår därför i denna proposition en rad nya satsningar. Det handlar om arbete och utbildning, bostäder och ökad trygghet.

Arbete och utbildning

En bra utbildning är grunden för att få ett arbete. Ett arbete är en förutsättning för att få en bostad och kunna bilda familj. I dag tar det betydligt längre tid för ungdomar att etablera sig på arbetsmarknaden jämfört med tidigare. Det är en oroväckande signal. Visserligen förklaras en stor del av denna utveckling av att ungdomar studerar vidare i högre utsträckning, främst unga kvinnor, men det är inte hela förklaringen. Många unga är arbetslösa, andra försörjer sig på korta, tidsbegränsade och osäkra anställningar. Ungdomar måste välkomnas in i vuxenlivet. De får inte fastna i arbetslöshet. Därför krävs en aktiv arbetsmarknadspolitik även för unga.

- *Ungdomsplusjobb.* För att göra det lättare för ungdomar att få in en fot på arbetsmarknaden aviserar regeringen en ökning av antalet plusjobb från den 1 juli 2006 med 1 000 platser som särskilt riktas till ungdomar.
- *Fler jobb till arbetslösa ungdomar.* För att göra det lättare för arbetslösa ungdomar att få in en fot på den reguljära arbetsmarknaden finns det under 2006 möjlighet för unga att få allmänt anställningsstöd efter sex månaders inskrivningstid vid arbetsförmedlingen. Normalt krävs tolv månaders inskrivningstid för att komma ifråga för detta stöd. Det allmänna anställningsstödet gör att företag eller organisationer kan anställa arbetslösa till halva lönekostnaden, dock högst 350 kronor per dag, under sex månader. Det förkortade inskrivningsvillkoret för unga kommer att gälla även 2007.
- *Sommarjobb.* Sommarjobb ger unga egna inkomster, men också värdefulla erfarenheter från arbetsmarknaden. Regeringen föreslår en satsning på totalt 100 miljoner kronor under 2006 för att stödja kommuner som erbjuder gymnasie-ungdomar sommarjobb.
- *Lättare att söka jobb i hela Sverige.* För att öka rörligheten på arbetsmarknaden föreslås att ungdomar mellan 20 och 24 år ska få ersättning för sina resekostnader i samband med anställningsintervjuer, genom så kallade sökanderesor, om de inte kan få jobb på hemorten.
- *Tryggare anställningar.* Över en halv miljon löntagare har tidsbegränsade anställningar. Unga kvinnor är kraftigt överrepresenterade i denna grupp. Med den nya anställningsformen, fri visstidsanställning, som regeringen nyligen har föreslagit ska det inte gå att stapla korta och otrygga anställningar på varandra hos en och samma arbetsgivare. Efter 14 månader hos samma arbetsgivare inom en femårsperiod ska fri visstidsanställning övergå i en tillsvidareanställning. Härutöver finns till exempel möjlighet till vikariat och provanställning enligt dagens regler.
- *Fortsatt stöd till navigatorverksamheter i kommunerna.* Under 2005 och 2006 erbjuder kommunerna i samarbete med arbets-

- förmedlingen, organisationer och det lokala näringslivet stöd och personlig rådgivning till ungdomar. Regeringen avser att ge verksamheten stöd även 2007.
- *Nationell koordinator.* Regeringen har tillsatt en nationell koordinator för att se över vad som behöver göras för att underlätta ungdomars inträde på arbetsmarknaden. Uppdraget slutredovisas i november 2006.
 - *Sommarkurser för ungdomar som behöver extra stöd.* Kommuner ska ges möjlighet att erbjuda sommarkurser till elever som ligger efter i skolan, till exempel extra hjälp för elever mellan årskurs 8 och 9 och kompletterande kurser för att ge elever som saknar fullständiga betyg grundläggande behörighet till gymnasieskolan.
 - *Stöd till lärlingsutbildning.* Lärlingsutbildning kan vara ett bra alternativ inom dagens yrkesutbildning i gymnasieskolan. För att etablera sådana utbildningar satsas 20 miljoner kronor per år mellan 2007 och 2009. Resurserna riktas till 20 kommuner med en hög andel gymnasieelever som saknar slutbetyg från de yrkesinriktade programmen. För att stärka yrkesutbildningen i gymnasieskolan ges också stöd till utbyggnad av fler regionala yrkesutbildningscentra.
 - *Ökat fokus på pojkars resultat i skolan.* Myndigheten för skolutveckling kommer att ges ett särskilt uppdrag för att fördjupa kunskaperna om de olikheter som finns mellan flickors och pojkars resultat i skolan och finna åtgärder som förbättrar pojkars resultat. Ett fyraårigt projekt ska genomföras och 10 miljoner kronor satsas per år.
 - *Bättre information om studieval och jobb.* Myndigheten för skolutveckling ges i uppdrag att, tillsammans med ett antal kommuner, öka kvaliteten i skolans studie- och yrkesvägledning. En särskild informationsinsats görs även till elever i årskurs 9 för att öka deras kunskap om arbetsmarknaden inför deras val till gymnasieskolan.
 - *Folkhögskoleutbildning för långtidsarbetslösa ungdomar.* Folkhögskolorna har en pedagogik som lämpar sig väl för unga som står en bit ifrån arbetsmarknaden. De 500 nya utbildningsplatser som infördes 2005 för långtidsarbetslösa ungdomar ska därför förlängas till 2007.
 - *1 000 fler platser i kvalificerad yrkesutbildning.* Satsningen på 1 000 fler platser i kvalificerad yrkesutbildning, KY, i budgetpropositionen för 2006 förlängs från och med hösten 2007 till våren 2009.
 - *Höjt studiebidrag.* Även ungdomar måste få del av den förbättrade ekonomiska utvecklingen. Regeringen föreslår därför att studiebidraget till studerande på gymnasienivå höjs med 100 kronor till 1 050 kronor i månaden, samma nivå som barnbidraget. Höjningen föreslås gälla retroaktivt från den 1 april 2006.
 - *Höjt studiemedel.* Redan den 1 juli i år höjs studiemedlet med 300 kronor i månaden, varav 100 kronor är bidrag och 200 kronor är lån. Denna reform kostar knappt 500 miljoner kronor årligen.

Bostäder till ungdomar

Många unga vuxna saknar i dag en egen bostad. Det är viktigt att det finns tillgång till bostäder till rimliga kostnader. För att stärka ungas möjligheter att etablera sig på bostadsmarknaden avser regeringen att föreslå flera åtgärder i budgetpropositionen för 2007.

- *Hyresgarantier.* Regeringen avser att införa ett statligt bidrag till kommuner som vill använda sig av hyresgarantier för att underlätta för bland annat ungdomar att etablera sig på bostadsmarknaden. För detta ändamål avsätts 100 miljoner kronor per år.
- *Förlängda investeringsstöd.* För att minska bostadsbristen förlängs de tillfälliga investeringsstöd för byggandet av mindre hyreslägenheter till och med den 30 juni 2008.
- *Fler studentlägenheter.* För att få fler nya studentlägenheter höjs investeringsbidraget med 100 miljoner kronor 2007 och 50 miljoner kronor 2008.
- *Möjlighet till bostadslån för unga undersöks.* Den nationella bostadssamordnaren får ett tilläggsuppdrag om att förbättra ungas möjlighet att beviljas bostadslån.

Ungdomars hälsa och trygghet

Statistiska centralbyråns levnadsundersökning från 2005 beskriver att majoriteten av barnen och ungdomarna i Sverige har det ganska bra. Trots detta finns det många ungdomar som upplever ohälsa och otrygghet. Exempelvis ökade andelen barn och ungdomar som sökte hjälp inom barn- och ungdomspsykiatri påtagligt under 1990-talets andra hälft. För att stärka ungas hälsa och trygghet vidtar regeringen en rad åtgärder.

- *Stärkt förebyggande arbete för bättre elevhälsa.* Regeringen avser att initiera ett antal pilotprojekt för att få till stånd en utökad samverkan mellan skola, polis, socialtjänst samt barn- och ungdomspsykiatri. Myndigheten för Skolutveckling får också i uppdrag att kartlägga och sprida information om lyckade projekt.
- *Satsning på barn- och ungdomspsykiatri.* För att vända utvecklingen med ökad psykisk ohälsa föreslås en riktad satsning på att förbättra tillgängligheten inom barn- och ungdomspsykiatri. Satsningen uppgår till 250 miljoner kronor per år 2007 respektive 2008. Inom ramen för denna satsning ska även ett nationellt centrum för kunskaps- och metodutveckling för samt stöd till barn och ungdomar som löper risk att drabbas av svårare psykisk ohälsa inrättas.
- *Stöd till unga som drabbas av brott.* Flickor och pojkar som drabbas av brott ska inte behöva utsättas för upprepade förhör och intervjuer med olika personer med olika syften. Därför har regeringen givit Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten, Rättsmedicinalverket och Socialstyrelsen i uppdrag att bedriva försöksverksamheter för bättre samverkan vid utredningar kring barn som misstänks vara utsatta för allvarlig brottslighet.
- *Minskad ungdomsbrottslighet.* Regeringen föreslår flera åtgärder som både bekämpar ungdomsbrottsligheten och dess orsaker. Det handlar om bättre anpassade påföljder för ungdomar som döms för brottslighet. Till exempel föreslås ungdomstjänst som en ny självständig påföljd. Dessutom föreslås en treårig försöksverksamhet för att stärka insatserna för kriminellt belastade ungdomar.

Inflytande och delaktighet

Att unga ska ha verkligt inflytande är ett tydligt mål för ungdomspolitikerna, vilket också kommer till uttryck i barnkonventionen. Unga kvinnor och mäns erfarenheter och kunskaper är en viktig resurs, och en viktig del av samhällets utveckling. Många unga är intresserade av samhällsfrågor och engagerar sig på olika sätt. Trots detta är allt för få unga representerade i beslutsfattande församlingar och allt för många upplever att det är svårt att påverka. Särskilt oroande är att valdeltagandet bland förstagångsväljare har minskat de senaste valen.

Regeringen har givit Ungdomsstyrelsen i uppdrag att arrangera projektet Skolval 2006 inför de allmänna valen i september. Sverige ska även delta i Europarådets kampanj mot diskriminering ”All different – all equal” som startar i juni 2006.

Kultur och fritid

Fritiden är av stor betydelse för ungdomars sociala utveckling och deras psykiska välmående. Ungdomars val av fritidsaktiviteter kan även öka möjligheterna till etablering i vuxenlivet. Det är viktigt att ungdomar oberoende av bakgrund och ekonomiska resurser har tillgång till en varierad fritid med bra kvalitet. Det är särskilt angeläget att de fritidsverksamheter som finns attraherar ungdomar och att ungdomar själva har inflytande i verksamheterna. Det är också viktigt att verksamheten är tillgänglig för unga med funktionshinder.

Regeringen föreslår en satsning på 80 miljoner kronor per år mellan 2007 och 2009 för utveckling av fritidsverksamheter och mötesplatser för ungdomar. Kommuner, landsting, föreningsliv, näringsliv, statliga myndigheter – och inte minst ungdomar själva – ska kunna vara delaktiga i att skapa dessa nya mötesplatser.

Vidare satsar regeringen 2 miljoner kronor per år i tre år med start 2007 för att sprida scenkonst för, av och med ungdomar genom ett riktat bidrag till Riksteaterns Open Jam.

1.7 Satsningar för bättre integration

Över 1,1 miljon personer av Sveriges befolkning är födda utomlands. Sverige är rikt på språkkunskaper samt erfarenheter och kunskaper om olika kulturer. Här bor människor med bakgrund från nästan 200 länder. Det är en viktig tillgång som måste tas tillvara.

Integration handlar om rätten till arbete, utbildning och icke-diskriminering. I dag är integrationen på arbetsmarknaden långt ifrån tillräcklig. Även om skillnaderna har minskat under senare år är sysselsättningen bland utrikes födda betydligt lägre än för inrikes födda. År 2005 var 62 procent av alla utrikes födda i yrkesverksam ålder sysselsatta, 59 procent av kvinnorna och 65 procent av männen. Utrikes födda är även överrepresenterade bland långtidsarbetslösa. Regeringen genomför generella insatser för att öka sysselsättningen och bekämpa långtidsarbetslösheten, vilket har skapat nya möjligheter för utrikes födda.

Rätten till utbildning en annan viktig del för att främja integration. I dag har inte alla skolor samma förutsättningar att ge samtliga elever en god undervisning. För att alla barn och ungdomar ska få likvärdiga möjligheter krävs därför extra resurser till de skolor som har de tuffaste förutsättningarna. Regeringens ambition är att alla skolor ska vara bra skolor. Under senare år har olika insatser genomförts för att erbjuda kompletterande utbildning för att kunna anpassa utländska examina till svenska förhållanden och validera utländsk yrkeskompetens.

Alla, oavsett etnisk bakgrund, ska ha lika rättigheter, lika skyldigheter och lika möjligheter. För att komma dit måste all form av diskriminering bekämpas. En ny lagstiftning mot diskriminering har införts. Resurserna till Ombudsmannen mot etnisk diskriminering har ökat kraftigt. Insatserna mot diskriminering behöver dock skärpas ytterligare.

Utöver regeringens omfattande generella satsningar på fler jobb presenteras i denna proposition särskilda insatser för att förbättra möjligheterna till utbildning och arbete för kvinnor och män med utländsk bakgrund.

Barn och unga

- *100 skolor – 1 000 resurspersoner.* För att förbättra elevernas resultat i skolan ska 1 000 resurspersoner anställas på skolor med hög andel elever med utländsk bakgrund och/eller skolor med låg målpuppfyllelse genom ett riktat statsbidrag till vissa kommuner. Resurserna ska bland annat satsas på att anställa pedagoger, men också annan personal. Skolor oavsett huvudman omfattas av satsningen. Skolor som vill satsa på tvåspråkig undervisning ska kunna utnyttja resurspersonerna till detta. Därutöver ska en särskild nationell strategi för utbildning av nyanlända barn och ungdomar tas fram.
- *Läringsutbildning.* En treårig satsning på utvecklingsstöd för etablering av lärlingsutbildning riktas till 20 kommuner där andelen gymnasieelever med slutbetyg från de yrkesinriktade programmen är särskilt låg.
- *Mötesplatser för ungdomar.* För att ge ungdomar särskilt i storstadsområdena bättre tillgång till allmänna samlingslokaler avsätts 3,5 miljoner kronor per år 2007 och 2008.

Jobb och företagande

- *Snabb etablering av nyanlända invandrare.* Nyanlända måste snabbt komma i arbete. En försöksverksamhet kommer att starta den 1 juli 2006 där Arbetsmarknadsverket får ett sammanhållet ansvar för att etablera nyanlända kvinnor och män på arbetsmarknaden. Arbetslivsinriktade insatser ska börja tidigare än i dag. Det nya uppdraget för Arbetsmarknadsverket inleds som ett geografiskt avgränsat försök under två år.
- *Arbetsplatsintroduktionen blir en del i den ordinarie verksamheten.* Den försöksverksamhet med arbetsplatsintroduktion som har bedrivits i 20 kommuner införlivas i den ordinarie verksamheten.
- *Översyn av lagen om allmän platsanmälan.* I dag anmäls enbart cirka en tredjedel av alla lediga platser till arbetsförmedlingen. Detta leder till att människor med sämre

kontaktnät, som exempelvis personer med utländsk bakgrund, har en mer begränsad tillgång till lediga tjänster. Regeringen avser att se över hur lagen om allmän platsanmälan tillämpas.

- *Fler nya företagare.* För att skapa lika förutsättningar för företagande föreslås en satsning på 20 miljoner kronor per år till ALMI Företagspartner AB och Internationella företagarföreningen (IFS). Av dessa medel avsätts 10 miljoner kronor 2007 och 2008 för att underlätta en fortsatt integrering av IFS rådgivningsverksamhet i ALMI Företagspartner AB:s verksamhet och för att säkra att motsvarande kompetens finns inom alla regionala ALMI-bolag.
- *Bättre utbildning i svenska.* För att förbättra utbildningen i svenska för utrikes födda föreslås en satsning på kompetensutveckling för lärare som undervisar i svenska för invandrare (SFI). Därutöver renodlas syftet med svenska för invandrare till kunskaper i svenska språket och alfabetisering. Skolverket kommer att få i uppdrag att utarbeta en ny kursplan för svenska för invandrare, som ökar tyngdpunkten på kvalificerad språkutbildning.
- *Kompletterande utbildning och validering.* Många akademiker med utländsk utbildning saknar arbete som motsvarar nivån på deras utbildning. Därför genomförs en satsning på utbildning för lärare för 300 studenter per år i två år samt ett pilotprojekt med tvåårig kompletteringsutbildning för 30 jurister med utländsk examen. Därutöver förlängs den högre praktiska förvaltningsutbildningen vid Stockholms universitet, Göteborgs universitet och Malmö högskola. Dessutom får Verket för högskoleservice extra resurser för att förbättra valideringen av utländska gymnasiebetyg och korta sina handläggningstider.
- *Arbete under asyltiden.* Asylsökande har redan i dag möjlighet att arbeta under asyltiden om Migrationsverket bedömer att prövningen kommer att ta mer än fyra månader. Regeringen anser att det kan vara av stor betydelse om den asylsökande så snart som möjligt efter ankomsten till Sverige kan börja arbeta. Det är därför viktigt att asylsökande så snart de har lämnat

in sin ansökan om uppehållstillstånd får information om denna möjlighet.

Förstärkt antidiskrimineringsarbete

- *Bättre tillsyn av diskrimineringslagstiftning.* För att förbättra tillsynen av gällande lagstiftning och nå utsatta grupper ökas anslagen till Ombudsmannen mot etnisk diskriminering med 13 miljoner per år 2007 och 2008.
- *Förstärkning av antidiskrimineringsbyråer.* Det statliga bidraget till antidiskrimineringsbyråerna ökar med 1 miljon kronor 2006 och 4 miljoner kronor per år från och med 2007.
- *Försök med avidentifierade ansökningshandlingar.* Regeringen avser att genomföra försök med avidentifierade ansökningshandlingar vid rekryteringsprocesserna vid ett antal myndigheter.
- *Betydelsen av etnicitet för villkoren i arbetslivet.* För att belysa den etniska segmenteringen av arbetsmarknaden kommer även betydelsen av etnicitet i arbetslivet att utredas.
- *Bekämpa diskriminering i rättsväsendet.* Brottsförebyggande rådet kommer att få i uppdrag att genomföra en undersökning om diskriminering i rättsprocessen av målsägande och tilltalade med utländsk bakgrund.
- *Icke-diskriminerande offentlig upphandling.* Varje år upphandlas det för över 400 miljarder i Sverige. Det är viktigt myndigheter föregår med gott exempel. Regeringen har beslutat om en förordning om antidiskrimineringsvillkor i upphandlingskontrakt. Genom detta åläggs 30 statliga myndigheterna att i sina upphandlingskontrakt ställa upp villkor som ska motverka diskriminering hos leverantörer.
- *Hyresgarantier.* Många hyresvärdar ställer ofta fler krav än strikt ekonomiska för att hyra ut lägenheter, till exempel krav på fast anställning. Det hindrar många från att finna en egen bostad. Därför avser regeringen att införa ett statligt bidrag till kommuner som vill använda sig av hyresgarantier. För detta ändamål avsätts 100 miljoner kronor per år.

Utvidgning av storstadsarbetet

- *Fler kommuner får delta.* Erfarenheterna från regeringens storstadsarbete från Stockholm, Göteborg och Malmö kommer att föras vidare till fler kommuner. Ytterligare 20 av de största kommunerna kommer att erbjudas möjlighet att teckna lokala utvecklingsavtal inom ramen för storstadsarbetet.

Tabell 1.11 Satsningar på integration

Miljoner kronor

	2006	2007	2008
Snabb etablering av nyanlända – nytt uppdrag för AMV	20	75	35
Bättre utbildning i svenska		10	8
1 000 resurspersoner i skolan	50	150	150
Lärlingsutbildning	20	20	20
Mötesplatser för ungdomar		4	4
Arbetsplatsintroduktion permanentas		148	148
Fler nya företagare – satsningar på IFS och ALMI		20	20
Kompletterande utbildning och validering	1	50	38
Ombudsmannen mot etnisk diskriminering		13	13
Antidiskrimineringsbyråer	1	4	4
Utvidgat storstadsarbete		30	30
Totala satsningar på integration	92	524	470

Anmärkning: Siffrorna är avrundade.

Källa: Finansdepartementet.

Snabb integration av dem som får permanent uppehållstillstånd till följd av tillfällig asyl

Under hösten 2005 enades den socialdemokratiska regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet om en gemensam målsättning som innebär att ingen ska vara tvungen att leva gömd i Sverige. Därför föreslogs att alla gömda skulle få en ny prövning av sina verkställighetshinder.

I syfte att åstadkomma en ordning mellan 1989 och 2005 års utlänningslagar vad avser möjligheterna att få tillstånd en ny prövning för vissa grupper som kommit att vistas i Sverige lång tid och vars avvísings- eller utvisningsbeslut av olika anledningar inte har verkställts antog riksdagen under hösten 2005 en ändring i utlänningslagen (1989:529).

Lagstiftningen tillkom som följd av ett initiativ i ett av riksdagens utskott och beslutades med bred majoritet i riksdagen. I betänkandet (2005/06:SfU5) anfördes att *”Migrationsverket skall kunna bevilja ett uppehållstillstånd om det kommer fram nya omständigheter som, under vissa givna förutsättningar, utgör hinder mot att verkställa beslutet. Upphållstillstånd skall kunna beviljas vid behov av skydd eller vid praktiska eller medicinska hinder mot verkställighet. Det kan vara att det avsedda mottagarlandet inte kommer att vara villigt att ta emot utlänningen eller att utlänningen blivit så svårt sjuk att det inte går att genomföra en verkställighet. Vidare får Migrationsverket bevilja ett uppehållstillstånd om det annars skulle vara humanitärt angeläget. Vid bedömningen av om det är humanitärt angeläget skall särskilt beaktas bl a om ett avvísings- eller utvisningsbeslut på grund av förhållandena i mottagarlandet inte bedöms kunna verkställas med tvång, eller en verkställighet inte bör ske med hänsyn till barns sociala situation eller anknytning till Sverige, allt under förutsättning att personen vistats i Sverige under lång tid”*. Vidare anfördes *”De hänsyn som normalt skall tas till intresset av att upprätthålla en reglerad invandring skall inte göras i samma utsträckning”*.

Lagändringen gällde under tiden mellan den 15 november 2005 och den 30 mars 2006. Cirka 30 000 ärenden har registrerats hos Migrationsverket för att prövas enligt den tillfälliga lagstiftningen. Regeringen bedömer att samtliga ärenden ska vara prövade senast under sommaren 2006.

Under 2006 kommer därför kommunernas flyktingmottagande att öka. Regeringen gör i vårpropositionen en kraftig satsning för att säkerställa att de människor som fått uppehållstillstånd snabbt får möjlighet att etablera sig i det svenska samhället. Kommunerna får en engångsersättning på 20 000 kronor per flykting som de tar emot under 2006. Dessutom höjs schablonersättningarna från och med 2007 med cirka 6 procent, vilket ger 10 000 kronor för vuxna. Resurserna ska användas till att erbjuda ett bra mottagande när det gäller bland annat bostäder, utbildning och sysselsättning.

För att underlätta det ökade mottagandet under 2006 kan det finnas behov av extra medel utöver det tillfälliga stödet. Därför avsätts resurser som till exempel ska kunna användas för

särskilda bostadslösningar eller insatser för människor med särskilda behov.

Vidare föreslås inom ramen för integrations-satsningen åtgärder för att främja en snabb etablering av nyanlända invandare. Regeringen följer noga utvecklingen på området och återkommer vid behov med ytterligare förslag i budgetpropositionen för 2007.

Tabell 1.12 Satsningar till följd av tillfällig asyltag

Miljoner kronor

	2006	2007	2008
Kommunstimulans	606		
Kommunersättning		1 660	1 471
Migrationsverket	795		
Totalt	1 401	1 660	1 471

Källa: Finansdepartementet.

1.8 Rättvisa och trygghet

Tänderna får inte vara ett klassmärke

Allt för många avstår i dag från tandvård av ekonomiska skäl. Det är inte rättvist. Tänderna får inte vara ett klassmärke. Regeringen avser att genomföra en tandvårdsreform som både stärker den förebyggande tandvården och ger ett skydd mot höga kostnader.

I denna proposition avsätts resurser för ett första steg i denna tandvårdsreform med en betydande satsning på den förebyggande tandvården. Resurserna ska gå till att införa ett grundstöd på 500 kronor så att alla kan besöka tandvården var artonde månad till en kostnad som motsvarar ett besök inom den öppna hälso- och sjukvården. En undersökning ska när reformen genomförs maximalt kosta 200 kronor.

För denna första del av tandvårdsreformen avsätts 500 miljoner kronor 2007 och 1,7 miljarder kronor från 2008. Reformen träder i kraft under 2007. Regeringen avser att återkomma med närmare detaljer om ikraftträdande så snart som möjligt. Därutöver kommer regeringen att återkomma i budgetpropositionen för 2007 med ett förslag om ett skydd mot höga kostnader för alla i tandvården.

Tandvårdsreformen kan komma att leda till fler besök i tandvården. Regeringen kommer därför att noga följa utvecklingen för att minimera risken för brist på tandläkare och annan personal i tandvården.

Fler bostäder

I tillväxtregionerna är bostadsbristen stor. Särskilt stor är bristen på lägenheter med rimliga hyror. Regeringen har därför satsat på att stimulera bostadsbyggandet i landet, och takten i bostadsbyggandet har under de senare åren ökat kraftigt. Målet om minst 120 000 nya bostäder under mandatperioden kommer att överträffas.

För att tillmötesgå behoven av bostäder är det angeläget att byggandet fortsätter att öka. Det gäller särskilt hyresrätter. Dessutom är ombyggnadsbehovet stort, inte minst i miljöprogramsområdena, för upprustning och tillgänglighetsanpassning. Regeringen arbetar med att ta fram ett långsiktigt hållbart bostadsfinansieringssystem. Frågan har utretts av en arbetsgrupp inom Regeringskansliet som

lämnade en rapport med förslag under hösten 2005. Regeringen bedömer dock att ytterligare analyser behöver göras för att reformen ska kunna genomföras.

Investeringar i nytt bostadsbyggande är per definition ett åtagande för många år framöver. Det är därför viktigt med stabila villkor på bostadsmarknaden. Ett nytt regelverk för bostadsfinansiering bör ange de långsiktiga villkoren för aktörerna på marknaden – bostadsföretag, byggföretag och hushållen. De offentliga ekonomiska styrmedlen kan vara inriktade på att främja såväl produktion som konsumtion av bostäder. Det nya regelverket bör ta sikte på ett långsiktigt hållbart byggande. Vid omläggningen ska neutraliteten mellan upplåtelseformerna beaktas. Ett nytt förslag till bostadsfinansiering kommer att presenteras senast i budgetpropositionen för 2008.

I avvaktan på en reformering av bostadsfinansieringen aviserar regeringen nu följande åtgärder:

- *De tillfälliga investeringsstöden förlängs till och med den 30 juni 2008.* Dagens tillfälliga investeringsbidrag för byggnation av små lägenheter förlängs. För detta ändamål avsätts 700 miljoner kronor 2007 och 350 miljoner kronor 2008. Inom ramen för detta avsätts 100 miljoner kronor 2007 och 50 miljoner kronor 2008 för byggandet av studentbostäder. För investeringsstimulansen avsätts 1 miljard kronor 2007 och 500 miljoner kronor 2008.
- *Nybeviljande av räntebidragen i dess nuvarande form avvecklas den 30 juni 2008.* Vid samma tidpunkt kommer redan beviljade räntebidrag att börja trappas av. Formerna för avvecklingen ska redovisas senast i budgetpropositionen för 2008.

Dessutom avser regeringen att föreslå följande:

- *Hyresgarantier.* Många hyresvärdar ställer ofta fler krav än strikt ekonomiska för att hyra ut lägenheter, till exempel krav på fast anställning. Det hindrar många ungdomar, men också andra grupper, från att finna en egen bostad. Därför avser regeringen att införa ett statligt bidrag till kommuner som vill använda sig av hyresgarantier. För detta ändamål avsätts 100 miljoner kronor per år.
- *Byggabodialog.* För att stödja en hälsosam inomhusmiljö och en effektiv energi- och

resursanvändning i bygg- och fastighetssektorn satsar regeringen 13,5 miljoner kronor per år under en treårsperiod med start 2007.

- *Begränsad fastighetsskatt.* I denna proposition aviseras en utvidgning av begränsningsregeln för fastighetsskatten så att den även ska tillämpas för fritidshus. Dessutom ska hushåll som i dag får del av begränsningsregeln, men som har fastigheter som taxeras för mer än 3 miljoner kronor, få lägre fastighetsskatt på taxeringsvärden mellan 3 och cirka 5 miljoner kronor.
- *Hållbart samhällsbyggande.* Stadsutveckling är en viktig strategisk fråga. Det handlar om att forma boendemiljöer som bidrar till en hållbar utveckling. Inom Regeringskansliet pågår arbete med en rapport om politik för hållbar stadsutveckling som kommer att presenteras i maj 2006.

Bekämpa hemlösheten

Att ha någonstans att bo är en grundläggande välfärdsfråga. Hemlöshet är ett yttersta uttryck för social utsatthet. Ambitionen måste vara att ingen ska vara hemlös. Arbetet med att bekämpa hemlösheten måste både handla om att se till att de som i dag är hemlösa kan få ett värdigt boende och förhindra att hemlöshet uppstår.

Trots socialtjänstlagens intentioner vräks barn från sina hem. Samhällets insatser för att se till att barnfamiljer inte ska blir hemlösa måste förbättras. Regeringen bedömer att socialtjänstlagens regler om rätten till bistånd egentligen borde vara tillräckliga för att garantera att barn inte blir hemlösa, men för att på ett tidigt skede säkra att socialtjänsten uppmärksammar när en barnfamilj hotas av vräkning föreslås en rad åtgärder.

- *Omgående handläggning vid uppsägning av hyresavtal.* När socialtjänsten får ett meddelande från hyresvärden om att ett hyresavtal har sagts upp ska den omgående utse en handläggare i ärendet, meddela hyresvärden och kontakta den enskilde. Socialtjänstförordningen ska kompletteras med en bestämmelse om detta.
- *Motverka vräkning av barnfamiljer.* Socialtjänstförordningen ska kompletteras med en bestämmelse om samverkan för att

förebygga och motverka vräkning och hemlöshet bland barnfamiljer.

- *Handbok för att förebygga hemlöshet.* För att öka kunskapen om hur hemlöshet kan förebyggas kommer Socialstyrelsen att ges i uppdrag att ta fram en handbok för hur hemlöshet bland barnfamiljer ska förebyggas och motverkas.
- *Personliga ombud.* För att bland annat motverka och förebygga hemlöshet bland psykiskt funktionshindrade föreslår regeringen en ökning av insatsen personliga ombud med 20 miljoner kronor per år 2007 och 2008, så att satsningen totalt uppgår till 110 miljoner kronor årligen för dessa år.
- *Nya insatser mot hemlöshet.* Regeringen avser att öka resurserna till Socialstyrelsen med 23 miljoner kronor 2007 och 33 miljoner kronor 2008 för bidra till projekt för att motverka hemlöshet. Det kan gälla projekt av liknande karaktär som den så kallade Stockholmsmodellen samt olika former av individuellt stöd, till exempel kontaktpersoner eller ombud.
- *Översyn av hyreslagen.* För att tydliggöra och modernisera hyreslagen kommer den att ses över. Vid denna översyn ska särskild hänsyn tas till barnfamiljernas situation. Ett tydligt barnperspektiv bör införlivas i hyreslagen.
- *Kommunernas ansvar förtydligas.* Inom Regeringskansliet pågår ett arbete för att förtydliga kommunernas ansvar för bostadsförsörjningen. Varje kommun bör ha någon form av organisation för att hjälpa dem som söker bostad.

Bildning för alla

Folkbildningen är en kraft för demokrati, livslångt lärande och personlig utveckling. Folkhögskolornas kurser och studieförbundens studiecirklar erbjuder ett alternativ till det offentliga utbildningsväsendet. Den unika pedagogiken och den idémässiga grunden för verksamheten gör folkbildningen särskilt lämpad att ta sig an dem med kort utbildning. Folkbildningen har en kompensatorisk uppgift, att utjämna genom bildning. Regeringen föreslår att det statliga anslaget till folkbildning ska förstärkas med 400 miljoner kronor per år från och med 2007.

1.9 Investera i kommande generationers miljö

Hållbar utveckling är ett övergripande mål för regeringens politik. Alla beslut ska utformas så att de beaktar ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser. Arbetet med hållbar utveckling bygger på insikten om att tillväxt och välfärd bara kan upprätthållas om investeringar sker i de gemensamma resurser som utgör grunden för samhällsekonomin

Med hjälp av ny teknik, byggande, samhällsplanering och en aktiv energi-, konsument- och miljöpolitik vill regeringen förverkliga idén om det gröna folkhemmet. Som föregångsland kan Sverige både nå framgångar på exportmarknaderna och stödja en global hållbar utveckling.

Offensiv energi- och miljöpolitik – bryt oljeberoendet

Miljöpolitiken är en viktig del av regeringens politik för hållbar utveckling. Det övergripande målet är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta och människors livsmiljö och folkhälsa har stärkts.

Basen för miljöpolitiken är de 15 nationella miljö kvalitetsmålen som regeringen presenterade 2001. Genom dessa har det miljöpolitiska arbetet fått en systematik, en långsiktighet och en regional och lokal spridning som är unik i internationell jämförelse.

I samband med miljömålspropositionen 2005 beslutade riksdagen att fastställa ett nytt miljö kvalitetsmål om biologisk mångfald samt nya delmål och åtgärder som visar hur det långsiktiga målet för miljöpolitiken ska nås. Den utvärdering som låg till grund för miljömålspropositionen visade att det behövs ytterligare insatser för att nå målen. Miljömålsarbetet förstärks därför med 150 miljoner kronor 2007 och 200 miljoner kronor 2008.

En av de största utmaningarna på miljöområdet är klimatfrågan. En stor majoritet av forskarsamhället anser att utsläppen av växthusgaser redan har lett till temperaturförändringar. Industriländerna bär en stor del av det historiska ansvaret för den stigande halten av växthusgaser i luften och

svarar för drygt hälften av dagens utsläpp. Därför har Sverige och andra industriländer ett särskilt ansvar för att gå före i klimatomställningen.

Sverige har satt upp ett mål om att minska utsläppen av växthusgaser med 4 procent mellan 1990 och 2008–2012. I en proposition om den fortsatta klimatpolitiken som presenterades i mars 2006 kompletterades detta kortsiktiga mål med mål på medellång och lång sikt. Till 2020 bör Sveriges utsläpp vara 25 procent lägre än utsläppen 1990. Inför kontrollstationen 2008 bör det närmare utredas hur samhällets olika sektorer bedöms kunna bidra till uppfyllandet av målen på lång och medellång sikt med sektorsvisa inriktningsmål för 2015. På lång sikt ska den globala genomsnittliga uppvärmningen maximalt vara två grader Celsius över förindustriell nivå. Sverige ska ta sitt ansvar för att nå detta mål, som kräver internationell samverkan.

Sveriges energipolitik ska skapa förutsättningar för en hållbar energiproduktion och en kostnadseffektiv energiförsörjning med låg inverkan på hälsa, miljö och klimat. Drygt en tredjedel av Sveriges energianvändning är beroende av oljeprodukter. Samtidigt förutspås tillgången på billig olja minska de närmaste decennierna. Detta beror dels på stigande efterfrågan från bland annat Kina och i framtiden från Indien, dels på brist på kapacitet och i framtiden sinande resurser.

För att förbereda Sverige inför denna utveckling och successivt bryta Sveriges beroende av olja tillsattes i december 2005 en kommission mot oljeberoendet. Den ska lämna fakta och råd till regeringen i arbetet med att till 2020 påtagligt minska Sveriges beroende av olja och andra fossila råvaror.

I samband med budgetpropositionen för 2006 vidtogs en rad konkreta åtgärder för att stimulera förnybara energikällor och effektivare energianvändning. Resurserna till energiforskning ökar till följd av detta med 270 miljoner kronor 2006 respektive 2007 och 370 miljoner kronor 2008. Samtidigt gör regeringen bedömningen att resurserna 2008 är väl anpassade till behoven på området och därför bör ligga kvar på denna nivå även efter detta år. Energiforskningen bör bedrivas på ett sätt som motsvarar övrig forskningspolitik med uppföljning vart fjärde år.

Vidare förlängdes pilotstödet för vindkraft med fem år med start 2008. Därutöver föreslogs nya ekonomiska stimulanser för dem som vill gå över från direktverkande elvärme och oljeuppvärmning till mer miljövänliga energikällor. Det handlar om skattelättnader på totalt 400 miljoner kronor per år under en femårsperiod. Därutöver förlängdes sänkningen av förmånsvärdet på miljöbilar till och med 2011. Regeringen avser vidare att ge koldioxidneutrala drivmedel skattebefrielse till 2013.

Under våren 2006 har regeringen därutöver lagt fram flera propositioner för att stimulera förnybar energi. Det handlar till exempel om förslag som ska underlätta vindkraftens utbyggnad både till havs och på land. För att kunna genomföra dessa åtgärder bedömer regeringen att 30 miljoner kronor per år behöver sättas av 2007 och 2008. Det handlar också om stimulans av förnybar el genom gröna certifikat. Regeringen bedömer att det finns behov av fortsatt stöd för energibesparande åtgärder och konvertering till förnybar energi i offentliga lokaler på 500 miljoner kronor per år 2007 och 2008, varav 50 miljoner kronor utgör stöd för installation av solceller.

För att förstärka sanktionsmöjligheterna mot miljöbrott har regeringen under våren 2006 lagt fram förslag om en uppstramning av miljöbalkens sanktionssystem och effektivare straffbestämmelser. Med den nya lagstiftningen ska det vara möjligt att utdöma miljöbrott om det finns en risk för miljöskada, och inte som i dag när det krävs bevis för att ett farligt utsläpp verkligen har lett till förorening. Dessutom renodlas sanktionssystemet på ett sådant sätt att de allvarligaste överträdelserna omfattas av straffansvar medan de mindre allvarliga i stället fångas upp av andra sanktioner.

I denna proposition föreslås att de statliga investeringsprogrammen med stöd till klimatinvesteringar (KLIMP) förstärks med ytterligare 75 miljoner kronor per år 2007 och 2008, utöver de 320 miljoner kronor per år som föreslogs i budgetpropositionen för 2006. Dessutom satsas 50 miljoner kronor 2006 och 100 miljoner kronor 2007 på förnyelsebara bränslen genom en förstärkning av anslaget till klimatinvesteringar.

Grön skatteväxling m.m.

Det främsta syftet med den gröna skatteväxlingen är att i större utsträckning uppmärksamma individer och företag på miljökostnaderna i sina konsumtions- och investeringsbeslut, utan att det totala skatteuttaget höjs. Skattehöjningar på energi och miljöutsläpp balanseras av sänkningar av andra skatter. Samtidigt utformas skatteväxlingen medvetet för att få så positiva fördelningspolitiska effekter som möjligt.

Den nu pågående gröna skatteväxlingen är inte den första i sitt slag. Redan inom ramen för 1990 års skattereform introducerades koldioxidskatten, samtidigt som skatten på arbetsinkomster sänktes. Under 1990-talet förbereddes arbetet för fortsatt skatteväxling i Skatteväxlingskommittén (SOU 1997:11). Därefter togs frågan upp i 2000 års ekonomiska vårproposition där utrymmet för grön skatteväxling bedömdes uppgå till 30 miljarder kronor för perioden 2001 till 2010.

Sedan den nu pågående skatteväxlingen inleddes 2001 har drygt 17 miljarder kronor skatteväxlats. De höjda skatterna på energi och miljöutsläpp har haft sin tyngdpunkt på höjda koldioxidskatter och elskatter på energi för uppvärmningsändamål. Skatterna har samtidigt sänkts för hushåll och företag, framförallt genom höjda grundavdrag och sänkta arbetsgivaravgifter.

Sedan skatteväxlingen påbörjades har också andra ekonomiska styrmedel tillkommit på energi- och miljöområdet. Ett system för handel med elcertifikat har införts, program för energieffektivisering har introducerats och ett system för handel med utsläppsrätter har lanserats. Liksom miljöskatterna skapar dessa ekonomiska drivkrafter för införande av miljövänlig och resurssnål livsstil och teknik, parallellt med de som sker via skattesystemet.

I budgetpropositionen för 2006 aviserades en skatteväxling på 3,6 miljarder kronor. Denna skatteväxling innehåller bland annat en flygskatt och en skatt på förbränning av avfall. Samtidigt sänks skatterna för hushåll och företag genom en höjning av grundavdraget och en sänkning av arbetsgivaravgifterna. På grund av att några förslag inte har kunnat träda i kraft så snabbt som då förutsågs har ramen för skatteväxlingen sjunkit. I denna proposition föreslås därför att avskaffandet av koldioxidskatten för den

handlande sektorn senareläggs till den 1 januari 2007.

Gröna nyckeltal

Sedan 1999 års ekonomiska vårproposition redovisas gröna nyckeltal som ett komplement till de ekonomiska nyckeltalen. Syftet är att spegla den nationella utvecklingen på miljöområdet på ett enkelt och informativt sätt. Variationerna i nyckeltalen mellan enstaka år är ofta ett resultat av väderleks- och konjunkturvariationer. Över längre tidsperioder ger dock gröna nyckeltal en indikation om utvecklingen på miljöområdet.

Den totala energianvändningen fortsätter att öka. Över tiden sker dock en successivt minskad energianvändning i relation till ekonomins storlek.

Sverige har lyckats minska utsläppen av växthusgaser jämfört med 1990 års nivå och en god grund har därmed lagts för att uppfylla det nationella målet på detta område. Sverige är det land bland de 15 tidigare EU-medlemmarna som har lägst utsläpp av växthusgaser mätt i ton per person samt i relation till BNP.

De svenska utsläppen av koldioxid, den volymmässigt största växthusgasen, kan skifta betydligt från år till år. Det hänger till stor del samman med tillgången på vattenkraft och variationer i energianvändningen. Även här avtar utsläppen exklusive utsläpp från internationell luft- och sjöfart, så kallad bunkring, sedan 1990.

Sedan 1980 har de svenska utsläppen av svaveldioxid minskat kraftigt. Till stor del är detta ett resultat av ökad användning av olja med låg svavelhalt och ny reningsteknik. Exklusive utsläpp från internationell luft- och sjöfart har utsläppen av svaveldioxid mer än halverats sedan 1990. De svenska utsläppen av kväveoxider fortsätter också att minska, främst på grund av förbättrade förbrännings- och reningstekniker inom transportsektorn.

Halterna av kväve och fosfor i flodmynningar utgör en indikator på näringstillförseln till haven. De årliga nyckeltalen som rör övergödning varierar kraftigt beroende på väderlek, vilket gör jämförelser med utvalda basår vanskliga. Sett över ett längre perspektiv avtar emellertid den totala belastningen.

De flesta luftföroreningarna i svenska tätorter minskade markant från 1980-talet och fram till

slutet av 1990-talet. De senaste fem åren har dock trenden planats ut. Väderleksförhållanden kan vara en orsak tillsammans med andra faktorer som ökade transporter och energianvändning. Tack vare katalytisk avgasrening och minskad bensenhalt i bensin har stadsluftens genomsnittliga bensenhalt sjunkit kraftigt sedan början av 1990-talet.

Tabell 1.13 Gröna nyckeltal*Energianvändning (TWh respektive Wh/kr)*

	1980	1990	2000	2003	2004
Total slutlig användning ¹	436	442	470	495	498
Energiintensitet ²	300	245	214	216	209
<i>Utsläpp till luft (tusental ton)³</i>					
	1980 ⁴	1990	2000	2003	2004
Klimatpåverkan⁵					
Växthusgaser	n.a.	75 829	74 086	77 754	78 255
exkl. bunkring	n.a.	72 210	67 283	70 554	69 854
bunkring	n.a.	3 619	6 803	7 200	8 401
Koldioxid	82 438	59 841	59 124	63 083	63 635
exkl. bunkring	n.a.	56 278	52 427	55 995	55 360
Försurning					
Svaveldioxid	508	146	112	104	136
exkl. bunkring	n.a.	112	49	50	47
Kväveoxider	448	367	329	300	343
exkl. bunkring	n.a.	315	219	208	197
<i>Belastning på haven (tusental ton)</i>					
	1980	1990	2000	2003	2004
Övergödning					
Fosfor	4,7	3,5	4,7	1,9	3,0
Kväve	115,5	104,9	146,6	72,5	108,5
<i>Påverkan på luftkvalitet (mikrogram per kubikmeter)⁶</i>					
	1992/93 ⁷	1995/96	2000/01	2003/04	2004/05
Kvävedioxid	23	23	18	19	19
Sot	7	8	7	5	5
Bensen	6	4	2	1	1

¹ Total energianvändning exklusive energiomvandlingsförluster i kärnkraftverk.² Energiintensiteten mäts som total energianvändning i relation till BNP i 2000 års referenspriser.³ Ej normalårsjusterade siffror.⁴ Framräknad enligt äldre metodik och därför ej direkt jämförbar med siffror för 1990 och senare.⁵ Sänkor är inte inkluderade. Måtten uttrycks i koldioxidekvivalenter.⁶ Vinterhalvårsmedelvärden i tätortsluft. Tidserien finns endast från och med 1992/93.

Källor: Statens energimyndighet, Naturvårdsverket, Statistiska centralbyrån, Sveriges lantbruksuniversitet och IVL Svenska miljöinstitutet AB.

1.10 Mer välfärd för varje skattekrona

Den främsta strategin för att klara välfärdens framtida finansiering när andelen äldre stiger och efterfrågan på välfärdstjänster ökar är att minska arbetslösheten och att öka sysselsättningen. Men det krävs också en god hushållning med de gemensamma resurserna så att varje satsad skattekrona kan användas så effektivt som möjligt. Det handlar om att bekämpa fusk i skatte- och förmånssystem och att öka produktiviteten i den offentliga sektorn.

Legitimiteten för den svenska välfärdsmodellen bygger på att alla gör rätt för sig och att förmåner och bidrag betalas ut till dem de är avsedda för. För den enskilde måste det vara lätt att göra rätt samtidigt som myndigheternas arbete ska bygga på en rättssäker och enhetlig tillämpning av regler – rätt ersättning till rätt person vid rätt tillfälle. Detta förutsätter att rättigheter och skyldigheter är tydliga. Såväl den enskilde som samhället i stort tjänar på att det blir rätt från början oavsett om det handlar om skatter eller förmåner.

Bekämpa skatte- och förmånsfusk

Skattefusk och svartarbete leder till snedviden konkurrens och riskerar att undergräva legitimiteten för den svenska välfärdsmodellen. I budgetpropositionen för 2006 fortsatte regeringen det breda program mot skatte- och förmånsfusk som lanserades i 2005 års ekonomiska vårproposition. Arbetet fortsätter nu under 2006:

- *Stärkt skattekontroll.* Skatteverket har tillförts resurser för att anställa 420 personer från 2006 för att öka kontrollen och stoppa skattefusk. Skatteverket ska genomföra särskilda insatser för att öka kontrollen inom byggbranschen och motverka skatteplanering över landsgränser.
- *Typgodkända kassaregister.* Regeringen har nyligen föreslagit att företag i kontantbranscherna ska använda ett certifierat kassaregister och att Skatteverket ska ha rätt att göra oanmälda besök för att kontrollera dessa. Reglerna föreslås gälla från och med den 1 juli 2009.

- *En ren byggbransch – utan fusk.* Regeringen har föreslagit en omvänd momsskyldighet för att motverka skattefusk i byggbranschen.
- *Kamp mot svartarbete.* Regeringen har föreslagit att företag i restaurang- och frisörbranscherna ska föra en personalliggare. Dessutom ska Skatteverket få utföra oannonserade personalkontroller hos dessa företag. Reglerna föreslås gälla från den 1 januari 2007.
- *Effektiva utredningar av skattebrott.* För att effektivisera skattebrottsenheternas verksamhet har ett förslag lagts fram om att de ska få delta vid husrannsakan samt ta vissa handlingar i beslag. Skattebrottsenheterna har dessutom fått bättre möjligheter att ta del av information från Skatteverkets register. Skattebrottsenheterna ska dessutom utreda näringsförbud. Reglerna föreslås gälla från den 1 juli 2006.
- *Kamp mot skattefusk i internationella koncerner.* Enligt ett nyligen lämnat förslag införs en skyldighet för internationella företag att skriftligen dokumentera transaktioner med företag i intresse-gemenskap från och med den 1 januari 2007.

Regeringen fortsätter även arbetet mot fusk med förmåner och bidrag:

- *Reformering av den straffrättsliga regleringen.* Regeringen har tillkallat en särskild utredare för att överväga särskilda brottsbestämmelser för oegentligheter med förmåner och bidrag. Utredaren ska vara klar med sitt arbete i slutet av april 2006.
- *Bestämmelserna för återkrav ses över.* En arbetsgrupp inom Regeringskansliet ser över reglerna om återbetalningsskyldighet då någon på felaktiga grunder fått ersättning eller bidrag. Arbetsgruppen har tagit fram en delrapport som nu bereds i Regeringskansliet. Arbetsgruppens slutrapport ska avlämnas senast den 30 juni 2006.
- *Uppdrag till Statskontoret.* Statskontoret har fått i uppdrag att utvärdera det existerande informationsutbytet mellan Försäkringskassan, arbetslöshetskassorna och Centrala studiestödsnämnden. Statskontoret ska redovisa sitt uppdrag i juni 2006.
- *Utökat informationsutbyte.* Regeringen har tillkallat en utredare med uppgift att utvidga det existerande informationsutbytet mellan Försäkringskassan, arbetslöshetskassorna och Centrala studiestödsnämnden till fler myndigheter. Utredaren ska bland annat se över om Skatteverket i högre utsträckning ska lämna ut uppgifter till andra myndigheter och under vilka förutsättningar myndigheter bör vara skyldiga att på eget initiativ underrätta andra myndigheter vid misstanke om fusk. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast vid utgången av oktober 2006.
- *Ökade resurser till kontroll.* Försäkringskassan och Arbetsmarknadsstyrelsen har tilldelats resurser för att anställa vardera 300 personer för att bland annat förstärka arbetet med att förebygga och minska förekomsten av fel och oegentligheter i trygghets-systemen.
- *Bättre intern styrning och kontroll i myndigheterna.* Regeringen avser att stärka myndigheternas incitament att förebygga och upptäcka fusk och fel. Regeringen har tagit in skärpta krav i regleringsbrev för berörda myndigheter. Inom Finansdepartementet pågår ett arbete i syfte att tydliggöra ansvaret för den interna styrningen och kontrollen inom statsförvaltningen. Detta innefattar bland annat ett förslag om att myndighetens ledning i och med undertecknandet av årsredovisningen försäkrar att man har vidtagit åtgärder för att skapa en fungerande intern styrning och kontroll i den verksamhet som man ansvarar för.
- *Skärpta krav på kommittéer.* Kommittéer som tar fram förslag som leder till utbetalningar av stöd eller bidrag ska säkerställa att risken för felaktigt nyttjande minimeras och att de uppgifter som ligger till grund för utbetalningarna kan kontrolleras. Detta innebär bland annat att kommittéer måste ta fram sådana förslag till informationsutbyte som är nödvändiga samt redogöra för förslagets konsekvenser ur ett kontrollperspektiv. Detsamma ska gälla förslag som tas fram inom Regeringskansliet.
- *Försök med ny modell för kontroll inom Arbetsmarknadsstyrelsen.* Arbetsmarknadsstyrelsen kommer att få i uppdrag att under

2006 pröva en ny modell där ansvaret för att ifrågasätta arbetslöshetsersättning flyttas till en central funktion inom arbetsförmedlingen.

- *Behov av ökad tillsyn prioriteras.* Socialförsäkringarna omfattar cirka 400 miljarder kronor årligen, vilket motsvarar en sjättedel av BNP. Administrationen medför en stor mängd utbetalningsbeslut och utbetalningar. Det finns därför anledning att ytterligare prioritera tillsynen.

Dessutom har en Delegation för åtgärder mot felaktiga utbetalningar från trygghetssystemen inrättats under 2005 för att följa myndigheternas insatser, främja samverkan, sprida erfarenheter, utarbeta mätmetoder och föreslå mål för att minska oegentligheter. Delegationen, som består av 18 myndigheter och organisationer, lämnade en första delrapport i december 2005. En slutlig redovisning av delegationens arbete ska lämnas senast i juli 2008. Med utgångspunkt från delrapporten arbetar delegationen nu vidare inom tre strategiska områden:

1. *Förebyggande arbete.* Myndigheterna och organisationerna ska ta fram en gemensam syn på och identifiera risker för felaktiga utbetalningar.
2. *Beräkna omfattningen av och analysera orsaker till felaktiga utbetalningar.* Här handlar det bland annat om att gå igenom hur underlag och beslutsprocesser kan behöva förändras och förenklas.
3. *Ökad samverkan.* I olika delar av landet finns goda exempel på hur samverkan mellan myndigheter har ökat effektiviteten i handläggningen och kvaliteten på beslutsunderlagen. Delegationen ska lyfta fram och sprida goda exempel. I dessa delar har de rättsvärdande instanserna en viktig roll.

Öka produktiviteten i offentlig sektor

I syfte att få ut mer välfärd ur varje skattekrona måste också möjligheterna till ökad produktivitet i den offentliga sektorns verksamheter tas tillvara. Utvecklingen av ny teknik är ett verktyg, men det krävs också ett systematiskt produktivetsarbete. Staten ska bidra till utvecklingen genom att effektivisera sin verksamhet.

I syfte att stärka regeringens arbete för en modernisering och förnyelse av statsförvaltningen har en ny förvaltningspolitisk myndighet inrättats. I den nya myndigheten samlas strategiska funktioner som tidigare legat på ett flertal myndigheter. En central uppgift för den nya myndigheten är att främja utvecklingsarbetet i statsförvaltningen och användningen av informationsteknik i offentlig förvaltning.

Inom Regeringskansliet har ett arbete inletts som syftar till att öka produktiviteten i kommunsektorn. Arbetet ska ge kunskap om vad som bidrar till att höja effektiviteten och produktiviteten samt att hitta en modell för hur staten ska kunna följa effektivitets- och produktivetsutvecklingen i kommuner och landsting. Tanken är att både staten och kommunsektorn ska kunna dra fördel av detta arbete.

För att vidareutveckla den kommunala databas som möjliggör jämförelser mellan kommuner och mellan landsting har staten tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting bildat Rådet för främjande av kommunala analyser. Rådet ska även stödja uppföljningen av måluppfyllelse och resursanvändning i kommuner och landsting, stimulera till jämförelser mellan kommuner respektive landsting, marknadsföra databasen, utveckla och kvalitetssäkra befintliga och ta fram nya nyckeltal samt vidareutveckla statistiken i samverkan med de statistikansvariga myndigheterna.

Regeringen har därutöver tidigare gett Ansvarskommittén i uppdrag att se över strukturen och uppgiftsfördelningen i hela samhällsorganisationen.

1.11 Reformen för hållbar tillväxt och rättvisa sedan 1994

År 1994 befann sig Sverige i en djup ekonomisk kris. Arbetslösheten, statsskulden, räntorna och budgetunderskottet hade flerfaldigats på några få år. Den svenska kreditvärdigheten var låg. Flera internationella och svenska bedömare såg slutet på den svenska modellen.

Svensk ekonomi utvecklades inte tillräckligt bra under 1970- och 1980-talen. Kostnadsökningarna var för höga i förhållande till omvärlden. Kronan devalverades vid flera tillfällen. Under 1990-talets första hälft förvärrades situationen dramatiskt. Tillväxten var negativ flera år i följd. De offentliga finanserna var rekordsvaga. I november 1992 övergavs Sveriges fasta växelkurs.

År 1994 betalades var fjärde polis och vart fjärde barnbidrag med lånade pengar. Den öppna arbetslösheten hade stigit från 3 till 8 procent på tre år. Sysselsättningen hade minskat med en halv miljon personer. En sanering av den offentliga ekonomin krävdes för att återskapa förtroendet för Sverige.

Från nettoskuld till nettoförmögenhet

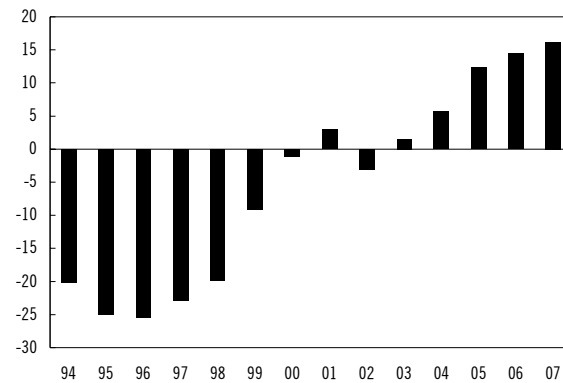
Under åren 1994 till 1998 genomfördes ett saneringsprogram som stärkte de offentliga finanserna med 126 miljarder kronor. Programmet innebar nödvändiga nedskärningar men vård, skola och omsorg värnades i största möjliga mån. De redan ekonomiskt svaga skyddades också.

Den femtedel av hushållen som hade högst ekonomisk standard bidrog med 43 procent av budgetförstärkningarna, medan femtedelen med lägst standard bidrog med 11 procent.

I dag har Sverige bland de starkaste offentliga finanserna i EU. Det finansiella sparandet i den offentliga sektorn 2005 blev 71 miljarder kronor, eller 2,7 procent av BNP. Den offentliga nettoförmögenheten har förbättrats från ett underskott på som mest 25 procent av BNP till ett överskott på 12 procent 2005. Från att ha haft ett underskott på 9 miljarder kronor 1994 hade den kommunala sektorn ett överskott på drygt 10 miljarder kronor 2005.

Diagram 1.6 Den offentliga sektorns nettoförmögenhet

Procent av BNP

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

För att statsfinanserna inte återigen ska försvagas har ett nytt budgetpolitiskt ramverk införts, med utgiftstak och överskottsmål.

De starka offentliga finanserna har inneburit att ränteläget har fallit kraftigt. 10-årsräntan har sjunkit från 10,9 procent 1994 till 3,3 procent 2005 och motsvarande siffror för tremånadersräntan är 8,1 respektive 1,7 procent. De lägre räntorna har i sin tur inneburit lägre boendekostnader.

Tabell 1.14 Kostnad för ett bostadslån

Månadskostnad för ett lån på en miljon kronor

	Räntesats, procent	Månadskostnad, kronor
1994	11,8	9 790
1995	9,7	8 040
1996	7,3	6 040
1997	7,2	5 960
1998	5,7	4 710
1999	7,3	6 040
2000	6,4	5 330
2001	6,8	5 670
2002	6,0	5 000
2003	5,6	4 670
2004	4,3	3 580
2005	4,1	3 400

Anmärkning: Stadshypoteks 5-åriga bolåneränta (årsgenomsnitt).

Månadskostnad exklusive ränteavdrag.

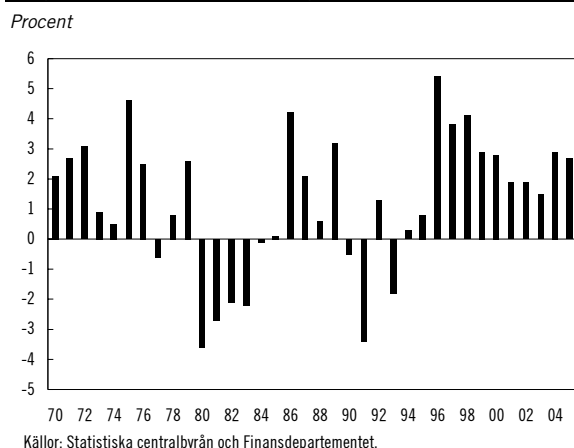
Källa: Finansdepartementet.

Största reallöneökningarna sedan 1960-talet

Den djupa krisen under 1990-talets första år och den efterföljande budgetsaneringen krävde stora uppoffringar. Men budgetsaneringen och den ekonomiska politiken lade också grunden för en långsiktigt hållbar tillväxt, låg inflation och bättre privatekonomi.

Sedan 1996 har Sverige haft en reallöneutveckling på i genomsnitt tre procent per år. Inte sedan 1960-talet har reallönerna utvecklats lika starkt under en så lång tid.

Diagram 1.7 Reallöneutveckling

300 000 fler jobb

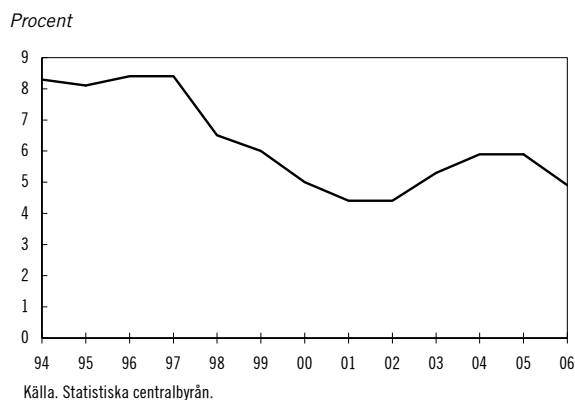
Arbete är grunden för välfärd, välstånd och rättvis fördelning, men också för människors personliga och sociala utveckling. Åren 1991 till 1994 sjönk sysselsättningen med nästan en halv miljon personer. Den totala arbetslösheten steg till 14 procent. År 1996 införde regeringen målet att den öppna arbetslösheten skulle halveras, från 8 till 4 procent.

Saneringen av de offentliga finanserna har inneburit lägre räntor och ökad tilltro till Sverige. Vidare har utbildningssystemet byggts ut kraftigt, omfattande satsningar gjorts på infrastruktur och näringslivets villkor har förbättrats. Men det har också vidtagits direkta åtgärder för att bekämpa arbetslösheten.

- *Kunskapslyftet*. 1997 till 2002 genomfördes en utbildningsatsning riktad till vuxna som hade kort formell utbildning. Omkring 800 000 personer deltog i Kunskapslyftet. Det är den största satsning som någonsin har gjorts på vuxenutbildning i Sverige.

- *Effektivare arbetsmarknadspolitik*. Arbetsmarknadspolitiken inriktas i dag mot förbättrad matchning för att motverka flaskhalsar och hjälpa dem som står långt från arbetsmarknaden.
- *Stöd till kommuner*. Ett tillfälligt sysselsättningsstöd till kommuner och landsting infördes 2002. Åren 2002 till 2005 beviljades sammanlagt 21 miljarder kronor i sysselsättningsstöd. För 2006 beräknas ramen till 7 miljarder kronor.
- *Sysselsättning i glesbygd*. År 2002 infördes en regional stimulans för småföretagande i stödområde A, vilket främst omfattar Norrlands inland. Stimulansen innebär en lägre arbetsgivaravgift.
- *Aktivitetsgarantin*. År 2000 infördes en aktivitetsgaranti för att öka de mest utsatta gruppernas möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. Aktivitetsgarantin innebär organiserade arbetsmarknadspolitiska insatser på heltid, bland annat utbildning och arbetspraktik. Sedan starten har 105 000 personer deltagit.
- *Sysselsättningspaket*. År 2006 genomförs ett sysselsättningspaket som ger 55 000 personer möjlighet till arbete, utbildning eller praktik.
- *ROT-avdrag*. Skatteavdrag för reparation, ombyggnad och tillbyggnad av fastigheter har varit i bruk två gånger som en konjunkturpolitisk åtgärd sedan 1994, såväl 1996 till 1999 som den 15 april 2004 till den 30 juni 2005.

Diagram 1.8 Öppen arbetslöshet

Sammantaget har sysselsättningen ökat med 300 000 personer sedan 1994. Antalet ungdomar som är arbetslösa i mer än 100 dagar har minskat

med 90 procent från 34 400 personer 1994 till drygt 3 400 personer 2005. Sysselsättningsgraden har ökat mer bland utrikes födda än bland inrikes födda.

Målet att halvera den öppna arbetslösheten nåddes 2000. Under de senaste åren har dock arbetslösheten stigit. År 2005 var den öppna arbetslösheten i genomsnitt 6 procent. Regeringen har därför vidtagit en rad åtgärder för att minska arbetslösheten och öka sysselsättningen, se avsnitt 1.4.

Stora strategiska investeringar i kunskap

Utbildning är en viktig faktor för människors personliga utveckling, men också för Sveriges framtida konkurrenskraft. Därför måste utbildningsväsendet hålla hög kvalitet hela vägen från förskola till högskola.

- *Fler vuxna i förskolan och skolan.* Under den svåra ekonomiska situation som rådde under 1990-talet sjönk lärartätheten i skolan. Mellan 1997 och 2000 höjdes de generella statsbidragen till kommunerna och lands-tingen successivt. Samtidigt uttalades att dessa medel förutsattes bidra till att upprätthålla och vidareutveckla en god kvalitet i vården, skolan och omsorgen. Det var ett viktigt bidrag för att fler lärare skulle kunna anställas i skolan. Denna generella satsning följdes av ytterligare tillskott samt en riktad satsning till personalförstärkningar. Mellan 2001 och 2006 anställs 15 000 fler lärare och andra specialister i skolan. Mellan 2005 och 2007 genomförs även en riktad satsning för att möjliggöra att 6 000 förskollärare, barnskötare och annan personal kan anställas i förskolan.
- *En högskola för fler i hela landet.* Fler platser på högskolan och bättre studiemedel har gjort det möjligt för fler att studera. Antalet studenter på högskolan har ökat med mer än 100 000 sedan 1994. Ytterligare 17 500 platser tillkommer fram till och med 2007. Den sociala och regionala snedrekryteringen har minskat och personer med utländsk bakgrund är i dag representerade på högskolan i samma utsträckning som i samhället i övrigt.
- *Kvalificerad yrkesutbildning.* För att tillgodosäkra behovet av kvalificerad arbetskraft

infördes 1996 den kvalificerade yrkesutbildningen. Det är en eftergymnasial utbildning som utformas i samarbete med arbetslivet. Utbildningsprogrammet har vuxit från 846 deltagare 1996 till över 27 000 deltagare 2005.

- *Förstärkt studiestöd.* Studiestödssystemet reformerades 2001. Bidragsdelen höjdes kraftigt liksom fribeloppet för arbetsinkomster. Dessutom gjordes studiemedlen pensionsgrundande. För att förbättra möjligheterna att kombinera studie- och familjeliv infördes ett barntillägg för studerande 2006. Från den 1 juli 2006 höjs därutöver den övre gränsen för rätt till studiemedel från 50 till 54 år och möjligheterna till studiefinansiering för studerande över 40 år förbättras.
- *Satsning på forskning.* Sverige är det land som satsar mest i världen på forskning och utveckling i relation till ekonomins storlek, med undantag av Israel. För att stärka Sveriges position ytterligare ökar anslagen till forskning med drygt 2,3 miljarder kronor mellan 2005 och 2008. Målet är att de offentliga resurser som satsas på forskning på sikt ska nå en procent av BNP.

Tabell 1.15 Nyckeltal, högskolan

Antal, om inte annat anges

	1994/95	2004
Högskolestudenter ¹	238 100	352 220
varav kvinnor	132 935	210 825
varav män	105 165	141 395
Andel studenter med utländsk bakgrund ^{2,4}	10	13 ³
Andel högskolenybörjare med arbetarbakgrund ⁴	19	25 ³
Antal magisterexamina	2 080	11 495
varav kvinnor	1 040	6 400
varav män	1 040	5 095
Antal civilingenjörsexamina	3 315	4 325
varav kvinnor	675	1 230
varav män	2 640	3 095
Antal licentiat- resp. doktorsexamina	700	1 095
varav kvinnor	2 200	2 740
varav män	190	395
	700	1 220
varav män	510	700
	1 500	1 520

¹ Avser höstterminerna 1994 respektive 2004.

² Utrikes födda eller födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar. Procent.

³ Avser läsåret 2003/04.

⁴ Som andel i procent.

Källor: Högskoleverkets NU-databas och Statistiska centralbyrån.

De stora investeringarna i utbildningsväsendet har gett resultat. I dag har 91 procent i åldersgruppen 25 till 34 år minst gymnasieutbildning. Antalet studenter i naturvetenskap och teknik har fördubblats på tio år. Sverige har en större andel forskarexamen per årskull än något annat land. Forskningsutgifterna, de offentliga och privata sammantaget, per invånare har fördubblats sedan 1994.

Fler nystartade företag

Globaliseringen ställer nya krav. För att klara utmaningen måste Sveriges konkurrenskraft stärkas. Det måste bli lättare att vara företagare, bli företagare och att få företag att växa.

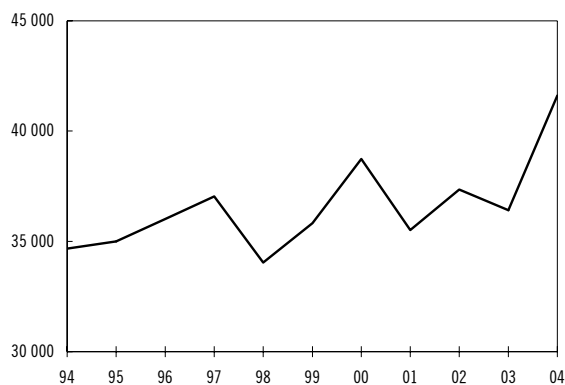
Sedan 1994 har företagen fått bättre villkor. Det viktigaste är att makroekonomiska fundament är på plats, vilket har lett till lägre räntor och högre efterfrågan. Men det har också vidtagits särskilda åtgärder.

- *Avskaffad arvs- och gåvoskatt.* Arvs- och gåvoskatten avskaffades den 17 december 2004. Det underlättar bland annat generationsväxlingen i småföretag.
- *Förbättrad tillgång till riskkapital.* Under en tioårsperiod med start 2005 satsas 2 miljarder kronor på såddfinansiering av projekt i skärningspunkten mellan idé och företag.
- *Enklare regler.* Ett omfattande program påbörjades hösten 2004 för att minska företagens administrativa börda. Närmare 300 åtgärder är på väg att genomföras.
- *Sänkt skatt för fåmansföretag.* År 2006 ändrades skattereglerna för fåmansbolagen, de så kallade 3:12-reglerna. Förändringen innebär på sikt en skattelättnad på 1 miljard kronor.
- *Strategiska utvecklingsprogram för svensk industri.* Mellan 2006 och 2010 satsas 1 miljard kronor i strategiska utvecklingsprogram för ett antal svenska nyckelbranscher: skog och trä, metallurgi, fordon, läkemedel och bioteknik, flyg och rymd samt IT/telekom.
- *Sänkt arbetsgivaravgift för soloföretag som anställer.* Nära hälften av landets 100 000 soloföretag uppger att de skulle vilja anställa åtminstone en medarbetare. För att

uppmuntra detta föreslår regeringen en temporär sänkning av arbetsgivaravgiften för den första anställningen som en företagare gör. Arbetsgivaravgifterna sänks till 10,21 procent.

Nyföretagandet har gått upp från 34 700 företag 1994 till 41 600 företag 2004. Antalet företagskonkurser har minskat från 14 000 per år 1994 till färre än 7 000 per år 2005.

Diagram 1.9 Antal nystartade företag

Minskade klyftor

Människors livsvillkor skiljer sig åt. Vissa föds till knappa förhållanden där föräldrarna får vrida och vända på varje krona. Andra föds i familjer där resurser, kontakter och rika valmöjligheter är en självklarhet.

Sverige är ett av de länder i världen som har högst välstånd och bäst levnadsstandard enligt FN:s Human Development Report. Sverige tillhör också den grupp av länder som har lägst andel hushåll med svag ekonomi. Den svenska välfärdsmodellen är en viktig förklaring till att de ekonomiska klyftorna är förhållandevis små.

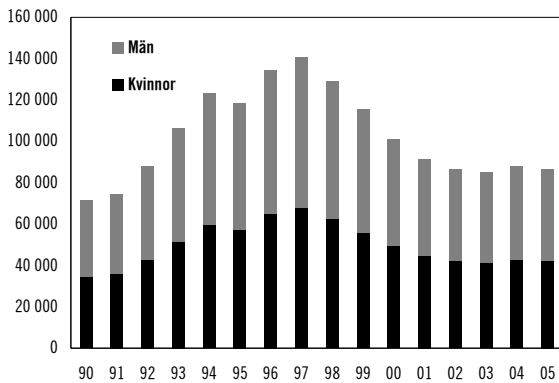
Hushållens ekonomiska standard ökade med 26 procent mellan 1995 och 2004. Mest gynnsam har utvecklingen varit för sammanboende med barn, vars disponibla inkomst justerad för försörjningsbörda har ökat med 30 procent. Trenden mot ökade inkomstklyftor har brutits och inkomstspridningen är nu något lägre än 2000 då den var som högst.

Regeringen har satt upp målet att behovet av socialbidrag ska halveras från 1999 års nivå. Mellan 1999 och 2003 minskade behovet av ekonomiskt bistånd med 26 procent. Under 2002 och 2003 avtog minskningstakten och

under 2004 ökade behovet något. Den svaga situationen på arbetsmarknaden är den främsta orsaken. För 2005 ser utvecklingen ut att bli något ljusare. I den fördelningspolitiska bilagan till denna proposition görs en grundlig redovisning av hur olika grupper har fått del av den ekonomiska utvecklingen under senare år.

Diagram 1.10 Antal personer i behov av socialbidrag

Helårsekvivalenter

Källa: Statistiska centralbyrån.

Bättre villkor för barnfamiljer och ungdomar

Barnen och barnfamiljerna drabbades hårdare än andra grupper av den ekonomiska krisen under 1990-talet. Sedan ekonomin återhämtade sig har en rad reformer genomförts för att förbättra villkoren för barnen och deras familjer.

- *Maxtaxa inom barnomsorgen.* År 2002 infördes en maxtaxa i barnomsorgen som, när den infördes, i snitt sänkte avgifterna i förskolan med 12 000 kronor per år för en tvåbarnsfamilj. Enligt Skolverkets uppföljning har antalet barn i förskolan ökat, utan att barngrupperna har blivit större. Närvarotiderna har inte blivit längre.
- *Rätt till förskola.* Kommunerna blev skyldiga att erbjuda förskoleverksamhet minst 15 timmar i veckan från den 1 juli 2001 till barn vars föräldrar är arbetslösa. Även barn till föräldralediga fick samma rätt 2002. Allmän förskola - kostnadsfri förskola tre timmar om dagen för 4-5-åringar - infördes 2003.
- *Höjda barnbidrag.* Barnbidraget har höjts i flera etapper, från 750 kronor 1994 till 1 050 kronor. Dagens barnbidrag har den högsta nominella och reala nivån sedan barnbidraget infördes. Även flerbarnstilläggen har höjts. Den 1 oktober 2005 infördes ett

flerbarnstillägg för det andra barnet. Från och med 2006 höjdes även underhållsstödet.

- *Förstärkt föräldraförsäkring och en ytterligare mamma- respektive pappamånad.* År 2002 utökades föräldraförsäkringen till 480 dagar. Av dessa är 60 dagar reserverade för vardera föräldern och kan inte överlåtas. Den 1 juli 2006 höjs taket i föräldrapenningen till 10 prisbasbelopp, cirka 33 000 kronor i månaden. Denna höjning kommer även att gälla den tillfälliga föräldrapenningen och havandeskapspenningen. Samtidigt höjs även lägstanivån inom föräldrapenningen från 60 till 180 kronor per dag. Vidare utvidgas möjligheterna för när tillfällig föräldrapenning ska kunna ges ut under ett obegränsat antal dagar vid vård av sjukt barn.

Reformerna har gjort att barnfamiljernas ekonomi har stärkts. Sedan 1995 har sammanboende vuxna med hemmavarande barn fått en förbättring av sin ekonomiska standard med 30 procent. Andelen barn i barnomsorgen har ökat. År 2003 deltog 83 procent av landets 1 till 6-åringar i barnomsorgen jämfört med 63 procent 1994.

Bättre villkor för de äldre

Sverige ska bli världens bästa land att åldras i. De äldre, liksom andra grupper, fick vara med och sanera Sveriges finanser efter krisåren i början av 1990-talet. Sedan 1994 har ett flertal åtgärder genomförts för att Sverige ska bli ett bättre land för de äldre.

- *Höjd ekonomisk standard.* Den inkomstrelaterade pensionen följsamhetsindexeras sedan 2002. Sedan dess har de inkomstrelaterade pensionerna höjts med 3,5 procent, utöver inflationen. Bostadstillägget för pensionärer har höjts i flera omgångar. Ersättningsnivån har ökat från 85 procent av bostadskostnaden 1995 till 93 procent 2006 enligt förslag i denna proposition. Ett äldreförsörjningsstöd för pensionärer som helt saknar pension eller som har en pension som inte ger tillräcklig försörjning infördes 2003. Inkomstprövningen av änkepensionerna avskaffades 2003.
- *Tandvård.* Ett högkostnadsskydd för tandvård för äldre infördes 2002. Stödet

inträder det kalenderår patienten fyller 65 år. Patienten ska under en behandlingsomgång inte betala mer än 7 700 kronor för behandlingar såsom kronor, broar, implantat och avtagbara proteser. I denna proposition föreslås nya satsningar på tandvård, se avsnitt 1.8.

- *Billigare äldreomsorg.* För att sänka avgifterna i äldreomsorgen infördes en maxtaxa i äldre- och handikappomsorgen 2002.
- *Höjd kvalitet i äldreomsorgen.* För att utveckla kvaliteten påbörjades 2005 en bred satsning på kompetensutveckling i äldreomsorgen i form av Kompetensstegen. Under 2006 och 2007 tillkommer 10 000 utbildningsvikariat per år för att möjliggöra grund- och påbyggnadsutbildning för redan anställda i vården och omsorgen.

Sedan 1995 har ålderspensionärers ekonomiska standard ökat med 18 procent. Men Sverige kan bli ett ännu bättre land att åldras i. Därför föreslår regeringen fler åtgärder för äldre i denna proposition, se avsnitt 1.5.

Kortare köer och bättre sjukvård

Hälso- och sjukvården ska finnas till för alla på lika villkor och ges efter behov. Ingen ska tvingas avstå från hälso- och sjukvård av ekonomiska skäl.

Saneringen av ekonomin under 1990-talet tvingade fram nedskärningar som även drabbade vården. När samhällsekonomin åter kom i balans inleddes ett omfattande reformarbete för att förnya och förbättra hälso- och sjukvården.

- *Ökade resurser till sjukvården.* Resurserna till sjukvården har ökat från 8,2 till 9,0 procent av BNP sedan 1994.
- *Vårdgarantin.* Ingen ska behöva vänta mer än 90 dagar från beslut till behandling. En nationell vårdgaranti för planerad sjukvård infördes för alla behandlingar den 1 november 2005.
- *Valfrihet.* Sedan 2003 tillämpar alla landsting fritt vårdval, vilket innebär att patienten kan välja att få vård i ett annat landsting än sitt eget.

- *Fler vårdutbildade.* Läkarutbildningen har utökats med 150 nybörjarplatser sedan 1999. I samband med fjolårets budgetproposition utökades nybörjarplatserna på läkarutbildningen med ytterligare 65 platser under perioden 2006 till 2007. Vidare har en utbyggnad skett av sjuksköterskeutbildningen med omkring 1 200 nybörjarplatser fram till 2005.

Satsningarna och den medicintekniska utvecklingen har gett resultat. Sverige är ett av de länder i världen som har lägst dödlighet bland annat efter hjärtinfarkt. Antalet operationer för gråstarr har mer än fördubblats sedan 1994. Antalet höftledsoperationer har ökat med 30 procent. Spädbarnsdödligheten minskar och är bland den absolut lägsta i världen.

För jämställdhet – mot diskriminering

Sverige har kommit långt när det gäller jämställdhet. Ändå är Sverige långt ifrån jämställt. Kvinnor har sämre arbetsvillkor, tjänar mindre än män, blir oftare sjukskrivna och når i lägre utsträckning än män ledande befattningar. Fortfarande förekommer diskriminering på grund av både kön och sexuell läggning. Det krävs fortsatta åtgärder både på arbetsmarknaden och i samhället i stort.

- *Jämställt uttag av föräldrapenningen.* Sedan 1994 har mäns uttag av föräldrapenning ökat från 11 till 20 procent. År 2002 infördes ytterligare en månad i föräldraförsäkringen som är vikt för mamman respektive pappan. I dag är således 60 dagar av föräldraförsäkringen reserverade för vardera föräldern. Den 1 juli 2006 höjs taket i föräldrapenningen. Detta kan bidra till ett ökat uttag för de män som i dag har inkomster över taket.
- *Lika lön för likvärdigt arbete.* Lönediskrimineringen av kvinnor är olaglig och ska bekämpas. Regeringen kommer under våren 2006 att presentera en nationell handlingsplan mot könsdiskriminerande löneskillnader. Denna plan syftar till att ta ett helhetsgrepp och innehåller åtgärder inom ett flertal politikområden.
- *Ökad makt i offentlig sektor.* Regeringen bestod 1994 för första gången i den svenska

demokratins historia av lika många kvinnor som män. Andelen kvinnliga myndighetschefer har ökat från 20 till 34 procent sedan 1994 och andelen kvinnor i de centrala statliga myndighetsstyrelserna har ökat från 39 till 48 procent.

- *Mer insyn i privat sektor.* År 2004 infördes en lag som kräver att företag med minst 10 anställda ska redovisa könsfördelningen i styrelse och ledningsgrupp i sin årsredovisning.
- *Förbud mot diskriminering.* 2005 infördes ett utökat diskrimineringsskydd, vilket innebär förbud mot diskriminering på grund av kön utanför arbetslivet och högskolan.
- *Skärpt lagstiftning mot våld mot kvinnor och sexköp.* Lagstiftningen om våld mot kvinnor har skärpts. Köp av sexuella tjänster har förbjudits. En ny sexualbrottslag har införts, som bland annat innebär en strängare syn och längre preskriptionstider på sexuella övergrepp samt ett ökat skydd mot sexuella kränkningar. En nationell handlingsplan mot prostitution och handel med människor för sexuella ändamål kommer att presenteras.
- *Ökat stöd till våldsutsatta kvinnor och deras barn.* Drygt 100 miljoner kronor satsas under 2006 för att öka stödet till våldsutsatta kvinnor och deras barn. Kvinnojoursverksamheten i hela landet stärks och Rikskvinnocentrum ombildas till ett nationellt kunskapscentrum. Merparten av pengarna fördelas av länsstyrelserna efter ansökan från kommunerna. En översyn av kommunernas stöd till våldsutsatta kvinnor görs i syfte att förbättra det långsiktiga stödet.
- *Åtgärder mot så kallat hedersrelaterat våld.* För perioden 2003 till 2007 är 180 miljoner kronor avsatta för insatser mot så kallat hedersrelaterat våld. Resurserna ska användas till skyddat boende för utsatta ungdomar av båda könen, utbildning och attitydpåverkande arbete.
- *Rätt till heltid.* Andelen kvinnor som arbetar heltid har ökat från 44 procent 1994 till 59 procent 2005. Men det är inte tillräckligt. Att bekämpa ofrivillig deltid är en viktig del i arbetet med att öka antalet arbetade timmar. Regeringen avser under våren 2006 att presentera ett lagförslag om stärkt rätt till

heltid. Därutöver har ett lagförslag lagts fram under våren 2006 som stärker det arbetsrättsliga skyddet för föräldralediga och förhindrar att föräldraledighet kan utnyttjas som uppsägningstid.

- *Nya mål för insatserna för jämställdhet.* Regeringen har i mars 2006 lämnat en proposition om jämställdhetspolitikens inriktning och styrning. Där aviserar regeringen att en ny myndighet bör bildas under 2007 för att bidra till en effektiv jämställdhetspolitik.
- *Ökat stöd till kvinnors organisering.* För att främja kvinnors deltagande i den demokratiska processen och i samhällslivet höjs stödet för kvinnors organisering med drygt 25 miljoner kronor 2006. För 2007 och 2008 tillförs ytterligare 1,5 miljoner kronor respektive 1 miljon kronor.
- *Homosexuellas rättigheter har stärkts.* Sedan 1994 har flera reformer genomförts för att stärka homosexuellas rättigheter. Homosexuella par har fått rätt att ingå partnerskap och rätt att prövas som adoptivföräldrar. Lesbiska kvinnor har fått möjlighet till insemination.

Ökad trygghet mot brott

Att kunna vara trygg i sin vardag är avgörande för människors tilltro till samhället. Både brottsligheten i sig och dess orsaker ska bekämpas. Ett flertal åtgärder har genomförts för att stärka rättsväsendet och öka tryggheten.

- *Ökade resurser till polisen.* Krisen under 1990-talet innebar att rättsväsendet fick genomgå besparingar. Sedan 2000 har resurserna till rättsväsendet dock ökat kraftigt. Under mandatperioden utbildas 4 000 poliser. Jämfört med 2000 har antalet poliser ökat med 1 500 och till drygt 17 500. Frågan om polisutbildningen ska utredas.
- *Effektivare bekämpning av allvarliga brott.* Polisen har fått bättre verktyg för att klara upp allvarlig brottslighet, bland annat ett mer omfattande DNA-register och möjlighet till hemlig avlyssning. Möjligheten till televlyssning och teleövervakning vid grova brott har utvidgats. Vid sidan av detta har rättssäkerhetsåtgärder såsom offentliga ombud vid domstolsförhandlingar införts.

Vidare har vapenkontrollen förbättrats och ett vapenregister har införts.

- *Kamp mot ekonomisk brottslighet.* Bekämpandet av den ekonomiska brottsligheten har en viktig roll i kampen mot organiserad brottslighet. För att effektivisera bekämpningen av ekonomisk brottslighet inrättades Ekobrottsmyndigheten 1998 som en självständig del av åklagarväsendet. En utredning har tillsatts för att utvärdera verksamheten och lägga förslag på ytterligare förbättringar. Skattebrottsbekämpningen har effektiviserats inom ramen för Skatteverket.
- *Bättre stöd till brottsoffer.* Sedan 1994 har brottsoffrens ställning stärkts. Lagstiftningen om besöksförbud har skärpts. Stödet till våldsutsatta kvinnor och deras barn har förbättrats genom en stor satsning på landets kvinnojourer. Under våren 2006 har regeringen därutöver lagt ett förslag om ökat stöd till barn som lever i våldsutsatta hem så att barn som blir vittne till våld blir betraktade som brottsoffer och får rätt till brottsskadeersättning. Befattning med barnpornografi har kriminaliserats.
- *Individen i centrum i kriminalvården.* Regeringen har nyligen föreslagit en ny kriminalvårdslag som sätter individen i centrum. Den nya lagen innebär exempelvis att den som är skötsam och uppfyller vissa krav får möjlighet att redan efter halva strafftiden avtjäna straffet utanför anstalt, samtidigt som den som allvarligt missköter sig inte har möjlighet att bli villkorligt frigiven efter två tredjedelar av strafftiden.
- *Sociala och förebyggande åtgärder.* Ett nationellt program för brottsförebyggande arbete har lagts fram. 1994 fanns det ett fåtal lokala brottsförebyggande råd. Vid årsskiftet 2005/06 fanns det 297 stycken. Förebyggande insatser i socialt utsatta områden har givits särskilt stöd. Missbrukarvården har fått ökade resurser för att förebygga brott, prostitution och hemlöshet. Åtgärderna mot alkohol- och narkotikamissbruk har tilltagit.

Ett tillgängligt Sverige

Personer med funktionshinder ska ha samma rättigheter och skyldigheter som andra medborgare. Den nationella handlingsplanen för handikappolitiken – Från patient till medborgare - utgör grunden för regeringens arbete på detta område. Handlingsplanen har nyligen följts upp i en skrivelse till riksdagen. Uppföljningen visar att arbetet har gått framåt när det gäller att öka tillgängligheten i samhället, men att det återstår arbete innan målen kan nås.

Sedan 1994 har flera åtgärder genomförts för att göra Sverige mer tillgängligt för personer med funktionshinder.

- *Ny myndighet och tydligt sektorsansvar.* Den 1 januari 2006 bildades en ny myndighet med särskilt uppdrag kopplat till den nationella handlingsplanen. Myndigheten ska svara för samordning och stödja och stimulera olika aktörer att beakta de handikappolitiska målen i sin verksamhet. Därutöver har 14 myndigheter fått ett särskilt sektorsansvar för att få en bättre organisation för att genomföra handikappolitiken och få bättre genomslag i sektorer som traditionellt inte har arbetat med dessa frågor.
- *Kraftsamling för att göra kollektivtrafiken tillgänglig.* Regeringens mål är att kollektivtrafiken ska vara tillgänglig för funktionshindrade senast 2010. För att nå målet krävs en kraftsamling. Sedan 1998 har 1,2 miljarder kronor betalats ut i statsbidrag för att öka tillgängligheten. Regeringen aviserar i den transportpolitiska propositionen som lämnades i mars 2006 att ett prioriterat nätverk av stationer och fordon ska göras tillgängliga för alla. Detta nät ska sedan successivt utvidgas.
- *Kultur och medier.* Tillgängligheten till film och video har ökat. Det nya sändningstillståndet för TV4 för perioden 2006 till 2008 innebär att kravet på textning av svenskspråkiga program höjs.
- *Bättre fysisk miljö.* Med en ny lagstiftning om enkelt avhjälpna hinder görs allt fler insatser för att förbättra tillgängligheten till publika lokaler och allmänna platser.
- *Bättre jobbmöjligheter.* För att förbättra arbetsmöjligheterna för funktionshindrade har taket i lönebidraget höjts i två steg. I

denna proposition föreslås även att antalet lönebidrag utökas med 2 000 under 2006.

- *Skärpta lagar mot diskriminering.* Sedan 1999 har skyddet mot diskriminering på grund av funktionshinder skärpts.
- *Stöd och service till vissa funktionshindrade.* År 1994 infördes en särskild rättighetslagstiftning för personer med omfattande funktionshinder. Med denna lagstiftning kom även assistansreformen.

Den största infrastruktursatsningen i modern tid

För att tillväxt och utveckling ska vara möjlig i hela landet behövs en väl utvecklad infrastruktur. Bättre kommunikationer gör det lättare för företagare att leverera varor och tjänster till sina kunder och skapar rörlighet på arbetsmarknaden.

- *Nya vägar och spår.* I en historisk satsning på infrastruktur fördelas 381 miljarder kronor mellan 2004 och 2015. Pengarna används till att bygga nya spår och vägar samt att rusta upp och sköta befintlig infrastruktur. Sedan 1994 har regeringen avsatt mer än 250 miljarder kronor till att förbättra infrastrukturen.
- *Nollvision.* Antalet dödsfall i trafiken har minskat från 589 personer 1994 till preliminärt 440 personer 2005. Det är det lägsta antalet sedan 1950. Antalet omkomna i trafiken i Sverige är bland de lägsta i världen i förhållande till befolkningens storlek. Men det är inte tillräckligt. Nollvisionen i trafiken ligger fast. Inom ramen för infrastruktursatsningen fram till 2015 öronmärks 4,9 miljarder kronor för trafiksäkerhets-satsningar.
- *Sänkt moms på kollektivtrafik.* En väl fungerande kollektivtrafik tjänar både människor och miljö på. Momsen på kollektivtrafik halverades från 12 till 6 procent 2001.
- *IT för alla.* Över 5 miljarder kronor har avsatts för att bygga ut bredband i glesbygd. Målet är att hela landet ska ha tillgång till en effektiv och säker infrastruktur. Sverige är i dag en ledande nation när det gäller tillgång till modern IT-infrastruktur. En satsning på

IT i skolan som genomfördes mellan 1999 och 2003 gav drygt halva lärarkåren kompetensutveckling inom IT. Myndigheter har utvecklat sina tjänster på Internet och visionen om 24-timmarsmyndigheter har skapats.

- *Nya förslag för bättre transporter.* I mars 2006 överlämnade regeringen en transportpolitisk proposition till riksdagen med en rad förslag om hur det svenska transportsystemet kan förbättras för att bidra till tillväxt och hållbar utveckling i hela landet.

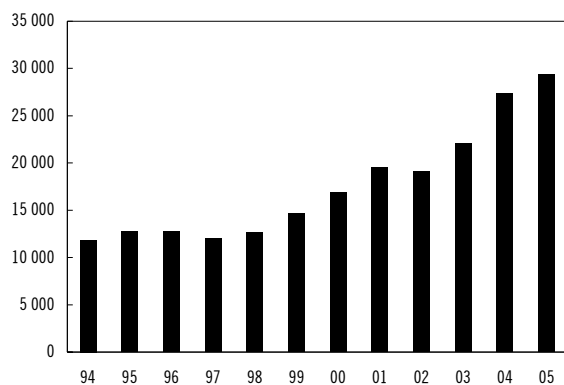
210 000 nya bostäder

Alla ska ha rätt att bo bra. Det gäller såväl gammal som ung, ensamstående som familj. Bostadsproduktionen ska möta människors behov i fråga om tillgänglighet, pris och standard.

- *Investeringsstöd till bostadsbyggande.* Mellan 2002 och 2006 avsätts 2,5 miljarder kronor för investeringsbidrag till hyresrätter i områden med bostadsbrist. Till och med 2006 får dessutom de som bygger mindre och medelstora hyresrätter och studentbostäder med rimliga kostnader en investeringsstimulans som motsvarar en sänkning av byggmomsen från 25 till 6 procent. I denna proposition aviseras att såväl investeringsbidragen som investeringsstimulansen förlängs till den 30 juni 2008. Se avsnitt 1.8.
- *Sänkt fastighetsskatt.* Sedan 1994 har fastighetsskatten sänkts från 1,5 procent av taxeringsvärdet till 1,0 procent för småhus och 0,5 procent för hyreshus. En begränsningsregel har införts i fastighets- och förmögenhetsskatten så att människor med låga inkomster ska kunna bo kvar i högt taxerade fastigheter.

Takten i bostadsbyggandet har ökat kraftigt, och prognoserna för åren framöver tyder på ett fortsatt högt byggande. Sedan 1994 har 210 000 nya bostäder påbörjats eller färdigställt. Uppföljningar visar att de statliga investeringsstöden har haft stor betydelse.

Diagram 1.11 Påbörjade lägenheter

Källa: Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet.

Ett hållbart Sverige

Hållbar utveckling är ett övergripande mål för regeringens politik. Under det senaste decenniet har en rad åtgärder genomförts för att ställa om Sverige till ett grönt folkhem. Det handlar bland annat om följande:

- *Effektivare energianvändning.* Mellan 1994 och 2005 har industrins energianvändning ökat med 11 procent, samtidigt som industriproduktionen har stigit med 75 procent. Den totala energianvändningen i Sverige har under samma period ökat med 6 procent, samtidigt som ekonomin har vuxit med 36 procent.
- *Förnybar energi.* Regeringen satsade 9 miljarder kronor mellan 1998 och 2004 för att ställa om energisystemet. Den förnybara energin har ökat med 44 TWh sedan 1994 och utgör i dag 28 procent av den totala energianvändningen, jämfört med 22 procent 1994. Biobränslen står för den största delen av ökningen.
- *Investeringar för ekologisk hållbarhet.* Mellan 1998 och 2002 satsades 6 miljarder kronor på lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet. Därefter har över en miljard kronor satsats på investeringar inom ramen för klimatinvesteringsprogrammen (KLIMP). Programmen genererar sammanlagt över 30 miljarder kronor i miljöinvesteringar. Bland annat har biogas och fjärrvärme byggts ut. Ytterligare satsningar sker under de kommande åren, se avsnitt 1.9.
- *Biologisk mångfald.* Anslagen för biologisk mångfald har ökat från 385 miljoner kronor

1994/1995 till 1 963 miljoner kronor 2006. Det har bland annat lett till att 272 442 hektar mark har kunnat skyddas som naturreservat.

- *Grön skatteväxling.* Sedan 2001 har en strategi för grön skatteväxling successivt realiserats. Miljörelaterade skatter har höjts samtidigt som skatterna på arbete har sänkts. Den gröna skatteväxlingen har lett till att individer och företag i större utsträckning uppmärksammas på kostnaderna för miljöpåverkan i sina konsumtions- och investeringsbeslut.
- *Miljöbilar.* Sedan 1994 har en rad lättnader givits för dem som köper miljöbilar. Bland annat har förmånsskatten sänkts för dem som väljer en miljöbil som tjänstebil. År 1999 infördes en femårig skattebefrielse för elbilar och elhybrider. År 2000 sänktes skatten för bilar i miljöklass 1 och den 1 oktober 2006 läggs skatten för vissa personbilar om till att baseras på koldioxidutsläpp istället för vikt. Förändringen omfattar personbilar av modellår 2006 eller senare samt äldre personbilar som uppfyller miljöklass 2005, miljöklass el eller miljöklass Hybrid. Statens upphandling av miljöbilar har ökat kraftigt. För tio år sedan drevs enstaka bilar med biodrivmedel. I dag är mer än var tionde ny bil som säljs en miljöbil.

Bättre folkhälsa

Alla människor är värda att leva ett friskt liv. Att investera i förebyggande hälsoåtgärder är en effektiv och billig metod för ökad hälsa. Sedan 1994 har regeringen vidtagit flera åtgärder för att stärka folkhälsan.

- *Minskad rökning.* Rökning är en av de största orsakerna till bland annat cancer och hjärt- och kärlsjukdomar. Stora satsningar har gjorts för att förebygga rökning och hjälpa de som vill sluta att röka. En 18-årsgräns för köp av tobak infördes 1997 och sedan 2005 gäller lagen om rökfria serveringsmiljöer. Den kostnadsfria telefonrådgivningen ”Sluta röka-linjen” får statligt stöd.
- *Kamp mot alkohol och narkotika.* Under 1990-talet har en rad förändringar i vår omvärld medfört att tillgängligheten på

alkohol och narkotika ökat kraftigt. Regeringen ser allvarligt på utvecklingen med ökad alkoholkonsumtion och har sedan 2001 avsatt 940 miljoner kronor i det förebyggande arbetet.

- *Ett handslag med idrotten.* Mellan 2003 och 2006 delas 1 miljard kronor, utöver de ordinarie anslagen, ut till idrottsrörelsen. Medlen ska användas till att öppna idrottens dörrar för fler, satsa mer på flickors idrottande, hålla tillbaka avgifterna, bekämpa alkohol och narkotika samt att utveckla samarbetet med skolan. De årliga anslagen till idrotten har ökat med 900 miljoner kronor sedan 1994.
- *Insatser mot fetma och övervikt.* Regeringen har givit Folkhälsoinstitutet och Livsmedelsverket i uppgift att ta fram ett handlingsprogram för bättre kost och ökad fysisk aktivitet. Flera av åtgärderna har genomförts och arbetet går nu vidare, bland annat vad avser skolmåltider och måltider inom arbetslivet.
- *Stärkt pandemiberedskap.* Samhällets beredskap för en eventuell influensapandemi håller på att stärkas. Arbetet baseras på den pandemiplan som Socialstyrelsen tog fram 2005. Antivirala läkemedel har inhandlats och ett beredskapslager har byggts upp. Vidare har smittskyddslagstiftningen moderniserats och möjligheter till extraordinära smittskyddsåtgärder införts. En särskild förhandlingsman har sett över möjligheterna att etablera vaccinproduktion i Sverige, i samarbete med en befintlig läkemedelsproducent. Frågan bereds vidare i samråd med övriga nordiska och baltiska länder. För 2006 anslås 200 miljoner kronor för arbetet med att tillgodose vaccintillgången vid en pandemi.

Folkhälsan har i flera avseenden förbättrats. Medellivslängden för män var 76,1 år 1994 och för kvinnor 81,4 1994. Tio år senare hade medellivslängden ökat till 78,4 respektive 82,7 år. Medellivslängden har således ökat mer för män än för kvinnor. Rökningen har under samma period minskat från 23 till 15 procent.

En human flyktingpolitik

Sverige ska vara välkommande för dem som väljer att flytta hit och för dem som tvingas att fly från sina hemländer. Sedan 1994 har ett flertal åtgärder genomförts för att förbättra integrationen och asylmottagningen.

- *Förbud mot diskriminering.* Lagstiftningen om förbud mot diskriminering på grund av etnisk tillhörighet har förstärkts. Förbudet omfattar inte längre bara arbetsliv och högskola utan sedan 2003 många andra områden som exempelvis bostadsmarknaden.
- *Storstadsarbete.* Mellan 1999 och 2002 satsades 2 miljarder kronor, bland annat på språkutveckling i skolan och arbetsmarknadsåtgärder i Sveriges storstadsområden.
- *Bättre villkor för asylsökande.* Asylsökande barn har fått rätt till fullvärdig skolgång. Förutsättningarna för att reglera en rätt till utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnomsorg för barn och ungdomar som undanhåller sig verkställighet av ett avvísings- eller utvisningsbeslut utreds för närvarande i en särskild utredning. Skyddet för ensamkommande flyktingbarn har stärkts.
- *Ny utlänningslag.* Den 31 mars 2006 trädde en ny utlänningslag ikraft. I den nya lagen har skyddsbehovet fått en mer framträdande plats. Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning har blivit grund för flyktingsstatus.

Fler åtgärder för bättre integration föreslås i denna proposition, se avsnitt 1.7.

Kultur för fler

Kultur gör våra liv rikare och ska därför vara ett naturligt inslag i tillvaron för alla, inte bara för några. Sedan 1994 har flera reformer vidtagits för att stärka kulturen.

- *Fri entré på museer.* Fritt inträde har införts på 19 statliga museer sedan 2004.
- *Sänkt bokmoms.* För att öka läsandet sänktes momsen på böcker och tidskrifter från 25 till 6 procent 2002.

- *Digital-TV*. Digitaliseringen av marknätet innebär att mer än 30 i stället för 3 programtjänster kan tas emot med en vanlig antenn. Regeringen har nyligen fattat beslut om sändningstillstånd i digital-TV-nätet så att antalet fria programtjänster ökar från sex till tio.
- *Värna den svenska kulturskatten*. För att ta hand om landets samlingar vid de statliga kulturinstitutionerna inrättas 600 arbeten under 2006 och 2007 för att registrera, restaurera och bevara museisamlingarna som en del av regeringens sysselsättningspaket. Statens fastighetsverk ges samtidigt möjlighet att anställa ytterligare 50 personer. Satsningen förstärks i denna proposition, se avsnitt 1.4.
- *Pensionsmedel till kultursektorn*. Från och med 2006 får kultursektorn 55 miljoner kronor för ökade pensionspremiekostnader vid de statligt stödda teater-, dans-, och musikinstitutionerna.

Kulturpolitiken har varit framgångsrik. Antalet besökare på museerna har mer än fördubblats sedan entréreformen genomfördes. Framför allt har andelen yngre besökare ökat. Antalet utgivna boktitlar har ökat med 23 procent och bokförsäljningen med 50 procent sedan bokmomsen sänktes. Antalet besök vid teatrar har ökat med 20 procent sedan 1994, från 2,8 till 3,4 miljoner per år.

Trygga konsumenter

Hushållens konsumtion ökar och konsumtionsmönstren förändras. En allt mer komplex marknad tillsammans med en snabb teknisk utveckling ställer höga krav på konsumenternas kunskap och medvetenhet. En fortsatt stark samhällsekonomi är grundläggande för konsumenternas välfärd. En viktig uppgift för konsumentpolitiken är att ge löntagarna det bästa utbytet av deras inkomster.

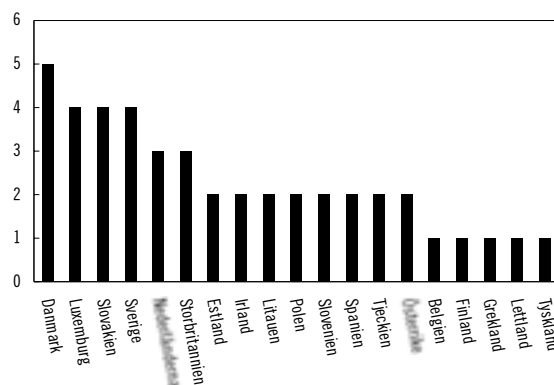
Regeringen har under våren 2006 lagt fram en proposition med åtgärder för att öka konsumenternas trygghet och inflytande. I propositionen lämnas förslag om bland annat ett starkare rättsligt konsumentskydd, en mer aktiv tillsyn och ökade möjligheter till tvistlösning samt förbättrad konsumentinformation.

Regeringen har vidare lagt fram en skrivelse om hållbar konsumtion.

Tillväxt i EU - Lissabonstrategin

Cirka två tredjedelar av Sveriges handel sker med EU-området. Utvecklingen i EU påverkar därför direkt Sveriges utveckling. År 2000 beslutade EU:s stats- och regeringschefer om en strategi som skulle göra EU till världens mest konkurrenskraftiga region 2010, Lissabonstrategin. Strategin omfattar konkreta åtgärder på en rad områden; ekonomiska reformer, forskning och utveckling, sysselsättning, social sammanhållning och miljö. Europeiska kommissionen bedömer att om EU:s tillväxtstrategi genomförs fullt ut kommer 6 miljoner nya jobb att skapas. Sverige har hittills lyckats uppfylla de flesta av strategins målsättningar. Utvärderingar visar att Sverige är ett av de länder som har lyckats bäst med att klara målen i Lissabonstrategin.

Diagram 1.12 Antal 1-3-placeringar i Lissabonstrategin

Källa: Eurostat.

Rättvis globalisering

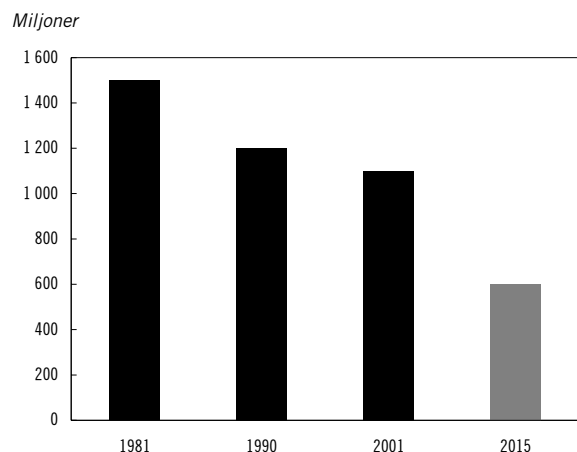
Den goda utvecklingen i världsekonomin de senaste åren har bidragit till att minska fattigdomen i världen. Många länder, i synnerhet i stora delar av Asien, har tagit steget ur fattigdom.

Men klyftorna mellan och inom rika och fattiga länder är fortfarande mycket stora. Över en miljard människor lever i extrem fattigdom. Situationen i delar av Afrika är särskilt allvarlig.

För fem år sedan fastslogs FN:s millennieutvecklingsmål som syftar till att skapa en mer rättvis och hållbar värld till 2015. För att nå dem

krävs insatser från både utvecklingsländerna och de rika länderna. FN och Världsbanken bedömer att det krävs närmare en fördubbling av de globala bistandsflödena för att målen ska nås. Äntligen ökar världens samlade bistånd något, men det går för långsamt. År 2005 gick 0,33 procent av givarländernas BNI till bistånd. Biståndsinsatserna behöver samtidigt bli mer effektiva.

Diagram 1.13 Antal extremt fattiga i världen

Anmärkning: Mätt som individer som lever på mindre än 1 USD per dag (köpkraftsjusterad).

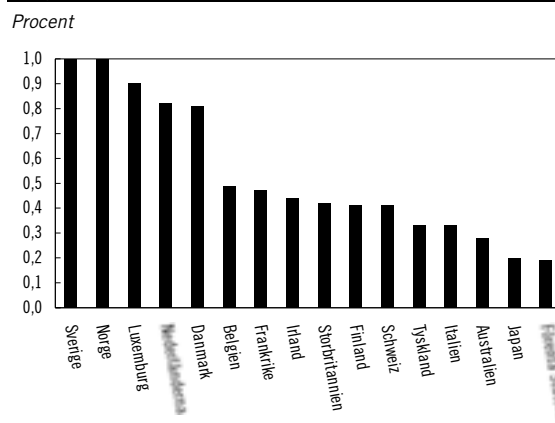
Källa: Världsbanken, World Development Indicators.

Sverige tar sitt ansvar och är ett av endast fem länder som lever upp till FN:s rekommendation om att avsätta minst 0,7 procent av BNI till internationellt utvecklingsamarbete. År 2006

kommer Sverige, som enda land i världen, att anslå 1 procent av BNI till bistånd.

Ökad internationell handel på rättvisa villkor är avgörande för att lyfta människor ur fattigdom. Regeringen driver på för att EU:s handels- och jordbrukspolitik ska bli mer utvecklingsfrämjande, och motverkar konsekvent alla tendenser till protektionism. Under det gångna året har Sverige exempelvis sagt nej till tullar på skor från Kina och Vietnam samt kvoter för textilier från Kina när dessa frågor har varit föremål för beslut i EU. Sverige stödjer även insatser för att stärka utvecklingsländernas kapacitet på handelsområdet så att de fullt ut kan dra nytta av fördelarna av en öppnare handel.

Diagram 1.14 Planerat bistånd som andel av BNI 2006

Anmärkning: Simuleringar baserat på åtaganden.

Norge har sedan simuleringen gjordes ändrat sin prognos till 0,95.

Källor: OECD/DAC och Utrikesdepartementet.

2

Förslag till riksdagsbeslut

2 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

vad gäller den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

1. godkänner regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (kapitel 1),
2. godkänner den föreslagna ändringen av ändamål och verksamheter som skall innefattas i utgiftsområde 1 Rikets styrelse respektive utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar (avsnitt 6.6),
3. godkänner den föreslagna ändringen av ändamål och verksamheter som skall innefattas i utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet respektive utgiftsområde 22 Kommunikationer (avsnitt 6.6),
4. godkänner den föreslagna ändringen av ändamål och verksamheter som skall innefattas i utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning respektive utgiftsområde 24 Näringsliv (avsnitt 6.6),
5. godkänner den föreslagna ändringen av ändamål och verksamheter som skall innefattas i utgiftsområde 22 Kommunikationer respektive utgiftsområde 24 Näringsliv (avsnitt 6.6),
6. antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) (avsnitt 3.1 och 7.2.13),
7. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. (avsnitt 3.2 och 7.2.10),
8. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2003:113) om elcertifikat (avsnitt 3.3 och 7.2.19),
9. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:30) om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor (avsnitt 3.4 och 7.2.19),
10. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus (avsnitt 3.5 och 7.2.19),
11. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2006:000) om ändring i lagen (2003:113) om elcertifikat (avsnitt 3.6 och 7.2.19),
12. godkänner vad riksdagsstyrelsen föreslår om anslagssparande på det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 90:4 *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen* (avsnitt 7.2.1),
13. godkänner vad regeringen föreslår om markbyte med Stockholms kommun, dispositionsrätten till Djurgårdsvarvet och användning av medel från Djurgårdsfonden (avsnitt 7.2.1),
14. godkänner vad regeringen föreslår om försäljning av fastigheten Cerberus 2 i Stockholms kommun (avsnitt 7.2.2),
15. bemyndigar regeringen att för 2006 låta Socialstyrelsen disponera en låneram i

vad gäller tilläggsbudget till statsbudgeten 2006

6. antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) (avsnitt 3.1 och 7.2.13),
7. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. (avsnitt 3.2 och 7.2.10),
8. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2003:113) om elcertifikat (avsnitt 3.3 och 7.2.19),
9. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:30) om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor (avsnitt 3.4 och 7.2.19),
10. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus (avsnitt 3.5 och 7.2.19),
11. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2006:000) om ändring i lagen (2003:113) om elcertifikat (avsnitt 3.6 och 7.2.19),
12. godkänner vad riksdagsstyrelsen föreslår om anslagssparande på det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 90:4 *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen* (avsnitt 7.2.1),
13. godkänner vad regeringen föreslår om markbyte med Stockholms kommun, dispositionsrätten till Djurgårdsvarvet och användning av medel från Djurgårdsfonden (avsnitt 7.2.1),
14. godkänner vad regeringen föreslår om försäljning av fastigheten Cerberus 2 i Stockholms kommun (avsnitt 7.2.2),
15. bemyndigar regeringen att för 2006 låta Socialstyrelsen disponera en låneram i

- Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar på högst 500 000 000 kronor (avsnitt 7.2.6),
16. bemyndigar regeringen att under 2006 för det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppförda anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 48 234 000 000 kronor efter 2006 (avsnitt 7.2.7),
 17. godkänner vad regeringen föreslår i fråga om kommunersättning vid flyktingmotagande (avsnitt 7.2.8),
 18. bemyndigar regeringen att under 2006 för det under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad uppförda anslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006* göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 4 100 000 000 kronor under 2007 och 2008 (avsnitt 7.2.11),
 19. godkänner vad regeringen föreslår om finansieringsbidrag vid arbetspraktik (avsnitt 7.2.11),
 20. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppförda anslaget 25:74 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* (avsnitt 7.2.14),
 21. bemyndigar regeringen att under 2006 för det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppförda anslaget 25:82 *Myndigheten för Sveriges nätuniversitet* besluta om ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 36 000 000 kronor under 2007 (avsnitt 7.2.14),
 22. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande uppförda anslaget 31:1 *Boverket* (avsnitt 7.2.16),
 23. bemyndigar regeringen att under 2006 för det under utgiftsområde 19 Regional utveckling uppförda anslaget 33:5 *Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000–2006* göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 1 788 000 000 kronor under 2007 och 2008 (avsnitt 7.2.17),
 24. bemyndigar regeringen att under 2006 för det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 70 000 000 kronor under perioden 2007–2011 (avsnitt 7.2.18),
 25. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 20 Allmän miljö och naturvård uppförda anslaget 34:13 *Stöd till klimatinvesteringar* (avsnitt 7.2.18),
 26. bemyndigar regeringen att under 2006 för det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 36:12 *Rikstrafiken: Trafikupphandling* ingå ekonomiska förpliktelser i samband med upphandling av transportpolitiskt motiverad interregional kollektivtrafik som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 6 500 000 000 kronor under perioden 2007–2018 (avsnitt 7.2.20),
 27. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 36:12 *Rikstrafiken: Trafikupphandling* (7.2.20),
 28. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 41:1 *Skogsstyrelsen* (avsnitt 7.2.21),
 29. bemyndigar regeringen att under 2006 för det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare ingångna åtaganden medför utgifter på högst 32 800 000 kronor under 2007 (avsnitt 7.2.21),
 30. godkänner vad regeringen föreslår om avgiftsintäkter avseende djurhälsa och djurskydd (avsnitt 7.2.21),
 31. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* (avsnitt 7.2.21),
 32. godkänner vad regeringen föreslår om avgiftsintäkter avseende fjäderfäregister och register för företag som hanterar foder (avsnitt 7.2.21),

33. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 43:5 *Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.* (avsnitt 7.2.21),
34. bemyndigar regeringen att under 2006 för det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 43:7 *Strukturstöd för fisket m.m.* besluta om ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 10 000 000 kronor under 2008 (avsnitt 7.2.21),
35. bemyndigar regeringen att under 2006 för det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 43:8 *Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.* besluta om ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 60 000 000 kronor under 2007 och högst 60 000 000 kronor under 2008 (avsnitt 7.2.21),
36. godkänner vad regeringen föreslår om avgiftsintäkter avseende livsmedelssäkerhet och redlighet i livsmedelshanteringen (avsnitt 7.2.21),
37. bemyndigar regeringen att under 2006 för det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 38:23 *Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft* göra ekonomiska åtaganden som medför utgifter på högst 800 000 000 kronor under perioden 2007–2010 (avsnitt 7.2.22),
38. godkänner ändringen av hur en viss inkomst redovisas på statsbudgeten (avsnitt 7.3),
39. godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade och nya anslag enligt specifikation i tabell 2.1.

Tabell 2.1 Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag 2006

Tusental kronor

Utgiftsområde	Anslagsnummer	Belopp enligt statsbudget 2006	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ Ny anslagsnivå
1	Rikets styrelse	8 244 204	41 026	8 285 230
	27:3 Stöd till radio- och kassettidningar	126 386	-4 000	122 386
	46:1 Allmänna val och demokrati	281 090	15 000	296 090
	90:5 Regeringskansliet m.m.	5 500 236	30 026	5 530 262
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	11 808 870	40 812	11 849 682
	1:5 Statistiska centralbyrån	444 330	6 000	450 330
	1:6 Kammarkollegiet	31 239	-330	30 909
	1:8 Nya förvaltningspolitiska myndigheten	47 137	4 090	51 227
	1:12 Statliga kompetensöverföringsjobb	360 000	20 000	380 000
	1:14 E-legitimationer (nytt ramanslag)	0	12 068	12 068
	2:6 Finansmarknadsrådet	1 016	-1 016	0
3	Skatt, tull och exekution	9 222 029	1 806	9 223 835
	3:1 Skatteverket	6 241 386	1 806	6 243 192
4	Rättsväsendet	29 022 913	750	29 023 663
	4:1 Polisorganisationen	15 674 018	-5 500	15 668 518
	4:5 Domstolsväsendet m.m.	4 074 140	750	4 074 890
	4:7 Brottsförebyggande rådet	60 116	5 500	65 616
5	Internationell samverkan	1 358 949	5 000	1 363 949
	5:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	131 647	-2 000	129 647
	5:9 Svenska institutet	85 204	2 000	87 204
	5:11 Samarbete inom Östersjöregionen	21 868	5 000	26 868
6	Försvar samt beredskap mot sårbarhet	43 433 124	12 000	43 445 124
	7:5 Krisberedskap	1 778 637	12 000	1 790 637
7	Internationellt bistånd	26 058 663	-5 000	26 053 663
	8:1 Biståndsverksamhet	25 340 737	-5 000	25 335 737
8	Invandrare och flyktingar	8 241 155	1 402 500	9 643 655
	10:1 Integrationsverket	91 024	6 500	97 524
	10:2 Integrationsåtgärder	108 120	1 000	109 120
	10:3 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	2 526 193	600 000	3 126 193
	12:1 Migrationsverket	1 777 615	400 000	2 177 615
	12:2 Ersättningar och bostadskostnader	2 312 000	370 000	2 682 000
	12:3 Migrationspolitiska åtgärder	291 833	-1 000	290 833
	12:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	116 255	25 000	141 255
	12:9 Utlänningsnämnden	67 000	-22 000	45 000
	12:10 Utlänningsnämndens avvecklingsorganisation (nytt ramanslag)	0	22 000	22 000
	47:1 Åtgärder för nationella minoriteter	10 437	1 000	11 437

Utgiftsområde	Anslags- nummer		Belopp enligt statsbudget 2006	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ Ny anslagsnivå
9		Hälsovård, sjukvård och social omsorg	41 619 573	868 800	42 488 373
	13:6	Socialstyrelsen	523 562	5 000	528 562
	14:4	Statens folkhälsoinstitut	130 895	-3 200	127 695
	14:10	Vaccinförsörjning (nytt ramanslag)	0	200 000	200 000
	16:4	Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder	79 900	2 000	81 900
	16:6	Bidrag till utrustning för elektronisk kommunikation	23 078	-2 000	21 078
	17:1	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken	155 137	617 000	772 137
	18:1	Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	365 076	50 000	415 076
11		Ekonomisk trygghet vid ålderdom	45 299 000	180 000	45 479 000
	20:3	Bostadstillägg till pensionärer	7 366 000	180 000	7 546 000
13		Arbetsmarknad	70 229 969	905 000	71 134 969
	22:1	Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	5 079 852	10 000	5 089 852
	22:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	45 020 600	735 000	45 755 600
	22:3	Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	5 332 129	35 000	5 367 129
	22:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	11 631 057	125 000	11 756 057
	22:8	Bidrag till administration av grundbeloppet	45 768	3 000	48 768
	22:11	Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	52 488	-3 000	49 488
14		Arbetsliv	1 224 138	-500	1 223 638
	23:2	Arbetslivsinstitutet	378 133	-1 214	376 919
	23:3	Särskilda utbildningsinsatser m.m.	44 382	1 214	45 596
	24:2	Särskilda jämställdhetsåtgärder	7 660	-2 500	5 160
	24:3	Delegationen för stöd till jämställdhetsintegrering	2 000	2 000	4 000
15		Studiestöd	22 130 455	461 274	22 591 729
	25:1	Studiehjälp m.m.	3 464 558	277 000	3 741 558
	25:2	Studiemedel m.m.	11 791 896	181 417	11 973 313
	25:3	Studiemedelsröntor m.m.	5 079 593	2 857	5 082 450
16		Utbildning och universitetsforskning	47 123 274	70 350	47 193 624
	25:1	Statens skolverk	302 191	3 000	305 191
	25:3	Utveckling av skolväsande, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg	379 876	66 000	445 876
	25:4	Specialpedagogiska institutet	367 920	-3 000	364 920
	25:14	Bidrag till viss verksamhet inom vuxenutbildning	161 902	-3 000	158 902
	25:28	Stockholms universitet: Forskning och forskarutbildning	1 020 834	3 350	1 024 184
	25:78	Verket för högskoleservice	14 786	1 000	15 786
	25:79	Centrala studiestödsnämnden m.m.	393 045	3 000	396 045
17		Kultur, medier, trossamfund och fritid	9 582 406	39 194	9 621 600
	28:10	Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet	275 000	23 000	298 000
	28:28	Centrala museer: Myndigheter	870 768	4 000	874 768
	28:39	Stöd till trossamfund	50 232	1 194	51 426
	29:2	Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	128 355	1 000	129 355
	30:1	Stöd till idrotten	445 551	10 000	455 551

Utgiftsområde	Anslags- nummer	Belopp enligt statsbudget 2006	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ Ny anslagsnivå
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	9 548 841	530	9 549 371
	31:13 Ungdomsbostadssamordnare	2 491	200	2 691
	32:1 Länsstyrelserna m.m.	2 402 477	330	2 402 807
19	Regional utveckling	3 332 913	119 500	3 452 413
	33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	1 460 837	37 500	1 498 337
	33:3 Transportbidrag	403 864	82 000	485 864
20	Allmän miljö- och naturvård	4 596 166	48 250	4 644 416
	34:6 Kemikalieinspektionen	124 799	500	125 299
	34:13 Stöd till klimatinvesteringar	350 000	47 750	397 750
21	Energi	1 721 950	14 838	1 736 788
	35:8 Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket	313 050	14 838	327 888
22	Kommunikationer	31 534 968	-80 500	31 454 468
	36:1 Vägverket: Administration	988 719	-41 000	947 719
	36:2 Våghållning och statsbidrag	16 483 086	1 500	16 484 586
	36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter	11 043 740	-91 000	10 952 740
	36:12 Rikstrafiken: Trafikupphandling	893 000	50 000	943 000
	37:2 Ersättning för särskilda tjänster till funktionshindrade	129 749	-34 000	95 749
	37:4 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	144 000	34 000	178 000
23	Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	16 398 229	791 442	17 189 671
	42:4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	124 349	50 000	174 349
	42:5 Ersättning för viltskador m.m.	86 975	4 000	90 975
	43:3 Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	6 069 910	741 442	6 811 352
	44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 815 662	-4 000	2 811 642
24	Näringsliv	4 199 220	-2 500	4 196 720
	39:3 Exportfrämjande verksamhet	304 036	-2 500	301 536
25	Allmänna bidrag till kommuner	60 160 910	90 996	60 251 906
	48:2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting	261 410	-40 000	221 410
	48:3 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	1 767 150	130 996	1 898 146
Summa anslagsförändring på tilläggsbudget			5 005 568	

3

Lagförslag

3 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

3.1 Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 7 § och 3 kap. 11–13 §§ studiestödslagen (1999:1395) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 §¹

Studiebidrag lämnas med 950 kronor i månaden.

Inackorderingstillägg lämnas med lägst 1 190 och högst 2 350 kronor i månaden.

Extra tillägg lämnas med 855, 570 eller 285 kronor i månaden.

Studiebidrag lämnas med 1 050 kronor i månaden.

3 kap.

11 §

Studiemedel får lämnas med ett belopp som för varje vecka då den studerande har rätt till studiemedel utgör

a) 4,39 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid,

b) 3,29 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och

c) 2,19 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

Första stycket gäller bara om något annat inte följer av 14–18 eller 20 §§.

a) 4,57 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid,

b) 3,42 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och

c) 2,28 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

¹ Senaste lydelse 2000:1374.

12 §

Om inte något annat följer av 13 § får studiebidrag lämnas med ett belopp som för varje vecka som den studerande har rätt till studiemedel utgör

a) 1,51 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid,	a) 1,57 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid,
b) 1,14 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och	b) 1,17 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och
c) 0,76 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.	c) 0,78 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

13 §

Till studerande i sådan utbildning som avses i 2 § andra stycket får studiebidrag lämnas med ett högre belopp per vecka, nämligen med

a) 3,6 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid,	a) 3,66 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid,
b) 2,7 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och	b) 2,74 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och
c) 1,8 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.	c) 1,83 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

Det högre bidragsbeloppet får lämnas från och med det kalenderår då den studerande fyller 25 år. En studerande som tidigare har fått det högre bidragsbeloppet för en viss utbildning och som fortsätter denna utbildning har förtur till det högre beloppet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de förutsättningar som i övrigt skall gälla för att en studerande skall ha rätt till det högre bidragsbeloppet. Regeringen får föreskriva att det högre bidragsbeloppet får lämnas även för studier i sådan utbildning som avses i 2 § första stycket, om det finns särskilda skäl.

1. Denna lag träder i kraft den 29 juni 2006 i fråga om 2 kap. 7 § och i övrigt den 1 juli 2006. De nya bestämmelserna tillämpas på studiestöd som lämnas för tid efter utgången av juni 2006.

2. Den äldre lydelsen av 2 kap. 7 § tillämpas fortfarande på studiehjälp som lämnas för tid före utgången av juni 2006 om inte annat följer av 3.

3. För månaderna april–juni 2006 lämnas ytterligare studiehjälp i form av studiebidrag med 100 kronor per månad till studerande som var berättigade till studiebidrag för minst femton dagars studier under det andra kvartalet 2006.

3.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Bostadstillägg utges från och med den månad en bidragsberättigad fyller 65 år, för 91 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 4 850 kronor för den som är ogift och 2 425 kronor för den som är gift. För övriga bidragsberättigade gäller beloppen 4 500 kronor respektive 2 250 kronor. För var och en av makarna skall bostadskostnaden beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad.

Bostadstillägg utges från och med den månad en bidragsberättigad fyller 65 år, med 93 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 4 850 kronor för den som är ogift och 2 425 kronor för den som är gift. För övriga bidragsberättigade utges bostadstillägg med 91 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 4 500 kronor för den som är ogift och 2 250 kronor för den som är gift. För var och en av makar skall bostadskostnaden beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad.

Vid beräkningen av bostadskostnaden enligt första stycket, för makar den gemensamma, skall även hemmavarande barns andel av bostadskostnaden medräknas under förutsättning att barnet inte har fyllt 20 år och inte är självförsörjande. Detsamma skall gälla så länge barnet får förlängt barnbidrag enligt lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag eller studiehjälp enligt 2 kap. studiestödslagen (1999:1395).

Bostadstillägg utges inte för bostadskostnad till den del den överstiger 2 250 kronor per månad för var och en av de boende vid boende i tvåbäddsrums i särskild boendeform.

Bostadstillägg utges inte för bostadskostnad till den del bostadskostnaden motsvaras av preliminärt bostadsbidrag enligt lagen (1993:737) om bostadsbidrag.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.
2. Äldre bestämmelser tillämpas fortfarande på bostadstillägg som avser tiden före ikraftträdandet.
3. För varje månad som en bidragsberättigad, enligt bestämmelserna för bidragsberättigad som har fyllt 65 år, har fått eller skulle ha fått bostadstillägg under perioden april–juni 2006 skall ett tilläggsbelopp utges. Tilläggsbeloppet skall utges med 2 procent av bostadskostnaden enligt 9 §.

¹ Senaste lydelse 2005:1179.

3.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:113) om elcertifikat

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2003:113) om elcertifikat skall införas en ny paragraf, 2 kap. 8 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

8 a §

Rätten att tilldelas elcertifikat gäller inte efter utgången av år 2010 för el som produceras i en vattenkraftanläggning med en installerad effekt som inte är högre än 1 500 kilowatt. Om en sådan anläggning har tagits i drift efter den 30 april 2003 men före den 1 januari 2007 skall rätten att tilldelas elcertifikat dock gälla till utgången av år 2012.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

3.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:30) om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2005:30) om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor

dels att 1 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 3 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor som har beslutats av länsstyrelsen eller Boverket och som avser stödberättigande åtgärder som har utförts under perioden 1 januari 2005–31 december 2007 får tillgodoföras fastighetsägaren genom kreditering på sådant skattekonto som har upprättats för denne enligt 3 kap. 5 § skattebetalningslagen (1997:483).

1 §

Stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor som har beslutats av länsstyrelsen eller Boverket och som avser stödberättigande åtgärder som har utförts under perioden 1 januari 2005–31 december 2008 får tillgodoföras fastighetsägaren genom kreditering på sådant skattekonto som har upprättats för denne enligt 3 kap. 5 § skattebetalningslagen (1997:483).

3 §

Krediteringar på skattekonto med stöd av denna lag får inte minska statens inkomst av skatter med ett större belopp än 1 000 miljoner kronor 2006, 500 miljoner kronor 2007 och 500 miljoner kronor 2008.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

3.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus

Härigenom föreskrivs att rubriken till lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus samt 1 och 2 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus

Lag om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem eller installation av solvärme

1 §

Stöd för investeringar i konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus som har beslutats av Boverket eller en länsstyrelse och som avser åtgärder som har påbörjats och slutförts under perioden 1 januari 2006–31 december 2010 får tillgodoföras byggnadsägaren genom kreditering på sådant skattekonto som har upprättats för denne enligt 3 kap. 5 § skattebetalningslagen (1997:483).

Stöd som har beslutats av Boverket eller en länsstyrelse får tillgodoföras den stödberättigade genom kreditering på sådant skattekonto som har upprättats för denne enligt 3 kap. 5 § skattebetalningslagen (1997:483) om stödet avser

1. konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus, eller

2. installation av solvärme i lokaler.

Krediteringen får endast avse stöd för åtgärder som har påbörjats och slutförts under perioden 1 januari 2006–31 december 2010.

2 §

Kreditering på skattekonto med stöd av denna lag får inte minska statens inkomst av skatter med ett större belopp än 100 miljoner kronor per år.

Kreditering på skattekonto med stöd av denna lag får inte minska statens inkomst av skatter med ett större belopp än 400 miljoner kronor 2006, 70 miljoner kronor 2007 och 10 miljoner kronor per år 2008–2010.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

3.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:000) om ändring i lagen (2003:113) om elcertifikat

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 9 och 10 §§ samt 6 kap. 6 § lagen (2003:113) om elcertifikat i stället för deras lydelse enligt lagen (2006:000) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2005/06:154

Föreslagen lydelse

2 kap.

9 §

Om en tilldelningsperiod till följd av 7 eller 8 § har löpt ut får tillsynsmyndigheten, efter ansökan av produktionsanläggningens innehavare, medge denne rätt att tilldelas elcertifikat, om det i fråga om anläggningen gjorts sådana omfattande ombyggnader eller andra investeringar att anläggningen skall anses som en ny anläggning. En sådan ansökan om medgivande skall ske samtidigt med en ny ansökan om godkännande enligt 5 §.

En certifikatberättigad producent som medgetts tilldelning enligt första stycket har rätt att tilldelas elcertifikat under femton sammanhängande år från det att den nya tilldelningen började, dock längst till utgången av år 2030.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om de åtgärder som krävs för att en anläggning skall anses som ny.

10 §

Har en certifikatberättigad producent varit förhindrad att tilldelas elcertifikat får tillsynsmyndigheten, om det finns synnerliga skäl, efter ansökan av producenten medge en förlängning av en tilldelningsperiod som följer av 7, 8 eller 9 § andra stycket. En sådan förlängning skall motsvara den tid producenten har varit förhindrad att tilldelas elcertifikat, dock längst till utgången av år 2030.

Har en certifikatberättigad producent varit förhindrad att tilldelas elcertifikat får tillsynsmyndigheten, om det finns synnerliga skäl, efter ansökan av producenten medge en förlängning av en tilldelningsperiod som följer av 7, 8, 8 a eller 9 § andra stycket. En sådan förlängning skall motsvara den tid producenten har varit förhindrad att tilldelas elcertifikat, dock längst till utgången av år 2030.

Lydelse enligt prop. 2005/06:154

Föreslagen lydelse

6 kap.

6 §

- Tillsynsmyndigheten skall återkalla ett godkännande av en anläggning
1. om anläggningen inte längre uppfyller förutsättningarna för ett godkännande enligt 2 kap. 5 §,
 2. om godkännandet har lämnats på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande och dessa haft betydelse för innehavarens rätt att tilldelas elcertifikat, eller
 3. om tilldelningen av elcertifikat har upphört
 - a) enligt 2 kap. 7 eller 8 §, a) enligt 2 kap. 7, 8 eller 8 a §,
 - b) efter en sådan ny tilldelningsperiod som avses i 2 kap. 9 §, eller
 - c) efter en sådan förlängd tilldelningsperiod som avses i 2 kap. 10 §.

4

Budgetpolitiska mål samt statens och den offentliga sektorns finanser

4 Budgetpolitiska mål samt statens och den offentliga sektorns finanser

I detta kapitel redovisas de av riksdagen beslutade budgetpolitiska målen för åren 2006 och 2007. Därefter redovisas förslag till nya beslut samt tidigare fattade beslut med budgetära konsekvenser.

En översiktlig redogörelse lämnas även för statens, kommunsektorns och ålderspensions-systemets finanser. Beräkningarna för 2007 och 2008 baseras på gällande regler och på beslutade, föreslagna eller aviserade åtgärder. Beräkningar för de delar av statsbudgeten som varken klassificeras som inkomster eller utgifter (exempelvis myndigheters in- och utlåning i Riksgäldskontoret) redovisas också i detta kapitel. En detaljerad redovisning av statsbudgetens inkomster och utgifter återfinns i kapitel 5 respektive 6.

4.1 Budgetpolitiska mål

Budgetpolitiken är sedan 1997 inriktad på två övergripande och fleråriga mål, dels utgiftstaket för staten, dels den offentliga sektorns finansiella sparande (överskotts målet). De budgetpolitiska mål som riksdagen har beslutat ligger fast. Det betyder att:

1. de takbegränsade utgifterna skall rymmas inom beslutade utgiftstak för staten,
2. den offentliga sektorns finansiella sparande skall uppgå till 2 procent av bruttonationalprodukten (BNP) i genomsnitt över en konjunkturcykel.

Riksdagen har sedan 1996 i regel tre år i förväg fastställt ett utgiftstak för staten, vilket satt en övre gräns för statens utgifter. Utgiftstak för det tillkommande året föreslås i budgetpropositionen. I budgetpropositionen för 2006 lade dock regeringen inte fram något förslag till utgiftstak för 2008, men redovisade däremot en bedömning av utgiftstakets nivå för detta år. I budgetpropositionen för 2007 kommer regeringen att presentera ett förslag till utgiftstak för såväl 2008 som 2009. I budgetpropositionen kommer regeringen också att presentera en beräkning av utgifternas fördelning på utgiftsområden för 2008 och 2009. Det övergripande målet om ett årligt finansiellt sparande motsvarande 2 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel ligger fast.

Utgiftstaket för staten är ett viktigt budgetpolitiskt åtagande för riksdagen och regeringen, och främjar trovärdigheten i den ekonomiska politiken. Utgiftstaken kan bland annat förhindra att tillfälligt högre inkomster används för att finansiera varaktigt högre utgifter. Utgiftstaket för staten tydliggör även behovet av prioriteringar mellan utgiftsområden, och förebygger en utveckling där skatteuttaget måste höjas till följd av bristfällig utgiftskontroll. Genom utgiftstaken stärks omvärldens tilltro till den svenska budgetpolitiken.

Utgiftstaket har klarats samtliga år sedan det infördes. I tabell 4.1 redovisas fastställda utgiftstak för åren 2001–2005 och utfallet för de takbegränsade utgifterna.

Tabell 4.1 Fastställda utgiftstak och utfall 2001–2005

Miljarder kronor

	2001	2002	2003	2004	2005
Utgiftstak för staten	791,0	812,0	822,0	858,0	870,0
Takbegränsade utgifter (utfall)	786,3	811,6	819,1	855,6	864,3
Budgeringsmarginal	4,7	0,4	2,9	2,4	5,7

Riksdagen har beslutat att överskottet i de offentliga finanserna skall motsvara 2 procent av BNP per år i genomsnitt över en konjunkturcykel. Den demografiska utvecklingen kommer att leda till ökade resurskrav inom den offentliga sektorn, främst efter 2010. Ett överskott motsvarande 2 procent av BNP ökar den offentliga nettoförmögenheten. Detta förbättrar möjligheterna att möta de ökade krav på resurser som följer av den åldrande befolkningen, med en rimlig fördelning av skatter och förmåner mellan generationer.

Tabell 4.2 Den offentliga sektorns finansiella sparande

Procent av BNP

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Den offentliga sektorns finansiella sparande (utfall)	5,0	2,6	-0,5	-0,2	1,6	2,7
Årsvisa mål för den offentliga sektorns finansiella sparande	2,0	2,5	2,0	2,0	0,5	0,5 ¹
Skillnad	3,0	0,1	-2,5	-2,2	1,1	2,2

¹ Målet var att det finansiella sparandet i den offentliga sektorn skulle vara minst 0,5 procent av BNP.

Riksdagen fastställer årligen mål för den offentliga sektorns finansiella sparande. Dessa mål överträffades både 2000 och 2001. En förklaring till det gynnsamma utfallet var att skatteintäkterna blev större än vad som antogs när målen beslutades. Åren 2002 och 2003 blev utfallet lägre än de av riksdagen fastställda målen. Avvikelsena förklaras till stor del av en svag konjunkturutveckling. Det årliga målet för 2004 klarades med god marginal. Enligt det preliminära utfallet i nationalräkenskaperna klarades målet för 2005. Beräknat från och med 2000 motsvarar det genomsnittliga årliga överskottet i de offentliga finanserna 1,9 procent av BNP 2005.

Erfarenheterna av de budgetpolitiska målen är goda. Under perioden 1997–2005 har utrymme skapats för utgiftsreformer och skatte-

sänkningar, samtidigt som den offentliga sektorns nettoskuld har minskat.

De av riksdagen fastställda utgiftstaken för staten för åren 2006 och 2007 samt det årsvisa målet för den offentliga sektorns finansiella sparande för 2006 redovisas i tabell 4.3.

Tabell 4.3 Av riksdagen beslutade årsvisa budgetpolitiska mål

	2006	2007
Utgiftstak för staten, miljarder kronor	907	949
Finansiellt sparande i offentlig sektor, procent av BNP	0,5 ¹	

¹ Det finansiella sparandet i den offentliga sektorn skall uppgå till minst 0,5 procent av BNP.

För 2006 beräknas budgeteringsmarginalen uppgå till 2,9 miljarder kronor. Det är viktigt att påpeka att prognosen för budgeteringsmarginalen är osäker. Om de takbegränsade utgifterna riskerar att överstiga utgiftstaket kommer regeringen att vidta utgiftsbegränsande åtgärder.

Tabell 4.4 Prognos för den offentliga sektorns finansiella sparande samt budgeteringsmarginalen

	2006	2007	2008
Finansiellt sparande i offentlig sektor, procent av BNP ¹	2,0	2,2	2,8
Budgeringsmarginal, miljarder kronor ²	2,9	9,7	16,2

¹ Inklusivt sparande i premiepensionssystemet.

² Budgeteringsmarginalen för 2008 baseras på regeringens bedömning av utgiftstakets nivå (982 miljarder kronor) i budgetpropositionen för 2006.

Den offentliga sektorns finansiella sparande beräknas motsvara 2,0 procent av BNP 2006, vilket är väsentligt högre än det av riksdagen fastställda målet om ett överskott på minst 0,5 procent. Vid beräkningen har hänsyn tagits till de förslag till och aviseringar av utgifts- och inkomstförändringar som regeringen presenterar i denna proposition. I tabell 4.4 redovisas det beräknade överskottet i de offentliga finanserna och budgeteringsmarginalen för åren 2006–2008.

4.1.1 Utgiftstak för staten

Nivån på utgiftstaket för respektive år beslutas normalt tre år i förväg. I budgetpropositionen för 2006 presenterade regeringen dock endast en bedömning av utgiftstakets nivå för 2008. Enligt regeringen utgjorde ett utgiftstak på 982

miljarder kronor en väl avvägd nivå för det samhällsekonomiska utrymmet för statliga utgifter för 2008. I budgetpropositionen för 2007 kommer regeringen att lämna förslag om utgiftstak för såväl 2008 som 2009.

Långsiktiga beräkningar av den offentliga sektorns utgifter visar att den demografiska utvecklingen med en åldrande befolkning riskerar att leda till en växande utgiftskvot. Att undvika underskott och omfattande besparingar i takt med att de äldre blir allt fler är ett viktigt skäl till att bedriva en politik för ökad sysselsättning och tillväxt som stärker den offentliga sektorns inkomster. En utgångspunkt för regeringens övervägande om utgiftstaket är att utgifterna skall hållas på en nivå som är förenlig med målet om ett överskott motsvarande 2 procent av BNP per år i genomsnitt över en konjunkturcykel.

Vissa förändringar i sammansättningen av de offentliga finanserna kan föranleda en teknisk justering av utgiftstaket. Tekniska justeringar av utgiftstaket kan bland annat motiveras av förändringar som inte har någon effekt på de konsoliderade utgifterna för den offentliga sektorn, men som ändå påverkar storleken på de takbegränsade utgifterna. Tekniska justeringar syftar till att utgiftstaket skall utgöra en lika stram begränsning för de takbegränsade utgifterna efter justeringen som före de förändringar som föranleder justeringen. Regeringen återkommer i budgetpropositionen för 2007 med eventuella förslag till tekniska justeringar av utgiftstaken med anledning av förslag i budgetpropositionen.

I tabell 4.5 redovisas de faktiska utgiftstaken för åren 2004–2008 i miljarder kronor. Tekniska justeringar av utgiftstaken försvårar jämförelsen av utgiftstakens nivåer mellan olika år. För att underlätta jämförelsen redovisas i tabell 4.5 även korrigerade nivåer på utgiftstaken, där hänsyn tagits till tekniska justeringar.

Tabell 4.5 Utgiftstak för staten 2004–2008

	2004	2005	2006	2007	2008
Utgiftstak för staten, miljarder kronor	858	870	907	949	982 ¹
Utgiftstak för staten, korrigerat för tekniska justeringar, miljarder kronor	836	870	907	949	982 ¹
Årlig förändring	33	34	37	42	33

¹ Regeringens bedömning av utgiftstak för 2008 i budgetpropositionen för 2006.

4.1.2 Överskott i den offentliga sektorns finanser

Sunda offentliga finanser är en förutsättning för uthållig tillväxt. Sedan 2000 gäller ett överskottsmål för de offentliga finanserna på 2 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Ett överskott på 2 procent innebär normalt att statsskulden kan minska som andel av BNP samtidigt som tillgångar byggs upp i form av fonder inom det allmänna pensionssystemet. Därigenom skapas buffertar för att möta de framtida demografiska påfrestningarna på de offentliga välfärdsystemen och för att säkerställa finansieringen med en rimlig fördelning av skatter och förmåner mellan generationer. Ett överskott på 2 procent ger dessutom en betryggande marginal till underskottsgränsen på 3 procent av BNP i EU:s stabilitets- och tillväxtpakt.

På kort sikt påverkas de offentliga finanserna av konjunkturläget. I en nedåtgående konjunktur minskar överskottet. Skattebaserna och därmed de offentliga inkomsterna utvecklas svagare. De offentliga utgifterna blir högre genom ökade kostnader för arbetslösheten. En försvagning av de offentliga finanserna innebär samtidigt att lågkonjunkturs negativa effekter på hushållens inkomster dämpas. Efterfrågan på varor och tjänster kan hållas uppe. Det omvända gäller i en högkonjunktur. Det finns således automatiskt verkande faktorer i den offentliga ekonomin som bidrar till att dämpa konjunktursvängningarna och stabilisera den ekonomiska utvecklingen.

Genom att justera den offentliga sektorns sparande för konjunkturläget kan ett underliggande, strukturellt, sparande beräknas (se tabell 4.6). Det strukturella sparandet utgör en indikator på läget i förhållande till det

övergripande målet. Det strukturella överskottet bör därför normalt ligga nära 2 procent av BNP, men kan tillfälligt understiga 2 procent om t.ex. finanspolitiska stimulanser sätts in i en lågkonjunktur. I en högkonjunktur kan det strukturella överskottet på motsvarande sätt behöva överstiga 2 procent för att motverka överhettning. Det bör understrykas att beräkningar av såväl produktionsgap som strukturellt sparande är behäftade med stor osäkerhet.

I 2003 års ekonomiska vårproposition angav regeringen att ett preciserat mål för överskottet bör föreslås för nästkommande budgetår. Regeringen anförde också att det preciserade målet skall bestämmas med hänsyn till såväl konjunkturläget som läget i förhållande till det övergripande överskottsmålet. Vid utvärderingen av måluppfyllelsen skall eventuella revideringar av konjunkturprognosen jämfört med beslutstillfället beaktas. Därutöver påverkas det finansiella sparandet av osäkerheten i både statens inkomster och utgifter. Denna osäkerhet är också ett skäl till att finanspolitiken bör ha en avvägning mellan kortsiktig flexibilitet och långsiktig hållbarhet.

För 2005 fastställdes målet för det finansiella sparandet i den offentliga sektorn till minst 0,5 procent av BNP. Enligt nationalräkenskaperna uppgick överskottet i de offentliga finanserna till 2,7 procent av BNP, det vill säga målet överträffades med 2,2 procentenheter.

Det starka utfallet uppkom trots att BNP växte något svagare än vad som antogs i budgetpropositionen för 2005. De förbättrade finanserna beror till stor del på ökade intäkter från bolagsskatter dels till följd av en stark

resultatutveckling, dels på grund av att vissa bolag återfört hela eller delar av sina avsättningar till periodiseringsfonder till beskattning. Även skatt på kapitalvinster och skatt på konsumtion blev högre. Även lägre utgifter bidrog i viss mån till det högre finansiella sparandet.

Även i budgetpropositionen för 2006 föreslog regeringen att målet för det finansiella sparandet i den offentliga sektorn 2006 skulle fastställas till minst 0,5 procent av BNP, vilket också beslutades av riksdagen. De prognoser som redovisas i denna proposition innebär emellertid att det finansiella sparandet kommer att uppgå till 2,0 procent av BNP. Det starkare sparandet beror delvis på att den reala ekonomin bedöms växa starkare, bl.a. genom en ökad konsumtion i hushållssektorn och en ökad produktion i näringslivet, vilket påverkar skattebaserna för mervärdesskatt och bolagens inkomstskatt. Därutöver beror det starkare finansiella sparandet på högre intäkter från hushållens skatt på kapitalvinster samt på en relativt begränsad ökning av utgifterna.

Enligt den prognos som redovisas i bilaga 1, Svensk ekonomi, antas att produktionsgapet sluts mot slutet av beräkningsperioden. Med beaktande av beslutade och aviserade åtgärder (se avsnitt 4.3) beräknas överskottet i de samlade offentliga finanserna till 2,8 procent av BNP 2008. Förstärkningen mellan 2006 och 2008 beror både på ett något förstärkt strukturellt sparande och på att konjunkturen förbättras. Under perioden 2000–2005 uppgår det genomsnittliga överskottet till 1,9 procent av BNP, se tabell 4.6.

Tabell 4.6 Finansiellt sparande i offentlig sektor

Procent av BNP, om inget annat anges

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Finansiellt sparande, miljarder kronor	110	60	-11	-4	41	71	55	66	87
Finansiellt sparande	5,0	2,6	-0,5	-0,2	1,6	2,7	2,0	2,2	2,8
Justering för konjunkturläge.	-1,6	-0,3	0,5	1,2	1,0	1,0	0,4	0,2	0,0
Justering för engångseffekter ¹	-0,5				-0,5	-0,3			
Strukturellt sparande	2,9	2,4	0,0	1,1	2,1	3,4	2,4	2,4	2,8
Finansiellt sparande, genomsnitt från 2000	5,0	3,8	2,4	1,7	1,7	1,9	1,9	1,9	2,0
<i>Produktionsgap, procent</i>	2,3	0,4	-0,7	-1,8	-1,4	-1,5	-0,6	-0,3	0,0

¹ Engångseffekterna 2004 och 2005 förklaras av ökade skatteintäkter p.g.a. att vissa bolag återfört hela eller delar av sin fondavsättning till beskattning.

4.2 Utgifts- och inkomstförändringar

De offentliga finanserna väntas förstärkas mer än vad som förutsågs i budgetpropositionen för 2006. De senaste åren har ett antal reformer beslutats eller föreslagits för åren 2006–2008. I denna proposition föreslås vissa ytterligare utgifts- och inkomstförändringar.

I detta avsnitt redovisas översiktligt budgeteffekterna dels av de reformer som föreslås eller aviseras i denna proposition, dels av de reformer och finansieringar som tidigare beslutats eller aviserats.

Nu föreslagna utgifts- och inkomstförändringar

I tabell 4.7 redovisas de sammantagna effekterna för de offentliga finanserna och de takbegränsade utgifterna av nu föreslagna eller aviserade utgifts- och inkomstförändringar i förhållande till den politik och det regelverk som budgetpropositionen för 2006 baserades på. En mer detaljerad beskrivning av de nya inkomst- och utgiftsförslagen återfinns i kapitel 5 och i kapitel 6.4.2.

I budgetpropositionen för 2006 föreslogs bland annat åtgärder som syftade till att minska arbetslösheten och öka sysselsättningen. Även om sysselsättningen nu förbättras så ökar också arbetsutbudet, vilket är en bidragande orsak till den fortsatt höga arbetslösheten. I föreliggande proposition föreslår eller aviserar därför regeringen ytterligare åtgärder inom arbetsmarknadsområdet. Bland förslagen kan nämnas kvalificerad arbetsmarknadsutbildning mot bristyrken samt ökade volymer i de arbetsmarknadspolitiska programmen.

Vidare föreslås eller aviseras reformer inom några områden. Det handlar om åtgärder inriktade på trygghet och rättvisa för ungdomar, äldre, tandvård, integration, företagande och miljö- och landsbygdsutveckling.

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för ungdomar föreslår regeringen bland annat att

studiebidraget till gymnasieelever skall höjas retroaktivt från 1 april i år, att studiemedlen för eftergymnasiala studier höjs från den 1 juli i år och att det tillfälliga investeringsbidraget för byggandet av små lägenheter förlängs till och med den 30 juni 2008. Dessutom avser regeringen föreslå ett statligt bidrag för kommuner som vill använda sig av hyresgarantier.

Inom ramen för regeringens åtgärder för äldre tas i denna proposition ett första steg i en tioårig satsning på äldreomsorgen. I regeringens åtgärder för äldre ingår bland annat ett nytt investeringsbidrag till särskilt boende samt höjning av bostadstillägget för pensionärer.

Inom ramen för regeringens åtgärder för att främja integration finns bland annat förslag om en försöksverksamhet med ett utvidgat uppdrag till Arbetsmarknadsverket för introduktion av nyanlända. Dessutom föreslås att försöksverksamheten med arbetsplatsintroduktion för invandrare övergår i den ordinarie verksamheten. Till följd av den tillfälliga ändringen av utlänningslagen som genomfördes hösten 2005 föreslår regeringen bland annat att stödet höjs till de kommuner som tar emot personer som fått permanent uppehållstillstånd i Sverige.

Vidare bedömer regeringen att 1,7 miljarder kronor krävs för att införa ett nytt grundstöd inom tandvården. Därutöver beräknar regeringen att anslagen för nästa miljö- och landsbygdsprogram ökar med 1 miljard kronor jämfört med budgetpropositionen för 2006.

På statsbudgetens inkomstsida föreslår regeringen bland annat en förlängning av skattelättnaden för vissa byggtjänster men också att utrymmet för skatteutgifter för anställningsstöd minskas med 1 miljard kronor i år i förhållande till beräkningen i budgetproposition för 2006 (se avsnitt 6.4.2 och kapitel 5).

Tabell 4.7 Nu föreslagna och aviserade utgifts- och inkomstförändringar

Förändring av offentliga finanser och effekter på takbegränsade utgifter i förhållande till budgetpropositionen för 2006.

Miljoner kronor	2006	2007	2008	Permanent effekter
Utgiftsförändringar				
Summa reformer ¹	5 928	11 716	12 264	5 861
Summa utgiftsminskningar	-134	0	0	0
Summa ökning av takbegränsade utgifter	5 794	11 716	12 264	5 861
Inkomstförändringar				
Skatter	90	1 110	500	0
Utgifter via skattekrediteringar på budgetens inkomstsida ²	-994	320	345	0
Summa inkomstreformer, netto (periodiserade effekter)	-904	1 430	845	0
Nettoförsvagning av den offentliga sektorns finanser	4 890	13 146	13 109	5 861

¹ Inkluderar även utgifterna för arbetsmarknadsåtgärder som i tabell 6.8 klassificeras som utgifter till följd av övriga makroekonomiska förändringar.² Inkluderar inkomsteffekten av bland annat miljöåtgärder m m på inkomstsidan.

De nu föreslagna eller aviserade åtgärderna på statsbudgetens utgifts- och inkomstsida medför, allt annat lika, att den offentliga sektorns finanser försvagas med 4,9 miljarder kronor 2006. För 2007 och 2008 beräknas den sammantagna belastningen på de offentliga finanserna av de föreslagna åtgärderna uppgå till 13,1 miljarder kronor respektive år.

Även med de åtgärder som regeringen föreslår i denna proposition förstärks det offentlig-finansiella sparandet 2006–2008 i förhållande till beräkningen i budgetpropositionen för 2006. En orsak till detta är att utgifterna för bland annat ohälsan har reviderats ned. Den främsta orsaken är dock att intäkterna har reviderats upp i förhållande till beräkningen i budgetpropositionen.

Förändringar jämfört med föregående år

I tabell 4.8 redovisas de samlade budgeteffekterna i förhållande till föregående år av större beslutade, nu föreslagna eller tidigare aviserade reformer samt finansieringen av dessa. Tabellen visar på en övergripande nivå regeringens prioriteringar fram till och med 2008. Reformerna i tabellen avser både statsbudgetens utgifts- och inkomstsida.

Därutöver sker förändringar av budgetens inkomster och utgifter till följd av bland annat den makroekonomiska utvecklingen, pris- och löneomräkning m.m. Dessa förändringar redovisas i kapitel 5 och i avsnitt 6.4.3.

Av tabell 4.8 framgår att de beräknade utgifterna till följd av reformer ökar kraftigt inom några områden. Det gäller kommunsektorn, men betydande resursförstärkningar aviserar också för rättsväsendet, den ekonomiska

tryggheten, familjepolitiken, biståndet samt utbildning och forskning.

Sammantaget beräknas de takbegränsade utgifterna 2008 öka med cirka 49 miljarder kronor i förhållande till 2005 till följd av utgiftsreformer. Under perioden 2005–2008 minskar också utgifterna med totalt cirka 5 miljarder kronor till följd av besparingar, finansiering av utgiftsreformer och avslutande av vissa temporära program. Merparten av besparingarna genomförs inom försvaret. De offentliga finanserna försvagas därmed sammantaget med drygt 44 miljarder kronor under perioden 2005–2008 till följd av direkta beslut på statsbudgetens utgiftssida.

Ramen för utgiftsområde 4 Rättsväsendet, beräknas öka med 1,7 miljarder kronor 2008 i förhållande till ramen för 2005, bland annat för att öka antalet poliser och häktes- och fängelseplatser inom kriminalvården.

Regeringens mål är att 1 procent av bruttonationalinkomsten skall anslås till bistånd 2006. Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd beräknas därför sammantaget öka med cirka 3,3 miljarder kronor 2006 i förhållande till 2005.

Till följd av utgiftsreformer beräknas ramen för Utgiftsområde 9 Hälso- och sjukvård samt social omsorg öka med cirka 3 miljarder kronor 2008 i förhållande till 2005. De i denna proposition föreslagna och aviserade åtgärderna för äldre och för tandvården är de främsta förklaringarna till den beräknade utgiftseffekten.

Ramen för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp beräknas öka med nära 3 miljarder kronor fram till och med 2008. Taket i sjukpenningen kommer att höjas den 1 juli i år, vilket sammantaget medför

ökade årliga utgifter på 2 miljarder kronor. Ett nytt statsbidrag till landstingen infördes 2006 för att stärka landstingens arbete med att minska sjukskrivningarna. Under 2007 och 2008 beräknas högst 1 miljard kronor utbetalas till landstingen.

Med nu aviserade reformer inom familjepolitiken beräknas ramen för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn öka med 5 miljarder kronor under perioden 2005–2008. Barnbidraget liksom flerbarnstillägget höjdes den 1 oktober 2005. Därutöver har regeringen tidigare aviserat en höjning av taket i föräldraförsäkringen från den 1 juli 2006. Samtidigt höjs ersättningen i lägstnivådagarna.

Ramen för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning beräknas öka med cirka 4,5 miljarder kronor under perioden 2005–2008. Med de föreslagna och aviserade tillskotten inom området skapas utrymme för personalförstärkningar inom skolan och förskolan, fler högskoleplatser, ökad kvalitet, och en satsning på forskning och forskarutbildning.

Ramen för utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar beräknas öka med cirka 2,7 miljarder kronor 2008 i förhållande till ramen för 2005. Höjningen förklaras främst av förändringar inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken och en ökning av miljö- och landsbygdsprogrammen.

Resurstillskotten till utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner uppgår till drygt 15 miljarder kronor 2008 jämfört med 2005. Knappt hälften av denna höjning beror på att sysselsättningsstödet på statsbudgetens inkomstsida avskaffas 2007. I stället höjs statsbidragen med 7 miljarder kronor. Netto blir

tillskottet till kommunsektorn cirka 8 miljarder kronor. Därmed möjliggörs en stark kommunal ekonomi, vilket ger utrymme för kommunerna att öka sysselsättningen.

De tidigare beslutade eller nu föreslagna åtgärderna på statsbudgetens inkomstsida innebär en försvagning av den offentliga sektorns finanser med cirka 10 miljarder kronor mellan 2005 och 2006. Den största inkomstförsvagningen utgörs av att kompensationsen för allmän pensionsavgift fullföljs i år. Åren 2007 och 2008 stärks de offentliga finanserna till följd av förändringarna på statsbudgetens inkomstsida. Det beror på att många av stöden på budgetens inkomstsida är temporära och gradvis upphör fram till och med 2008. Detta gäller exempelvis för de tillfälliga sysselsättningsstöden till kommunsektorn som upphör 2007.

De offentliga finanserna försvagas sammantaget med nära 43 miljarder kronor mellan 2005 och 2008 till följd av direkta beslut på statsbudgetens utgifts- och inkomstsida. Politiken i statsbudgeten är alltså expansiv under perioden. År 2006 innebär de föreslagna eller aviserade åtgärderna en försvagning av de offentliga finanserna med cirka 35 miljarder kronor eller motsvarande 1,2 procent av BNP. För 2007 uppgår försvagningen till motsvarande 0,4 procent av BNP.

Den expansiva finanspolitiken för att minska arbetslösheten bidrar till en temporär minskning av det offentlig-finansiella sparandet i år. Åren 2007 och 2008 förstärks det offentliga sparandet successivt och beräknas uppgå till 2,8 procent av BNP i slutet av perioden.

Tabell 4.8 Budgeteffekter i förhållande till föregående år av tidigare beslutade och aviserade samt nu föreslagna utgifts- och inkomstförändringar

Budgeteffekt i förhållande till föregående år. Fullständigt periodiserad redovisning för skatter. Minustecken innebär utgiftsbesparingar eller att temporära program upphör eller minskar i omfattning.

Miljarder kronor	2006	2007	2008
Utgiftsreformer			
UO 1 Rikets styrelse	0,35	-0,28	0,00
UO 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	0,15	-0,43	-1,38
UO 3 Skatt, tull och exekution	0,28	-0,02	-0,25
UO 4 Rättsväsendet	0,55	1,22	-0,04
UO 5 Internationell samverkan	-0,03	0,00	0,00
UO 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	0,03	0,02	0,01
UO 7 Internationellt bistånd	3,30	0,17	0,16
UO 8 Invandrare och flyktingar	2,02	0,42	-0,29
UO 9 Hälso- och sjukvård samt social omsorg	0,74	1,59	0,66
UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	1,57	1,68	-0,50
UO 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	0,35	0,07	0,00
UO 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	3,53	1,05	0,43
UO 13 Arbetsmarknad	0,88	0,93	-0,27
UO 14 Arbetsliv	0,02	-0,01	0,00
UO 15 Studiestöd	1,31	0,65	-0,01
UO 16 Utbildning och universitetsforskning	3,40	0,57	0,52
UO 17 Kultur	0,38	0,62	-0,32
UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	0,28	-0,48	0,12
UO 19 Regional utveckling	0,23	0,12	-0,23
UO 20 Allmän miljö- och naturvård	0,74	0,34	-0,03
UO 21 Energi	0,39	0,01	0,07
UO 22 Kommunikationer	-0,20	2,60	0,33
Lånefinansierade infrastrukturinvesteringar	1,36	0,15	-1,67
UO 23 Jord- och skogsbruk	2,56	0,13	0,23
UO 24 Näringsliv	0,27	-0,03	0,32
UO 25 Allmänna bidrag till kommuner	2,63	7,73	5,00
Summa utgiftsreformer inkl. lånefinansierade	27,09	18,81	2,86
Finansiering m.m.			
UO 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	-0,80	-1,52	0,00
Övrigt	-0,39	-0,03	-0,77
Summa finansiering på UO	-1,19	-1,55	-0,77
Summa finansiering m.m.	-2,15	-1,55	-0,77
Utgiftsreformer inkl. finansiering m.m.	24,95	17,26	2,09

Fortsättning av tabell 4.8 Budgeteffekter i förhållande till föregående år av tidigare beslutade och aviserade samt nu föreslagna utgifts- och inkomstförändringar
Budgeteffekt i förhållande till föregående år. Fullständigt periodiserad redovisning för skatter. Minustecken innebär att skatteinkomsterna ökar.

Miljarder kronor	2006	2007	2008
Inkomstreformer			
<i>Skatt på arbete</i>			
Kompensation för allmän pensionsavgift	6,63	0,00	0,00
Höjt grundavdrag	2,50	0,00	0,00
Följdändring av höjt grundavdrag för utomlands bosatta (SINK)	0,06	0,00	0,00
Höjt milavdrag arbetsresor	0,26	0,00	0,00
Begränsad uppräknings skiktgränser	-0,81	0,00	0,00
<i>Skattereduktioner</i>			
ROT-avdrag bostadshus	-1,40	0,00	0,00
Stormen skattereduktion	-1,20	-0,40	0,00
<i>Socialavgifter</i>			
Tillfälligt sänkt arbetsgivaravgift, 2006–2007	1,10	-0,20	-0,90
Sänkt allmänna löneavgiften	2,00		
<i>Skatt på kapital och företag</i>			
Reformerade 3:12 regler	0,10	0,00	0,00
Ändrade regler periodiseringsfond, brutto	-0,30	-0,30	0,00
Höjd fastighetsskatt, vattenkraftverk	-1,43	0,00	0,00
Justering av begränsningsregeln för fastighetsskatt	0,32	0,04	0,05
<i>Skatt på konsumtionsvaror och insatsvaror</i>			
Stormen dieselskatt	0,00	-0,13	0,00
Höjd tobaksskatt	-0,30	0,00	0,00
Nedsatt reklamskatt	0,30	0,00	0,00
Slopad CO2-skatt i industrin och nedsättning 13 öre/kg i energisektorn		1,05	0,00
Höjd skatt naturgrus	-0,06	0,00	0,00
Höjd skatt på avfall som deponeras	-0,10	0,00	0,00
Höjd fordonsskatt lätta lastbilar och lätta bussar	-0,32	0,00	0,00
Höjd kärnkraftsskatt	-1,39	0,00	0,00
Avtrappad miljöbonus vindkraftverk	-0,02	0,00	0,00
Höjd energiskatt på el för hushålls- och servicesektorerna	-0,43	0,00	0,00
Höjd skatt på el-, gas-, värme- och vattenförsörjning	-0,24	0,00	0,00
Höjd skatt på vissa alkoholdrycker		-0,23	0,00
Sänkt skatt på dieseldrivna bilar med lägre partikelutsläpp	0,11	0,00	0,00
Skatt på avfall som förbränns	-0,21	-0,20	0,00
Skatt på flygresor	-0,60	-0,81	0,00
Miljöinriktad fordonsskatteomläggning	-0,07	0,00	0,00
<i>Övriga skatter på konsumtion och insatsvaror</i>			
Skattelättnad för vissa byggtjänster, brutto	-1,78	-7,00	0,00
Trängselskatt	-0,15	0,00	-0,30
Skatt på färd över Svinesundsbron	0,86	-0,34	-0,25
<i>Nedsättningar/Kreditering på skattekonto</i>			
Tillfälligt sysselsättningsstöd till kommuner och landsting, brutto	-1,78	-7,00	0,00
Utbildning personal vård- och äldreomsorg	-0,15	0,00	-0,30
Anställningsstöd, långtidsarbetslösa, brutto	0,86	-0,34	-0,25
Bredband, kommuner	-0,20	-0,33	0,00

Fortsättning av tabell 4.8 Budgeteffekter i förhållande till föregående år av tidigare beslutade och aviserade samt nu föreslagna utgifts- och inkomstförändringar

Budgeteffekt i förhållande till föregående år. Fullständig periodiserad redovisning för skatter. Minustecken innebär att skatteinkomsterna ökar.

Miljarder kronor	2006	2007	2008
Energieffektivisering i lokaler med offentlig verksamhet	0,40	0,10	0,00
Skattestimulans källsortering	0,13	-0,13	0,00
Plusjobb	3,58	1,57	-2,04
Utbildningsvikariat	0,62	0,65	-1,16
Stöd till konvertering från direktverkande eluppvärmning	0,30	0,00	0,00
Stöd till konvertering från oljeuppvärmning	0,40	-0,33	-0,06
Energieffektiva fönster och biobränsleldade uppvärmningssystem i småhus	0,00	0,02	0,00
Summa inkomstreformer, brutto	8,88	-6,57	-5,17
Summa indirekta effekter av inkomstreformer	0,93	0,32	0,01
Summa inkomstreformer, netto	9,81	-6,25	-5,16
Utgifts- och inkomstreformer inklusive finansiering	34,76	11,02	-3,07

4.3 Statsbudgetens utveckling

4.3.1 Statsbudgetens utfall 2005

Uppföljningen av statsbudgeten för budgetåret 2005 sker i regeringens skrivelse Årsredovisning för staten 2005 (skr. 2005/06:101). Sammanfattningsvis framgår i skrivelsen att statsbudgetens saldo 2005 uppgick till 14,1 miljarder kronor, vilket är 52,5 miljarder kronor högre än det i statsbudgeten för 2005 beräknade underskottet på 38,4 miljarder kronor.

Vidare framgår av årsredovisningen att statsbudgetens inkomster uppgick till cirka 746 miljarder kronor 2005, vilket är 33,5 miljarder kronor högre än vad som beräknades i den ursprungliga statsbudgeten. Skatteinkomsterna blev drygt 40 miljarder kronor högre, varav en stor del förklaras av högre skatteintäkter än budgeterat på bolagsvinster och kapitalvinster för hushåll, samt av periodiseringseffekter. Inkomsterna från försäljning av statlig egendom blev cirka 8 miljarder kronor lägre än budgeterat. Inkomster av statlig verksamhet blev cirka 2 miljarder kronor lägre än budgeterat.

Tabell 4.9 Statsbudgetens utfall 2005

Miljarder kronor

	Stats- budget ¹	Tilläggs- budget	Utfall	Differens utfall – stats- budget
Inkomster	712,3		745,8	33,5
Skatter m.m. ²	640,1		682,3	42,1
Övriga inkomster ²	72,1		63,6	-8,6
Utgifter m.m.	750,7	2,0	731,8	-19,0
Utgifter exkl. statsskuldsräntor ³	699,2	2,0	692,3	-6,9
Statsskuldsräntor	38,8		32,7	-6,1
Riksgäldskontorets nettoutlåning m.m. ⁴	12,7		6,8	-5,9
Budgetsaldo	-38,4		14,1	52,5

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Med statsbudget avses här den ursprungliga statsbudgeten antagen av riksdagen i december 2004, dvs. exklusive tilläggsbudgetar under 2005.² För jämförbarhet med statsbudgeten redovisas utfallen enligt de i statsbudgeten gällande principerna.³ Inklusive posten minskning av anslagsbehållningar.⁴ Inklusive kassamässig korrigering.

Statsbudgetens utgifter m.m. uppgick till nära 732 miljarder kronor 2005, vilket är 19 miljarder kronor lägre än budgeterat i den ursprungliga statsbudgeten. Utgifterna för samtliga utgiftsområden exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. blev nära 7 miljarder kronor lägre än budgeterat. Detta beror på att utgifterna blev lägre än anvisade medel för bland annat sjukpenning och rehabilitering, tandvårdsförmåner, studiestöd samt avgiften till Europeiska gemenskapen, vilket till del motverkas av högre utgifter än budgeterat för djurbidrag och landsbygdsstöd.

Vid tiden för regeringens beslut om budgetpropositionen för 2005 pekade utgiftsprognoserna på att utgiftstaket för 2005 riskerade att överskridas. Regeringen beslöt därför att vidta vissa utgiftsbegränsande åtgärder för att klara utgiftstaket. En av dessa åtgärder innebar att den totala nettoförbrukningen av anslagsbehållningar inte fick överstiga noll kronor.

4.3.2 Statsbudgetens inkomster

I december 2005 beslutade riksdagen om den nya struktur och de nya redovisningsprinciper för statsbudgetens inkomster som regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2006.

Den nya strukturen för redovisningen av inkomster innehåller två delar. Den första delen redovisar skatteintäkter, dvs, periodiserade skatter, hänfödda till det år de avser. Den andra delen visar uppbörds- och betalningsförskjutningar, vilka innebär att skatterna blir kassamässigt redovisade, samt de avräkningar och tillkommande inkomster som redovisas under inkomsttypen Skatter m.m.

Skatteintäkterna beräknas under prognosperioden 2006–2008 i genomsnitt öka med 4,4 procent per år, eller sammantaget för hela perioden med 103 miljarder kronor. Periodiseringar av skatter ökar de kassamässiga skatterna med 15 miljarder kronor 2006, men minskar dem med 6 respektive 7 miljarder kronor 2007 och 2008.

Tillkommande inkomster är relativt stabila under perioden medan avräkningarna ökar under 2006 för att därefter minska. Sammantaget innebär detta att inkomsttypen Skatter m.m. under prognosperioden beräknas öka med 90 miljarder kronor eller i genomsnitt med 4,2 procent per år.

Övriga inkomster beräknas 2006 till 79 miljarder kronor och minskar de följande två åren med 6 respektive 5 miljarder kronor. De lägre inkomsterna förklaras huvudsakligen av minskade inkomster från statens aktier.

Jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2006 har skatteintäkterna reviderats upp med mellan 28 och 36 miljarder kronor per år under perioden 2005–2008. De stora förändringarna beror framför allt på att skatteintäkterna från bolag och från hushållens kapitalvinster nu beräknas bli väsentligt högre. Stora periodiseringseffekter 2006 medför att de kassamässiga skatterna 2006 har justerats upp med 41 miljarder kronor.

Övriga inkomster har reviderats upp framför allt för 2006, främst till följd av större utdelningsinkomster.

Tabell 4.10 Statsbudgetens inkomster 2005–2008

<i>Miljarder kronor</i>	2005	2006	2007	2008
Statens skatteintäkter	745,7	771,9	808,3	849,1
Periodiseringar	-1,8	15,3	-6,0	-6,6
Uppbördsförskjutningar	-10,9	2,0	-4,2	-5,3
Betalningsförskjutningar	9,2	13,5	-1,5	-1,1
Kommuner	2,2	6,3	3,8	-1,6
ÅP-systemet	-0,6	3,8	-1,2	0,7
Företag och hushåll	8,2	3,9	-3,6	-0,1
Kyrkosamfund	-0,5	-0,5	-0,5	0,0
Anstånd	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3
Statens skatteinkomster	743,9	787,2	802,3	842,5
Tillkommande inkomster	9,3	10,5	8,5	9,0
EU-skatter	7,8	8,6	6,6	7,1
Kommunala utjämningsavgifter	1,5	1,9	1,9	1,9
Avräkningar	-64,9	-78,0	-74,7	-72,8
Intäkter som förs till fonder	-2,2	-2,2	-2,2	-2,2
Avräknad moms statliga myndigheter	-20,8	-21,7	-22,5	-22,8
Kompensation moms kommuner	-34,2	-36,2	-37,9	-39,6
Stöd via krediteringar på skattekonto	-13,6	-17,9	-12,1	-8,3
Kompetenssparande	6,0	0,0	0,0	0,0
Skatter m.m.	688,3	719,7	736,2	778,6
Övriga inkomster	57,5	78,6	72,4	67,1
Totala inkomster	745,8	798,3	808,6	845,8
<i>Procent av BNP</i>				
Skatteinkomster	25,7	25,5	24,7	24,9
Övriga inkomster	2,2	2,8	2,4	2,1
Totala inkomster	27,9	28,3	27,2	27,0
<i>Differens mot budgetpropositionen för 2006 i miljarder kronor</i>				
Skatteintäkter	27,9	29,4	30,8	35,7
Periodiseringar	1,1	16,2	-4,5	1,9
Skatteinkomster	29,0	45,6	26,4	37,6
Tillkommande inkomster	-1,9	-2,2	-4,8	-5,1
Avräkningar	0,1	-2,2	-4,4	-4,8
Skatter m.m.	27,2	41,1	17,1	27,8
Övriga inkomster	0,7	10,6	5,8	3,0
Totala inkomster	27,9	51,7	22,9	30,8

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

En utförligare redovisning av utvecklingen av skatteintäkterna finns i kapitel 5 samt, vad avser 2005, i Årsredovisning för staten (skr. 2005/06:101).

4.3.3 Statsbudgetens utgifter

Statsbudgetens utgiftssida indelas i 27 utgiftsområden, minskning av anslagsbehållningar¹, myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret samt kassamässig korrigering (inklusive överföring från AP-fonden).

Statsbudgetens utgifter exklusive statsskuldsräntor beräknas öka med 72 miljarder kronor under perioden 2005–2008. Dessa så kallade primära utgifter minskar därmed, uttryckt som en andel av BNP, med 1,5 procentenheter under perioden.

Utgifterna för statsskuldsräntor beräknas variera under perioden 2006–2008, vilket till större delen beror på kursvinster och kursförluster vid byten av obligationer, samt på valutakursvinster och valutakursförluster. De underliggande ränteutgifterna beräknas emellertid öka de närmaste åren som en följd av att räntenivåerna väntas stiga.

Tabell 4.11 Statsbudgetens utgifter 2005–2008

Miljarder kronor och procent av BNP

	Utfall 2005	Prognos		
		2006	2007	2008
Utgifter exkl. statsskuldsräntor ¹	692,3	724,6	750,2	764,4
<i>Procent av BNP</i>	25,9	25,7	25,2	24,4
Statsskuldsräntor	32,7	47,7	42,0	44,1
<i>Procent av BNP</i>	1,2	1,7	1,4	1,4
Statsbudgetens utgifter	725,0	772,2	792,2	808,5
<i>Procent av BNP</i>	27,1	27,4	26,6	25,8
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	172,0	179,6	189,0	201,3
<i>Procent av BNP</i>	6,4	6,4	6,3	6,4
Takbegränsade utgifter²	864,3	904,1	939,3	965,8
Budgeteringsmarginal	5,7	2,9	9,7	16,2
Utgiftstak	870	907	949	982 ³

¹ Inklusive förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskredit.

² Statsbudgetens utgifter (exklusive statsskuldsräntor) och ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten.

³ Regeringens bedömning av utgiftstak för 2008.

De totala utgifterna, inklusive statsskuldsräntor, för statsbudgetens samtliga 27 utgiftsområden beräknas öka med 84 miljarder kronor mellan 2005 och 2008. Uttryckt som en andel av BNP beräknas statsbudgetens utgifter minska från 27,1 procent 2005 till 25,8 procent 2008.

Takbegränsade utgifter 2005–2008

De utgifter som omfattas av utgiftstaket för staten består dels av statsbudgetens utgifter exklusive statsskuldsräntor, dels av utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. I tabell 4.11 redovisas de takbegränsade utgifterna för perioden 2005–2008.

Ålderspensionssystemets utgifter beräknas öka med drygt 29 miljarder kronor under perioden 2005–2008 till följd av ett ökat antal pensionärer med inkomstgrundad pension samt högre inkomstindex och medelersättning. Tillsammans med ökningen av statsbudgetens primära utgifter (72 miljarder kronor) beräknas de takbegränsade utgifterna därmed öka med 102 miljarder kronor 2005–2008.

Uttryckt som en andel av BNP beräknas de takbegränsade utgifterna minska med 1,4 procentenheter under perioden. De takbegränsade utgifterna ökar i genomsnitt med 34 miljarder kronor per år under beräkningsperioden.

I tabell 4.12 redovisas de huvudsakliga faktorerna bakom förändringen av de takbegränsade utgifterna.

¹ Skillnaden mellan förbrukade anslagsmedel och anvisade anslagsmedel återspeglas i det budgeterade beloppet för posten Minskning av anslagsbehållningar.

Pris- och löneomräkning av anslag för förvaltnings- och investeringsändamål ökar utgifterna med mellan 3 och 4 miljarder kronor per år. Omräkningen för ett givet år baseras på pris- och löneutvecklingen två år tidigare samt på en historisk produktivitetsutveckling i den privata tjänstesektorn. Den relativt låga pris- och löneuppräknings för 2006 och 2007 förklaras av en hög produktivitetsutveckling tillsammans med en låg lönekostnadsutveckling. Därtill bidrar också den dämpade allmänna prisutvecklingen till den låga pris- och löneomräkningen dessa år.

Posten Övriga makroekonomiska förändringar visar makroekonomiska effekter på statsbudgetens utgifter, såsom effekter av högre prisbasbelopp, inkomstindex, timlön, bruttonationalinkomst och förändrad arbetslöshet. De takbegränsade utgifterna beräknas öka med i genomsnitt närmare 7 miljarder kronor per år under perioden 2005–2008 till följd av makroekonomiska förändringar. En stor del av denna ökning förklaras av att pensionerna är indexerade. De inkomstgrundade pensionerna följer inkomstindex, som i sin tur i huvudsak följer den genomsnittliga löneutvecklingen. Garantipensionerna följer konsumentprisindex genom prisbasbeloppet. Den relativt sett låga utgiftseffekten av makroekonomiska förändringar under åren 2006 och 2007 beror i huvudsak på den låga förväntade pris- och löneutvecklingen under 2005 och 2006. Utöver detta förväntas arbetsmarknadsläget förbättras vilket leder till lägre utgifter för arbetslöshetsersättning.

Redan beslutade, föreslagna och aviserade reformer beräknas öka utgifterna under taket med sammantaget 49 miljarder kronor mellan 2005 och 2008. Reformerna ökar utgifterna kraftigt de första två åren. Den låga utgiftseffekten till följd av reformer 2008 är ett resultat av att få reformer har aviserats för detta år. En betydande andel av de totala reformerna utgörs av ökade statsbidrag till kommunsektorn. Andra större reformer under den redovisade perioden utgörs av åtgärder inom ohälsområdet, barn- och familjepolitiken, området kommunikationer samt inom utbildnings- och forskningsområdet.

Redan beslutade, föreslagna och aviserade besparingar samt utfasningar av tidsbegränsade program beräknas leda till en minskning av utgifterna med 5 miljarder kronor under perio-

den. De enskilda reformernas och besparingarnas budgeteffekter redovisas i avsnitt 4.2.

Utgiftsförändringar under rubriken Övrigt förklaras till stor del av volymförändringar inom olika transfereringssystem och av beräknad förbrukning av anslagsbehållningar för förvaltnings- och investeringsanslag. Antal individer som erhåller ersättningar från sjukförsäkringssystemen minskar under 2006 och 2007. Denna utveckling leder till lägre utgifter under inledningen av den redovisade perioden. För prognosen för 2008, se avsnitt 6.4.3.

Tabell 4.12 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med föregående år

Miljarder kronor				
Förändring	2005– 2006	2006– 2007	2007– 2008	2005– 2008
Utgiftstak	37	42	33 ¹	112
Takbegränsade utgifter	40	35	26	101
Tekniska förändringar	0	0	0	0
Takbegränsade utgifter justerade för tekniska förändringar	40	35	26	101
<i>Förklaras av:</i>				
Pris- och löneomräkning	3	3	4	10
Övriga makroekonomiska förändringar	7	6	8	21
Reformer ²	26	19	5	49
Besparingar och utfasningar av program	-2	-2	-1	-5
Övrigt (volym-, förändring av anslagsbehållningar m.m.)	6	9	10	26

¹ Förändringen baseras på regeringens bedömning av utgiftstaket för 2008.

² Exklusive lånefinansierade investeringar.

4.3.4 Statsbudgetens saldo, statens finansiella sparande och statsskulden

Statsbudgetens saldo

Enligt lagen (1996:1059) om statsbudgeten skall denna omfatta alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov. Ett budgetunderskott innebär att ett lika stort lånebehov uppstår och att statsskulden normalt sett ökar. På motsvarande sätt innebär ett budgetöverskott ett negativt lånebehov (positivt saldo) och normalt sett en minskning av statsskulden. Statsskuldens utveckling påverkas emellertid även av andra faktorer utöver

budgetöverskott och budgetunderskott, till exempel valutakursförändringar.

För att statsbudgetens saldo skall överensstämma med statens lånebehov redovisas även Riksgäldskontorets (RGK) nettoutlåning och en kassamässig korrigerings på statsbudgeten.

Statsbudgetens saldo 2005 blev 14 miljarder kronor, det vill säga ett budgetöverskott (se tabell 4.13). Utfallet blev därmed 43 miljarder kronor bättre än prognosen i budgetpropositionen för 2006 och 53 miljarder kronor bättre än i den ursprungliga statsbudgeten för 2005. För en utförlig redogörelse av statsbudgetens utfall 2005, se Årsredovisning för staten 2005 (skr. 2005/06:101).

Förklaringar till saldiförbättringen jämfört med tidigare prognoser återfinns både på inkomst- och utgiftssidan. De kassamässiga inkomsterna blev 28 miljarder kronor högre än prognosen i budgetpropositionen för 2006. En stor del av förklaringen till detta är att både hushållens och bolagens inkomstskatter blev högre än beräknat.

De totala utgifterna blev 15 miljarder kronor lägre än prognosen i budgetpropositionen för 2006. Utgifterna under utgiftsområdena, inklusive utgiftsområde 26 Statsskuldräntor, blev 7 miljarder kronor lägre än förväntat. Även RGK:s nettoutlåning blev cirka 7 miljarder kronor lägre än beräknat.

Tabell 4.13 Statsbudgetens saldo 2005–2008

Miljarder kronor

	2005	2006	2007	2008
Inkomster	745,8	798,3	808,6	845,8
Utgifter exkl. statsskuldräntor¹	692,3	724,6	750,2	764,4
Statsskuldräntor m.m.²	32,7	47,7	42,0	44,1
Riksgäldskontorets nettoutlåning	10,1	11,2	13,5	12,5
<i>Varav</i>				
In-/utlåning från myndigheter (räntekonto) ³	2,2			
Inbetalning av premiepensionsmedel inkl. ränta	-25,2	-27,3	-28,8	-29,9
Utbetalning av premiepensionsmedel	23,1	23,9	25,5	28,0
CSN, studielån	6,9	7,3	7,2	7,3
Infrastrukturinvesteringar ⁴	2,5	6,5	6,1	5,2
Omfinansiering av infrastrukturlån (Storstadspaketen) ⁵	6,8		1,5	1,3
Individuellt kompetenssparande	6,0			
Reglering, konton för kommunmoms	-5,6			
Övrigt, netto	-6,6	0,8	2,0	0,6
Kassamässig korrigerings⁶	-3,3	1,1	0,0	0,0
Statsbudgetens saldo	14,1	13,8	2,8	24,8

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Inklusive minskning av anslagsbehållningar.

² Avser utgifterna under utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

³ Normalt görs inga prognoser på in-/utlåning från myndigheter (räntekonto) utan här redovisas endast utfallet.

⁴ Avser infrastrukturinvesteringar för Banverket, Vägverket och lån avseende Botniabanan

⁵ Avser lån från Stockholmsleder AB och Göteborgs Trafikleder AB.

⁶ Avser tidigare lagd utbetalning av EU-stöd -1,1 mdkr 2005 (+1,1 mdkr 2006), samt överföring från AP-fonden -2,0 mdkr 2005.

Cirka 1 miljard av differensen jämfört med prognosen i budgetpropositionen för 2006 kan förklaras av att den kassamässiga korrigeringen blev högre än beräknat, vilket påverkade saldot positivt.

Även för innevarande år förväntas ett budgetöverskott. Lånebehovet prognostiseras till cirka -14 miljarder kronor, vilket är 50 miljarder kronor bättre än prognosen i budgetproposition för 2006. Även för 2007 och 2008 har prognosen för lånebehovet förbättrats med 25 respektive 36 miljarder kronor. För 2006 förklaras i stort sett hela prognosrevideringen av högre inkomster i förhållande till beräkningarna till budgetpropositionen. Även för 2007 och 2008 kan huvuddelen av revideringarna förklaras av högre inkomster.

I beräkningarna antas att inkomster av försåld egendom uppgår till 15 miljarder kronor per år under perioden 2006–2008.

Riksgäldskontorets nettoutlåning

RGK:s nettoutlåning utgörs av förändringen av kontorets ut- och inlåning till myndigheter, affärsverk, vissa statliga bolag och fonder. De största posterna utgörs av förändringar av myndigheternas räntekontobehållningar, in- och utbetalningar av premiepensionsmedel samt Centrala studiestödsnämndens (CSN) netto-upplåning för finansiering av studielån.

Utfallet för RGK:s nettoutlåning 2005 blev 10 miljarder kronor. Det var 7 miljarder kronor lägre än prognosen i budgetpropositionen. Det lägre utfallet berodde bland annat på att nettoförändringen av CSN:s lån hos RGK blev lägre än beräknat och detsamma gällde lån för infrastruktur. Dessutom minskade flera myndigheter sina lån hos RGK, vilket gjorde att nettoutlåningen blev lägre än prognosen i budgetpropositionen för 2006.

De lån som upptogs av de statliga bolagen Stockholmsleder AB och Göteborgs Trafikleder AB för att finansiera de så kallade storstads-paketerna införlivades under 2005 med RGK:s ordinarie skuldförvaltning. Påverkan på lånebehovet genom nettoutlåningen från dessa transaktioner blev 2005 cirka 7 miljarder kronor. Resterande lån kommer att övertas i den takt de förfaller under perioden 2007–2015.

Med anledning av att den så kallade kommun-kontoskulden skulle regleras före årsskiftet minskades nettoutlåningen 2005 med 6 miljarder kronor. Detta fick dock ingen effekt på låne-

behovet eftersom motsvarande belopp även påverkade statsbudgetens inkomstsida.

Inbetalningar av premiepensionsmedel placeras tillfälligt hos RGK och återfinns under nettoutlåningen. Enligt gällande rutiner överförs dessa medel, inklusive ränta, till premiepensions-tagarnas konton med en viss eftersläpning i förhållande till den tidpunkt när pensions-rätterna fastställs.¹

RGK:s nettoutlåning till CSN beräknas uppgå till cirka 7 miljarder kronor årligen under perioden 2006–2008. Det är något lägre än prognosen i budgetpropositionen och beror dels på att återbetalningarna beräknas bli större än tidigare, dels på att antalet studenter som tar studiemedel beräknas bli något färre än i tidigare prognoser.

Finansiering av infrastruktursatsningar de närmaste åren kommer att leda till en nettoutlåning på mellan 5 och 7 miljarder kronor per år under perioden 2006–2008. Utlåningen sker framför allt till Banverket, Botniabanan AB och Vägverket.

Kassamässig korrigering

En kassamässig korrigering uppstår om en betalning respektive anslagsavräkning sker olika budgetår eller om det uppstår transaktioner över statsverkets checkräkning som inte har sin motsvarighet på anslag eller inkomstitlar och vice versa.

Den kassamässiga korrigeringen 2005 uppgick till -3 miljarder kronor. Av detta kan cirka 2 miljarder kronor förklaras av påverkan på lånebehovet till följd av överföringar från AP-fonden. Drygt 1 miljard kronor förklaras av den tidigare lagda utbetalningen av EU-bidrag till svenska jordbrukare som genomfördes i december 2005. Utbetalningen redovisades då både mot anslag på statsbudgeten och på RGK:s nettoutlåning, vilket innebar att en *negativ* post uppstod på den kassamässiga korrigeringen. Under 2006 kommer motsvarande bidrag från

¹ Med förbättrade tekniska lösningar blir det möjligt för Premiepensionsmyndigheten att tidigare lägga inlåningarna av pensionsrätter med cirka en månad. Om så sker redan i år innebär det att 2005 års pensionsrätter överförs i december 2006, i stället för som nu planerat i januari 2007. Det leder då till en försämring av 2006 års lånebehov med cirka 25 miljarder kronor jämfört med nuvarande prognos.

EU att redovisas på både inkomstitel på budgetens inkomstsida och under RGK:s nettoutlåning. Därmed uppstår en *positiv* kassamässig korrigering för innevarande år med motsvarande belopp.

För åren 2007 och 2008 görs ingen prognos på den kassamässiga korrigeringen, utan den antas uppgå till noll kronor.

Statsbudgetens saldo och statens finansiella sparande

Statsbudgetens saldo omfattar alla transaktioner som påverkar statens lånebehov och därmed statsskulden. Det finansiella sparandet däremot definieras av ett internationellt regelverk för nationalräkenskaper (ENS-95) och utgörs av nettot av transaktioner som påverkar statens finansiella förmögenhet.

Dessa skillnader innebär att förändringar av statsbudgetens saldo inte nödvändigtvis leder till en motsvarande förändring av statens finansiella sparande. Ett exempel på en transaktion som påverkar statsbudgetens saldo, men inte statens finansiella sparande, är försäljning av statligt aktieinnehav. En sådan försäljning förbättrar statsbudgetens saldo, medan statens finansiella sparande förblir oförändrat eftersom statens förmögenhet inte förändras av att en finansiell tillgång (värdepapper) byts mot en annan (likvida medel).

Förutom denna principiella skillnad avviker redovisningen i statsbudgeten i flera avseenden från redovisningen i nationalräkenskaperna. Budgetsaldot redovisas kassamässigt medan nationalräkenskaperna tillämpar periodiserad redovisning. Denna skillnad påverkar framför allt redovisningen av skatter och ränteutgifter.

I tabell 4.14 redovisas de viktigaste skillnaderna mellan statsbudgetens saldo och statens finansiella sparande. En permanent skillnad mellan statsbudgetens saldo och statens finansiella sparande utgörs av CSN:s årliga nettoupplåning i RGK för finansiering av studielån. Denna utlåning belastar statsbudgetens saldo med cirka 7 miljarder kronor per år under prognosperioden, medan statens finansiella sparande inte påverkas eftersom varje nytt lån motsvaras av en lika stor fordran.

Antagandet om försäljningsinkomster förstärker prognosen för budgetsaldot med 15 miljarder kronor per år perioden 2006–2008. Som nämnts ovan påverkar antagandet om

försäljningsinkomster prognosen för statsbudgetens saldo, men däremot påverkar den *inte* prognosen avseende statens finansiella sparande.

Tabell 4.14 Statsbudgetens saldo och statens finansiella sparande

Miljarder kronor

	2005	2006	2007	2008
Statsbudgetens saldo	14,1	13,8	2,8	24,8
Effekt av överföring från AP-fonden ¹	-2,0			
Studielån, CSN	6,9	7,3	7,2	7,3
Amortering av gamla studielån (t.o.m. 1988)	-2,3	-2,1	-2,0	-1,9
Försäljning av aktier m.m. ²	-6,7	-	-	-
Periodisering av räntor	-7,8	4,9	-5,1	-2,0
Periodisering av skatter	10,6	-	5,9	6,6
Periodisering av EU-bidrag	2,8	-1,9	0,4	
Övrigt	-8,4	-6,7	-1,2	2,0
Finansiellt sparande i staten	7,2	-15,1	-6,9	21,7

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Överföringen som skedde 2001 bestod av stats- och bostadsobligationer.

Statsobligationerna skrevs av mot statsskulden 2001. Bostadsobligationerna påverkar däremot lånebehovet under 2004 och 2005, vilket framgår av tabellen.

² Inklusive inkomster av försäld egendom 0,2 mdkr

Av tabell 4.14 framgår att statens finansiella sparande förra året uppvisade ett överskott på drygt 7 miljarder kronor. Det är en förbättring jämfört med prognosen i budgetproposition för 2006 med över 31 miljarder kronor.

För 2006 förväntas ett underskott i statens finansiella sparande på 15 miljarder kronor. Att ett positivt saldo på statsbudgeten samtidigt kan innebära ett underskott av statens finansiella sparande förklaras främst av att de kassamässiga (inbetalda) skatterna är högre än skatterna när de periodiserats till inkomståret, samt av att försäljningsinkomster för aktier inte räknas in i det finansiella sparandet. Även 2007 förväntas ett underskott i statens finansiella sparande, medan prognosen återigen pekar på ett överskott för 2008.

De stora överskotten i de offentliga finanserna uppkommer i stället främst i ålderspensions-systemet (se tabell 4.18). Detta är en konsekvens av att ålderspensionsreformen omfördelar det offentliga sparandet från staten till ålderspensionssystemet.

Statsbudgetens saldo justerat för större engångseffekter

Budgetsaldot för åren 2005–2008 är, justerat för större extraordinära inkomster och utgifter, lägre än det faktiska budgetsaldot för samtliga år. Vilka justeringar som görs framgår av tabell 4.15.

För 2005 redovisas större engångseffekter på totalt cirka 15 miljarder kronor. Av detta kan en stor del förklaras av beslutet att från och med 2005 räntebelägga företagens periodiseringsfonder, vilket innebar att vissa företag valde att återföra hela eller delar av sina periodiseringsfonder till beskattning. För budgetåret 2005 (verksamhetsåret 2004) uppskattas effekten av detta till 13 miljarder kronor. Ytterligare cirka 7 miljarder kronor förklaras av försäljning av statligt aktieinnehav. Båda dessa poster räknas som *positiva* engångseffekter 2005.

En post som verkade i motsatt riktning med ungefär 7 miljarder kronor 2005 uppstod i samband med omfinansiering av infrastruktur-satsningar i Stockholm och Göteborg. Denna transaktion belastade budgetsaldot och bör anses som en *negativ* engångseffekt 2005.

För perioden 2006–2008 beräknas de största engångseffekterna uppstå som en följd av upplösning av periodiseringsfonder och försäljning av statligt aktieinnehav.

Tabell 4.15 Statsbudgetens saldo samt justering för större engångseffekter

Miljarder kronor

	2005	2006	2007	2008
Statsbudgetens saldo	14,1	14,7	3,2	26,3
Större engångseffekter	14,7	24,0	13,5	13,7
<i>Varav</i>				
Upplösning av periodiseringsfonder	13,0	9,0		
Försäljning av statligt aktieinnehav	6,5	15,0	15,0	15,0
Överföring från AP-fonden ¹	2,0			
Omfinansiering av infrastrukturlån	-6,8		-1,5	-1,3
Statsbudgetens saldo justerat för större engångseffekter	-0,6	-9,3	-10,3	12,6

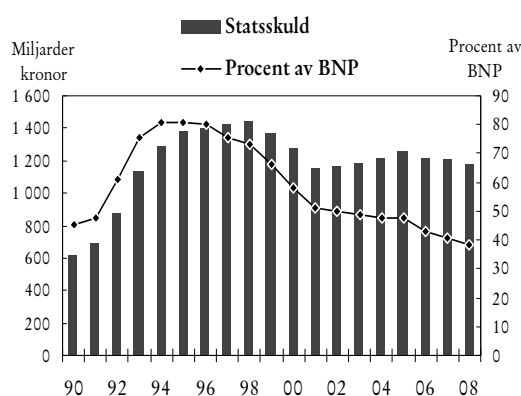
Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Överföringen som skedde 2001 bestod av stats- och bostadsobligationer. Statsobligationerna skrevs av mot statsskulden 2001. Bostadsobligationerna påverkar däremot lånebehovet under 2004 och 2005, vilket framgår av tabellen.

Statsskulden

Statsskulden² uppkommer genom statens upplåning för att täcka underskott i den löpande verksamheten eller för att finansiera investeringar och kreditgivning. Statsskuldens utveckling bestäms framför allt av statsbudgetens saldo. Skulden påverkas emellertid också av valutakursförändringar eftersom cirka en fjärdedel av skulden, inklusive skuldskötselåtgärder (derivatinstrument och swappar), är upptagen i utländsk valuta. Denna del av skulden värderas till aktuella valutakurser.

Diagram 4.1 Statsskuld i miljarder kronor och som andel av BNP 1990–2008

Som framgår av diagram 4.1 stabiliserades den konsoliderade skulden som andel av BNP (skuldkvoten) på en nivå omkring 80 procent under perioden 1994–1997. Därefter har skuldkvoten minskat och uppgick vid utgången av 2004 till cirka 48 procent av BNP.

Vid utgången av 2005 uppgick den konsoliderade statsskulden till 1 262 miljarder kronor, vilket var en ökning med 49 miljarder kronor jämfört med utgången av 2004. Statsskulden ökade således, trots ett överskott i statsbudgeten för 2005. Visserligen bidrog budgetöverskottet till att minska skulden med 14 miljarder kronor, men skulddispositioner på 65 miljarder kronor innebar att den okonsoliderade skulden sammantaget ökade. Skulddispositionerna under 2005 bestod i huvudsak av realiserade valutakursdifferenser som uppstod på grund av den svagare kronan, kortfristiga placeringar och övriga skuldkorrigeringar, se tabell 4.16.

² I redovisningen av statsskulden används begreppet konsoliderad statsskuld vilket innebär att statliga myndigheters innehav av statspapper räknas bort eller konsolideras.

I samband med att RGK gick in som låntagare för de lån som tagits i samband med infrastruktursatsningar i Stockholm och i Göteborg införlivades hela summan av de återstående lånen i den ordinarie skuldförvaltningen. Påverkan på lånebehovet uppkommer i den takt lånen förfaller och ersätts med lån i RGK, vilket 2005 innebar cirka 7 miljarder kronor. Statsskulden ökade däremot med hela beloppet, cirka 12 miljarder kronor, redan 2005. Därmed uppstod skulddispositioner på cirka 5 miljarder kronor. En justering av statsskulden måste göras åren framöver vid de tillfällen som ytterligare lån förfaller, eftersom dessa förfall redovisas på lånebehovet. Detta görs genom minskningar av posten Skulddispositioner.

Den konsoliderade statsskulden påverkas även av förändringar av statliga myndigheters innehav av statspapper vilket förklarar att okonsoliderade och konsoliderade skulden förändras olika mycket (se tabell 4.16).

Tabell 4.16 Statsskuldens förändring 2005–2008

Miljarder kronor

	2005	2006	2007	2008
Lånebehov	-14,1	-13,8	-2,8	-24,8
Skulddispositioner mm ¹	65,3	-32,4	-7,5	-2,4
<i>Varav</i>				
Orealiserade valutakursdifferenser	29,2	-10,5	-6,0	-1,1
Kortfristiga placeringar	21,9	-21,9		
Lån avseende infrastruktursatsningar i Stockholm och Göteborg	5,1		-1,5	-1,3
Övriga skuldkorrigeringar	9,1			
Förändring av okonsoliderad skuld	51,2	-46,1	-10,3	-27,1
Okonsoliderad statsskuld²	1 309	1 262	1 252	1 225
Eliminering av myndigheters innehav av statspapper	47,0	48,0	49,0	50,0
Statsskuld vid årets slut³	1 262	1 214	1 203	1 175
Statsskuld förändring ⁴	48,5	-47,1	-11,3	-28,1
Statsskuld i procent av BNP	47,2	43,1	40,4	37,6

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Utgörs normalt av realiserade värdeförändringar på valutaskulden.

² I den okonsoliderade statsskulden ingår statliga myndigheters innehav av statspapper.

³ Här avses konsoliderad statsskuld vilket innebär att statliga myndigheters innehav av statspapper räknats bort.

⁴ Avser statsskuld förändring beräknad på den konsoliderade statsskulden.

Som framgår av tabell 4.16 bedöms statsskulden minska till cirka 1 175 miljarder kronor vid utgången av 2008. Detta är en minskning med 87 miljarder kronor jämfört med utgången av 2005. Som andel av BNP beräknas skulden minska från

47,2 procent vid årsskiftet 2005/06 till 37,6 procent vid utgången av 2008.

4.4 Kommunsektorns finanser

Den kommunala sektorns finansiella sparande och det ekonomiska resultatet förbättrades kraftigt 2005 jämfört med 2004. Det finansiella sparandet ökade med närmare 10 miljarder kronor till 14 miljarder kronor och resultatet före extraordinära poster ökade med 11 miljarder kronor till 13 miljarder kronor. Förbättringen skedde samtidigt som den kommunala konsumtionsvolymen ökade med 1,6 procent. En bidragande orsak till de starka finanserna var att statsbidragen ökade med 17 miljarder kronor jämfört med 2004.³

Kommunernas skatteintäkter beräknas 2005 ha ökat med 12 miljarder kronor. Skatter och statsbidrag uppgick till 20,2 procent av BNP.

Tabell 4.17 Kommunsektorns finanser

Miljarder kronor om annat ej anges

	2005	2006	2007	2008
Inkomster	627	663	694	719
Skatter	432	454	475	496
Statsbidrag exkl. mervärdesskatt	107	118	125	125
Procent av BNP	20,2	20,3	20,1	19,8
Övriga inkomster	88	90	94	99
Utgifter	613	645	675	707
Konsumtion	527	555	583	612
Procent av BNP	19,7	19,7	19,6	19,6
Procentuell volymförändring	1,6	1,8	1,5	1,2
Övriga utgifter	86	90	92	95
Finansiellt sparande	14	18	19	12
Procent av BNP	0,5	0,6	0,6	0,4
Resultat före extraordinära poster	13	19	17	10

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Den kommunala konsumtionen beräknas i volym öka med 1,8 procent 2006. Antalet sysselsatta bedöms öka med cirka 21 000 personer. Ökningen är bl.a. en följd av de utökade

³ Justerat för regeländringar ökade statsbidragen med 15 miljarder kronor. Effekten av reformer som påverkar skatteunderlaget neutraliseras genom justeringar av statsbidragen.

arbetsmarknadspolitiska programmen som tidigare beslutats av riksdagen. Statsbidragen ökar med 11 miljarder kronor och inkomstskatterna med 22 miljarder kronor, vilket bidrar till att det finansiella sparandet och det ekonomiska resultatet beräknas till 18 miljarder kronor respektive 19 miljarder kronor.

Under 2007 och 2008 antas konsumtionsvolymen årligen öka med cirka 1,2–1,5 procent och antalet sysselsatta med cirka 16 000 respektive 6 000 personer. Statsbidragen ökar ytterligare 2007 men beräknas vara oförändrade 2008.

Skatteintäkterna väntas öka med cirka 21 miljarder kronor både 2007 och 2008. De beräknade överskotten för sektorn som helhet reduceras något men förblir fortsatt starka och förenliga med kravet på god ekonomisk hushållning.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen har finansiellt sparande och ekonomiskt resultat närmare fördubblats. Framför allt är det inkomsterna som beräknas bli högre.

4.5 Ålderspensionssystemet

Ålderspensionssystemet består av en fördelningsdel och en premiereservdel. Under uppbyggnadsfasen av det reformerade pensionssystemet är inkomsterna större än utbetalda pensioner. Därigenom uppstår ett sparande i såväl fördelnings- som i premiereservdelen av pensionssystemet. I fördelningsdelen fungerar AP-fonderna som en buffert. Vid sidan av AP-fonderna sker en förmögenhetsuppbyggnad inom premiepensionssystemet. De medel som sedan 1995 avsätts motsvarar intjänad premiepensionsrätt och placeras först i Riksgäldskontoret (RGK). Under den tillfälliga förvaltningen i RGK ingår avsättningarna i statens sparande och reducerar därmed statsskulden. Sedan 2000 överförs medel motsvarande premiepensionsrätten till Premiepensionsmyndigheten (PPM) andra året efter inkomståret och placeras hos den fondförvaltare som den enskilde själv väljer.

Tabell 4.18 Ålderspensionssystemet

Miljarder kronor

	2005	2006	2007	2008
Inkomster	223	233	245	256
Avgifter	178	184	193	199
Premiepensionsmedel	23	24	26	28
Räntor, utdelningar m.m.	22	25	26	28
Utgifter	173	181	190	202
Pensioner	169	177	186	198
Övriga utgifter	4	4	4	4
Finansiellt sparande	50	52	55	53
<i>Procent av BNP</i>	<i>1,9</i>	<i>1,9</i>	<i>1,8</i>	<i>1,7</i>
därav				
AP-fonderna ¹	24	24	24	19
Premiepensionsmyndigheten	26	29	31	34

¹ Med AP-fonderna avses fördelningsdelen av ålderspensionssystemet.

Källor: Riksgäldskontoret, Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

År 2005 uppgick det finansiella sparandet i pensionssystemet, dvs. AP-fonderna och PPM, till 50 miljarder kronor motsvarande 1,9 procent av BNP. Därtill ökade placeringstillgångarna i pensionssystemet med 140 miljarder kronor till följd av värdeökningar på aktier, som svarar för större delen av tillgångarna både i AP-fonderna och i de fonder som förvaltas av PPM. Värdeförändringar påverkar inte det finansiella sparandet. Där inräknas endast direktavkastningen i form av räntor och utdelningar.

Sparandet förutses ligga kvar på en nivå strax under 2 procent av BNP under prognosperioden. Ökade pensionsutbetalningar medför att AP-fondernas sparande minskar mot slutet av prognosperioden medan det fortsätter att öka i premiepensionssystemet.

EU:s statistikorgan Eurostat beslutade 1997 att hela det reformerade svenska pensionssystemet skulle klassificeras till den offentliga sektorn. Beslutet motiverades bl.a. med att deltagandet är obligatoriskt och att staten kontrollerar regelverket för både avgifter och förmåner. Detta beslut har nu ändrats av Eurostat till att avgiftsbestämda fonderade pensionssystem inte skall klassificeras till den offentliga sektorn i nationalräkenskaperna. För medlemsländer som för närvarande klassificerar sådan allmänna pensionssystem i den offentliga sektorn har Eurostat medgett en övergångstid att ändra redovisningen till mars 2007. För svensk del innebär det att den offentliga sektorns finansiella sparande kommer att reduceras med cirka 1 procent av BNP i nationalräkenskapernas

redovisning. Regeringen återkommer med förslag i budgetpropositionen för 2007 till hur denna förändring ska hanteras.

4.6 Den offentliga sektorns finanser

Den offentliga sektorns finansiella sparande uppgick till motsvarande 2,7 procent av BNP 2005 enligt preliminära nationalräkenskaper, vilket kan jämföras med 1,6 procent av BNP 2004. Till förbättringen bidrog en relativt kraftig ökning av skatteintäkterna från bolagsvinster och från hushållens kapitalvinster, vilket medförde ett överskott i statens finansiella sparande på 0,3 procent av BNP. Därtill förbättrades den kommunala sektorns finansiella sparande och resultat med cirka 10 miljarder kronor till 0,5 procent av BNP. Ålderspensions-systemets finansiella sparande uppgick till 1,9 procent av BNP.

Vid utgången av 2005 översteg de finansiella tillgångarna skulderna med 331 miljarder kronor eller 12,4 procent av BNP. Den offentliga sektorns kapitalinkomster i form av räntor och utdelningar överstiger också ränteutgifterna. Den positiva nettoförmögenheten kan ses mot bakgrund av att tillgångarna i pensionssystemet uppgick till drygt 1 000 miljarder kronor. Den konsoliderade bruttoskulden uppgick till 50,3 procent av BNP, vilket med god marginal understiger referensvärdet inom EMU på 60 procent av BNP.

I år reduceras den offentliga sektorns finansiella sparande till 2 procent av BNP. Inkomsterna minskar som andel av BNP, delvis till följd av att de extraordinära skatteintäkterna från upplösningen av periodiseringsfonderna 2004 och 2005 faller bort. Den expansiva finanspolitiken bidrar också till att statens finansiella sparande åter väntas visa underskott efter förra årets överskott. Ökade statsbidrag till kommunsektorn bidrar till fortsatt goda finanser i denna sektor.

Under 2007 och 2008 förstärks den offentliga sektorns finansiella sparande trots de nu

föreslagna reformerna. Såväl inkomster som utgifter minskar uttryckt som andel av BNP och 2008 beräknas överskottet till 2,8 procent av BNP.

Överskottet i den offentliga sektorns finansiella sparande medför att den finansiella nettoställningen fortsätter att förstärkas och bidrar till att den konsoliderade bruttoskulden minskar under prognosperioden (se tabell 4.19).

Tabell 4.19 Den offentliga sektorns finanser

Miljarder kronor				
	2005	2006	2007	2008
Inkomster	1 505	1 561	1 628	1 704
<i>Procent av BNP</i>	<i>56,3</i>	<i>55,4</i>	<i>54,7</i>	<i>54,5</i>
Skatter och avgifter	1 357	1 407	1 472	1 542
<i>Procent av BNP</i>	<i>50,8</i>	<i>49,9</i>	<i>49,4</i>	<i>49,3</i>
Kapitalinkomster	58	65	62	64
Övriga inkomster	89	90	94	98
Utgifter	1 434	1 506	1 562	1 617
<i>Procent av BNP</i>	<i>53,6</i>	<i>53,4</i>	<i>52,5</i>	<i>51,7</i>
Utgifter exkl. räntor	1 382	1 452	1 504	1 559
<i>Procent av BNP</i>	<i>51,7</i>	<i>51,5</i>	<i>50,5</i>	<i>49,8</i>
Ränteutgifter	52	54	57	58
<i>Procent av BNP</i>	<i>1,9</i>	<i>1,9</i>	<i>1,9</i>	<i>1,8</i>
Finansiellt sparande	71	55	66	87
<i>Procent av BNP</i>	<i>2,7</i>	<i>2,0</i>	<i>2,2</i>	<i>2,8</i>
Staten	7	-15	-7	22
ÅP-systemet.	50	52	55	53
Kommunal sektor	14	18	19	12
Finansiell ställning				
Nettoskuld	-331	-408	-482	-571
<i>Procent av BNP</i>	<i>-12,4</i>	<i>-14,5</i>	<i>-16,2</i>	<i>-18,3</i>
Konsoliderad bruttoskuld	1 346	1 295	1 278	1 249
<i>Procent av BNP</i>	<i>50,3</i>	<i>45,9</i>	<i>42,9</i>	<i>39,9</i>

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Jämfört med beräkningarna i budgetpropositionen för 2006 har det finansiella sparandet reviderats upp med drygt 1 procent av BNP per år huvudsakligen till följd högre skatteintäkter (se kapitel 5).

5

Inkomster

5 Inkomster

5.1 Sammanfattning

Efter några år av en relativ svag tillväxt blev utvecklingen betydligt starkare 2004, framför allt till följd av en stark exportutveckling. Arbetsmarknaden utvecklades emellertid svagt och utbetalda löner ökade med endast 2,5 procent. En hög produktivitet utveckling medförde att lönesumman, den största skattebasen, minskade som andel av BNP. Skatteintäkterna ökade med 5,2 procent medan den underliggande ökningen beräknas ha uppgått till 3,9 procent. Skillnaden mellan den faktiska och den underliggande utvecklingen förklaras till stor del av beslutet att räntebelägga bolagens periodiseringsfonder fr.o.m. 2005. Det har fått till följd att vissa bolag återfört hela eller delar av sin fondavsättning till beskattning. Återföringen beräknas ha ökat bolagens inkomstskatt med cirka 13 miljarder kronor.

År 2005 blev tillväxten lägre. Antal arbetade timmar och hushållens konsumtionsutgifter ökade dock samtidigt som bolagen redovisade mycket stora vinstökningar. Effekten av återförda periodiseringsfonder beräknas uppgå till 9 miljarder kronor, vilket är lägre än 2004. Sammantaget beräknas de totala skatteintäkterna öka med 4,8 procent 2005. Den lägre ökningen förklaras dels av den mindre effekten av återförda periodiseringsfonder, dels av genomförda skattesänkningar.

Under perioden 2006–2008 väntas tillväxten i ekonomin bli högre. Antal arbetade timmar beräknas öka samtliga år samtidigt som hushållens konsumtionsutgifter ökar snabbare än under 2005.

Tabell 5.1 Totala skatteintäkter, offentliga sektorns inkomster och statsbudgetens inkomster

Miljarder kronor och procent

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Totala skatteintäkter	1 233	1 297	1 359	1 416	1 479	1 549
varav						
Skatt på arbete	800	825	847	878	922	964
Skatt på kapital	108	136	157	168	172	184
Konsumtionskatter	328	338	358	376	391	408
Övriga skatter	-3	-2	-3	-6	-6	-7
varav						
Offentlig sektor	1 224	1 290	1 351	1 407	1 472	1 542
EU	9	7	8	9	7	7
Skattekvot	50,6	50,4	50,8	50,2	49,7	49,5
<i>Exkl. transfereringar</i>	<i>46,3</i>	<i>46,2</i>	<i>46,8</i>	<i>46,3</i>	<i>45,9</i>	<i>45,8</i>
Offentliga sektorns inkomster	1 360	1 423	1 498	1 561	1 628	1 704
Skatteintäkter	1 224	1 290	1 351	1 407	1 472	1 542
Staten	661	705	746	772	808	849
Kommunsektorn	403	420	434	454	475	496
ÅP-systemet	160	165	172	181	189	197
Övriga inkomster	135	134	147	154	156	162
Statsbudgetens inkomster	662	694	746	798	809	846
Skatter m.m.	614	643	688	720	736	779
Övriga inkomster	48	52	58	79	72	67
Totala skatteintäkter, årlig förändring						
Faktisk	55	64	62	57	63	70
Underliggande	34	48	65	60	60	67
<i>Faktisk</i>	<i>4,7</i>	<i>5,2</i>	<i>4,8</i>	<i>4,2</i>	<i>4,5</i>	<i>4,8</i>
<i>Underliggande</i>	<i>2,9</i>	<i>3,9</i>	<i>5,0</i>	<i>4,5</i>	<i>4,3</i>	<i>4,5</i>
Statsbudgeten, årlig förändring						
Skatter m.m.	-51	29	45	31	17	42
Övriga inkomster	-18	4	6	21	-6	-5
<i>Skatter m.m.</i>	<i>-7,7</i>	<i>4,7</i>	<i>7,1</i>	<i>4,6</i>	<i>2,3</i>	<i>5,8</i>
<i>Övriga inkomster</i>	<i>-26,9</i>	<i>8,1</i>	<i>11,5</i>	<i>36,7</i>	<i>-7,9</i>	<i>-7,3</i>
Kommunalt skatteunderlag						
<i>Faktisk</i>	<i>6,5</i>	<i>4,2</i>	<i>3,3</i>	<i>4,8</i>	<i>4,5</i>	<i>4,4</i>
<i>Underliggande</i>	<i>2,4</i>	<i>3,0</i>	<i>3,5</i>	<i>4,8</i>	<i>4,4</i>	<i>4,4</i>

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid. Statsbudgetens inkomster är för samtliga år redovisade enligt den nya budgetstrukturen för 2006.

Under perioden ökar skatteintäkterna med i genomsnitt 4,5 procent per år medan de underliggande ökar med 4,0 procent per år. Skatt på arbete beräknas öka med i genomsnitt 4,4 procent per år medan skatt på kapital och på konsumtion beräknas öka med 5,3 respektive 4,4 procent per år. Skattekvoten, dvs. skatteintäkterna som andel av BNP, uppgår till 50,2 procent 2006 och minskar under perioden till 49,5 procent 2008.

De i tabell 5.1 redovisade skatteintäkterna för 2004 och 2005 är 2 miljarder kronor respektive 6 miljarder kronor lägre än de skatteintäkter som redovisats av nationalräkenskaperna (NR). Skillnaden förklaras av olika bedömningar eftersom något definitivt utfall för dessa år ännu inte föreligger.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen för 2006 har prognosen över nivån för intäkterna justerats upp med i storleksordningen 30 miljarder kronor 2004–2008. De stora förändringarna har framför allt sin grund i en underskattning av bolagens inkomstskatter och hushållens skatt på kapitalvinster. Prognosen över bolagens inkomstskatt grundades till stor del på bolagens redovisade halvårsrapporter. De kvartals- och helårsrapporter som publicerats efter budgetpropositionen för 2006 har visat på en starkare utveckling av bolagens resultat.

Tabell 5.2 Totala skatteintäkter och statsbudgetens inkomster – skillnader jämfört med budgetpropositionen för 2006

Miljarder kronor

	2004	2005	2006	2007	2008
Totala skatteintäkter	0,8	29,7	34,0	31,4	34,3
varav					
skatt på arbete	1,9	7,2	5,0	3,9	3,2
skatt på kapital	1,1	18,4	25,4	23,0	26,5
skatt på konsumtion	-0,3	5,6	6,9	7,9	8,1
övriga skatter	-1,9	-1,5	-3,3	-3,4	-3,5
varav					
EU	-0,6	-0,1	0,1	-2,4	-2,5
Staten	0,7	27,9	29,4	30,8	35,7
Kommunsektorn	0,5	0,9	1,8	0,4	-1,4
ÅP-systemet	0,2	1,1	2,6	2,5	2,5
Statsbudgetens inkomster	0,0	27,9	51,7	22,9	30,8
Skatter m.m.	0,0	27,2	41,1	17,1	27,8
Övriga inkomster	0,0	0,7	10,6	5,8	3,0
Skattekvot	-0,5	0,1	0,3	-0,1	-0,3

Prognosen över hushållens kapitalvinster baseras bl.a. på utvecklingen av värdepappersmarknaden. Vid prognosen till budgetpropositionen hade affärsvärldens generalindex stigit med 16 procent. Stockholmsbörsen fortsatte att

utvecklas positivt även under tredje tertialet och för helåret blev ökningen 33 procent. Även lönesumman och den privata konsumtionen utvecklades något starkare än vad som antogs till budgetpropositionen.

Statsbudgetens skatteinkomster har justerats upp i motsvarande grad. Fördelningen mellan åren är dock något annorlunda, vilket förklaras av uppbörds- och betalningsförskjutningar mellan åren. De relativt små förändringarna av skattekvoten förklaras av att BNP justerats upp till följd av en högre tillväxt, men även av att nationalräkenskaperna infört en ny metod för beräkning av finansiella tjänster (FISIM), vilket höjer nivån på BNP med i storleksordningen 20 miljarder kronor.

5.2 Förutsättningar för prognosen

I prognosen beaktas såväl reviderade makroekonomiska förutsättningar som de regeländringar regeringen föreslår i denna proposition. Nationalräkenskaperna har beslutat att den särskilda sjukförsäkringsavgiften är en skatt och ingen avgift. Den särskilda sjukförsäkringsavgiften kommer därför att redovisas som en del av skatteintäkterna på inkomsttiteln 1221 *Särskild sjukförsäkringsavgift*. Den nuvarande inkomsttiteln 1731 *Särskild sjukförsäkringsavgift* slopas. Inkomsttiteln 1835 *Stöd till reparation och ombyggnad offentliga lokaler* namnändras till 1835 *Stöd för energieffektivisering och miljöåtgärder i lokaler med offentlig verksamhet*.

5.2.1 Makroekonomiska förutsättningar

Prognosen för skatteintäkterna baseras på de makroekonomiska förutsättningar som redovisas i bilaga 1, Svensk ekonomi. I tabell 5.3 återges de antaganden som har störst inverkan på skatterna samt förändringar i förhållande till prognosen i budgetpropositionen för 2006.

Utvecklingen av timlönen justeras ned något för innevarande år. Under 2007 och 2008 tilltar löneutvecklingen.

Utvecklingen av prisbasbeloppen och skiktgränserna bestäms av konsumentprisindex (KPI)

juni–juni året innan.¹ Hushållens konsumtionsutgifter har justerats upp 2005 till följd av ett starkare utfall från nationalräkenskaperna (NR) än vad som förväntades i budgetpropositionen.

Tabell 5.3 Antaganden och förändringar jämfört med budgetpropositionen för 2006

Procentuell förändring om annat ej anges

	2004	2005	2006	2007	2008
Arbetade timmar i lönesumman	-0,3	0,5	1,7	1,1	0,4
Diff. BP2006	0,1	0,1	0,1	0,4	0,2
Utbetalad lönesumma, skatteunderlag	2,5	3,9	5,1	5,0	4,3
Diff. BP2006	-0,2	0,3	0,1	-0,1	-0,3
Hushållens konsumtionsutgifter ¹	3,2	3,5	4,8	4,8	5,0
Diff. BP2006	0,1	0,5	0,1	0,1	0,1
Kommunal medelutdebitering ²	31,51	31,60	31,59	31,59	31,59
Diff. BP2006	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Statslåneränta ²	4,3	3,2	3,6	4,0	4,2
Diff. BP2006	0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,1
KPI juni–juni	0,4	0,6	1,5	2,2	2,3
Diff. BP2006	0,0	0,0	0,1	-0,4	-0,4
Inkomstbasbelopp ³	42 300	43 300	44 500	46 000	47 800
Diff. BP2006	0	0	0	100	-200
Prisbasbelopp ³	39 300	39 400	39 700	40 200	41 100
Diff. BP2006	0	0	0	0	-100
Skiktgräns ³	291 800	298 600	306 000	316 700	329 800
Diff. BP2006	0	0	0	300	-900
Övre skiktgräns ³	441 300	450 500	460 600	476 800	496 600
Diff. BP2006	0	0	0	500	-1 200

¹Löpande priser, procentuell förändring.

²Procent.

³Kronor.

5.2.2 Ändrade skatteregler

Avfallsförbränningsskatt m.m.

I budgetpropositionen för 2006 bedömde regeringen att en avfallsförbränningsskatt borde kunna införas den 1 januari 2006 och att en skatt på flygresor borde kunna införas den 1 maj 2006.

Lagstiftningen om förbränningsskatt avsågs bygga på BRAS-utredningens förslag En BRASkatt? – beskattning av avfall som förbränns (SOU 2005:23). Delbetänkandets förslag har delvis omarbetats. Regeringen lägger senare i

dag fram förslag i propositionen Beskattning av visst hushållsavfall som förbränns, m.m. (prop. 2005/06:125) om att införa en skatt på fossilt kol i hushållsavfall som förbränns och som omfattas av den kommunala renhållningsskyldigheten. Lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 juli 2006.

Ett förslag om flygskatt har lagts fram i en promemoria av en interdepartemental arbetsgrupp. Regeringen har i propositionen Skatt på flygresor (prop. 2005/06:190) föreslagit att en skatt på transporterade passagerare skall införas. Innan skatten kan införas skall en statsstödsansökan godkännas av kommissionen. Regeringen har därför i propositionen, i enlighet med Lagrådets yttrande, föreslagit att lagen skall träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Regeringen har föreslagit att koldioxidskatten på bränslen skulle slopas för industri- anläggningar och högeffektiva kraftvärmeverk som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter från och med den 1 januari 2006. För övriga förbränningsanläggningar som omfattas av utsläppshandeln föreslogs en sänkning av koldioxidskatten. Riksdagen har dock ännu inte kunnat behandla förslaget eftersom en statsstödsansökan först måste granskas av EU-kommissionen.

I avvaktan på ett statsstöds godkännande utgör skatteintäkterna från den bibehållna koldioxidskatten för dessa anläggningar en intäktstörstärkning inom ramen för den gröna skatteväxlingen. Inkomstförstärkningen balanserar det skatteintäktsbortfall som uppstår till följd av senareläggningen av ikraftträdandet av förbränningsskatten respektive flygskatten.

Regeringens avsikt är fortfarande att koldioxidskatten skall slopas för bränslen som förbrukas i anläggningar som omfattas av utsläppshandeln. Bedömningen är dock att lagändringen kan träda i kraft tidigast den 1 januari 2007. Lagändringen bör dock tillämpas från detta datum även om ikraftträdandet sker efter årsskiftet.

Begränsningsregeln för fastighetsskatt

Begränsningsregeln för fastighetsskatt bör bli tillämplig även för fritidshus. Om ett hushåll äger flera fastigheter gäller redan i dag att begränsningsregeln endast gäller den fastighet som har högst taxeringsvärde. Denna regel ska

¹Exempelvis bestäms basbeloppet för 2006 av förändringen av konsumentprisindex från juni 2004 till juni 2005.

inte ändras, dvs. om ett hushåll äger ett hus för permanentboende och ett fritidshus så kommer begränsningsregeln att enbart omfatta det hus som har högst taxeringsvärde. Begränsningsregeln bör också ändras så att skattereduktion – för de som är berättigade till reduktion enligt gällande regler – till viss del ges även för fastighetsskatt som tas ut på taxeringsvärden mellan 3 och cirka 5 miljoner kronor. Den exakta utformningen av reglerna skall presenteras i en promemoria som remitteras. De nya bestämmelserna bör tillämpas retroaktivt fr.o.m den 1 januari 2006.

Tilläggs-skatt på alkoholhaltiga blanddrycker

I budgetpropositionen för 2006 bedömde regeringen att en tilläggs-skatt på alkoholhaltiga blanddrycker och vissa andra alkoholdrycker borde införas under våren 2006. I propositionen angavs vidare att en sådan tilläggs-skatt inte kan införas förrän ytterligare beredning av hur de beskattningsbara dryckerna skall definieras har gjorts.

Ett arbete med att få fram definitioner beträffande de aktuella dryckerna pågår inom Regeringskansliet. Detta arbete har dock varit mer komplicerat än vad som bedömdes tidigare. En tilläggs-skatt på alkoholhaltiga blanddrycker och vissa andra alkoholdrycker kommer därför inte att kunna införas i sådan tid som angavs i budgetpropositionen. En departementspromemoria planeras dock att remitteras innan sommaren och en tilläggs-skatt bedöms därmed kunna införas vid årsskiftet.

Förlängd investeringsstimulans

Frågan om behovet av fortsatt produktionsstöd till olika former av bostäder behöver analyseras ytterligare. I avvaktan på ett slutligt ställningstagande avser regeringen att i budgetpropositionen för 2007 förlänga den nuvarande stödformen, investeringsstimulans för byggande av mindre hyresbostäder och studentbostäder t.o.m. den 30 juni 2008. Detta innebär att sådant stöd kommer att kunna lämnas till projekt som påbörjas före utgången av detta datum. För investeringsstimulansen avser regeringen att en ram på maximalt 1 miljard kronor 2007 och 0,5 miljarder kronor 2008 behövs.

5.2.3 Sammanfattning av ändrade skatteregler 1999–2008

Utvecklingen för de olika skatteslagen beror dels på de underliggande skattebasernas förändring, dels på beslutade eller föreslagna regeländringar. En sammanställning av bruttoeffekterna av de storleksmässigt viktigaste regeländringarna under perioden 1999–2008 redovisas i tabell 5.4.

Beloppen visar den årligt tillkommande intäktsförändringen till följd av ändrade skatteregler. Det är viktigt att understryka att de redovisade beloppen avser beräknade periodiserade bruttoeffekter, dvs. storleken på den initiala skatteändringen. Nettoeffekter beaktar även indirekta effekter på offentliga utgifter och andra skattebaser, bland annat via förändringar i löner, priser och bolagsvinster. Effekterna på de kassamässiga inkomsterna är i regel lägre under införandeåret eftersom t.ex. uppbördsförskjutningar och jämkningar påverkar inbetalningen av skatten.

År 2003 slopades det särskilda grundavdraget för pensionärer. Omläggningen medförde att de kommunala skatteintäkterna ökade med 14 miljarder kronor. För att kompensera pensionärerna för den skattehöjning som det slopade avdraget medförde höjdes pensionerna så att pensionen efter skatt blev densamma eller något högre. Även för kommunerna var omläggningen neutral eftersom en motsvarande nedjustering gjordes av kommunbidragen. Den i tabellen redovisade effekten av det slopade särskilda grundavdraget är således inte någon reell skattehöjning utan är med i redovisningen för att man skall kunna följa den underliggande utvecklingen av kommunernas skatteintäkter.

Den i tabellen redovisade effekten av räntebeläggningen av periodiseringsfonderna fr.o.m. den 1 januari 2005 avser införandeårets effekt enligt den bedömning som redovisades i propositionen Räntebeläggning av periodiseringsfonderna (prop. 2004/05:38).

Tabell 5.4 Regeländringar, bruttoeffekter i förhållande till föregående år

Miljarder kronor

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Skatt på arbete	-8,7	-11,4	-15,6	-21,9	19,6	2,1	-12,4	-10,8	0,7	0,7
<i>Kommunal skatt</i>	<i>-0,7</i>	<i>5,9</i>	<i>4,8</i>	<i>3,3</i>	<i>15,3</i>	<i>4,6</i>	<i>-1,0</i>	<i>0,4</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Förändrad medelutdebitering	-1,7	1,0	1,8	-0,1	8,5	4,6	1,2	-0,1		
Fast belopp 200 kr	1,3						-1,3			
Begränsat avdrag för allmän pensionsavgift		5,0	5,2	5,2			3,0	3,1		
Höjt grundavdrag			-2,0	-1,8	-7,3		-3,7	-3,1	0,3	
Pensionsomläggning 2003					14,1					
Övrigt	-0,3	-0,1	-0,2				-0,2	-0,3		
<i>Statlig skatt</i>	<i>-5,7</i>	<i>-0,8</i>	<i>-2,4</i>	<i>-1,3</i>	<i>0,0</i>	<i>0,7</i>	<i>0,7</i>	<i>0,8</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Sänkt skatt från 25 till 20 % på inkomster upp till övre skiktgräns	-4,2									
Fast belopp 200 kr	-1,3									
Skiktgränsjusteringar		-0,8	-1,9	-1,1		0,7	0,7	0,8		
Höjt grundavdrag			-0,4	-0,2						
Övrigt	-0,2		-0,1				-0,1			
<i>Allmän pensionsavgift</i>	<i>0,9</i>	<i>0,5</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Höjt tak från 7,5 till 8,06 prisbasbelopp. Höjd från 6,95 till 7,00 %	0,9	0,5								
<i>Skattereduktioner</i>	<i>-3,2</i>	<i>-15,8</i>	<i>-16,9</i>	<i>-22,4</i>	<i>4,3</i>	<i>-2,0</i>	<i>-9,9</i>	<i>-8,5</i>	<i>0,4</i>	<i>0,0</i>
Skattereduktion för låg- och medelinkomsttagare (1 320 kr)	-3,2		-0,3	-1,6	4,3					
Skattereduktion för allmän pensionsavgift		-15,8	-16,6	-17,3			-9,4	-9,7		
Skattereduktion för fackföreningsavgift, ROT (2004)				-3,5		-0,6				
Övrigt						-1,4	-0,5	1,2	0,4	
<i>Socialavgifter</i>	<i>0,0</i>	<i>-1,2</i>	<i>-1,1</i>	<i>-1,5</i>	<i>0,0</i>	<i>-1,2</i>	<i>-2,1</i>	<i>-2,7</i>	<i>0,0</i>	<i>0,7</i>
Avgifter från 33,06 till 32,92 till 32,82 till 32,70 till 32,46 till 32,28 %		-1,2	-0,9			-1,2	-2,5	-2,0		
Nedsättning socialavgifter			-0,2	-1,5			0,4	-0,7	0,0	0,7
Skatt på kapital	-4,5	1,4	-7,1	-1,8	-0,4	-1,4	-2,5	1,3	-0,1	0,0
<i>Inkomstskatt bolag</i>	<i>-2,5</i>	<i>2,0</i>	<i>-3,1</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,8</i>	<i>1,2</i>	<i>0,2</i>	<i>-0,1</i>	<i>0,0</i>
Per. fond från 5 till 6 år (1999), avsättning 20 till 25 % (2001)	-2,5		-2,5							
Återföring från per. fond (2000, 2001), räntebeläggning (2005-)		2,5	1,5				1,5			
Återföring från skatteutjämningsreserv upphör			-2,1							
Skattereduktion ROT, skattereduktion FoU						-0,8			-0,2	
Återköp aktier, sänkt skatt investmentbolag, ändrade 3:12-regler		-0,5				0,0				
Skattereduktion för stormskadad skog							-0,3	0,2	0,1	
<i>Fastighetsskatt</i>	<i>-2,0</i>	<i>-0,6</i>	<i>-3,3</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,4</i>	<i>-0,3</i>	<i>0,0</i>	<i>1,2</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Sänkt skattesats för hyreshus, bostadsdel 1989/90 från 1,2 till 0,6 %		-0,2	0,2							
Återinförd omräkning för hyreshus, bostadsdel och småhus			6,5							
Hyreshus, bostadsdel, skattesats från 1,5 till 1,3 till 1,2 till 0,5 %	-0,8	-0,4	-4,0							
Småhus, sänkt skattesats från 1,5 till 1,0 %			-5,8							
Begränsningsregel fastighetsskatt, nytt taxeringsförfarande			-0,2		-0,4	-0,3		-0,3		
Skattesats, vattenkraft, från 2,21 till 0,5, till 1,7 %	-1,2							1,4		
<i>Övriga skatter på kapital</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,7</i>	<i>-1,8</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,3</i>	<i>-3,7</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Höjd kapitalvinstskatt för privatbostäder från 15 till 20 %			1,5							
Höjda fribelopp för förmögenhetsskatt			-2,2	-1,8			-1,1			
Slopad arvsskatt mellan makar, slopad arvs- och gåvoskatt (2005)						-0,3	-2,6			
Skatt på konsumtion och insatsvaror	0,0	2,8	2,1	-0,1	2,1	2,3	3,0	3,8	0,3	0,5
<i>Skatt på energi och miljö</i>	<i>0,0</i>	<i>2,8</i>	<i>3,2</i>	<i>1,9</i>	<i>2,1</i>	<i>2,5</i>	<i>1,9</i>	<i>3,1</i>	<i>-0,1</i>	<i>0,0</i>
Energi- och koldioxidskatt		1,7	3,2	1,8	2,7	2,2	1,9	0,7	-1,0	
Övriga energiskatteförändringar					-1,0	0,3		1,4		
Avfallsskatt, flygskatt, naturgrusskatt m.m.		1,1	0,1	0,4				1,0	1,0	
<i>Övriga skatter på konsumtion och insatsvaror</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>-1,1</i>	<i>-2,0</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,2</i>	<i>1,1</i>	<i>0,7</i>	<i>0,2</i>	<i>0,5</i>
Sänkt skatt på vissa byggtjänster					-0,1	-0,2	-0,7		0,5	0,5
Sänkt mervärdesskattesats för personbefordran från 12 till 6 %			-1,0							
Sänkt mervärdesskattesats på böcker och tidskrifter från 25 till 6 %				-1,3						
Skatt på vägtrafik, m.m.			-0,1	-0,1			1,8	0,7	-0,5	
Skatt på tobak					0,1			0,3		
Skatt på vin, vissa alkoholhaltiga drycker fr.o.m. 1/1 2007				-0,6					0,2	
Nedsatt reklamskatt								-0,3		
Summa	-13,2	-7,2	-20,6	-23,8	21,3	3,0	-11,9	-5,7	1,1	1,2
Summa exkl. pensionsomläggningen	-13,2	-7,2	-20,6	-23,8	7,2	3,0	-11,9	-5,7	1,1	1,2

5.2.4 Osäkerheter i prognoserna

Skatteprognosernas osäkerhet kan hänföras till två faktorer, dels bedömningen av den underliggande skattebasens storlek, dels bedömningen av dess utvecklingstakt. Till följd av avdrag, gränsvärden, etc. skiljer sig skattebaser ofta från det i ekonomisk mening relevanta underlaget. Förmögenhetsskattepliktiga tillgångar tas exempelvis upp till olika andelar av marknadsvärdet. Skatternas utvecklingstakt skall bl.a. bedömas i förhållande till den ekonomiska utvecklingen. Således kommer tillförlitligheten i skatteprognosen att påverkas både av noggrannheten i utgångsläget och av möjligheten att bedöma skatternas samvariation med makroekonomin.

På kort sikt ligger osäkerheten i prognosen främst i bedömningen av bolagsskatter och hushållens skatt på kapitalvinster. På längre sikt är det däremot prognosen avseende skatt på arbete som svarar för osäkerheten, vilket förklaras av dess stora andel av de totala skatterna. När det gäller prognosen för skatt på arbete är det utvecklingen av antalet arbetade timmar och timlönen som orsakar osäkerheten. En ökning av lönesumman med 1 procent ökar skatteunderlaget med cirka 11 miljarder kronor och skatterna på arbete (inkomstskatt och arbetsgivaravgifter) med 7–8 miljarder kronor. För konsumtionsbaserade skatter gäller som tumregel att om hushållens konsumtion förändras med 1 procent leder det till förändrade momsintäkter med drygt 1,5 miljarder kronor. Därutöver påverkas skatteintäkterna av konsumtionens sammansättning eftersom uttaget av mervärdesskatt skiljer sig åt mellan olika varugrupper. Om lika stor konsumtionsförändring enbart avser varor som inte är undantagna från den generella skattesatsen leder det i stället till förändrade momsintäkter med 2,6 miljarder kronor.

5.3 Offentliga sektorns skatteintäkter och statsbudgetens inkomster

Tabell 5.7 visar i komprimerad form skatteintäkter och statsbudgetens inkomster enligt den nya strukturen. Skatteintäkterna har en direkt koppling till det aktuella årets skatteregler och makroekonomiska förutsättningar som t.ex. timlön, sysselsättning och inflation, medan

skatteinkomsterna visar betalningar av skatter under budgetåret.

5.3.1 Skatt på arbete

Miljarder kronor och procentuell förändring

	Utfall	Prognos			
	2004	2005	2006	2007	2008
Aktuell prognos	824,5	846,7	878,3	921,7	964,2
Utvecklingstakt	3,0	2,7	3,7	4,9	4,6
Direkta skatter	3,6	1,7	3,5	4,9	4,4
Indirekta skatter	2,3	4,0	4,1	5,0	4,9

Skatt på arbete består av direkta och indirekta skatter och utgör 62 procent av de totala skatteintäkterna 2006. De direkta skatterna utgörs framför allt av kommunal och statlig inkomstskatt medan de indirekta skatterna till drygt 90 procent består av arbetsgivaravgifter. Under 2005 bedöms skatt på arbete ha uppgått till 847 miljarder kronor. Under perioden 2006–2008 beräknas intäkterna öka med i genomsnitt 4,4 procent eller 39 miljarder kronor per år.

Underlag för skatt på arbete

Löner och andra ersättningar för arbete är skattebas både för direkta och indirekta skatter medan transfereringar som sjuk-, arbetslöshets- och föräldraersättning samt pensioner endast är underlag för direkt beskattning. För utvecklingen av skatteintäkterna är lönerna mest avgörande. Lönernas andel av hushållens förvärvsinkomster var som högst 2001 när den uppgick till cirka 70 procent. Därefter har andelen minskat främst till följd av att antalet arbetade timmar har sjunkit.

Diagram 5.1 Löner i privat och offentlig sektor

Procentuell förändring

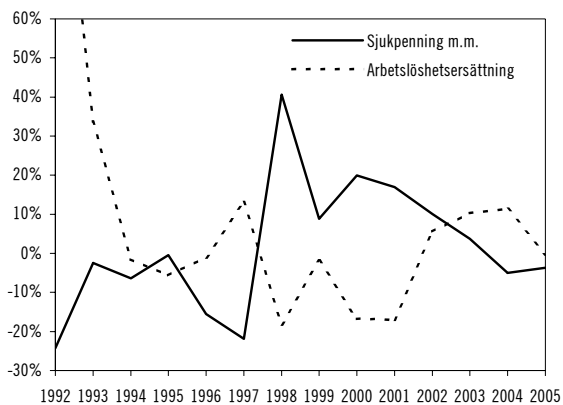

I diagram 5.1 visas den årliga utvecklingen av utbetalda löner i den offentliga respektive privata sektorn. Utvecklingstakten i den privata sektorn uppgick till mellan 6 och 8 procent per år under perioden 1997–2001, för att 2002–2004 minska till mellan 1 och 3 procent. År 1999 steg utvecklingstakten för löneutbetalningarna i den offentliga sektorn för att därefter vara tämligen konstant på en högre nivå. En exakt tolkning är svår att göra eftersom verksamheter har flyttats mellan den privata och den offentliga sektorn.

Utvecklingen av skatteintäkterna beror även på hur transfereringarna utvecklas. De totala skattepliktiga transfereringarna beräknas 2005 ha uppgått till 453 miljarder kronor, varav 349 miljarder kronor är pensioner och sjuk- och aktivitetsersättningar. Utbetalda pensioner ökar med mellan 9 och 17 miljarder kronor per år.

Diagram 5.2 Sjukpenning och arbetslöshetsersättning

Procentuell förändring

Ersättningar för arbetslöshet och sjukdom beräknas 2005 ha uppgått till 106 miljarder kronor. Dessa ersättnings utvecklingstakt varierar betydligt mer mellan åren jämfört med pensioner. Diagram 5.2 visar utvecklingen av arbetslöshetsersättning och sjukpenning. Utvecklingen av sjukpenningen redovisas inklusive effekter av de regeländringar som har genomförts under perioden.

Direkta skatter

Direkt skatt på arbete utgör cirka 35 procent av de totala skatteintäkterna. Under 2006–2008 beräknas de direkta skatterna öka med 62 miljarder kronor eller med drygt 14 procent. Tabell 5.5 visar skattebasen för direkta skatter på arbete.

Tabell 5.5 Skattepliktiga inkomster 2004–2008

Miljarder kronor och procent

	Utfall	Prognos			
	2004	2005	2006	2007	2008
Totala inkomster	1 496	1 543	1 608	1 675	1 745
Andel av totala inkomster					
Löner	66,2	66,5	67,1	67,6	67,6
Pensioner	22,5	22,5	22,2	22,1	22,1
Övriga transfereringar	7,2	6,8	6,7	6,3	6,2
Näringsverksamhet	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
Övrigt	1,8	1,7	1,7	1,7	1,7

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

Andelarna är relativt stabila under 2004 och 2005. Under 2006 sker ett nivålyft av lönerns andel av totala inkomster och andelen transfereeringar antas minska något till följd av ett förbättrat arbetsmarknadsläge samt de ytterligare arbetsmarknadspolitiska åtgärder som föreslås och aviseras i denna proposition.

Kommunal inkomstskatt

Under 2005 bedöms intäkterna från kommunal inkomstskatt ha ökat till 434 miljarder kronor. Under perioden 2006–2008 beräknas de öka med i genomsnitt 4,6 procent per år. I tabell 5.6 redovisas utvecklingen av kommunernas skatteunderlag 2004–2008.

Tabell 5.6 Kommunernas skatteunderlag

Procentuell förändring

	2004	2005	2006	2007	2008
Aktuell beräkning	3,1	3,3	4,8	4,5	4,4
BP2006	3,0	3,2	4,5	4,9	4,8
VP2005	3,0	3,6	4,4	4,0	
Aktuell beräkning, ackumulerad	3,1	6,5	11,6	16,6	21,7
BP2006	3,0	6,3	11,1	16,5	22,1
VP2005	3,0	6,7	11,4	15,9	

Tabell 5.8 visar den underliggande utvecklingen av kommunernas skatteintäkter, dvs. utvecklingen exklusive regeländringar och ändringar i kommunal utdebitering.

Den årliga faktiska intäktsförändringen varierar mellan 14 och 21 miljarder kronor. Utdebiteringshöjningarna 2004 och 2005 ökade kommunernas skatteintäkter. Egenavgiftskompensationen ökar kommunernas skatteintäkter under innevarande år. Denna ökning neutraliseras dock genom höjningen av grundavdraget och införandet av ett regionalt förhöjt grundavdrag (prop. 2005/06:163).

Tabell 5.7 Offentliga sektorns skatteintäkter och statsbudgetens inkomster

Miljarder kronor

Inkomstår	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Prognos			
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Skatt på arbete	756,6	764,8	800,5	824,5	846,7	878,3	921,7	964,2
<i>Direkta skatter</i>	423,4	420,4	449,5	465,6	473,3	489,7	513,7	536,3
Kommunal inkomstskatt	359,4	378,5	403,1	419,8	433,6	454,2	474,8	495,5
Statlig inkomstskatt	34,6	33,1	32,7	34,0	37,0	41,3	44,3	46,4
Allmän pensionsavgift	65,7	68,1	70,3	72,1	74,6	77,6	80,7	84,1
Skattereduktioner m.m.	-36,4	-59,4	-56,6	-60,5	-71,9	-83,6	-86,1	-89,7
Artistskatt	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
<i>Indirekta skatter</i>	333,2	344,4	351,0	359,0	373,3	388,5	408,0	427,9
Arbetsgivaravgifter	304,6	314,8	321,9	328,2	340,6	356,1	374,0	391,6
Egenavgifter	8,5	8,9	9,0	9,3	9,6	10,1	10,5	11,0
Särskild löneskatt	25,3	27,6	27,2	28,3	30,0	30,5	31,6	32,7
Nedsättningar	-6,3	-8,1	-8,4	-8,1	-7,9	-9,2	-9,2	-8,5
Tjänstegruppliv	1,1	1,1	1,3	1,3	1,1	1,1	1,1	1,1
Skatt på kapital	119,3	101,7	107,5	135,9	157,2	167,6	172,0	183,6
Skatt på kapital, hushåll	14,2	6,3	6,8	11,9	19,7	27,6	19,8	18,8
Skatt på bolagsvinster	52,1	43,9	48,9	71,5	82,4	82,9	90,2	97,5
Avkastningsskatt	14,9	13,4	12,7	11,3	12,6	11,0	12,9	15,5
Fastighetsskatt	21,2	23,5	24,0	24,3	25,3	28,1	30,2	32,2
Stämpelskatt	5,4	5,8	6,0	7,1	7,8	8,4	8,8	9,2
Förmögenhetsskatt	6,5	3,9	4,9	5,3	5,5	6,5	6,9	7,3
Kupongskatt m.m.	2,5	1,9	1,9	1,8	2,7	3,1	3,1	3,2
Arvs- och gåvoskatt	2,6	3,0	2,5	2,6	1,1	0,1	0,0	0,0
Skatt på konsumtion och insatsvaror	300,7	314,9	327,9	338,0	358,2	375,7	391,3	407,9
Mervärdesskatt	207,0	217,1	226,6	235,6	250,8	264,5	278,2	292,3
Skatt på tobak	8,1	8,4	8,3	8,2	8,2	8,4	8,5	8,7
Skatt på etylalkohol	4,9	5,1	4,7	4,1	4,1	4,0	4,0	4,1
Skatt på vin m.m.	3,7	3,5	3,6	3,5	3,6	3,7	3,7	3,8
Skatt på öl	2,4	2,6	2,6	2,5	2,6	2,6	2,6	2,6
Energiskatt	36,4	37,1	36,4	35,1	37,8	38,8	39,8	40,8
Koldioxidskatt	17,0	19,9	23,8	26,4	25,5	25,8	25,4	26,3
Övriga skatter på energi och miljö	3,6	3,6	3,7	3,5	3,4	5,7	6,7	6,7
Skatt på vägtrafik	7,7	8,2	8,3	8,8	11,0	11,3	11,1	11,2
Skatt på import	3,6	3,4	3,5	3,9	4,7	5,0	5,4	5,8
Övriga skatter	6,3	6,0	6,3	6,4	6,4	5,9	5,8	5,6
Restförda och övriga skatter	-1,7	-3,3	-2,6	-1,7	-3,2	-5,9	-6,2	-6,6
Restförda skatter	-5,2	-7,3	-5,9	-5,9	-7,6	-8,0	-8,4	-8,7
Övriga skatter	3,5	3,9	3,4	4,2	4,4	2,2	2,2	2,2
Totala skatteintäkter	1 175,0	1 178,1	1 233,3	1 296,8	1 358,8	1 415,7	1 478,7	1 549,2
<i>EU-skatter</i>	10,8	8,6	8,9	7,3	7,8	8,6	6,6	7,1
<i>Offentliga sektorns skatteintäkter</i>	1 164,1	1 169,5	1 224,4	1 289,5	1 351,1	1 407,1	1 472,1	1 542,1
Kommunal inkomstskatt	359,4	378,5	403,1	419,8	433,6	454,2	474,8	495,5
Avgifter till ålderspensionssystemet	152,3	158,2	160,4	165,0	171,7	180,9	189,1	197,4
Statens skatteintäkter	652,4	632,8	660,9	704,7	745,7	771,9	808,3	849,1

Tabell 5.7 forts.

Miljarder kronor

Inkomstår	Utfall 2001	Utfall 2002	Utfall 2003	Utfall 2004	Prognos			
					2005	2006	2007	2008
Statens skatteintäkter	652,4	632,8	660,9	704,7	745,7	771,9	808,3	849,1
Tillkommande inkomster	31,7	32,3	35,1	34,0	9,3	10,5	8,5	9,0
EU-skatter	10,8	8,6	8,9	7,3	7,8	8,6	6,6	7,1
Kommunala utjämningsavgifter	20,9	23,7	26,2	26,7	1,5	1,9	1,9	1,9
Avräkningar	-23,4	-26,0	-59,7	-63,8	-64,9	-78,0	-74,7	-72,8
Skatter som ej redovisas på budgeten	-1,5	-2,0	-1,9	-1,9	-2,2	-2,2	-2,2	-2,2
Avräknad moms statliga myndigheter	-19,3	-20,0	-20,5	-20,5	-20,8	-21,7	-22,5	-22,8
Kompensation moms kommuner	0,0	0,0	-28,0	-32,5	-34,2	-36,2	-37,9	-39,6
Stöd via kreditering på skattekonto	-1,4	-4,0	-7,0	-7,7	-13,6	-17,9	-12,1	-8,3
Kompetenssparande	-1,2	0,0	-2,3	-1,2	6,0			
Periodiseringar	30,0	26,1	-22,3	-32,1	-1,8	15,3	-6,0	-6,6
Uppbördsförskjutningar	44,2	27,3	-9,1	-23,6	-10,9	2,0	-4,2	-5,3
Betalningsförskjutningar	-14,0	-0,9	-13,0	-8,5	9,2	13,5	-1,5	-1,1
varav kommunsektorn	-1,3	-4,9	-14,5	-8,5	2,2	6,3	3,8	-1,6
varav ålderspensionssystemet	1,3	0,6	0,2	0,1	-0,6	3,8	-1,2	0,7
varav privat sektor	-14,3	3,4	1,7	0,4	8,2	3,9	-3,6	-0,1
varav kyrkosektorn	0,4	-0,1	-0,4	-0,4	-0,5	-0,5	-0,5	0,0
Anstånd	-0,2	-0,3	-0,2	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3
1000 Skatter m.m.	690,8	665,2	614,0	642,8	688,3	719,7	736,2	778,6
Övriga inkomster	64,3	65,3	47,7	51,6	57,5	78,6	72,4	67,1
2000 Inkomster av statens verksamhet	44,6	43,3	23,7	29,3	27,1	40,7	33,4	28,1
3000 Inkomster av försåld egendom	0,2	0,1	0,0	0,1	6,7	15,0	15,0	15,0
4000 Återbetalning av lån	2,6	2,7	2,5	2,4	2,3	2,1	2,0	1,9
5000 Kalkylmässiga inkomster	8,4	9,9	9,5	8,3	8,8	7,7	8,7	9,8
6000 Bidrag från EU	8,5	9,3	12,0	11,6	12,6	13,1	13,2	12,3
Summa inkomster	755,1	730,5	661,7	694,4	745,8	798,3	808,6	845,8

De senaste årens ändrade skatteregler har haft stor inverkan på de kommunala skatteintäkterna. Det skall dock påpekas att regeländringarna inklusive pensionsomläggningen inte har påverkat kommunernas finanser, då intäktsförändringen reglerats via det generella statsbidraget på statsbudgetens utgiftssida.

Tabell 5.8 Kommunernas skatteintäkter, faktisk och underliggande utveckling

Miljarder kronor och procentuell förändring

	2004	2005	2006	2007	2008
Faktisk utveckling	16,8	13,7	20,7	20,5	20,7
Regeländringar	0,0	-2,3	-0,3	0,3	0,0
Utdebitering	4,6	1,2	-0,1	0,0	0,0
Underliggande utv.	12,2	14,8	21,1	20,2	20,7
Faktisk utv.	4,2	3,3	4,8	4,5	4,4
Underliggande utv.	3,0	3,5	4,8	4,4	4,4

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

Statlig inkomstskatt

Intäkterna från statlig inkomstskatt beror på inkomstfördelningen men även på utvecklingen av lönesumman och förändringen av skiktgrän-

serna. År 2005 beräknas de ha ökat till 37 miljarder kronor. Under perioden 2006–2008 beräknas intäkterna öka med i genomsnitt 7,8 procent per år.

Tabell 5.9 Intäkter från statlig inkomstskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos			
	2004	2005	2006	2007	2008
Summa statlig skatt	34,0	37,0	41,3	44,3	46,4
Grundnivå 20 %	30,7	33,4	37,3	40,0	41,9
Tilläggsnivå 5 %	3,3	3,6	4,0	4,3	4,5

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid. Fördelningen mellan grund- och tilläggsnivå är beräknad.

Skiktgränserna räknas vanligen upp med utvecklingen av KPI plus 2 procentenheter, men för åren 2004, 2005 och 2006 har de räknats upp med KPI plus 1 procentenhet.

Skattereduktioner

Skattereduktioner utgörs till största delen av reduktion för allmän pensionsavgift, vilket framgår av tabell 5.10.

Tabell 5.10 Skattereduktioner

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos			
	2004	2005	2006	2007	2008
Allm. pensionsavgift	53,9	65,1	77,6	80,7	84,1
Sjöinkomst	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Fackföreningsavgift	3,8	3,9	4,1	4,3	4,5
Fastighetsskatt	0,3	0,3	0,7	0,7	0,8
Förmögenhetsskatt	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Grön skatteväxling	1,3				
Stomskadad skog		1,6	0,4		
Miljöätgärder		0,1			
Bredband	0,0	0,0	0,0		
ROT-avdrag	1,0	0,8			
Summa reduktioner	60,5	71,9	83,6	86,1	89,7

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid. Skattereduktionen för bredband uppgår till 0,01–0,02 miljarder kronor.

Både 2005 och 2006 ökar skattereduktionerna mer än under 2007 och 2008. Detta förklaras av de sista stegen av den skattereform som påbörjades 2000. År 2005 höjdes reduktionen för den allmänna pensionsavgiften från 75 till 87,5 procent och 2006 från 87,5 till 100 procent.

Indirekta skatter

Indirekt skatt på arbete uppgår till 27 procent av de totala skatteintäkterna. Av dessa utgör arbetsgivaravgifterna utgör 91 procent, medan egenavgifter och särskild löneskatt tillsammans utgör drygt 10 procent. Nedsatta avgifter uppgår till cirka -2,1 procent. Premieskatt på grupplivförsäkringar utgör mindre än 0,5 procent.

Arbetsgivaravgifter

Inkomståret 2005 beräknas intäkterna från arbetsgivaravgifter ha uppgått till 341 miljarder kronor. I frånvaro av förändringar av avgifts-satser följer intäkterna i huvudsak utvecklingen av utbetald lönesumma. Under perioden 2006–2008 beräknas avgifterna i genomsnitt öka med 4,8 procent. Från och med 2005 betalar en arbetsgivare sjuklöne de två första veckorna mot tidigare tre veckor. Samtidigt har ett betalningsansvar införts om 15 procent av den totala sjukpenningen som betalas från och med tredje sjukveckan. För att kompensera för detta åtagande har arbetsgivaravgiften sänkts med 0,24 procentenheter till 32,70 procent 2005. Den del av sjukpenningen som arbetsgivare ska betala, särskild sjukförsäkringsavgift, beräknas till 1,9 miljarder kronor 2006.

Särskild löneskatt

Den beloppsmässigt största delen av särskild löneskatt är hänförlig till pensionskostnader. Under 1998–2004 var den genomsnittliga ökningstakten drygt 10 procent per år. Den höga ökningen förklaras av successivt införda nya tjänstepensionsavtal och av att särskild löneskatt betalats både på utbetalda pensioner och på avsättningar till framtida pensionsutbetalningar. Ökningstakten har nu avtagit och den årliga förändringen uppgår till knappt 3 procent per år.

5.3.2 Skatt på kapital

Miljarder kronor och procentuell förändring

	Utfall	Prognos			
	2004	2005	2006	2007	2008
Aktuell prognos	135,9	157,2	167,6	172,0	183,6
Utvecklingstakt	26,4	15,6	6,6	2,6	6,8
Ink.skatt hushåll	75,7	65,1	40,0	-28,1	-5,3
Ink.skatt bolag	46,2	15,2	0,6	8,9	8,0
Övriga skatter	1,3	4,9	3,8	8,3	8,9

Skatt på kapital omfattar bland annat skatt på hushållens kapitalinkomster, skatt på bolagsvinster, fastighetsskatt och förmögenhetsskatt. Totalt utgör skatt på kapital cirka 12 procent av de totala skatteintäkterna, varav bolagens inkomstskatt utgör drygt hälften. Bolagens vinster, som ligger till grund för inkomstskatten, kan variera mycket mellan olika år. Detsamma gäller avkastningen på kapital.

Intäkter från skatt på kapital beräknas uppgå till 168 miljarder kronor för 2006, vilket är en ökning med 10 miljarder kronor jämfört med det beräknade utfallet för 2005. För 2007 och 2008 beräknas skatt på kapital i genomsnitt öka med drygt 8 miljarder kronor per år.

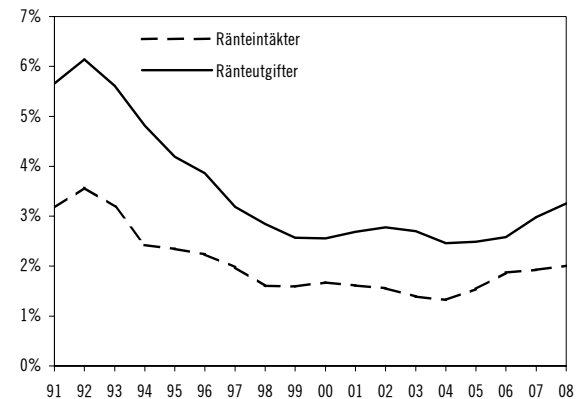
Skatt på kapital, hushåll

Underlaget för hushållens skatt på kapital är nettot av hushållens kapitalinkomster, dvs. inkomsträntor, utdelningar och kapitalvinster, och utgifter i form av utgiftsräntor och kapitalförluster.

Räntenedgången sedan början av 1990-talet har medfört att hushållens intäkts- och utgiftsräntor i princip har halverats både som andel av BNP och som andel av hushållens inkomster. I diagram 5.3 visas hushållens intäkts- och utgiftsräntor som andel av BNP för perioden 1991–2008.

Diagram 5.3 Intäkts- och utgiftsräntor samt kapitalvinster som andel av BNP

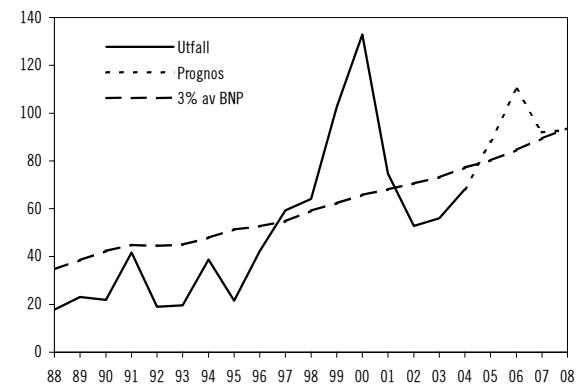
Procent av BNP

En stor del av den kapitalskatt hushållen betalar utgörs av skatt på realiserade kapitalvinster. I diagram 5.4 visas utvecklingen av kapitalvinsterna i ekonomin mellan 1988 och 2008.

Diagram 5.4 Kapitalvinster

Miljarder kronor

År 2005 och 2006 beräknas kapitalvinsterna uppgå till 88 respektive 110 miljarder kronor. För 2007 och 2008 finns ingen explicit beräkning utan prognosen är lagd på det historiska genomsnittet på knappt 3 procent av BNP.

Skatteintäkterna från hushållens skatt på kapital beräknas bli 20 miljarder kronor 2005. Det är en ökning med 8 miljarder kronor jämfört med 2004, vilken beror på högre kapitalvinster. Kapitalvinsterna antas öka ytterligare under 2006 och skatteintäkterna beräknas då bli 28 miljarder kronor.

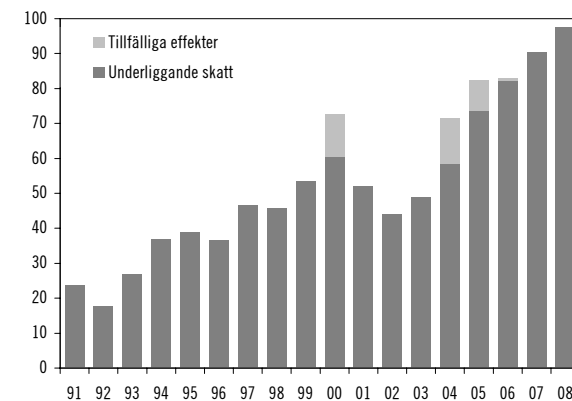
Skatt på bolagsvinster

År 2005 beräknas inkomstskatten på bolagens vinster uppgå till 82 miljarder kronor, vilket är en ökning med 11 miljarder kronor jämfört med 2004.

I diagram 5.5 visas utvecklingen av intäkterna från bolagens inkomstskatt för perioden 1991 till och med 2008. De ljusgrå delarna av staplarna visar tillfälliga skatteintäkter, dvs. intäkter som inte har någon direkt koppling till bolagens resultat. För 2004 och 2005 utgörs de av tillfälliga skatteintäkter från tidigare lagda återföringar av företagens periodiseringsfonder beroende på beslutet att räntebelägga periodiseringsfonderna fr.o.m. 2005. Engångseffekten beräknas uppgå till 13 miljarder kronor 2004 och 9 miljarder kronor 2005.

Diagram 5.5 Inkomstskatt bolag

Miljarder kronor

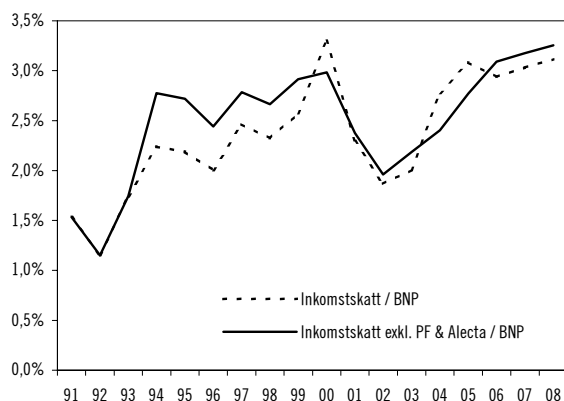
Anm.: Den tillfälliga effekten 2000 uppkom till följd av återbetalade premier från försäkringsgivaren Alecta (f.d. SPP). Effekterna 2004 och framåt beror på räntebeläggningen av juridiska personers periodiseringsfonder.

År 2006 beräknas inkomstskatten till 83 miljarder kronor. Den underliggande utvecklingen av skatten, dvs. utvecklingen exklusive periodiseringsfonder, mellan 2005 och 2006 är 12 procent. Under perioden 2007 till 2008 är den underliggande utvecklingen i genomsnitt 9 procent.

Diagram 5.6 visar utvecklingen av bolagens inkomstskatt som andel av BNP under perioden 1991–2008. I diagrammet visas även skattens andel av BNP justerat för avsättningar till och återföringar från periodiseringsfonderna samt för återbetalningen av pensionsmedel från försäkringsbolaget Alecta. Ingen justering har gjorts för förändrade förlustavdrag till följd av periodiseringsfondssystemet. År 2006 är inkomstskattens andel av BNP 3 procent. Den underliggande skatten har uppgått till cirka 3 procent av BNP under perioden 1994–2000. Efter en period då skattens andel fallit har den under de senaste åren ökat upp till 3 procent av BNP igen.

Diagram 5.6 Bolagens inkomstskatt i relation till BNP

Andel av BNP

Anm.: PF betecknar periodiseringsfondssystemet. Alecta (f.d. SPP) avser återbetalning av försäkringspremier.

Avkastningsskatt

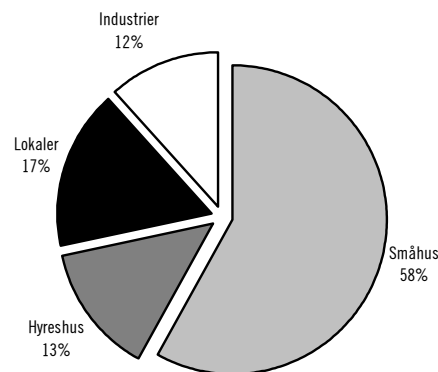
Avkastningsskatt tas ut på pensionssparande och sparande i kapitalförsäkringar. Utifrån värdet av tillgångarna i kapital- eller pensionsförsäkringen beräknas en schablonmässig intäkt som beskattas. Intäkten baseras på statslåneräntan.

Avkastningsskatten beräknas bli 11 miljarder kronor 2006, vilket är en minskning med 2 miljarder kronor jämfört med 2005. Minskningen beror på en lägre statslåneränta. Under 2006 väntas räntenivån stiga i ekonomin, vilket innebär att avkastningsskatten ökar under 2007 och 2008.

Fastighetsskatt

Prognosen för fastighetsskatt utgår från antaganden om hur taxeringsvärden och bestånden för de olika fastighetsslagen utvecklas. År 2004 infördes en dämpningsregel för bostäder, som innebär att ett högre taxeringsvärde höjer skatteunderlaget och därmed skatteintäkterna under en treårsperiod med en tredjedel av ökningen per år. Intäkterna beräknas 2006 till 28 miljarder kronor, vilket är 11 procent högre än föregående år. Ökningen förklaras av högre taxeringsvärden för småhus och hyreshus samt av höjningen av fastighetsskatten på vattenkraftverk. Under perioden 2007–2008 beräknas intäkterna öka med 2 miljarder kronor per år motsvarande en utvecklingstakt om cirka 7 procent.

I diagram 5.7 visas fastighetsskatten 2006 uppdelad efter fastighetsslag. År 2008 beräknas andelen från småhus uppgå till 60 procent.

Diagram 5.7 Fastighetsskatt uppdelad efter fastighetsslag

Förmögenhetsskatt

År 2005 förväntas intäkterna från förmögenhetsskatten uppgå till 5,5 miljarder kronor, vilket är en ökning med 0,2 miljarder kronor jämfört med 2004. År 2006 väntas de öka med 17 procent, eller närmare 1 miljard kronor, vilket i huvudsak förklaras av fastighetstaxeringen för småhus. Uppgången 2007 och 2008 väntas i genomsnitt bli drygt 6 procent per år.

Diagram 5.8 Förmögenhetsskatt

Miljarder kronor

Antal personer, tusental

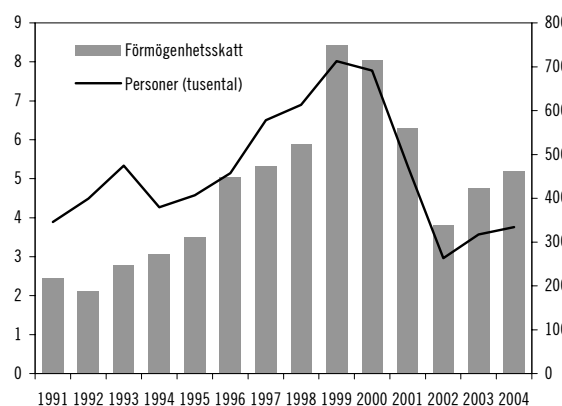

Diagram 5.8 visar förmögenhetsskatten åren 1991–2004. Av diagrammet framgår även hur många personer som påförts förmögenhetsskatt.

Stämpelskatt

Stämpelskatt utgår vid köp av fast egendom och tomträtter samt beviljande av inteckningar. Intäkterna är till stor del beroende av omsättningen och prisutvecklingen på fastighetsmarknaden. År 2006 beräknas intäkterna öka med 0,6 miljarder kronor till 8,4 miljarder kronor. Under perioden 2007 och 2008 beräknas intäkterna öka med 5 procent per år.

5.3.3 Skatt på konsumtion och insatsvaror

Miljarder kronor och procentuell förändring

	Utfall	Prognos			
	2004	2005	2006	2007	2008
Aktuell prognos	338,0	358,2	375,7	391,3	407,9
Utvecklingstakt	3,1	6,0	4,9	4,1	4,3
Mervärdesskatt	4,0	6,5	5,5	5,2	5,1
Punktskatter	1,2	4,9	3,5	1,7	2,3

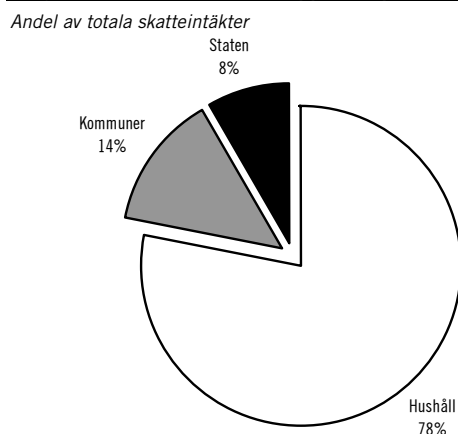
Mervärdesskatt och punktskatter bildar tillsammans undergruppen skatt på konsumtion och insatsvaror. Under 2005 uppgick intäkterna till 358 miljarder kronor. Skatt på konsumtion och insatsvaror utgör 26 procent av de totala skatteintäkterna, varav mervärdesskatten står för 18 procent och punktskatterna för 8 procent.

Mervärdesskatt

År 2005 uppgick intäkterna från mervärdesskatt till 251 miljarder kronor, vilket motsvarar en ökning med 6,5 procent jämfört med föregående år. Intäkterna fortsätter att öka under prognosperioden och ökningstakten för 2006 och framåt ligger på omkring 5 procent per år.

Diagram 5.9 visar intäkterna från mervärdesskatt uppdelade på de tre sektorer som är slutkonsumenter och således bär skatten.

Diagram 5.9 Mervärdesskatt uppdelad på sektorer 2005

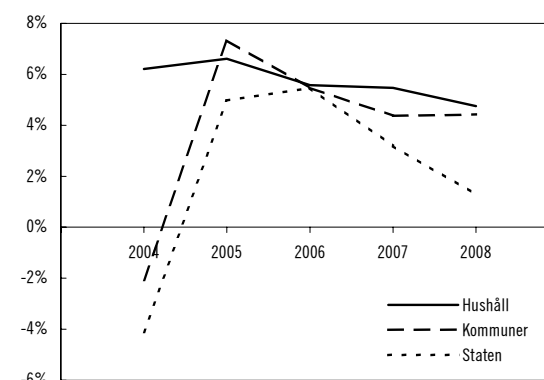
I diagrammet ingår även mervärdesskatt på investeringar och förbrukning i de företag som har undantag från skatteplikt. Dessa företag har ingen avdragsrätt för sin ingående mervärdesskatt och till följd av det belastar den implicit de tre sektorerna ovan. Staten och kommunerna bedriver även skattepliktig verksamhet och

denna beläggs, liksom privat näringsverksamhet, med utgående mervärdesskatt vilken i slutändan belastar hushållens konsumtion.

Andelarna mellan statens och kommunernas mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet, respektive hushållens mervärdesskatt på privat konsumtion är förhållandevis stabila över tiden. I diagram 5.10 illustreras utvecklingstakten för respektive sektor 2004–2008.

Diagram 5.10 Utveckling av intäkter från mervärdesskatt uppdelad efter sektorer 2004–2008

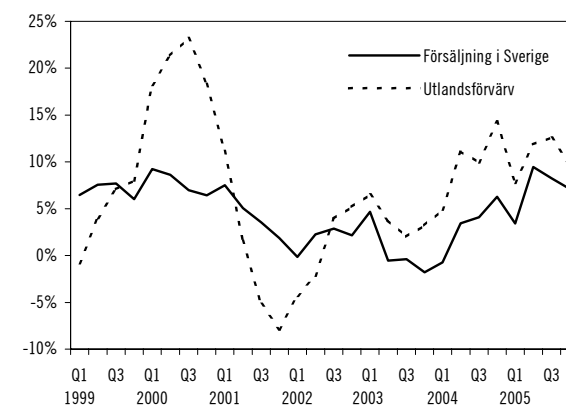
Procentuell förändring

Mervärdesskatteintäkterna utgörs av nettot av utgående och ingående skatt. Utgående mervärdesskatt tas ut på försäljning i Sverige och på utlandsförvärv (import och gemenskapsinterna förvärv). Försäljning i Sverige står för den större delen av intäkterna, drygt 82 procent utgörs av denna post. Den utgående mervärdesskatten på utländska förvärv varierar mer med konjunkturen än försäljningen i Sverige. Den har således varit känsligare för upp- och nedgångar i ekonomin.

Diagram 5.11 Dekomponering av utgående mervärdesskatt 1999–2005

Utvecklingstakt

År 2005 utgjorde utgående mervärdesskatt på utlandsförvärv (import och gemenskapsinterna förvärv) 16 procent av total utgående mervärdesskatt. I diagram 5.11 illustreras utvecklingstakten för mervärdesskatt på försäljning i Sverige respektive utlandsförvärv 1999–2005.

Punktskatter

Punktskatter är särskilda konsumtionsskatter. En avsikt med punktskatter är att de ska kompensera för de externa kostnader för samhället som uppstår i samband med förbrukning av vissa varor och tjänster. De används således för att påverka konsumtionen i en för samhället önskvärd riktning, även om de i flera fall också har en fiskal betydelse. Punktskatterna påverkas främst av volymutvecklingen, men även av KPI. År 2005 uppgick de totala intäkterna från punktskatter till 107 miljarder kronor, vilket motsvarar 8 procent av de totala skatteintäkterna.

Skatt på tobak

Intäkterna från skatt på tobak uppgick till 8,2 miljarder kronor 2005. Åren 2006–2008 beräknas intäkterna öka med i genomsnitt 0,2 miljarder kronor per år.

Diagram 5.12 Konsumtion av tobak

Miljarder styck, miljoner kg

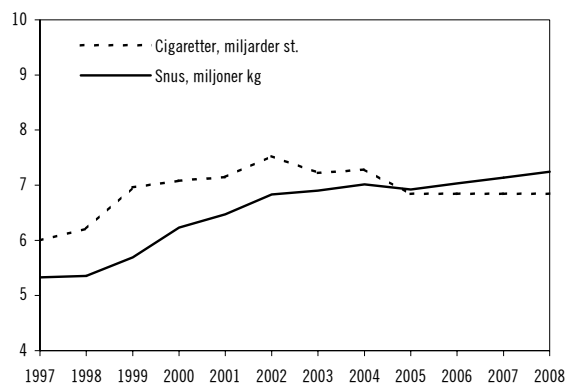

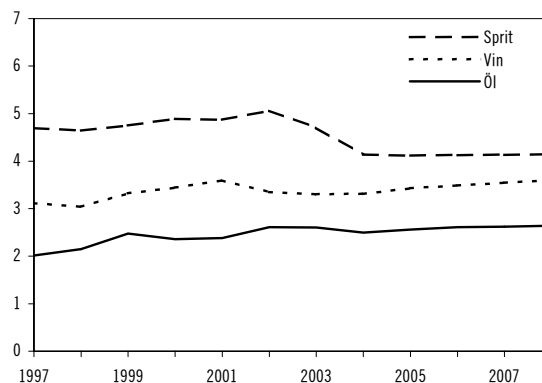
Diagram 5.12 visar utvecklingen för den registrerade konsumtionen av tobak 1997–2008. Av diagrammet framgår att konsumtionen av cigaretter har minskat sedan 2002. År 2005 uppgick konsumtionen till 6,8 miljarder cigaretter. Under perioden 2006–2008 antas denna kvantitet vara oförändrad samtidigt som konsumtionen av snus förväntas öka med 1,5 procent per år.

Skatt på alkohol

Intäkterna från skatt på alkohol uppgick 2005 till 10 miljarder kronor, vilket var något högre än föregående år. Under perioden 2006–2008 antas en svag ökning av intäkterna och 2008 beräknas de uppgå till 11 miljarder kronor.

Diagram 5.13 Alkoholskatt per produktslag

Miljarder kronor

Till följd av lägre skattesatser på sprit i Danmark och Finland samt högre införselkvoter fr.o.m. den 1 januari 2004 minskade skatteintäkterna på sprit både 2003 och 2004. Utfallet för 2005 visade på en stabilisering av intäkterna på en lägre nivå. Konsumtionen av vin och öl antas öka något under prognosperioden. Intäkterna per produktslag redovisas i diagram 5.13.

Diagram 5.14 Privatinförsel av sprit 2001–2005

Tusen liter sprit, alkoholhalt 38,19 procent

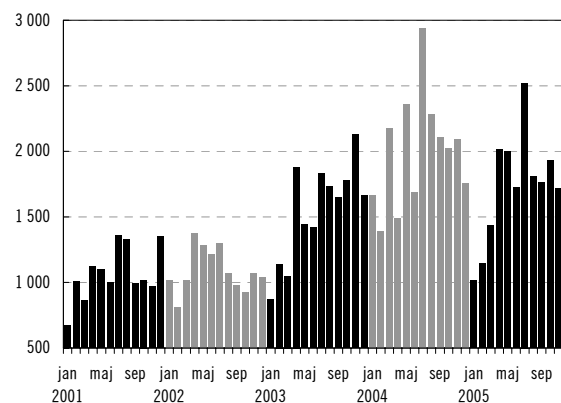

Diagram 5.14 visar privatinförseln under de senaste fem åren. Under perioden 2003–2004 ökade privatinförseln med 42 respektive 29 procent. År 2005 minskade emellertid införseln med 15 procent och uppgick då till 20 miljoner liter.

Energi och koldioxidskatt

Skatt på energi omfattar energiskatter och koldioxidskatter. År 2005 uppgick intäkterna till drygt 63 miljarder kronor. I prognosen har hänsyn tagits till den aviserade senareläggningen av avskaffandet av koldioxidskatten för den handlande sektorn till den 1 januari 2007. År 2006 beräknas intäkterna bli 2,1 procent högre än 2005 och under perioden 2007–2008 ökar de med 0,8 respektive 2,8 procent. I tabell 5.11 visas fördelningen mellan de olika skatteslagen.

Tabell 5.11 Energi och koldioxidskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Utfall	Prognos		
	2004	2005	2006	2007	2008
Energiskatt	35,1	37,8	38,8	39,8	40,8
Elektrisk kraft	17,2	18,2	19,1	19,3	19,5
Bensin	14,2	14,8	14,9	15,6	16,2
Olja och övrigt	3,7	4,7	4,9	4,9	5,1
Koldioxidskatt	26,4	25,5	25,8	25,4	26,3
Bensin	11,2	11,1	11,1	11,7	12,1
Olja och övrigt	15,2	14,4	14,7	13,7	14,2

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

Prognosen över intäkterna grundas på den volymprognos över energiförsörjningen i Sverige som Statens energimyndighet redovisade till regeringen den 15 mars 2006.

Tabell 5.12 Underliggande utveckling av energi- och koldioxidskatt

Miljarder kronor

	2004	2005	2006	2007	2008
Energiskatt	-1,3	2,7	1,0	1,0	1,0
Regeländringar	-1,4	2,7	0,7	0,1	0,0
KPI	0,6	0,2	0,2	0,4	0,8
Underliggande utv.	-0,5	-0,2	0,1	0,5	0,2
Koldioxidskatt	2,6	-0,9	0,3	-0,5	0,9
Regeländringar	3,6	-0,7	0,0	-1,0	0,0
KPI	0,4	0,1	0,1	0,2	0,5
Underliggande utv.	-1,3	-0,3	0,2	0,3	0,4

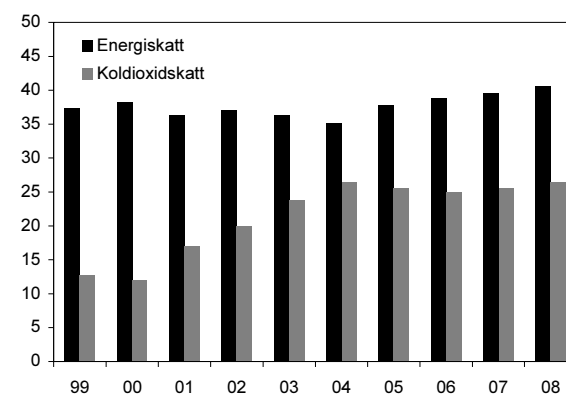
Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

I tabell 5.12 visas den underliggande utvecklingen, dvs. utvecklingen korrigerad för skatteändringar, för energi- och koldioxidskatt 2004–2008. Den underliggande utvecklingen beskriver förändringen av skattebaserna. De viktigaste skattebaserna för energiskatten är elektrisk kraft, olja och bensin och för koldioxidskatten är de olja och bensin. Åren 2004 och 2005 var den underliggande utvecklingen för energiskatt och koldioxidskatt negativ. För prognosperioden antas baserna dock öka något.

Intäkternas fördelning på respektive inkomstslag redovisas i diagram 5.15. Av diagrammet framgår att koldioxidskatten sedan 1999 har ökat som andel av de totala intäkterna. Förskjutningen förklaras av genomförda skatteväxlingar 2001–2004. Detta mönster bryts dock till följd av energiskattehöjningarna 2005 och 2006 samt av att avvecklingen av koldioxidskatten för sektorn som handlar med utsläppsrätter inleddes 2007.

Diagram 5.15 Skatt på energi

Miljarder kronor

Övriga skatter på energi och miljö

Övriga skatter på energi och miljö omfattar ett flertal skatter, bl.a. skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer och skatt på avfall.

År 2006 beräknas intäkterna uppgå till 5,7 miljarder kronor. Åren 2007 och 2008 förväntas intäkterna bli cirka 7 miljarder kronor respektive år.

Skatt på vägtrafik

Intäkterna från skatterna på vägtrafik uppgick 2005 till 11 miljarder kronor, av vilka 10 miljarder kronor var fordonsskatt. Av fordonsskatten betalas cirka 60 procent av hushållen.

År 2006 höjs fordonsskatten för lätta bussar och lätta lastbilar med 60 procent i syfte att nå en mer likställd beskattning jämfört med beskattningen av personbilar. Dieseldrivna bilar med låga partikelutsläpp får lägre skattesats fr.o.m. den 1 juli 2006. Tillsammans ökar dessa förslag skatteintäkterna med 0,2 miljarder kronor 2006 och framöver.

Under *Skatt på vägtrafik* redovisas även intäkter från försöket med trängselskatt i Stockholms innerstad fr.o.m. den 3 januari t.o.m. den 31 juli 2006. Intäkterna beräknas uppgå till cirka 0,4 miljarder kronor.

Sammantaget förväntas intäkterna från skatt på vägtrafik uppgå till drygt 11 miljarder kronor 2006.

Skatt på import

Under skatt på import redovisas bl.a. tullmedel, jordbrukstullar och sockeravgifter. År 2005 var utfallet 4,7 miljarder kronor. År 2006 antas intäkterna öka med 6 procent och under åren 2007 och 2008 förväntas de öka med 8 procent per år beroende på en relativt stark utveckling av varuimporten.

Övriga skatter

Under övriga skatter redovisas bl.a. inlevererat överskott från AB Svenska Spel, skatt på annonser och reklam samt lotteriskatt. År 2005 var utfallet 6,5 miljarder kronor. År 2006 antas intäkterna minska med 8 procent. Den svaga utvecklingen 2006 beror till större del på en sänkning av reklamskattesatsen, vilken minskar intäkterna med 0,3 miljarder kronor.

5.3.4 Restförda och övriga skatter

Restförda skatter uppgick 2005 till -7,6 miljarder kronor medan intäkterna från övriga skatter blev 4,4 miljarder kronor. För perioden 2006–2008 ökar de restförda skatterna något medan övriga skatter minskar. Övriga skatter utgörs av avgifter till Insättningsgarantifonden, Bilskrotningsfonden m.fl. samt av omprövningar, skattetillägg samt några beloppsmässigt mindre skatter som påförs hushåll och företag.

5.3.5 Tillkommande inkomster

De tillkommande inkomsterna beräknas 2005 uppgå till drygt 11 miljarder kronor och består av EU-skatter samt kommunala utjämningsavgifter avseende kostnadsutjämningsystemet för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. EU-skatterna, vilka omfattar tullmedel och den momsbaseade EU-avgiften, utgör den största delen av inkomsterna, cirka 70 procent. År 2007 beräknas inkomsterna minska med cirka 2 miljarder kronor. Detta beror på att den momsbaseade EU-avgiften för Sveriges vidkommande sänks från 0,3 procent till 0,1 procent i enlighet med uppgörelsen om EU:s finansiella perspektiv 2007–2013. År 2008 beräk-

nas inkomsterna öka med 0,5 miljarder kronor. Nedgången mellan 2004 och 2005 förklaras av att den kommunala inkomst- och kostnadsutjämnningen från och med 2005 redovisas på budgetens utgiftssida.

5.3.6 Avräkningar

Under avräkningar redovisas intäkter som förs till fonder, kompensation och avlyft för statlig och kommunal mervärdesskatt samt stöd som ges som krediteringar på skattekonto och som enligt nationalräkenskaperna är att likställa med utgifter. De beloppsmässigt största avräkningarna är kompensation och avlyft för mervärdesskatt. Kompensationen till kommunerna ökar 2006–2008 med 5 miljarder kronor medan de statliga avlyften ökar med cirka 2 miljarder kronor. Krediteringarna är som störst 2006 då de uppgår till 18 miljarder kronor. I tabell 5.13 särredovisas skattekrediteringarna.

Tabell 5.13 Utgifter som ges via skattekrediteringar på budgetens inkomstsida

Miljarder kronor

Budgetår	Utfall 2003	Utfall 2004	Prognos			
			2005	2006	2007	2008
Skattekrediteringar	-7,0	-7,7	-13,6	-17,9	-12,1	-8,3
Anställningsstöd	-1,4	-2,1	-3,2	-4,0	-3,7	-3,4
Inv. källsorteringslok.				-0,1		
Bredbandsinstallation	-0,2	-0,4	-0,5	-0,3		
Energieffektivisering i lokaler med offentlig verksamhet					-0,4	-0,5
Sysselsättningsstöd kommuner, landsting	-5,1	-4,4	-8,8	-7,0		
Långtidssjukskrivna				-0,0	-0,0	
Stöd till skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare	-0,3	-0,8	-0,7	-0,8	-0,8	-0,8
Utbildning av personal i vård och omsorg			-0,5	-0,3	-0,3	
Plusjobb				-3,6	-5,2	-3,1
Utbildningsvikariat				-0,6	-1,3	-0,1
Konverteringsstöd direktverkande el				-0,3	-0,3	-0,3
Konverteringsstöd oljeuppvärmning				-0,4	-0,1	-0,0
Energieffektiva fönster och bio-bränsleuppvärmning					-0,1	-0,1

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

Utöver dessa stöd finns ytterligare krediteringar men som enligt nationalräkenskapernas definition är att likställa med skattereduktioner. Till de senare räknas sjöfartssstödet (nedsättning av arbetsgivaravgifter) samt den i denna propo-

sition föreslagna förlängningen av investeringsstimulansen för byggande av mindre hyres- och studentbostäder (redovisas som en del av mervärdesskatten). Dessa två stöd redovisas således som en del av de periodiserade skatterna.

5.3.7 Periodiseringar

År 2005 beräknas periodiseringarna ha minskat statsbudgetens inkomster med 2 miljarder kronor. Förskjutningar i uppbörden minskade statsbudgetens inkomster med 11 miljarder kronor och betalningsförskjutningar ökade dem med 9 miljarder kronor. År 2006 förväntas nettot av uppbörds- och betalningsförskjutningar öka statsbudgetens inkomster med 15 miljarder kronor medan de för åren 2007–2008 beräknas minska inkomsterna med mellan 6 och 7 miljarder kronor.

Tabell 5.14 Uppbördsförskjutningar

Miljarder kronor

	Utfall		Prognos		
	2004	2005	2006	2007	2008
Skatter med årlig taxering					
Hushåll	-6,0	-4,0	-9,4	1,2	-2,9
Företag	-15,8	-2,7	13,0	-4,7	-1,6
Skatter med månatlig uppbörd					
Arbetsgivaravgifter	-0,1	-2,3	-1,2	-1,6	-1,7
Mervärdesskatt	-1,9	-1,5	-0,8	-0,8	-0,8
Övriga skatter	0,2	-0,3	0,4	1,8	1,7
Totalt	-23,6	-10,9	2,0	-4,2	-5,3

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

Den stora förskjutningen i uppbörden 2004 förklaras till 16 miljarder kronor av bolags-skatte, framför allt skatteeffekten av tidigare lagda återföringar av periodiseringsfonder. Uppbördsförskjutningarna är störst för de skatter som fastställs vid den årliga inkomsttaxeringen.

Tabell 5.15 Betalningsförskjutningar

Miljarder kronor

	Utfall		Prognos		
	2004	2005	2006	2007	2008
Hushåll och företag	0,4	8,2	3,9	-3,6	-0,1
Kommunsektorn	-8,5	2,2	6,3	3,8	-1,6
ÅP-systemet	0,1	-0,6	3,8	-1,2	0,7
Kyrkosamfund	-0,4	-0,5	-0,5	-0,5	0,0
Totalt	-8,5	9,2	13,5	-1,5	-1,1

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

Medan uppbördsförskjutningar visar förskjutningar av debiterade belopp, visar betalnings-

förskjutningar hur förskjutningar i betalningar påverkar statsbudgetens inkomster. De största förskjutningarna utgörs av utbetalningar av kommunal inkomstskatt till kommuner och landsting samt betalningar till och från hushåll och företag.

Under 2004 var utbetalningarna 9 miljarder kronor större än kommunernas periodiserade intäkter. Skillnaden förklaras av dels att förskotten avseende 2004 blev 5,2 miljarder kronor för höga, dels en positiv slutreglering avseende 2002 om 3,8 miljarder kronor.

5.3.8 Övriga inkomster

Som framgår av tabell 5.16 uppgick statsbudgetens övriga inkomster 2005 till 57,5 miljarder kronor, vilket var 0,7 miljarder kronor mer än i prognosen till budgetpropositionen för 2006. Övriga inkomster är för samtliga år redovisade enligt den nya budgetstrukturen för 2006.

Under 2006 beräknas Övriga inkomster uppgå till 79 miljarder kronor. Ökningen jämfört med föregående år förklaras främst genom högre prognoser avseende *Inkomster av statens verksamhet* och *Inkomster av försäld egendom*. För 2007 och 2008 är prognoserna för Övriga inkomster 72 respektive 67 miljarder kronor.

Tabell 5.16 Övriga inkomster

Miljarder kronor och procentuell förändring

	Utfall		Prognos		
	2004	2005	2006	2007	2008
Inkomster av statens verksamhet	29,3	27,1	40,7	33,4	28,1
Inkomster av försäld egendom	0,1	6,7	15,0	15,0	15,0
Återbetalning av lån	2,4	2,3	2,1	2,0	1,9
Kalkylmässiga inkomster	8,3	8,8	7,7	8,7	9,8
Bidrag m.m. från EU m.m.	11,6	12,6	13,1	13,2	12,3
Summa övriga inkomster	51,6	57,5	78,6	72,4	67,1
<i>Utvecklingstakt i procent</i>	<i>8,1</i>	<i>11,5</i>	<i>36,7</i>	<i>-7,9</i>	<i>-7,3</i>

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

2000 Inkomster av statens verksamhet

Under *Inkomster av statens verksamhet* redovisas bland annat rörelseöverskott från statliga affärsverk, Riksbanken, och Statens fastighetsverk. Här redovisas även ränteinkomster, aktieutdelningar, offentligrättsliga avgifter, försäljningsinkomster, böter samt övriga inkomster av statens verksamhet.

Inkomsterna under denna inkomsttyp uppgick 2005 till 27 miljarder kronor, vilket i stort sett överensstämmer med prognosen till budgetpropositionen för 2006.

Prognosen för 2006 är cirka 41 miljarder kronor, vilket är 14 miljarder kronor högre än utfallet för 2005. Ökningen förklaras till största delen av en högre prognos avseende inkomsttitel *Inkomster av statens aktier*.

3000 Inkomster av försäld egendom

Under *Inkomster av försäld egendom* redovisas försäljning av olika typer av statlig egendom, där försäljning av aktier i statligt ägda bolag vanligtvis utgör den största delen. I utfallet för 2005 ingick inkomsterna för statliga bolags återköp av aktier.

Under perioden 2006–2008 antas försäljningsinkomsterna uppgå till 15 miljarder kronor per år. Försäljningsbeloppen och tidpunkterna är behäftade med osäkerhet. Jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2006 är prognosen oförändrad.

4000 Återbetalning av lån

Under *Återbetalning av lån* redovisas bland annat *Återbetalning av Näringslån*, *Återbetalning av studielån* (avser lån upptagna före 1989) och *Återbetalning av övriga lån*.

År 2005 uppgick inkomsterna till 2,3 miljarder kronor, varav återbetalningar av studiemedel utgjorde 2,1 miljarder kronor.

Under perioden 2006–2008 beräknas inkomsterna under inkomsttypen *Återbetalning av lån* minska något. Detta förklaras av att återbetalning av studiemedelsavgifter antas minska på grund av att antalet återbetalare blir färre. Studiemedelsavgiften är den årliga återbetalningspliktiga delen (amorteringen) av studiemedel tagna före 1989. I takt med att antalet låntagare som återbetalat hela skulden på lån tagna före 1989 ökar, minskar dessa inkomster.

5000 Kalkylmässiga inkomster

Under *Kalkylmässiga inkomster* redovisas vissa avskrivningar och amorteringar samt statliga

pensionsavgifter, vilka utgör merparten av inkomsterna under denna inkomsttyp.

År 2005 uppgick utfallet för *Kalkylmässiga inkomster* till totalt 8,8 miljarder kronor. Av detta utgjordes 7,5 miljarder kronor av statliga pensionsavgifter.

Innevarande år beräknas de *Kalkylmässiga inkomsterna* uppgå till 7,7 miljarder kronor. Åren 2007 och 2008 beräknas inkomsterna stiga något och prognoserna beräknas till 8,7 respektive 9,8 miljarder kronor per år.

För både 2007 och 2008 har prognosen avseende statliga pensionsavgifter reviderats upp jämfört med prognosen i budgetpropositionen för 2006.

6000 Bidrag m.m. från EU

Inkomsterna under *Bidrag m.m. från EU* omfattar bidrag från EG:s jordbruksfond, fiskefond, regionalfond, socialfond, bidrag till transeuropeiska nätverk samt övriga bidrag från EG.

För 2005 utgjordes de största posterna under denna inkomsttyp av bidrag från EG:s jordbruksfond (9,1 miljarder kronor), bidrag från EG:s regionalfond (1,3 miljarder kronor) samt bidrag från EG:s socialfond (1,1 miljarder kronor).

De totala inkomsterna 2006 prognostiseras till cirka 13 miljarder kronor. Bidraget från EG:s solidaritetsfond på 741 miljoner kronor med anledning av stormen Gudrun kommer att redovisas på statsbudgeten och beaktats i inkomstberäkningen för 2006. För 2007 och 2008 prognostiseras inkomsterna till cirka 13 respektive 12 miljarder kronor per år.

5.4 Jämförelse med beräkningen till budgetpropositionen för 2006

Skatt på arbete

Intäkterna från skatt på arbete har reviderats upp samtliga år. För 2004 förklaras justeringen av ett högre taxeringsutfall, vilket även påverkar åren framöver. Från 2005 beror uppjusteringen främst på att antalet arbetade timmar i lönesumman antas bli högre än i prognosen till budgetpropositionen.

Tabell 5.17 Aktuell prognos jämfört med budgetpropositionen för 2006

Miljarder kronor

Inkomstår	Jämförelse med budgetpropositionen för 2006					
	Utfall 2003	Utfall 2004	Prognos 2005	2006	2007	2008
Skatt på arbete	0,0	1,9	7,2	5,0	3,9	3,2
<i>Direkta skatter</i>	<i>0,0</i>	<i>1,6</i>	<i>2,5</i>	<i>2,1</i>	<i>1,0</i>	<i>-0,5</i>
Kommunal inkomstskatt	0,0	0,5	0,9	1,8	0,4	-1,4
Statlig inkomstskatt	0,0	0,3	0,6	0,7	0,5	0,5
Allmän pensionsavgift	0,0	0,2	0,7	0,9	0,8	0,6
Skattereduktioner m.m.	0,0	0,6	0,4	-1,4	-0,7	-0,3
Artistskatt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Indirekta skatter</i>	<i>0,0</i>	<i>0,3</i>	<i>4,7</i>	<i>2,8</i>	<i>2,9</i>	<i>3,7</i>
Arbetsgivaravgifter	0,0	-0,6	2,7	1,1	1,1	1,9
Egenavgifter	0,0	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
Särskild löneskatt	0,0	0,8	1,9	1,5	1,6	1,6
Nedsättningar	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	0,4
Tjänstegruppliv	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2
Skatt på kapital	0,0	1,1	18,4	25,4	23,0	26,5
Skatt på kapital, hushåll	0,0	1,5	5,5	13,8	7,3	7,2
Skatt på bolagsvinster	0,0	1,0	12,1	10,0	14,5	17,7
Avkastningsskatt	0,0	-0,8	-0,2	-0,1	-0,6	-0,3
Fastighetsskatt	0,0	-0,2	0,1	0,0	0,3	0,3
Stämpelskatt	0,0	0,0	0,4	0,4	0,2	0,3
Förmögenhetsskatt	0,0	0,0	0,7	0,8	0,9	1,0
Kupongskatt m.m.	0,0	-0,5	0,0	0,4	0,2	0,2
Arvs- och gåvoskatt	0,0	0,0	-0,1	0,1	0,0	0,0
Skatt på konsumtion och insatsvaror	0,0	-0,3	5,6	6,9	7,9	8,1
Mervärdesskatt	0,0	-0,3	6,0	7,2	8,7	9,2
Skatt på tobaksskatt	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2	0,5
Skatt på etylalkohol	0,0	0,0	0,2	0,2	0,3	0,4
Skatt på vin m.m.	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1
Skatt på öl	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Energiskatt	0,0	0,0	-0,5	0,4	0,5	0,2
Koldioxidskatt	0,0	0,0	-0,6	0,1	-1,2	-1,2
Övriga skatter på energi och miljö	0,0	0,0	0,1	-1,0	-0,5	-0,5
Skatt på vägtrafik	0,0	0,0	-0,3	-0,2	-0,2	-0,3
Skatt på import	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	0,3
Övriga skatter	0,0	0,0	0,2	-0,2	-0,2	-0,5
Restförda skatter och övriga skatter	0,3	-1,9	-1,5	-3,3	-3,4	-3,5
Restförda skatter	0,0	0,0	-1,2	-1,4	-1,5	-1,5
Övriga skatter	0,3	-1,9	-0,3	-1,9	-1,9	-2,0
Totala skatteintäkter	0,3	0,8	29,7	34,0	31,4	34,3
<i>EU-skatter</i>	<i>-0,1</i>	<i>-0,6</i>	<i>-0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>-2,4</i>	<i>-2,5</i>
<i>Offentliga sektorns skatter</i>	<i>0,4</i>	<i>1,4</i>	<i>29,8</i>	<i>33,8</i>	<i>33,7</i>	<i>36,8</i>
Kommunal inkomstskatt	0,0	0,5	0,9	1,8	0,4	-1,4
Avgifter till ålderspensionssystemet	0,0	0,2	1,1	2,6	2,5	2,5
Statens skatteintäkter	0,4	0,7	27,9	29,4	30,8	35,7
Statsbudgetens skatteinkomster	0,0	0,0	27,2	41,1	17,1	27,8
Statsbudgetens övriga inkomster	0,0	0,0	0,7	10,6	5,8	3,0
Statsbudgetens inkomster	0,0	0,0	27,9	51,7	22,9	30,8

Jämfört med budgetpropositionen har riksdagen beslutat om en sänkning av den allmänna löneavgiften fr.o.m. 2006. Denna sänkning av intäkterna kompenseras dock av att den särskilda sjukförsäkringsavgiften numera redovisas som en skatteintäkt istället för som en avgift.

Skatt på kapital, hushåll

Hushållens skatt på kapitalinkomster har reviderats upp för samtliga år. Uppjusteringarna för 2005 och 2006 uppgår till 5,5 miljarder kronor respektive 14 miljarder kronor. I båda fallen beror revideringen på att prognosen för kapitalvinsternas storlek har höjts för respektive år. Åren 2007 och 2008 justeras prognosen med förändringen i BNP.

Skatt på bolagsvinster

Bolagens inkomstskatt för 2005 beräknas bli 12 miljarder kronor högre jämfört med beräkningen till budgetpropositionen för 2006. Skillnaden beror dels på en starkare vinstutveckling, dels på en annan bedömning av skatt på återförda medel från periodiseringsfonder. En stor del av vinstutvecklingen 2005 skedde under andra halvan av året, vilket ledde till att prognosen avseende den underliggande ekonomiska utvecklingen i företagen reviderades upp i slutet av året. Från och med januari 2005 räntebeläggs de medel som bolagen väljer att placera i periodiseringsfonder. Detta har medfört att många bolag har valt att återföra samtliga, eller stora delar, av sina periodiseringsfonder under 2004. Bland de bolag som återfört stora medel finns framför allt bolag som har tillgång till krediter till låg kostnad, till exempel banker.

Återföringen av periodiseringsfonderna har medfört att bolagen har tagit ut medlen till beskattning tidigare än vad reglerna kräver. Före räntebeläggningen av periodiseringsfonderna återförde bolagen i regel medlen i samband med förluster eller när den lagstadgade avsättningstiden på sex år löpt ut. De tidigare lagda återföringarna har fortsatt under 2005. I beräkningen till budgetpropositionen antogs att tidigare lagda återföringar skulle öka skatteintäkterna under 2005 med 5 miljarder kronor. Nu beräknas återföringarna öka intäkterna med 9 miljarder kronor.

Förmögenhetsskatt

I budgetpropositionen bedömdes intäkterna från förmögenhetsskatten minska 2005 till följd av att

fribeloppet för sambeskattade höjdes från 2 till 3 miljoner kronor. Intäkterna beräknas nu i stället öka, vilket beror på en högre värdering av tillgångar på aktiemarknaden.

Fastighetskatt

Utfallet för 2004 blev 0,2 miljarder kronor lägre än beräknat till budgetpropositionen, vilket främst förklaras av lägre taxeringsvärden på lokaler. De lägre taxeringsvärdena påverkar även prognosen 2005–2008. Detta motverkas av högre taxeringsvärden för småhus. Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen förväntas intäkterna bli marginellt högre 2005 och 2006 samt 0,3 miljarder kronor högre 2007 och 2008.

Mervärdesskatt

I budgetpropositionen förväntades intäkterna från mervärdesskatt öka med 3,8 procent under 2005. Den verkliga ökningstakten hamnade i stället på 6,5 procent bl.a. beroende på ökade investeringar och en ökad andel konsumtion av högbeskattade varor. Intäkterna för 2005 har därmed reviderats upp med 6,0 miljarder kronor.

Punktskatter

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen har intäkterna från punktskatter reviderats ned med 0,5 miljarder kronor för 2005. Åren 2006–2008 har de justerats ned med 0,3–1,1 miljarder kronor per år. Främst är det intäkterna från koldioxidskatten som beräknas bli lägre än tidigare beräknat.

5.5 Skattekvoten

År 2004 minskade skattekvoten. Räntebeläggningen av periodiseringsfonderna 2005 resulterade i att vissa bolag beslöt att återföra hela eller delar av sina periodiseringsfonder till beskattning. Det beräknas ha ökat skatteintäkterna med 13 miljarder kronor 2004. Utan dessa återföringar hade skattekvoten minskat 2004 med ytterligare 0,5 procentenheter, framför allt beroende på den svaga arbetsmarknaden.

År 2005 ökade skattekvoten trots genomförda skattesänkningar. Den högre skatteandelen förklaras främst av ökade skatteintäkter från kapital.

År 2006 minskar skattekvoten framför allt till följd av beslutade skattesänkningar men även av att de tillfälliga intäkterna från återförda periodiseringsfonder upphör.

Under 2007 och 2008 fortsätter skattekvoten att minska och beräknas 2008 uppgå till 49,5 procent. I tabell 5.18 redovisas skattekvoten för perioden 2003–2008.

Tabell 5.18 Skattekvot

Procent av BNP						
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Skattekvot	50,6	50,4	50,8	50,2	49,7	49,5
varav						
Staten	27,1	27,4	27,9	27,4	27,1	27,1
Kommunsektorn	16,5	16,3	16,2	16,1	15,9	15,8
ÅP-systemet	6,6	6,4	6,4	6,4	6,3	6,3
EU	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
varav						
Arbete	32,8	32,0	31,7	31,1	31,0	30,8
Kapital	4,4	5,3	5,9	5,9	5,8	5,9
Konsumtion m.m.	13,4	13,1	13,4	13,3	13,1	13,0
Restfört m.m.	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2
Exkl. skatt på transfereringar	46,3	46,2	46,8	46,3	45,9	45,8

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

I tabell 5.18 redovisas även skattekvoten exklusive skatt på offentliga transfereringar. En övergång från brutto- till nettoredovisning, dvs. där pensioner, sjuk- och föräldrapenning samt ersättningar vid arbetslöshet är skattefria, skulle inte påverka de offentliga finanserna, men skattekvoten skulle minska till 45–46 procent.

5.6 Gällande skatteregler

5.6.1 Skatt på arbete

Inkomstskatt

Statlig och kommunal inkomstskatt utgår på beskattningsbar förvärvsinkomst. Beskattningsbar förvärvsinkomst beräknas som taxerad inkomst minskad med allmänna avdrag, avdrag för allmän pensionsavgift, grundavdrag och sjöinkomstsvavdrag. Den taxerade inkomsten utgörs av summan av inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet.

Vid en taxerad förvärvsinkomst som understiger 39 300 kronor medges ett grundavdrag på 16 800 kronor. För inkomster därutöver trappas grundavdraget upp med 20 procent för att som högst uppgå till 30 600 kronor vid en inkomst på mellan 107 800 och 124 100 kronor. Därefter trappas grundavdraget ned med 10 procent av överskjutande inkomst för att uppgå till 11 700 kronor för inkomster som överstiger 312 200

kronor. En sammanfattning av grundavdragets konstruktion framgår av tabell 5.19.

Tabell 5.19 Grundavdrag vid inkomstbeskattningen

Kronor	
Taxerad förvärvsinkomst	Grundavdrag
0 – 16 700	taxerad förvärvsinkomst
16 800 – 39 200	16 800
39 300 – 107 700	16 900 – 30 500
107 800 – 124 100	30 600
124 200 – 312 100	30 500 – 11 800
312 200 –	11 700

Kommunal inkomstskatt beräknas på beskattningsbar inkomst. Inkomståret 2006 varierar skattesatsen mellan 28,89 och 34,24 procent beroende på kommuntillhörighet. Den genomsnittliga skattesatsen i riket är 31,59 procent.

Statlig inkomstskatt betalas med 20 procent på den del av den beskattningsbara inkomsten som överstiger den nedre skiktgränsen, och med ytterligare 5 procent på den del som överstiger den övre skiktgränsen. Inkomståret 2006 är den nedre skiktgränsen 306 000 kronor och den övre 460 600 kronor. Detta motsvarar inkomsterna 317 700 respektive 472 300 kronor (cirka 26 500 respektive 39 400 kronor per månad) innan grundavdrag och avdrag för allmän pensionsavgift gjorts (de så kallade brytpunkterna). I tabell 5.20 redovisas den totala inkomstskatten för olika årslöner 2006.

Tabell 5.20 Inkomstskatt för olika årslöner 2006 vid 31,60 procent kommunalskattesats

Kronor och procent			
Årslön	Skatt	Skatteökning av en procent högre lön	Marginalskatt
0	0	0	0,00
24 000	2 275	76	31,60
48 000	9 290	121	25,28
72 000	15 357	182	25,28
96 000	21 424	243	25,28
120 000	28 250	379	31,60
144 000	36 466	501	34,76
168 000	44 808	584	34,76
192 000	53 151	667	34,76
216 000	61 493	751	34,76
240 000	69 836	834	34,76
264 000	78 178	918	34,76
288 000	86 520	1 001	34,76
312 000	94 863	1 085	34,76
336 000	106 138	1 734	51,60
360 000	118 523	1 858	51,60
420 000	149 482	2 167	51,60
480 000	180 827	2 717	56,60
600 000	248 747	3 396	56,60
900 000	418 547	5 094	56,60

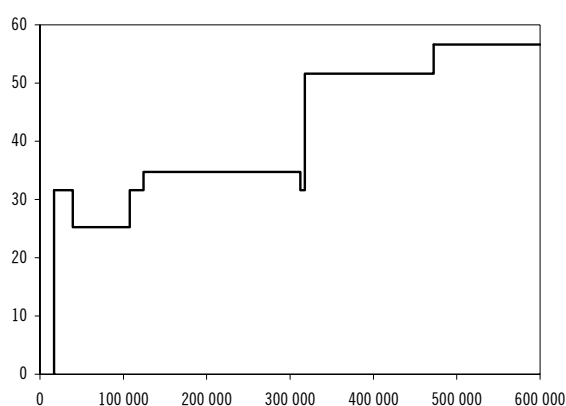
Anm.: Skatteökningen av en procent högre lön är beräknad utifrån marginalskatt. Detta skiljer sig något från skatteverkets tabeller eftersom dessa avrundar beloppen till närmaste 100-tal kronor.

Skatten är beräknad utifrån en kommunalskattesats om 31,60 procent. Dessutom anges hur mycket skatten ökar eller minskar då inkomsten är 1 procentenhet högre alternativt lägre. Hänsyn har tagits till grundavdrag.

Diagram 5.16 illustrerar hur marginals-katten varierar med årsinkomsten. Upp till en inkomst om 317 700 kronor präglas variationen av grundavdragets konstruktion. Marginals-katten är noll för inkomster under 16 800 kronor eftersom hela den taxerade inkomsten är avdragsgill i det intervallet.

Diagram 5.16 Marginals-katt vid olika inkomstnivå

Kronor och procent

Därefter betalas kommunalskatt om 31,6 procent. De två plataer med lägre (25,28 procent) respektive högre (34,76 procent) marginals-katt beror på upptrappning respektive nedtrappning av grundavdraget.

För inkomster över 317 700 kronor betalas dessutom 20 procent statlig inkomstskatt vilket ökar marginals-katten till 51,6 procent. Den sista ökningen av marginals-katten, till 56,0 procent, förklaras slutligen av att den statliga inkomstskatten ökar till 25 procent för inkomster över 472 300 kronor.

Arbetsgivaravgifter och allmän pensionsavgift

Arbetsgivaravgifter betalas av arbetsgivare och egenavgifter betalas av den som bedriver näringsverksamhet. Det sammanlagda avgiftsuttaget av arbetsgivaravgifter inklusive allmän löneavgift under 2006 är 32,28 procent och beräknas på utbetald bruttolön och förmåner. Summan av egenavgifter inklusive allmän löneavgift uppgår i normalfallet till 30,71 procent av överskottet i

verksamheten för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag. I tabell 5.21 visas vilka avgifter som ingår i arbetsgivar- och egenavgifterna.

Tabell 5.21 Arbetsgivaravgifter och egenavgifter m.m.

Procent		
Avgift	Arbetsgivare	Egenföretagare
Sjukförsäkring	8,64	9,61 ¹
Efterlevandepension	1,70	1,70
Ålderspension	10,21	10,21
Föräldraförsäkring	2,20	2,20
Arbetskadeförsäkring	0,68	0,68
Arbetsmarknad	4,45	1,91
Allmän löneavgift	4,40	4,40
Summa avgifter	32,28	30,71
Särskild löneskatt	24,26	24,26
Särskild löneskatt 65 år och äldre	16,16 ²	16,16 ²

¹ För 3 och 30 dagars karens gäller 7,86 respektive 6,99 procent.

² Utöver särskild löneskatt betalas ålderspensionsavgift 10,21 procent.

Särskild löneskatt utgår på inkomster av passiv näringsverksamhet, på pensionsutfästelser samt på arbetsinkomster för personer som är äldre än 65 år.

Allmän pensionsavgift erläggs på inkomster som ligger till grund för fastställande av pensionsgrundande inkomst. Även sjukpenning och arbetslöshetsersättning ingår i detta underlag. Avgiften fastställs i samband med inkomsttaxeringen och uppgår under 2006 till 7 procent av avgiftsunderlaget, dock till högst 8,07 inkomstbasbelopp. För 2006 är inkomstbasbeloppet 44 500 kronor.

5.6.2 Skatt på kapital

Skatt på kapital, hushåll

Fysiska personer och dödsbon betalar skatt på kapitalinkomster. Skattesatsen är 30 procent. Kapitalinkomsterna utgörs bland annat av intäkt räntor, utdelningar och kapitalvinster vid försäljningar av fastigheter eller värdepapper. Skattereduktion får göras för kapitalutgifter såsom utgiftsräntor och kapitalförluster vid försäljning av fastigheter och värdepapper. Underlaget för skatten är således nettot av inkomster och utgifter av kapital.

Skatt på bolagsvinster

Aktiebolag, ekonomiska föreningar, stiftelser, föreningsbanker, sparbanker m.fl. betalar inkomstskatt på sin beskattningsbara inkomst. Beskattningen utgår från bolagens bokföringsmässiga resultat, men vissa skattemässiga justeringar görs för att få fram den beskattningsbara inkomsten. Bolagsskattesatsen är 28 procent.

Bolagen har möjlighet att reservera vinstmedel på olika sätt. En möjlighet är att göra avsättningar till periodiseringsfonder. Bolagen får placera högst 25 procent av sin vinst i en periodiseringsfond. Inom sex år måste bolaget återföra medlen till beskattning. Systemet möjliggör en utjämning av beskattningen över tiden. För avsättningar till periodiseringsfond tas en schablonmässigt beräknad intäkt upp till beskattning. Intäkten beräknas som summan av periodiseringsfonderna vid beskattningsårets ingång multiplicerat med 72 procent av statslåneräntan den sista november andra året före taxeringsåret. Denna intäkt beskattas med 28 procent.

Avkastningsskatt

Avkastningsskatt tas ut på pensionssparande och sparande i kapitalförsäkringar. En schablonmässig avkastning beräknas baserat på värdet av tillgångarna i pensions- eller kapitalförsäkringen vid ingången av beskattningsåret multiplicerat med statslåneräntan under kalenderåret närmast före beskattningsåret. Skattesatsen för sparande i pensionsförsäkringar är 15 procent och för kapitalförsäkringar 27 procent. Juridiska personer som betalar avkastningsskatt är framförallt svenska livförsäkringsföretag och utländska livförsäkringsföretag som bedriver verksamhet i Sverige. Fysiska personer betalar en motsvarande avkastningsskatt på utländska kapital- eller pensionsförsäkringar.

Fastighetsskatt

Skatt utgår på fastighet som taxerats som småhusenhet, hyreshusenhet, industrienhet inklusive elproduktionsenhet eller lantbruksenhet om det på lantbruksenheten finns vad som vid fastighetstaxeringen betecknas som småhus eller mark för småhus. Från skatteplikt undantas fastighet

som året före taxeringsåret inte varit skattepliktig enligt fastighetstaxeringslagen. Skattskyldig är ägare till fastigheten. Skattesatserna för olika slag av fastigheter inkomståret 2006 redovisas i tabell 5.22.

I syfte att utjämna höjningar av taxeringsvärden i samband med de allmänna eller förenklade fastighetstaxeringarna finns en s.k. dämpningsregel för fastighetsskatten. Utformningen medför att en tredjedel av höjningen slår igenom per år under tre på varandra följande år.

Tabell 5.22 Skattesatser för olika slag av fastigheter

Procent

Slag av fastighet	Skattesats
Småhus	1,0
Hyreshus, bostadsdel	0,5
Hyreshus, lokaler	1,0
Industrienhet	0,5

Skatten utgår på fastighetens taxeringsvärde, vilket skall motsvara 75 procent av fastighetens marknadsvärde. Med marknadsvärde avses det pris fastigheten sannolikt betingar vid en försäljning.

För småhus och hyreshus fastställs ett värdeår som normalt motsvarar det år då fastigheten färdigställs. Värdeåret kan dock förändras vid ombyggnader. De fem första åren efter värdeåret utgår ingen fastighetsskatt och för de därpå följande fem åren utgår endast halv fastighetsskatt.

Under vissa förutsättningar gäller en begränsningsregel. Den innebär i huvudsak att ett hushåll får en skattereduktion så att det betalar maximalt fyra procent av inkomsten i fastighetsskatt. I denna proposition aviseras vissa förändringar i begränsningsregeln.

Förmögenhetsskatt

Skattskyldiga till förmögenhetsskatt är bl.a. fysiska personer bosatta i Sverige. Skattskyldigheten omfattar all skattepliktig förmögenhet i Sverige och i utlandet.

Förmögenhetsskatt för juridiska personer betalas dels av svenska föreningar och samfund till den del medlemmarna inte har del i förmögenheten genom sin andel, dels av svenska stiftelser.

Fribelopp och skattesatser redovisas i tabell 5.23. Förmögenhetsskatten tas ut på den del av den skattepliktiga förmögenheten som överstiger fribeloppet.

Om den skattskyldige får skattereduktion för fastighetsskatt eller sambeskattas med någon som får skattereduktion för fastighetsskatt medges även skattereduktion för förmögenhetsskatt. Reduktionen beräknas som fastighetens del av förmögenhetsskatten multiplicerad med fastighetsskattereduktionens andel av fastigheten.

Tabell 5.23 Förmögenhetsskatt

Kronor och procent

	Fribelopp	Skattesats
Fysiska personer		
Enskild person	1 500 000	1,5
Sambeskattade	3 000 000	1,5
Juridiska personer		
Familjestiftelser	1 500 000	0,15
Övriga skattskyldiga	25 000	0,15

Stämpelskatt

Stämpelskatt utgår på förvärv av fast egendom och tomträtter samt vid beviljande av inteckningar. Vid förvärv är skatten 1,5 procent av egendomens värde. Förvärvas egendomen av en juridisk person är dock skatten med vissa undantag 3 procent. Vid inteckning är skatten 2 procent av inteckningsbeloppet för fast egendom och tomträtt, 1 procent för luftfartyg och näringsverksamhet samt 0,4 procent för skepp.

5.6.3 Skatt på konsumtion och insatsvaror

Mervärdesskatt

Mervärdesskatt utgår på värdet av omsatta och skattepliktiga varor och tjänster. Skattskyldig är den som har skattepliktig omsättning av varor och tjänster, import av skattepliktiga varor samt den som gör ett gemenskapsinternt förvärv av varor. Skatt tas ut i varje led, varvid den som är skattskyldig har avdragsrätt för den skatt som betalats till leverantör. Detta medför att det endast är mervärdet som beskattas i varje produktions- eller distributionsled. Omsättning av alla varor och tjänster är, om inte annat särskilt stadgas, skattepliktig.

Huvudregeln är att mervärdesskatt utgår med 25 procent av beskattningsunderlaget. Från denna regel gäller i huvudsak följande undantag: 12 procent för livsmedel och hotell, samt 6 procent för böcker, tidningar, person-

befordran, samt entréavgifter till vissa kultur-evenemang.

Vid beräkning av skatten som en del av försäljningspriset motsvaras de tre olika skattesatserna av 20,00 procent för huvudregeln och 10,71 respektive 5,66 procent för de lägre skattesatserna.

Skatt på tobak

Tobaksskatt ska betalas för tobaksvaror som tillverkas i Sverige, som förs in eller tas emot från ett annat EG-land eller som importeras från tredje land. Tobaksskatt tas ut för cigaretter, cigarrer, cigariller, röktobak, tuggtobak och snus. I tabell 5.24 redovisas de skattesatser som gäller för 2006.

Tabell 5.24 Skattesatser för olika tobakslag

Cigaretter	20 öre per styck
värderelaterad skatt	39,2 procent av detaljhandelspriset
total miniminivå	100 procent av punktskatt på mest sålda priskategorin = 98 öre per styck
Cigarrer och cigariller	56 öre styck
Röktobak	770 kronor per kg
Snus	123 kronor per kg
Tuggtobak	201 kronor per kg

Skatt på alkohol

För öl, vin och andra jästa drycker, mellanklassprodukter samt för etylalkohol som tillverkas inom landet, som förs in eller tas emot från annat EG-land eller som importerats från tredje land skall alkoholskatt erläggas. De skattesatser som gäller 2006 redovisas i tabell 5.25.

Tabell 5.25 Skattesatser för olika alkoholslag

Volymprocent

Öl	Skattesats/liter och volymprocent
Över 2,80	1,47 kronor
Vin	Skattesats/liter
2,25 – 4,50	7,58 kronor
4,50 – 7,00	11,20 kronor
7,00 – 8,50	15,41 kronor
8,50 – 15,00	22,08 kronor
15,00 – 18,00	45,17 kronor
Mellanklassprodukter	Skattesats/liter
1,20 – 15,00	27,20 kronor
15,00 – 22,00	45,17 kronor
Etylalkohol	Skattesats/liter ren alkohol
Över 1,20	501,41 kronor

Skatt på energi och miljö

Energiskatt ska erläggas för elkraft och vissa bränslen som kolbränslen, petroleumkoks, bensen, fotogen, motorbrännolja, eldningsolja, råttolja, naturgas, metan och gasol samt andra oljeprodukter, med undantag för smörjoljor och smörjfetter. Dessutom skall energiskatt i vissa fall erläggas även för andra produkter om en sådan produkt används som motorbränsle eller för uppvärmning. Energiskatten på bensen och dieselolja är differentierad med hänsyn till deras miljöegenskaper. Några av de vanligaste skatterna på energi redovisas i tabell 5.26.

Tabell 5.26 Urval av skattesatserna

Kronor/liter, öre/kWh

Bensin, miljöklass 1	4,990	kronor/liter
Dieselolja, miljöklass 1	3,665	kronor/liter
Eldningsolja	3 362	kronor/m ³
Elektrisk kraft		
hushåll i Norrland	20,1	öre/kWh
hushåll i övriga landet	26,1	öre/kWh
industri	0,5	öre/kWh

Skatt på vägtrafik

Fordonsskatt tas ut för motorcyklar, personbilar, lastbilar, bussar, trafiktraktorer, tunga terrängvagnar, motorredskap och släpvagnar, om de är eller bör vara upptagna i trafikregistret och inte är avställda (skattepliktiga fordon). Släpvagnar som dras av motorredskap eller av tunga terrängvagnar är skattepliktiga endast i vissa fall. Traktorer som används uteslutande i jordbruket är inte skattepliktiga.

Fordonsskatten beräknas efter fordonets skattevikt. Skattevikten är för personbil, motorcykel, traktor och motorredskap lika med tjänstevikten och för buss, lastbil, tung terrängvagn och annan släpvagn än påhängsvagn i princip lika med totalvikten. Särskilda bestämmelser gäller beträffande beräkningen av skattevikten för påhängsvagnar. Fordonsskattens storlek är beroende av bland andra fordonsslag, drivmedelsslag och antal hjulaxlar. I tabell 5.27 redovisas hur fordonsskatten för ett urval av fordon beror på skattevikten.

Tabell 5.27 Vissa fordonsskattesatser

Kronor per år

Personbilar	Skattevikt (tjänstevikt)	
	För 900 kg	För varje 100 kg däröver
dieseldrivna	2 290	580
inte dieseldrivna	720	183
Motorcyklar	För 0–75 kg	För 76 kg och däröver
	110	137

I syfte att öka miljöstyrningen läggs fordonsskatten för personbilar om till att vara baserad på koldioxidutsläpp från och med den 1 oktober 2006. Enbart personbilar av modellår 2006 eller senare samt äldre personbilar som uppfyller miljöklass 2005, miljöklass el eller miljöklass hybrid påverkas av detta. Övriga fordon kvarstår i det viktbaseerade systemet.

Som stöd för glesbygden är fordonsskatten för personbilar, vars ägare är bosatta i vissa kommuner, nedsatt med 384 kronor per år.

Trängselskatt tas ut för svenska personbilar, lastbilar och bussar registrerade i vägtrafikregistret eller som brukas med stöd av saluvagnslicens för färd in i och ut från vissa områden samt passage av vissa vägvagnslicens i Stockholm. Skatten tas ut under försöksperioden 3 januari 2006 till 31 juli 2006. Skattskyldig är ägaren av fordonet. Skatten differentieras utifrån veckodag och klockslag. Skattebeloppet varierar mellan 10 kronor och 20 kronor per passage men det sammanlagda skattebeloppet kan per dygn högst uppgå till 60 kronor per fordon.

För följande fordon gäller ej trängselskatt:

- Diplomatorfordon.
- Utryckningsfordon.
- Bil med särskilt parkeringstillstånd för rörelsehindrade personer.
- Bussar med totalvikt om minst 14 ton.
- Bil som används för färdtjänst.
- Bil som används för taxitrafik.
- Bil som drivs med el, etanol eller annan gas än gasol.
- Fordon som passerar till och från Lidingö inom 30 minuter.

6

Utgifter

6 Utgifter

6.1 Inledning

I detta kapitel redovisas och analyseras statsbudgetens och de takbegränsade utgifternas utveckling över tiden. Jämförelser görs även mot utgiftsberäkningarna i statsbudgeten för 2006 och med utgiftsberäkningarna i budgetpropositionen för 2006.

I avsnitt 6.2 redogörs översiktligt för de makroekonomiska förutsättningarna för utgiftsberäkningarna. I avsnitt 6.3 redovisas utgiftsprognosen för 2006 och skillnaderna mellan den aktuella prognosen på utgiftsområdesnivå och beslutade utgiftsramar per utgiftsområde i statsbudgeten för 2006.

I avsnitt 6.4 redovisas beräknade utgiftsramar för 2007 och 2008 och en jämförelse med beräkningarna i budgetpropositionen för 2006. Vidare redovisas regeringens förslag till nya utgiftsreformer och finansieringen av dessa. Därefter redovisas andra utgiftsförändringar som följer av bland annat förändrade volymer inom regelstyrda transfereringssystem eller ändrade makroekonomiska förutsättningar.

I avsnitt 6.5 analyseras utgiftsutvecklingen för perioden 1997 till 2008. Avslutningsvis redovisas regeringens förslag till ändring av hur ändamål och verksamheter skall fördelas på utgiftsområden för 2007 (avsnitt 6.6).

6.2 Makroekonomiska förutsättningar

De statliga finanserna påverkas i hög grad av hur ekonomin utvecklas i Sverige och i omvärlden. De statliga utgifterna påverkas främst av förändringar i arbetslöshet, löner och priser. En tiondels procentenhet högre öppen arbetslöshet ökar utgifterna för arbetslöshetsförsäkringen med drygt en halv miljard kronor. En ökning av pris- och lönenivån med 1 procentenhet medför att utgifterna under utgiftstaket normalt sett ökar med drygt 5 miljarder kronor. Den fulla utgiftseffekten av förändrade priser och löner slår igenom med två års fördröjning.

Även bruttonationalinkomsten (BNI) har en effekt på statsbudgetens utgifter via dess påverkan på EU-avgiften och biståndsnivån. Om BNI ökar med 1 procentenhet beräknas utgifterna till följd av detta öka med cirka 300 miljoner kronor. Den indirekta effekten av en högre BNI är att utgifterna reduceras eftersom exempelvis utgifterna för arbetslöshetsersättning i normalfallet minskar vid ökad aktivitet i ekonomin.

I tabell 6.1 redovisas de centrala makroekonomiska förutsättningarna för 2006 års ekonomiska vårproposition. De makroekonomiska prognoserna finns återgivna i sin helhet i bilaga 1, Svensk ekonomi.

Enligt nationalräkenskaperna blev det preliminära utfallet för BNP-tillväxten år 2005 2,7 procent. För innevarande år bedöms tillväxten bli 3,6 procent, vilket är 0,5 procentenheter högre än vad som prognostiserades i budgetpropositionen för 2006. De viktigaste orsakerna till revideringen är att tillväxten för hushållens

konsumtion och exporten har reviderats upp. Även 2007 och 2008 är prognoserna för BNP-tillväxten högre än motsvarande prognoser i budgetpropositionen för 2006. Att tillväxttakten förväntas bli högre 2007 beror bland annat på att hushållens konsumtion bedöms bli starkare. För 2008 görs ingen fullständig konjunkturprognos, utan kalkylerna bygger då på bedömningar av resursutnyttjande och potentiell tillväxt. Den högre tillväxttakten 2008 jämfört med budgetpropositionen förklaras till viss del av att den potentiella tillväxttakten nu bedöms vara något högre. Till skillnad mot tidigare bedöms det också finnas lediga resurser i ekonomin 2007, vilket innebär att BNP kan stiga snabbare än den potentiella BNP 2008.

Tabell 6.1 Makroekonomiska förutsättningar

Prognoser från budgetproposition för 2006 anges inom parentes

	2005	2006	2007	2008
BNP ¹	2,7 (2,4)	3,6 (3,1)	3,0 (2,8)	2,8 (2,3)
BNP mdkr ²	2 673 (2 622)	2 820 (2 768)	2 977 (2 906)	3 128 (3 039)
BNI enligt ENS95 mdkr ²	2 666 (2 661)	2 824 (2 809)	2 984 (2 948)	3 136 (3 082)
Inflation enligt KPI ^{3, 4}	0,5 (0,3)	1,4 (1,5)	2,2 (2,6)	2,3 (2,7)
Prisbasbelopp tkr	39,4 (39,4)	39,7 (39,7)	40,2 (40,2)	41,1 (41,2)
Inkomstindex ⁵	118,4 (118,4)	121,7 (121,6)	125,7 (125,5)	130,6 (131,2)
Öppen arbetslöshet ⁶	6,0 (5,9)	4,9 (4,8)	4,5 (4,4)	4,4 (4,4)
Arbetsmarknads- politiska program ⁶	2,7 (2,7)	3,5 (3,6)	3,5 (3,3)	2,9 (2,7)
Timlön ^{4, 7}	3,2 (3,3)	3,4 (3,4)	3,9 (4,3)	4,3 (4,3)
Ränta statsobligation 5 år ³	2,9 (2,9)	3,4 (3,4)	3,8 (3,9)	4,0 (4,2)
Ränta statsskuld- växel 6 månader ³	1,8 (1,9)	2,5 (2,4)	3,3 (3,4)	3,8 (4,0)

¹ Årlig procentuell volymförändring.

² Löpande priser.

³ Årsgenomsnitt.

⁴ Årlig procentuell förändring.

⁵ Inkomstindexet visar den genomsnittliga reala förändringen av pensionsgrundande inkomster och inkomster över intjänandetaket för de tre senaste åren multiplicerat med förändringen i KPI för det senaste året. Inkomstindex 1999=100.

⁶ Procent av arbetskraften. Prognos enligt den nya AKU-definitionen.

⁷ Enligt Konjunkturlönestatistiken, vars definition skiljer sig från Nationalräkenskaperna, antas timlönen öka med 4,0 procent 2008.

Källor: Medlingsinstitutet, Statistiska centralbyrån och finansdepartementet.

Inflationen är fortsatt låg och under Riksbankens lägre toleransintervall på 1 procent. Prognosen för konsumentprisindex (KPI) 2006 har reviderats ned något. Orsakerna till detta är dels att utfallen i början av 2006 pekar på ett dämpat inflationstryck, dels på att prognosen för vissa komponenter, bland annat hyrorna, har reviderats ned. Även 2007 och 2008 beräknas inflationen vara något lägre än vad som antogs i budgetpropositionen för 2006.

Den öppna arbetslösheten beräknas för innevarande år uppgå till 4,9 procent av arbetskraften, vilket är drygt 1 procentenhet lägre än utfallet för 2005. Att arbetslösheten förväntas sjunka från och med 2006 är en följd av att sysselsättningen förväntas stiga, samt av de arbetsmarknadspolitiska åtgärder som regeringen har presenterat.

Utbudet av arbetskraft förväntas att utvecklas starkare än tidigare bedömningar. På kort sikt har det fått effekten att arbetslösheten reviderats upp trots att sysselsättningen är högre. Det beror på att arbetskraftsutbudet har ökat mer än sysselsättningen. Detta förklarar att prognoserna avseende arbetslösheten för 2006 och 2007 har reviderats upp något jämfört med prognosen i budgetpropositionen.

Utfallet för timlöneutvecklingen 2005 blev marginellt lägre än prognosen i budgetpropositionen för 2006. Prognosen för 2006 är oförändrad medan timlöneantagandet för 2007 har reviderats ned jämfört med budgetpropositionen för 2006. Prognosen avseende 2008 är oförändrad.

Både den långa och korta räntan förväntas successivt stiga från dagens låga nivåer. Förändringarna jämfört med budgetpropositionen för 2006 är relativt små.

För en mer utförlig beskrivning av de makroekonomiska förutsättningarna, se bilaga 1, Svensk ekonomi.

6.3 Utgiftsprognos 2006

I avsnitt 6.3.1 redovisas prognosen för de takbegränsade utgifterna. Prognosen för statsbudgetens inkomster och saldo 2006 redovisas i kapitel 5 respektive avsnitt 4.3.4.

Tabell 6.2 Statsbudgetens utgifter 2006

Miljarder kronor

	Statsbudget ¹	Prognos	Differens prognos – statsbudget
Utgifter exkl. stats- skuldsräntor ²	726,5	724,6	-1,9
Statsskuldsräntor	43,2	47,7	4,5
Summa utgifter	769,6	772,2	2,6

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför ej alltid med summan.

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005.

² Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar.

I statsbudgeten för 2006 beräknades statsbudgetens utgifter till 769,6 miljarder kronor. I den aktuella prognosen beräknas utgifterna till 772,2 miljarder kronor. Den del av förändringen som hänförs till utgifter exklusive statsskuldsräntor redovisas i avsnitt 6.3.1.

För 2006 uppgår utgiftsramen för utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. till 43,2 miljarder kronor, varav anslaget 92:1 *Räntor på statsskulden* svarar för 43,0 miljarder kronor. Utgifterna för utgiftsområdet beräknas nu, till följd av förändringar i makroantaganden och Riksgäldskontorets emissionsplaner, bli 47,7 miljarder kronor, vilket är 4,5 miljarder kronor högre än anvisat i statsbudgeten. Det finns en betydande osäkerhet i prognosen eftersom räntebetalningarna, även på kort sikt, påverkas av ränte- och valutarörelser.

6.3.1 Takbegränsade utgifter 2006

Utgiftstaket för staten omfattar utgiftsområdena 1–25 samt 27. Däremot ingår inte utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. Till de takbegränsade utgifterna räknas också utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. Under utgiftstaket ingår även posten Minskning av anslagsbehållningar. Den så kallade budgeteringsmarginalen är skillnaden mellan utgiftstaket för staten och de takbegränsade utgifterna. Riksdagen har fastställt utgiftstaket för 2006 till 907 miljarder kronor.

Utgiftstaket för staten är ett centralt budgetpolitiskt åtagande för riksdagen och regeringen.

Om det finns risk för att utgiftstaket kommer att överskridas skall regeringen, enligt 42 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten, vidta sådana åtgärder som den har befogenheter till eller föreslå riksdagen nödvändiga åtgärder.

Regeringen följer noggrant utgiftsutvecklingen genom månatlig uppföljning och regelbundna prognoser för att i tid kunna vidta åtgärder om utgiftstaket skulle bedömas vara hotat.

De takbegränsade utgifterna beräknades i den av riksdagen beslutade statsbudgeten för 2006 till 906,1 miljarder kronor. Budgeteringsmarginalen uppgick då till 0,9 miljarder kronor. I den aktuella beräkningen bedöms de takbegränsade utgifterna uppgå till 904,1 miljarder kronor, vilket innebär att budgeteringsmarginalen har ökat och nu beräknas till 2,9 miljarder kronor.

I prognoserna har hänsyn tagits till föreslagna beslut (se kapitel 7 Tilläggsbudget), prognostiserade volymförändringar i rättighetsstyrda transfereringssystem (se avsnitt 6.4.3) samt makroekonomiska förändringar m.m. (se avsnitt 6.2).

Tabell 6.3 Takbegränsade utgifter 2006

Miljarder kronor

	Stats- budget ¹	Prognos	Differens prognos – statsbudget
Utgifter exkl. statsskuldsräntor ²	726,5	724,6	-1,9
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	179,6	179,6	-0,0
Takbegränsade utgifter	906,1	904,1	-1,9
Budgeteringsmarginal	0,9	2,9	1,9
Utgiftstak för staten	907,0	907,0	

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför ej alltid med summan.

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005.

² Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar.

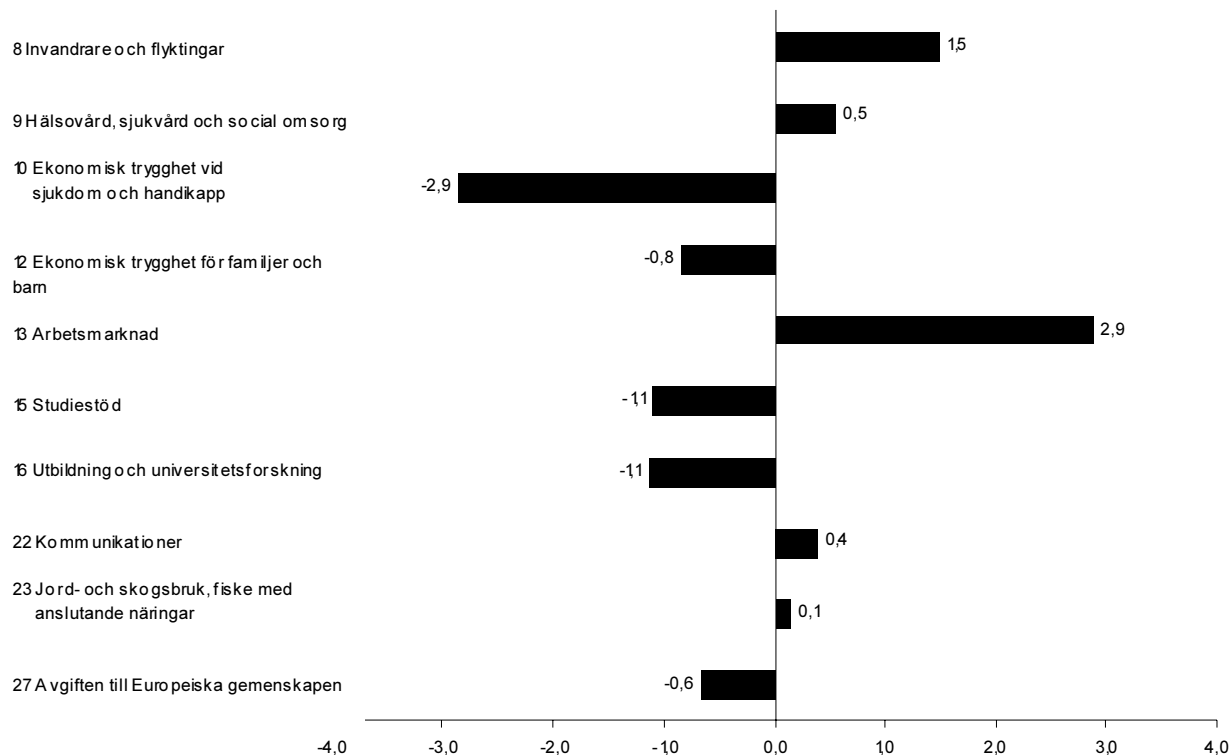
Jämfört med 2005 ökar de takbegränsade utgifterna med cirka 40 miljarder kronor 2006. I relation till bruttonationalprodukten beräknas de takbegränsade utgifterna 2006 motsvara 32,1 procent.

I tabell 6.5 redovisas av riksdagen beslutade ramar för utgiftsområden, förslag till tilläggsbudget i denna proposition summerat per utgiftsområde, de prognostiserade utgifterna för respektive utgiftsområde samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. För vissa utgiftsområden avviker nu aktuella utgiftsprognoser väsentligt från de medel som riksdagen i december 2005 beslutade om. Nedan redogörs för orsaker till de viktigaste avvikelserna.

Diagram 6.1 Skillnad mellan utgiftsprognos för 2006 och anvisade medel i statsbudgeten för 2006¹

Miljarder kronor

Utgiftsområde

¹ Statsbudget för 2006 enligt riksdagens beslut i december 2005.*Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar*

Utgifterna för anslaget 10:3 *Kommunersättning vid flyktingmottagande* förväntas bli drygt 500 miljoner kronor högre än i statsbudgeten anvisade medel. Utgifterna för anslaget 12:1 *Migrationsverket* förväntas bli 400 miljoner kronor högre än i statsbudgeten anvisade medel. Även utgifterna för anslaget 12:2 *Ersättningar och bostadskostnader* samt anslaget 12:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* förväntas bli högre än i statsbudgeten anvisade medel (370 miljoner kronor respektive 64 miljoner kronor). Samtliga ovan nämnda revideringar är en följd av ändringen av utlänningslagen (1989:529) som trädde i kraft den 15 november 2005 och gällde till och med den 30 mars 2006.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Utgifterna för anslaget 13:1 *Tandvårdsförmåner m.m.* beräknas bli drygt 100 miljoner kronor

högre än i statsbudgeten anvisade medel. Detta förklaras huvudsakligen av kortare genomströmningstider för förhandsprövningsärenden hos Försäkringskassan avseende högkostnads-skyddet för protetik för personer som är 65 år eller äldre. Under 2005 vidtog Försäkringskassan flera åtgärder för att korta genomströmningstiderna. Bland annat har ett stort antal ärenden fördelats ut på andra länsorganisationer för att avlasta länsorganisationen i Skåne, som tidigare handlade samtliga ärenden. Det ökade antalet beslut får till följd att utgifterna för högkostnads-skyddet under 2006 bedöms bli högre än vad som beräknades i statsbudgeten.

Regeringen föreslår på tilläggsbudget i denna proposition att anslaget 17:1 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken* ökas med 617 miljoner kronor, medel som behövs för genomförandet av regeringens proposition Nationell utvecklingsplan för vård och omsorg om äldre (prop. 2005/06:115) under 2006.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Prognosen för anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* är cirka 1 miljard kronor lägre än i statsbudgeten anvisade medel. Detta förklaras främst av att antalet sjukpenningdagar och rehabiliteringspenningdagar förväntas bli något färre än vad som beräknas i budgetpropositionen för 2006 (se även tabell 6.11).

Utgifterna för anslaget 19:2 *Aktivitets- och sjukersättningar m.m.* beräknas bli drygt 1,6 miljard kronor lägre än i statsbudgeten anvisade medel, vilket beror på att ökningen av antalet personer med aktivitets- och sjukersättning under det senaste halvåret snabbt planat ut. Det genomsnittliga antalet personer med aktivitets- och sjukersättning 2006 beräknas till cirka 556 000, vilket är 14 000 färre än i beräkningen i budgetpropositionen (se vidare tabell 6.11).

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Prognosen för anslaget 21:2 *Föräldraförsäkring* är cirka 550 miljoner kronor lägre än i statsbudgeten anvisade medel. Till största del förklaras detta av att antalet uttagna föräldrapenningdagar varit lägre än förväntat sedan tidpunkten för budgetpropositionen, vilket föranlett en nedrevidering av prognosen för dessa även 2006 (se även tabell 6.11). Denna nedrevidering motverkas delvis av att utgifterna beräknas öka med cirka 200 miljoner kronor till följd av regeringens förslag om att höja inkomsttaket från 7,5 till 10 gånger prisbasbeloppet för tillfällig föräldrapenning och havandeskapspenning från och med den 1 juli 2006.

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Prognosen för anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* är drygt 100 miljoner kronor högre än i statsbudgeten anvisade medel, vilket främst förklaras av utgifter för utlokalisering av verksamhet till Arvidsjaur och Kristinehamn som följt av förändringar inom Försvarsmaktens grundorganisation.

Utgifterna för anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* beräknas bli drygt 2,3 miljard kronor högre än i statsbudgeten anvisade medel. För att den planerade omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen skall kunna förverkligas behöver medel motsvarande 8 500 programplatser omprioriteras från anställningsstöd, som belastar statsbudgetens inkomstsida, till aktivitetsstöd,

som belastar statsbudgetens utgiftssida. Denna omprioritering beräknas öka utgifterna för aktivitetsstöd med cirka 1,1 miljard kronor 2006. Ytterligare en förklaring till att utgifterna beräknas bli högre än i statsbudgeten är att den öppna arbetslösheten har reviderats upp jämfört med bedömningen i budgetpropositionen för 2006, vilket medför högre arbetslöshetsförsäkringsutgifter.

Prognosen för anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* är högre än i statsbudgeten anvisade medel, bland annat på grund av att merkostnadsersättningar för plusjobb bedöms bli högre än tidigare beräknat.

Utgifterna för anslaget 22:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* beräknas bli drygt 230 miljoner kronor högre än i statsbudgeten anvisade medel. Detta förklaras huvudsakligen av att anslaget på tilläggsbudget i denna proposition föreslås ökas för att ge utrymme för ytterligare 2 000 lönebidragsplatser under andra halvåret 2006, samt för att täcka ökade styckkostnader (främst till följd av höjningen av taket för lönebidrag den 1 juli 2005).

Utgifterna för anslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006* beräknas bli högre än i statsbudgeten anvisade medel. Med anledning av fördröjningar i startskedet av strukturfondsprogrammen har det uppkommit ett betydande anslagssparande som till en del beräknas förbrukas under 2006.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Prognosen för anslaget 25:1 *Studiehjälp m.m.* är drygt 260 miljoner kronor högre än i statsbudgeten anvisade medel, vilket främst förklaras av att anslaget på tilläggsbudget i denna proposition föreslås ökas för att täcka en föreslagen ökning av studiebidraget i studiehjälpen.

Prognosen för anslaget 25:2 *Studiemedel m.m.* är drygt 1,4 miljard kronor lägre än i statsbudgeten anvisade medel, vilket framför allt beror på färre studiemedelstagare med det så kallade högre bidraget än tidigare beräknat.

Utgifterna för anslaget 25:4 *Rekryteringsbidrag* förväntas bli lägre än i statsbudgeten anvisade medel. Detta beror främst på att möjligheten till den vidgade användningen av rekryteringsbidraget i satsningen på så kallade kombinationsutbildningar inte har utnyttjats fullt ut.

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Utgifterna för anslaget 25:9 *Bidrag till personalförstärkningar i förskola* beräknas bli drygt 330 miljoner kronor lägre än i statsbudgeten anvisade medel. Detta förklaras av en förändring som innebär att utbetalningen av bidraget för bidragsåret 2006 sker i tre delar, varav det tredje tillfället infaller i januari 2007.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Utgifterna för anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* beräknas bli lägre än i statsbudgeten anvisade medel på grund av att Vägverket utnyttjade anslagskredit 2005, vilket påverkar prognosen för anslagsutnyttjande 2006.

För anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* beräknas utgifterna bli högre än i statsbudgeten anvisade medel, vilket beror på att Banverket beräknas utnyttja anslagskredit 2006 för att anpassa verksamhetsvolymen till den högre anslagsnivån som beräknas för 2007.

Utgifterna för äldreanslaget från 2004 37:7 *IT-infrastruktur Regionala transportnät m.m.* beräknas till cirka 420 miljoner kronor. Hela utgiften finansieras av anslagssparande.

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Utgifterna för anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket* beräknas bli nära 170 miljoner kronor lägre än i statsbudgeten anvisade medel. Orsaken är att vissa av de stödinsatser som beslutats som en följd av stormen i Sydsverige (Gudrun) i januari 2005 har blivit försenade.

Utgifterna för anslaget 43:3 *Gårdstöd och djurbidrag m.m.* beräknas bli cirka 475 miljoner kronor högre än i statsbudgeten anvisade medel. Anledningen är främst att regeringen på tilläggsbudget i denna proposition föreslår att anslaget ökas med 741 miljoner kronor som en följd av att Europeiska kommissionen har beviljat Sverige medel från Europeiska unionens solidaritetsfond för ersättning av vissa offentliga kostnader med anledning av stormen Gudrun i januari 2005. Dessutom tidigarelades utbetalningar om nära 500 miljoner kronor av mjölkbidraget från 2006 till 2005.

Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen

Utgifterna för anslaget 93:1 *Avgiften till Europeiska gemenskapen* beräknas bli cirka 650 miljoner kronor lägre än i statsbudgeten anvisade medel, vilket främst förklaras av Europeiska kommissionens förslag till reglering av överskottet från budgetåret 2005.

Förändring av anslagsbehållningar

I statsbudgeten för 2006 var den beräknade förbrukningen av anslagsbehållningar inte fördelad per utgiftsområde, utan redovisades under posten Minskning av anslagsbehållningar. De totala utgifterna redovisades i statsbudgeten som summan av utgiftsramarna och beräkningsposten Minskning av anslagsbehållningar. Denna beräkningspost uppgick i statsbudgeten för 2006 till 1,3 miljarder kronor. I den aktuella prognosen för innevarande budgetår ingår emellertid förändringen av anslagsbehållningar under respektive anslag och utgiftsområde. Förändringen av anslagsbehållningarna under 2006 kan nu därför beräknas som skillnaden mellan prognostiserat utfall och anvisade medel, med hänsyn tagen till förslag till tilläggsbudget, indragningar av anslagsmedel och medgivna överskridanden.

Tabell 6.4 Beräknad förändring av anslagsbehållningar 2006

Miljarder kronor	
Ramanslag (samtliga belopp exklusive statskuldsränder)	
Ingående ramöverföringsbelopp ¹	25,4
+ Anvisat på ursprunglig statsbudget	726,5
+ Anvisat på tilläggsbudget i VP2006	5,0
+ Medgivna överskridanden	0,0
– Indragningar	11,3
– Prognos	724,6
= Beräknat utgående ramöverföringsbelopp	21,0
Beräknad förändring av anslagsbehållningar	–4,4

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför ej alltid med summan.

¹ Enligt Årsredovisning för staten 2005 (skr. 2005/06:101).

Statsbudgetens utfall 2005 visar att anslagsbehållningarna på ramanslag uppgick till 25,4 miljarder kronor vid årsskiftet 2005/06. Under 2006 kommer anslagssparandet att öka jämfört med 2005 i den mån utgifterna är lägre än anvisade medel på statsbudgeten 2006, eller minska i den mån utgifterna överstiger anvisade medel eller till följd av beslut om indragningar.

Anvisade medel föreslås på tilläggsbudget i denna proposition öka med 5 miljarder kronor. De hittills beslutade indragningarna av anslagsmedel beräknas uppgå till drygt 11 miljarder kronor, varav merparten berör rättighetsstyrda transfereringsanslag samt anslaget 93:1 *Avgiften till Europeiska gemenskapen*.

Skillnaden mellan totalt anvisade medel på ramanslag (inklusive förslag till tilläggsbudget) och prognostiserade utgifter för ramanslag beräknas nu till -4,4 miljarder kronor (exklusive statsskuldsräntor). Därmed beräknas anslagsbehållningarna minska till 21 miljarder kronor vid årets slut.

Tabell 6.5 Utgifter 2005 och 2006

Miljarder kronor

Utgiftsområde	2005	2006					
	Utfall	Urspr. statsbudget ¹	Tilläggsbudget ²	Totalt anvisat ³	Prognos	Differens prognos – urspr. statsbudget	Differens prognos – totalt anvisat
1 Rikets styrelse	7,7	8,2	0,0	8,3	8,3	0,1	0,0
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	11,0	11,8	0,0	11,8	12,1	0,3	0,3
3 Skatt, tull och exekution	8,6	9,2	0,0	9,2	9,2	-0,1	-0,1
4 Rättsväsendet	27,0	29,0	0,0	29,0	28,7	-0,3	-0,3
5 Internationell samverkan	1,4	1,4	0,0	1,4	1,4	0,0	0,0
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	43,6	43,4	0,0	43,4	43,1	-0,3	-0,3
7 Internationellt bistånd	22,3	26,1	-0,0	26,1	26,2	0,1	0,1
8 Invandrare och flyktingar	6,9	8,2	1,4	9,6	9,7	1,5	0,1
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	38,5	41,6	0,9	42,5	42,2	0,5	-0,3
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	127,0	129,6		129,6	126,7	-2,9	-2,9
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	46,1	45,3	0,2	45,5	45,1	-0,2	-0,4
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	55,5	61,5		61,5	60,6	-0,8	-0,8
13 Arbetsmarknad	69,6	70,2	0,9	71,1	73,1	2,9	2,0
14 Arbetsliv	1,2	1,2	-0,0	1,2	1,2	0,0	0,0
15 Studiestöd	19,8	22,1	0,5	22,6	21,0	-1,1	-1,6
16 Utbildning och universitetsforskning	43,7	47,1	0,1	47,2	46,0	-1,1	-1,2
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	9,0	9,6	0,0	9,6	9,5	-0,1	-0,1
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	8,7	9,5	0,0	9,5	9,5	-0,0	-0,0
19 Regional utveckling	3,3	3,3	0,1	3,5	3,6	0,3	0,2
20 Allmän miljö- och naturvård	4,3	4,6	0,0	4,6	4,9	0,3	0,2
21 Energi	1,4	1,7	0,0	1,7	1,9	0,2	0,1
22 Kommunikationer	31,8	31,5	-0,1	31,5	31,9	0,4	0,5
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	17,4	16,4	0,8	17,2	16,5	0,1	-0,6
24 Näringsliv	3,8	4,2	-0,0	4,2	4,2	0,0	0,0
25 Allmänna bidrag till kommuner	57,3	60,2	0,1	60,3	60,3	0,1	0,0
26 Statsskuldsräntor m.m.	32,7	43,2		43,2	47,7	4,5	4,5
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	25,6	28,1		28,1	27,4	-0,6	-0,6
Minskning av anslagsbehållningar		1,3				1,3	1,3
Summa utgiftsområden	725,0	769,6	5,0	773,4	772,2	2,6	-1,1
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor	692,3	726,5	5,0	730,2	724,6	-1,9	-5,6
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	172,0	179,6			179,6	-0,0	
Takbegränsade utgifter	864,3	906,1			904,1	-1,9	
Budgeteringsmarginal	5,7	0,9			2,9	-1,9	
Utgiftstak för staten	870,0	907,0			907,0	0	

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Statsbudgeten för 2006 enligt riksdagens beslut i december 2005.² Förslag till tilläggsbudget i denna proposition.³ Anvisat på statsbudgeten för 2006 enligt riksdagens beslut i december 2005 och förslag till tilläggsbudget i denna proposition.

6.4 Utgifter fram till och med 2008 och förändringar jämfört med BP06

6.4.1 Utgifter per utgiftsområde

Regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2006 förslag till anslag och utgiftsramar per utgiftsområde för 2006 samt en beräkning av utgifterna för 2007 och 2008 fördelade på utgiftsområden och ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. Dessa förslag och beräkningar har godkänts av riksdagen (bet. 2005/06:FiU1, rskr. 2005/06:34).

I tabell 6.6 redovisas för varje utgiftsområde utfallet för 2005, anvisade medel per utgiftsområde för 2006 (inklusive förslag till tilläggsbudget i denna proposition), utgiftsprognos för 2006 samt beräknade utgiftsramar för 2007 och 2008. I prognosen för utgifterna per utgiftsområde för 2006 och i beräkningen av utgiftsramarna för 2007 och 2008 har hänsyn tagits till redan beslutade och nu föreslagna eller aviserade utgiftsreformer och besparingar (se avsnitt 4.2 och 6.4.2). De beräknade utgiftsramarna för 2008 baserar sig, om ej annat anges, på samma regelsystem och politik som utgiftsramarna för 2007. Vidare har de makroekonomiska förutsättningar, volymantaganden inom vissa transfereringssystem samt den pris- och löneomräkning som ligger till grund för beräkningarna uppdaterats jämfört med de beräkningar som presenterades i budgetpropositionen för 2006 (se avsnitt 6.4.3).

Förbrukning av anslagsbehållningar på ramanslag för förvaltnings- och investeringsändamål för 2007 och 2008 redovisas under posten Minskning av anslagsbehållningar (se tabell 6.6).

Tabell 6.6 Utgifter per utgiftsområde 2005–2008

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2005 Utfall	2006 Anslag ¹	2006 Prognos	2007 Beräknat	2008 Beräknat
1 Rikets styrelse	7 673	8 285	8 316	8 038	8 174
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	10 972	11 850	12 145	11 768	10 850
3 Skatt, tull och exekution	8 572	9 224	9 165	9 293	9 198
4 Rättsväsendet	27 025	29 024	28 706	30 553	31 028
5 Internationell samverkan	1 365	1 364	1 398	1 361	1 365
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	43 591	43 445	43 125	43 312	44 444
7 Internationellt bistånd	22 260	26 054	26 202	27 896	29 374
8 Invandrare och flyktingar	6 918	9 644	9 728	8 576	8 215
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	38 473	42 488	42 163	46 808	49 290
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	127 049	129 591	126 736	127 769	129 921
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	46 120	45 479	45 119	44 155	43 557
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	55 467	61 460	60 628	63 277	65 139
13 Arbetsmarknad	69 568	71 135	73 103	71 947	66 798
14 Arbetsliv	1 153	1 224	1 228	1 220	1 241
15 Studiestöd	19 779	22 592	21 036	21 777	22 035
16 Utbildning och universitetsforskning	43 695	47 194	45 980	47 150	46 581
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	8 968	9 622	9 528	10 305	10 194
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	8 737	9 549	9 531	9 723	9 442
19 Regional utveckling	3 286	3 452	3 616	2 867	2 315
20 Allmän miljö- och naturvård	4 254	4 644	4 892	4 927	4 949
21 Energi	1 396	1 737	1 873	1 632	1 458
22 Kommunikationer	31 833	31 454	31 925	34 207	35 185
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	17 408	17 190	16 546	17 321	17 375
24 Näringsliv	3 775	4 197	4 207	4 189	4 577
25 Allmänna bidrag till kommuner	57 325	60 252	60 256	70 739	77 108
26 Statsskuldsräntor m.m.	32 657	43 170	47 670	41 970	44 070
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	25 635	28 066	27 419	27 409	29 917
Minskning av anslagsbehållningar				2 022	4 685
Summa utgiftsområden²	724 956	773 385	772 241	792 209	808 486
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor	692 299	730 215	724 571	750 239	764 416
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	172 033	179 584	179 563	189 038	201 349
Takbegränsade utgifter	864 332	909 799	904 134	939 277	965 765
Budgeringsmarginal	5 668		2 866	9 723	16 235
Utgiftstak för staten	870 000	907 000	907 000	949 000	982 000³

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i denna proposition.² Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar.³ Regeringens bedömning av utgiftstak för 2008 i budgetpropositionen för 2006.

I tabell 6.7 redovisas förändringen av beräknade utgiftsramar för 2007 och 2008 i förhållande till beräkningen i budgetpropositionen för 2006. Utgifterna per utgiftsområde har ändrats till följd av nya förslag till utgiftsförändringar, reviderad pris- och löneomräkning samt övriga förändringar som reviderade

makroekonomiska förutsättningar och förändrade volymer inom främst regelstyrda transfereringssystem. För 2007 redovisas i tabell 6.7 förändringen av utgiftsramarna till följd av nya förslag till utgiftsförändringar (se även tabell 6.10), reviderad pris- och löneomräkning (PLO) och övriga faktorer.

Tabell 6.7 Förändring av beräknade utgiftsramar 2007 och 2008 jämfört med budgetpropositionen för 2006

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Total förändring 2007	Varav			Total förändring 2008	
		Beslut 2007	PLO 2007	Makro 2007		Övrigt 2007
1 Rikets styrelse	-60	0	-55	0	-5	-62
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	-22	112	-12	-1	-122	-292
3 Skatt, tull och exekution	-56	0	-55	0	0	-53
4 Rättsväsendet	-191	0	-191	0	0	-203
5 Internationell samverkan	-2	0	-2	0	0	-2
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	611	0	594	0	16	652
7 Internationellt bistånd	474	0	-5	336	143	692
8 Invandrare och flyktingar	2 055	1 707	-3	-2	353	1 965
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	2 799	2 528	-14	-74	359	4 168
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	-6 098	0	-54	-231	-5 814	-8 694
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	-198	240	0	-250	-188	-309
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	-859	350	0	-92	-1 117	-1 207
13 Arbetsmarknad	4 201	1 034	-37	3 204	0	3 100
14 Arbetsliv	29	40	-11	0	0	29
15 Studiestöd	-758	885	0	56	-1 699	-1 197
16 Utbildning och universitetsforskning	-103	331	-418	0	-16	-126
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	448	532	-84	0	0	412
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	638	135	-22	-167	693	317
19 Regional utveckling	300	300	0	0	0	88
20 Allmän miljö- och naturvård	230	180	-14	0	64	133
21 Energi	15	30	-9	0	-7	16
22 Kommunikationer	-336	125	-462	0	0	-316
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	1 183	945	-22	0	261	1 232
24 Näringsliv	182	222	-39	0	0	179
25 Allmänna bidrag till kommuner	1 015	0	0	0	1 015	384
26 Statsskuld räntor m.m.	-1 500	0	0	0	-1 500	-7 300
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	-2 252	0	0	0	-2 252	-1 404
Minskning av anslagsbehållningar	-707	0	0	0	-707	3 458
Summa utgiftsområden	1 035	9 694	-915	2 779	-10 522	-4 341
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	-314	0	0	185	-499	-1 284
Takbegränsade utgifter	2 221	9 694	-915	2 964	-9 521	1 675

I tabell 6.8 redovisas den totala utgiftsförändringen jämfört med budgetpropositionen fördelat på olika komponenter. Av tabellen framgår det att den totala förändringen av de takbegränsade utgifterna är relativt liten i förhållande till beräkningen i budgetpropositionen. Även om utgifterna ökar som ett resultat av nya reformer bidrar andra faktorer, däribland lägre utgifter till följd av lägre beräknade sjuktal samt en revidering av pris- och löneomräkningen, till lägre utgifter och sammantaget blir ökningen liten. Posten Övrigt dessa år innefattar bland annat reviderade utgifter för EU-avgiften i förhållande till budgetpropositionen för 2006.

Förändringar till följd av nya förslag till utgiftsförändringar jämfört med budgetpropositionen redovisas i avsnitt 6.4.2, medan förändringar till följd av övriga nämnda faktorer redovisas i avsnitt 6.4.3.

Tabell 6.8 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med budgetpropositionen för 2006

Miljarder kronor

	2007	2008
Takbegränsade utgifter i budgetpropositionen för 2006	937,1	964,1
Nya utgiftsreformer	9,7	10,2
Nya utgiftsminskningar	0,0	0,0
Reviderad pris- och löneomräkning	-0,9	-0,9
Övriga makroekonomiska förändringar	3,0	1,5
Volymförändringar	-6,8	-8,6
Tekniska förändringar	0,9	0,3
Övrigt	-2,9	-4,2
Minskning av anslagsbehållningar	-0,7	3,5
Total utgiftsförändring	2,2	1,7
Takbegränsade utgifter i 2006 års ekonomiska vårproposition	939,3	965,8

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

6.4.2 Utgiftsförändringar jämfört med budgetpropositionen för 2006 till följd av förslag och aviseringar

Regeringens förslag och aviseringar i denna proposition innebär ökade utgifter på ett antal områden, ett par mindre utgiftsminskningar samt en förändring av de utgifter som via skattekontokrediteringar belastar budgetens inkomstsida.

En redovisning av nu aviserade och föreslagna utgiftsförändringar återfinns i tabell 6.10. En redogörelse för förslag rörande 2006 års anslag återfinns även i kapitel 7 Tilläggsbudget. I följande avsnitt redovisas förändringar som har en utgiftseffekt på över 10 miljoner kronor för åren 2006–2008.

Utgiftsområde 1

Regeringen anser att det, mot bakgrund av det låga valdeltagandet bland vissa grupper av röstberättigade, finns ett ökat behov av särskild information från de politiska partierna i samband med de allmänna valen. Regeringen föreslår därför att anslaget för allmänna val och demokrati ökas med 15 miljoner kronor 2006.

Utgiftsområde 2

I budgetpropositionen för 2006 föreslog regeringen 1 000 statliga kompetensöverföringsjobb för att underlätta en kommande generationsväxling av personal. Regeringen anser nu att antalet kompetensöverföringsjobb bör utökas med ytterligare 250 arbetstillfällen från och med den 1 juli 2006. Det av regeringen föreslagna stödet är tillfälligt och gäller till och med utgången av 2007. Därefter finansierar myndigheterna utgifterna inom ramen för sina anslag. Regeringen föreslår därför att anslaget för statliga kompetensöverföringsjobb ökar med 20 miljoner kronor 2006. Vidare beräknas detta anslag öka med 90 miljoner kronor 2007.

Regeringen har uppdragit åt Statistiska centralbyrån att utforma en åtgärdsplan för att förbättra och utveckla den ekonomiska statistiken. Det är angeläget att åtgärdsplanen kan genomföras utan dröjsmål. Vidare anser regeringen att en utvecklad materialflödesstatistik behövs för att bedöma den samlade miljöpåverkan från vissa material. Regeringen föreslår med anledning av detta att

Statistiska centralbyråns anslag för 2006 ökar med 6 miljoner kronor. För 2007 och 2008 bedömer regeringen att anslaget bör öka med 22 miljoner kronor respektive år.

Utgiftsområde 6

I syfte att möjliggöra inköp av antiviraler i tillräcklig omfattning för att bygga upp en beredskap mot en influensapandemi föreslår regeringen i denna proposition att låneramen för beredskapsinvesteringar höjs med 200 miljoner kronor. För att täcka de kapitalkostnader som därmed uppstår föreslår regeringen att anslaget för krisberedskap ökas med 12 miljoner kronor 2006.

Utgiftsområde 8

Till följd av den tillfälliga ändringen av utlänningslagen som gällde mellan den 15 november 2005 och den 30 mars 2006 ökar antalet ärenden som Migrationsverket handlägger. Lagändringen medför att fler personer än vad som tidigare antagits kommer att beviljas uppehållstillstånd under 2006, varigenom utgifterna för asylprocessen och kommunmottagandet beräknas öka. Regeringen föreslår, med anledning av detta, att Migrationsverkets anslag ökas med 400 miljoner kronor 2006. Vidare föreslår regeringen att anslaget för ersättningar och bostadskostnader ökas med 370 miljoner kronor 2006. Ändringen av utlänningslagen bedöms även leda till ett ökat behov av offentliga biträden i utlänningsärenden, varför anslag för detta ändamål föreslås öka med 25 miljoner kronor 2006. Slutligen föreslår regeringen att anslaget för kommunersättningar vid flyktingmottagande ökas med 600 miljoner kronor 2006. För 2007 beräknas utgiftsökningarna för kommunmottagandet med anledning av lagändringen uppgå till 1 660 miljoner kronor. För 2008 beräknas utgifterna öka med 1 471 miljoner kronor. I de ökade utgifterna ingår, förutom utgifter för ett ökat antal mottagna, också en höjning av schablonersättningarna för flyktingmottagande i kommunerna med cirka sex procent från och med 2007. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen för 2007 med ett förslag till ett skydd mot höga kostnader för alla i tandvården.

Regeringens samlade åtgärder för att främja integration omfattar förslag till insatser som medför ökade utgifter. För att förstärka åtgärderna mot diskriminering beräknas anslaget för Ombudsmannen mot etnisk diskriminering öka med 13 miljoner kronor från och med 2007. Åtgärder för att vidareutveckla det lokala utvecklingsarbetet inom storstadspolitiken bedöms medföra en ökning av berörda anslag med 30 miljoner kronor 2007 och en lika stor anslagsökning 2008.

Utgiftsområde 9

Regeringen bedömer att 1 700 miljoner kronor krävs för att införa ett nytt grundstöd inom tandvården. Stödet, som regeringen avser att införa under 2007, riktar sig till alla personer från och med det år individen fyller 20 år, och bygger på en fast subvention på 500 kronor var 18:e månad. Vid införande av subventionen beräknas därigenom priset för ett tandhälsobesök motsvara kostnaden för ett besök inom den öppna hälso- och sjukvården (maximalt 200 kronor). Under införandet 2007 beräknas berört anslag öka med 500 miljoner kronor. För 2008 beräknas anslagsökningen uppgå till den fulla utgiftsökningen på 1 700 miljoner kronor.

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för äldre har regeringen lämnat propositionen Nationell utvecklingsplan för vård och omsorg om äldre (prop. 2005/06:115). För utvecklingsplanens genomförande föreslår regeringen att anslaget för stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken ökas med 617 miljoner kronor 2006. För utvecklingsplanens genomförande 2007 och 2008 beräknar regeringen att berörda anslag bör öka med 1 762 miljoner kronor respektive 1 753 miljoner kronor. Eftersom stödet till nybyggnad av, ombyggnad av och ombyggnad till särskilda boendeformer för äldre bedöms uppgå till 125 miljoner kronor under 2007 beräknas de samlade utgifterna för utvecklingsplanen till 1 637 miljoner kronor detta år. Regeringen föreslår respektive beräknar följande *samlade* anslagsökningar för 2006, 2007 och 2008.

Tabell 6.9 Regeringens samlade åtgärder för äldre 2006–2008

Miljoner kronor

	2006	2007	2008
1. Medel till kommuner och landsting för personalförstärkning och åtgärder för att uppnå en kvalitetshöjning inom vården av de mest sjuka äldre. Medlen skall bl.a. användas till rehabilitering, nutritionsarbete, läkemedelsgenomgångar och förstärkt läkarmedverkan.	600	1 000	1 000
2. Medel för att stimulera en kvalitetshöjning inom demensvården.		200	200
3. Medel till kommunerna för att stärka det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.		150	150
4. Medel för att stimulera utvecklingen av äldreomsorg anpassad för ett mångkulturellt samhälle.		50	50
5. Medel för att stödja forskning om äldre och åldrande.	5	35	35
6. Medel för att stödja strategiskt viktig teknikutveckling inom äldreområdet.		25	25
7. Medel för att tillsätta en delegation med uppdrag att följa och analysera behoven av boende och utvecklingen av boendefrågor för äldre.	2	10	10
8. Medel för stöd till nybyggnad av, ombyggnad av och ombyggnad till särskilda boendeformer för äldre.		250	250
9. Medel för nationella brukarundersökningar om äldreomsorgen.	5	5	5
10. Medel till kommunerna för införandet av en rapporteringsskyldighet som skall bidra till stärkt rättssäkerhet för äldre (9 mnkr avser 2006). ¹		27	18
11. Medel för genomförande och uppföljning av utvecklingsplanen.	5	10	10
12. Höjd ersättningsgrad i bostadstillägget till ålderspensionärer (se Utgiftsområde 11).	180	240	240
Summa reformer	797	2 002	1 993

¹ Reglering enligt den kommunala finansieringsprincipen

Sammantaget föreslår regeringen, till följd av de samlade åtgärderna för äldre, anslagsökningar på 797 miljoner kronor 2006. År 2007 beräknas anslagsökningarna uppgå till 2 002 miljoner kronor. Från och med 2008 beräknas anslagsökningarna uppgå till 1 993 miljoner kronor.

Som en del av åtgärderna för att stärka samhällets krisberedskap vid en eventuell influensapandemi har regeringen tillsatt en förhandlare för att ingå avtal om att påbörja uppbyggnaden av en inhemsk produktionskapacitet av vaccin. En rapport har avlämnats, och regeringen avser att driva frågan vidare. Det är för närvarande svårt att bedöma hur snabbt en förhandling kan

slutföras, och därmed vilka åtgärder som är möjliga att vidta. Regeringen avser därför att återkomma i budgetpropositionen för 2007 med en redovisning av vilka åtgärder som vidtagits, och med en bedömning av vilka ytterligare åtgärder som krävs.

Utöver detta föreslår regeringen att ett nytt anslag – 14:10 *Vaccinförsörjning* – förs upp på statsbudgeten 2006. Anslaget skall vid behov kunna användas för att täcka utgifter i samband med avtal om leverans av vaccin i händelse av en influensapandemi. Anslaget skall också vid behov kunna användas för en ökad handlingsberedskap i samband med avtal om att påbörja uppbyggnaden av en inhemsk produktionskapacitet av vaccin. Anslaget föreslås uppgå till 200 miljoner kronor.

För att bland annat motverka och förebygga hemlöshet bland psykiskt funktionshindrade bedömer regeringen att anslaget för personliga ombud bör öka med 20 miljoner kronor per år 2007 och 2008. Vidare bör anslaget för utvecklingsmedel till åtgärder för hemlösa öka med 23 miljoner kronor 2007 och 33 miljoner kronor 2008.

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för ungdomar anser regeringen att det är angeläget att stärka vårdkedjan för vissa ungdomar. Av denna anledning föreslår regeringen insatser i utvalda områden. Därför föreslås att anslaget för utveckling av socialt arbete ökas med 50 miljoner kronor 2006. Vidare bedömer regeringen att detta anslag bör ökas med 90 miljoner kronor per år 2007 och 2008. Regeringen anser även att det behövs 50 miljoner kronor per år 2007 och 2008 för att inrätta ett nationellt centrum för stöd till samt kunskaps- och metodutveckling för ungdomar som löper risk att drabbas av psykisk ohälsa. Därtill bedömer regeringen att det behövs 200 miljoner kronor per år 2007 och 2008 i riktat stöd till barn- och ungdomspsykiatri.

Utgiftsområde 11

Regeringen föreslår att ersättningsgraden i bostadstillägget för ålderspensionärer fyllda 65 år höjs från 91 till 93 procent av bostadskostnaden från och med den 1 april 2006. Följaktligen föreslås anslaget för bostadstillägg till pensionärer öka med 180 miljoner kronor 2006.

Anslaget beräknas öka med 240 miljoner kronor från och med 2007.

Utgiftsområde 12

Regeringens har föreslagit att inkomsttaket för sjukpenninggrundande inkomst skall höjas från sju och en halv till tio gånger prisbasbeloppet från och med den 1 juli 2006 (prop. 2005/06:142). Till följd av att denna höjning även skall omfatta den tillfälliga föräldrapenningen och havandeskapspenningen beräknas utgifterna för föräldraförsäkring öka med 200 miljoner kronor 2006. Vidare beräknas utgifterna öka med 350 miljoner kronor 2007 och 377 miljoner kronor 2008.

Utgiftsområde 13

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för att minska den öppna arbetslösheten och öka sysselsättningen föreslås följande.

För att den planerade omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen skall kunna förverkligas behöver medel motsvarande 8 500 programplatser omprioriteras från anställningsstöd, som belastar statsbudgetens inkomstsida, till aktivitetsstöd på statsbudgetens utgiftssida. Omprioriteringen beräknas öka utgifterna för aktivitetsstöd med 1 117 miljoner kronor 2006. Vidare föreslår regeringen på försök att finansieringsbidraget vid arbetspraktik slopas till och med 2007. Detta beräknas minska de inkomster som redovisas på anslaget för arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd med 385 miljoner kronor 2006 och med 334 miljoner kronor 2007. För att möjliggöra dessa åtgärder föreslår regeringen att anslaget ökas med 735 miljoner kronor 2006. Dessutom har regeringen utökat anslagskrediterna på samma anslag.

För att underlätta arbetslösas inträde på arbetsmarknaden avser regeringen att tillfälligt utöka volymen i de arbetsmarknadspolitiska programmen med 11 000 platser per år under 2007 och 2008. Volymökningen beräknas öka utgifterna för aktivitetsstöd och köp av arbetsmarknadsutbildning med 2 022 miljoner kronor 2007 och med 2 045 miljoner kronor 2008.

Plusjobb beviljas enligt nuvarande regler i maximalt två år. Regeringen avser att ge

möjlighet för personer med plusjobb som vid anvisningstillfället fyllt 60 år att fortsätta denna anställning tills de fyllt 65 år. Reformen beräknas öka utgifterna för merkostnadsersättningar med 27 miljoner kronor 2008.

För att förbättra möjligheterna för funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga att erhålla ett arbete föreslår regeringen en anslagsökning på 125 miljoner kronor 2006. Ökningen motsvarar cirka 2 000 lönebidragsplatser under andra halvåret 2006. Dessutom beräknar regeringen att ytterligare 260 miljoner kronor krävs 2007, vilket motsvarar 2 000 fler platser.

Regeringen bedömer att den yrkesmässiga och geografiska rörligheten måste öka. Ökade resurser för arbetsmarknadsutbildning, inklusive lärlingsplatser för ungdomar, ger utrymme för fler platser än 2005. Syftet är att motverka risken för arbetskraftsbrist i en konjunkturuppgång. För att främja den geografiska rörligheten återinförs möjligheten till bidrag för sökanderesor för arbetslösa ungdomar mellan 20 och 24 år.

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för ungdomar föreslås en anslagsökning på 25 miljoner kronor 2006 för bidrag till feriearbeten för gymnasieungdomar.

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för att främja integration avser regeringen att ge Arbetsmarknadsverket i uppdrag att genomföra en tvåårig försöksverksamhet för vissa nyanlända invandrare i syfte att få till stånd en tidigare etablering på arbetsmarknaden. Till följd av detta föreslår regeringen en anslagsökning på 20 miljoner kronor 2006. Utgifterna för försöksverksamheten beräknas därefter uppgå till 75 miljoner kronor 2007 och 35 miljoner kronor 2008. Vidare anser regeringen att den försöksverksamhet med arbetsplatsintroduktion för invandrare som för närvarande bedrivs bör införlivas i Arbetsmarknadsverkets ordinarie verksamhet från och med 2007. Av denna anledning beräknas utgifterna öka med 148 miljoner kronor från och med 2007.

Därutöver har regeringen beslutat att per den 1 februari 2006 höja den valutakurs som används vid beräkningarna av de finansiella ramarna för strukturfondsprogrammen. Valutakursen i förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EG:s strukturfonder höjdes med 40 öre till 9 kronor per euro, vilket beräknas öka EU-medlen i socialfonden, och därmed utgifterna, med 217 miljoner kronor per år 2007 och 2008.

Utgiftsområde 14

Regeringen avser att återkomma med förslag om treåriga insatser för en förstärkt företagshälsövård. Till följd av dessa åtgärder beräknas berörda anslag öka med 30 miljoner kronor per år för 2007 och 2008.

Vidare bereder regeringen en fyraårig Nationell handlingsplan mot prostitution och handel med människor för sexuella ändamål, särskilt kvinnor och barn. Regeringen bedömer att utgifterna kommer att öka med 10 miljoner kronor per år 2007 och 2008 för att genomföra planen.

Utgiftsområde 15

Studiehjälp lämnas till elever mellan 16 och 20 år som genomgår en gymnasial utbildning. Stödet består bland annat av ett studiebidrag som lämnas under tio månader per år för studier som bedrivs på heltid. Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för ungdomar föreslås att studiebidraget i studiehjälpen höjs med 100 kronor per månad från och med den 1 april 2006. Lagförslaget föreslås träda i kraft den 29 juni 2006, och en retroaktiv utbetalning skall ske samma månad. Till följd av den högre bidragsnivån föreslås anslaget för studiehjälp öka med 277 miljoner kronor 2006. Från och med 2007 beräknas anslaget öka med 360 miljoner kronor.

Regeringen anser även att studiemedelnivån bör höjas. Därför föreslår regeringen att anslaget för studiemedel ökar med 185 miljoner kronor 2006. För 2007 bedöms denna åtgärd medföra en anslagsökning på drygt 493 miljoner kronor, och för 2008 uppgår ökningen till drygt 504 miljoner kronor.

Regeringen anser att det finns behov av kompletterande utbildningar för utländska akademiker (se nedan under Utgiftsområde 16). Detta beräknas medföra att studiemedelsanslaget ökar med 15 miljoner kronor 2007 och med 11 miljoner kronor 2008. Vidare beräknas studiemedelsanslaget öka med 17 miljoner kronor 2007 och 34 miljoner kronor 2008 till följd av ökade platser i den kvalificerade yrkesutbildningen (se nedan under Utgiftsområde 16).

Utgiftsområde 16

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för att minska den öppna arbetslösheten och öka sysselsättningen anser regeringen att den kvalificerade yrkesutbildningen bör utvidgas med 1 000 platser från hösten 2007. Åtgärden beräknas medföra en anslagsökning på 30 miljoner kronor 2007 och 60 miljoner kronor 2008.

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för att främja integration föreslås ökade medel för resurspersoner inom skolan. Till följd av denna åtgärd föreslår regeringen en anslagsökning på 50 miljoner kronor 2006. För 2007 och 2008 beräknas en årlig anslagsökning på 150 miljoner kronor. Resurserna skall bland annat användas till att anställa pedagoger, men även annan personal. Regeringen anser även att det är nödvändigt att förkorta handläggningstiderna för validering av utländska gymnasiebetyg, samt att det finns ett behov av kompletterande utbildningar för utländska akademiker. Därför föreslås en anslagsökning på 1 miljon kronor 2006. Åtgärderna för validering och kompletterande utbildningar bedöms även medföra en anslagsökning på 36 miljoner kronor 2007 och på 28 miljoner kronor 2008.

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för ungdomar anser regeringen att det finns behov av insatser under sommaren riktade till ungdomar i områden där behoven är som störst. Följaktligen föreslår regeringen en anslagsökning på 15 miljoner kronor 2006. Insatserna beräknas även medföra en anslagsökning på 15 miljoner kronor 2007. Vidare bedömer regeringen att utgifterna kommer att öka till följd av åtgärder för att stärka yrkesutbildningen i gymnasieskolan. Berörda anslag beräknas därför öka med 35 miljoner kronor per år under 2007 och 2008. Regeringen bedömer även att det krävs ökade resurser för samverkan för att stärka det förebyggande arbetet med hälsa och trygghet i skolan. Dessa åtgärder beräknas medföra en anslagsökning på 50 miljoner kronor per år 2007 och 2008.

Slutligen bedömer regeringen att det under en fyraårsperiod från och med 2007 krävs en årlig anslagsökning på 10 miljoner kronor för att

genomföra åtgärder som syftar till att öka kunskaperna om skillnader mellan flickors och pojkars inlärning, och finna åtgärder som förbättrar pojkars resultat.

Utgiftsområde 17

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för att minska den öppna arbetslösheten och öka sysselsättningen anser regeringen att ytterligare 150 personer per år under 2006 och 2007 – från och med halvårsskiftet 2006 – bör anställas för att bevara, vårda och tillgängliggöra kulturinstitutionernas samlingar, föremål och arkivalier. Följaktligen föreslår regeringen en anslagsökning på 23 miljoner kronor 2006. Vidare bedöms en anslagsökning på 45 miljoner kronor under 2007 vara nödvändig.

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för ungdomar bedömer regeringen att det finns behov av att utveckla verksamheter och mötesplatser för ungdomar. Regeringen bedömer därför att en anslagsökning på 80 miljoner kronor 2007 och 80 miljoner kronor 2008 är nödvändig.

I syfte att bedriva näringsfrämjande aktiviteter i samband med friidrotts-EM 2006 i Göteborg föreslår regeringen ett bidrag till Göteborgs kommun. Av denna anledning föreslår regeringen en anslagsökning på 10 miljoner kronor 2006.

Regeringen aviserade i propositionen Lära, växa, förändra (prop. 2005/06:192) att resurserna till folkbildningen skulle öka. Regeringen bedömer därför att en anslagsökning på 400 miljoner kronor per år från och med 2007 är nödvändig.

Utgiftsområde 18

Regeringen vill minska bostadsbristen bland unga. Därför anser regeringen att det finns behov av ett specialdestinerat statligt bidrag till de kommuner som använder sig av hyresgarantier. Detta bidrag beräknas uppgå till 100 miljoner kronor, och medför motsvarande anslagsökningar 2007 och 2008.

Bygga-bo-dialogen syftar till att i dialog med bygg- och fastighetssektorns aktörer stödja och påverka utvecklingen mot ett hållbart byggande och en hållbar fastighetsförvaltning. Genom såväl

statliga insatser som frivilliga åtaganden från branschen skall en hälsosam inomhusmiljö och en effektiv energi- och resursanvändning uppnås. Detta skall i sin tur bidra till en hållbar bygg- och fastighetssektor, och en stärkt konkurrenskraft på en nationell och internationell marknad. För att stödja sekretariat, kompetensutvecklingsprogram samt uppföljning och utvärdering av pilotprojekt bedömer regeringen att berörda anslag under en treårsperiod – med start 2007 – bör öka med 14 miljoner kronor per år.

Regeringen anser att det tillfälliga investeringsbidraget för anordnande av hyresbostäder bör förlängas till och med den 30 juni 2008. Berört anslag bör därför öka med 700 miljoner kronor 2007 och 350 miljoner kronor 2008. Regeringen bedömer dock att förlängningen endast leder till en utgiftsökning på 250 miljoner kronor 2008. Investeringsbidraget beviljas när projekten påbörjas, men utbetalas först efter att bostäderna färdigställts. Anordnande av bostäder är förenat med långa ledtider, därför kommer en del projekt som beviljats bidrag färdigställas först efter 2009. Inom ramen för förlängningen bör 100 miljoner kronor 2007 och 50 miljoner kronor 2008 användas för att anordna studentbostäder.

Länsstyrelserna bör förstärka tillsynen av familjehem och hem för vård eller boende för barn och unga. Under 2007 och 2008 bör anslaget därför ökas med 10 miljoner kronor per år. Vidare anser regeringen att länsstyrelsernas arbete inom rovdjursförvaltningen från 2007 bör förstärkas med 11 miljoner kronor.

Utgiftsområde 19

För att finansiera ökade utgifter till följd av ökade oljepriser, ökade godsvolymer och fler bidragsberättigade företag föreslår regeringen att anslaget för transportbidrag ökas med 82 miljoner kronor 2006.

För att möta de speciella utmaningar för planeringsförutsättningarna i Gällivare kommun som orsakas av de många malmkropparna med växlande brytning föreslår regeringen ett särskilt bidrag till kommunens samhällsutvecklingsåtgärder. Av denna anledning föreslår regeringen att anslaget för allmänna regionalpolitiska åtgärder ökas med 40 miljoner kronor 2006.

Därutöver har regeringen beslutat att per den 1 februari 2006 höja den valutakurs som används vid beräkningarna av de finansiella ramarna för

strukturfondsprogrammen. Valutakursen i förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EG:s strukturfonder höjdes med 40 öre till 9 kronor per euro, vilket beräknas öka EU-medlen i regionalfonden, och därmed utgifterna, med 300 miljoner kronor 2007 och med 88 miljoner kronor 2008.

Utgiftsområde 20

Regeringen strävar efter en teknikneutral hållning i förhållande till vilka alternativa drivmedel som på sikt kommer att visa sig bäst ur miljömässig och ekonomisk synpunkt. Eftersom lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel riskerar att leda till en situation där etanol gynnas framför biogas och andra förnybara bränslen föreslår regeringen en kompletterande förstärkning på området. För 2006 föreslår därför regeringen att anslaget för klimatinvesteringsprogrammet ökas med 48 miljoner kronor. Vidare beräknas anslaget öka med 98 miljoner 2007. De ökade administrationskostnader som detta förslag ger upphov till leder även till att regeringen föreslår att Vägverkets anslag under Utgiftsområde 22 och anslaget för domstolsväsendet under Utgiftsområde 4 ökas med totalt 2 miljoner kronor 2006. Denna anslagsökning beräknas även gälla för 2007. Regeringen bedömer även att det är angeläget att ytterligare förstärka redan befintliga klimatinvesteringsprogram. Av denna anledning anser regeringen att detta anslag bör öka med 75 miljoner kronor per år 2007 och 2008.

Utgiftsområde 21

Till följd av beslutet att stänga den andra reaktorn vid Barsebäcksverket 2005 har ett tillämpningsavtal till tidigare avtal med reaktorns ägare slutits. Avtalet reglerar bland annat den ekonomiska kompensation som utgår till reaktorns ägare vid en förtida stängning. För att klara de åtaganden som följer av avtalet föreslår regeringen en anslagsökning på 15 miljoner kronor 2006.

För att kunna genomföra åtgärder enligt propositionen Miljövänlig el med vindkraft – åtgärder för ett livskraftigt vindbruk (prop. 2005/06:143) bedömer regeringen att det är

nödvärdigt med anslagsökningar på 30 miljoner kronor årligen under 2007 och 2008.

Utgiftsområde 22

Regeringen bedömer att Rikstrafikens anslag bör ökas med sammanlagt 100 miljoner kronor per år 2007 och 2008 för att utöka verkets analyskapacitet samt för att upphandla persontrafik. I proposition Moderna transporter (2005/06:160) kapitel 15.3.2 Förbättrade pendlingsmöjligheter över länsgräns skriver regeringen: "Trafikhuvudmän och staten måste ta ett gemensamt ansvar där ansvaret för kostnad och verksamhet följs åt. Detta innebär att Rikstrafiken fortsatt bör kunna genomföra insatser i olika former för att komplettera trafik som i huvudsak faller under trafikhuvudmannens ansvar. Det innebär dock inte någon begränsning av trafikhuvudmannens ansvar för den lokala och regionala trafiken som det definieras i trafikhuvudmannalagen." Dessutom anser regeringen att Vägverkets resurser för automatisk hastighetsövervakning bör utökas. Av denna anledning beräknas verkets anslag öka med 25 miljoner kronor per år under 2007 och 2008.

Regeringen analyserar för närvarande behovet av resurstillskott för innevarande år avseende infrastrukturunderhåll. Om behov föreligger återkommer regeringen med förslag i tilläggsbudgeten i budgetpropositionen för 2007.

Utgiftsområde 23

Europeiska kommissionen har beviljat medel från Europeiska unionens solidaritetsfond för ersättning för vissa offentliga utgifter med anledning av stormen i Sydsverige (Gudrun) i januari 2005. Regeringen föreslår därför att anslaget för gårdsstöd och djurbidrag ökas med 741 miljoner kronor 2006. Vidare beräknar regeringen att detta anslag bör öka med 194 miljoner kronor 2007 och 243 miljoner kronor 2008 som en följd av reformeringen av marknadsordningen för socker. Reformen innebär bland annat att sockerbetsodlarna under reformperioden kommer att erhålla en viss kompensation för den prissänkning reformen innefattar.

Ett stort antal gårdar i Skåne med grisproduktion har drabbats av salmonella. Gårdarna har blivit smittade genom att de har tagit emot

salmonellasmittat foder. Som en följd av salmonellautbrottet uppstår kostnader för bland annat utslaktning, sanering och provtagning. Regeringen föreslår därför att anslaget för bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar ökas med 50 miljoner kronor 2006.

Sverige kommer från EU-budgeten att tilldelas medel för miljö- och landsbygdsprogrammet för perioden 2007–2013. Utöver den nödvändiga nationella medfinansieringen anser regeringen att det är angeläget att ytterligare öka programmets omfattning. Regeringen bedömer därför att anslagen för miljö- och landsbygdsprogrammet bör ökas med 1 000 miljoner kronor per år under nästa programperiod 2007–2013. Till följd av en viss fördröjning i genomförandet under programmets inledande år beräknas dock utgifterna endast öka med 739 miljoner kronor 2007 och 823 miljoner kronor 2008.

Fågelinfluensan innebär en ökad belastning för Jordbruksverket och Statens veterinärmedicinska anstalt. Det är svårt att nu bedöma den fortsatta utvecklingen och kostnaderna för nödvändiga insatser. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen för 2007 med en samlad bedömning gällande behovet av anslagsjusteringar 2006 till följd av fågelinfluensan.

Utgiftsområde 24

Regeringen vill förlänga programmet Forska & Väx, som riktar sig till små och medelstora företag. Förlängningen av programmet ersätter den till 2007 aviserade skattekontokrediteringen för forskning och utveckling i små och medelstora företag. Regeringen bedömer, med anledning av detta, att anslaget till Vinnova bör öka med 100 miljoner kronor per år från och med 2007.

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för att främja integration vill regeringen vidta åtgärder i syfte att uppnå lika förutsättningar för företagande för personer med utländsk bakgrund och för inrikes födda. Regeringen vill därför förstärka ALMI:s rådgivningskompetens till personer med utländsk bakgrund. Regeringen bedömer att det är viktigt att Internationella Företagarförningens rådgivningsverksamhet blir rikstäckande, varför denna verksamhet bör integreras i ALMI. För att ytterligare främja företagande bland utrikes födda bedömer regeringen även att det finns behov av att stödja

Internationella Företagarförningen under 2007 och 2008. Till följd av dessa åtgärder bedömer regeringen att anslaget för näringslivsutveckling bör öka med 20 miljoner kronor per år 2007 och 2008.

För att stärka utveckling av svenska små och medelstora företag bedömer regeringen att ALMI:s verksamhet bör förstärkas med 70 miljoner kronor per år från och med 2007.

Regeringen bedömer att det finns behov av att stärka finansieringen av innovationer. Av denna anledning bedömer regeringen att ALMI kommer att behöva ytterligare 10 miljoner kronor per år 2007 och 2008.

För att främja produktutveckling i små och medelstora företag genom att stödja industriella utvecklingscentra (IUC) bedömer regeringen att anslaget för näringslivsutveckling bör öka med 10 miljoner kronor per år 2007 och 2008.

Regeringen anser det angeläget att utöka marknadsföringen av Sverige i utlandet. Av denna anledning bedömer regeringen att anslaget för turistfrämjande under en treårsperiod – med start 2007 – bör ökas med 10 miljoner kronor per år.

Utgiftsminskningar

Ett antal av de reformer som regeringen föreslår och aviserar i denna proposition finansieras genom utgiftsminskningar. Totalt uppgår utgiftsminskningarna till 134 miljoner kronor 2006, varav anslagsminskning på Vägverkets och Banverkets anslag och anslaget för särskilda insatser i vissa kommuner och landsting uppgår till 122 miljoner kronor.

Utgifter via skattekontokrediteringar på budgetens inkomstsida

I syfte att säkerställa den eftersträlvade omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen föreslår regeringen att delar av det anställningsstöd som lämnas genom en skattekontokreditering ersätts av utökade programplatser med aktivitetsstöd (se Utgiftsområde 13). Utgifterna via skattekontokrediteringar för anställningsstöd beräknas således minska med 1 294 miljoner kronor 2006. Vidare beräknas anställningsstödet öka med 85 miljoner kronor 2008 till följd av att regeringen avser att bereda

möjlighet för personer med plusjobb som fyllt 60 år att kunna ha fortsatt plusjobb tills de fyllt 65 år.

Mot bakgrund av en stor efterfrågan på stöd för konvertering från oljeuppvärmning under årets första månader bedömer regeringen att det finns behov av att utöka ramen för skattekontokrediteringen för innevarande år. Regeringen föreslår därför att ramen höjs med 300 miljoner kronor 2006. Förslaget innebär en tidigareläggning av krediteringar på skattekonto inom den tidigare beslutade ramen för perioden 2006–2010.

Regeringen anser att det finns behov av fortsatt stöd för energibesparande åtgärder och konvertering till förnybar energi i lokaler med offentlig verksamhet även under 2007 och 2008. Regeringen anser därför att en skattekontokreditering, med en ram på 500 miljoner kronor per år 2007 och 2008, bör införas, varav sammanlagt 50 miljoner kronor skall utgöra stöd till installation av solceller.

Stödet enligt lagen (2003:1204) om skatte-reduktion för vissa miljöförbättrande installationer i småhus bör ersättas av ett likvärdigt stöd för installationer av bibränsleeldade uppvärmningssystem i nyproducerade småhus eller för installation av energieffektiva fönster i befintliga småhus. Regeringen anser därför att en skattekontokreditering, med en ram på 50 miljoner kronor per år 2007 och 2008, bör införas.

Regeringen bedömer att det till 2007 aviserade stödet till forskning och utveckling i små och medelstora företag, utformat som en skattekontokreditering på budgetens inkomstsida, bör ersättas av en förlängning av programmet Forska & väx (se Utgiftsområde 24). Utgifterna via skattekontokrediteringar minskar därmed med 200 miljoner kronor 2007 och 2008.

Sammantagen effekt av förslag och aviseringar

Sammantaget beräknas de nu föreslagna och aviserade åtgärderna, inklusive finansiering, öka de takbegränsade utgifterna för 2006 med 5 794 miljoner kronor jämfört med beräkningen i budgetpropositionen. Genom minskningen av utgifterna via skattekontokrediteringar på budgetens inkomstsida uppgår nettoförsvagningen av de offentliga finanserna dock endast till 4 800 miljoner kronor. För 2007 beräknas de takbegränsade utgifterna öka med 11 716 miljoner kronor, och för 2008 uppgår ökningen till 12 264 miljoner kronor jämfört med beräkningarna i budgetpropositionen för 2006. Nettoförsvagningen av de offentliga finanserna är dock något större till följd av en ökning av utgifterna via skattekontokrediteringar på budgetens inkomstsida.

Tabell 6.10 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar

Förändring av offentliga finanser och effekter på takbegränsade utgifter i förhållande till budgetpropositionen för 2006.

Miljoner kronor	2006	2007	2008	Permanent effekter
Reformer				
UO 1 Särskild information i samband med val	15			0
UO 2 Generationsväxling i staten (SKÖJ)	20	90		0
UO 2 Ekonomisk statistik och materialflödesstatistik	6	22	22	20
UO 6 Antiviraler	12			0
UO 8 Åtgärder för ett ökat asylmottagande och ett ökat flyktingmottagande	1 395	1 660	1 471	0
UO 8 Insatser mot diskriminering		13	13	13
UO 8 Lokalt utvecklingsarbete i storstadspolitiken		30	30	0
UO 9 Tandvård		500	1 700	1 700
UO 9 Utvecklingsplan för äldre	617	1 637	1 753	1 753
UO 9 Vaccinförsörjning	200			0
UO 9 Personligt ombud för psykiskt funktionshindrade		20	20	0
UO 9 Utvecklingsmedel till åtgärder för hemlösa		23	33	0
UO 9 Stärkt vårdkedja för ungdomar i utsatta områden	50	90	90	0
UO 9 Åtgärder inom barn- och ungdomspsykiatri		250	250	0
UO 11 Bostadstillägg till ålderspensionärer	180	240	240	240
UO 12 Höjt tak inom den tillfälliga föräldrapenningen och havandeskapspenningen	200	350	377	407
UO 13 Omprioritering från anställningsstöd (inkomstsidan) till aktivitetsstöd (utgiftssidan)	1 117			0
UO 13 Slopät finansieringsbidrag vid arbetspraktik	385	334		0
UO 13 Fler personer i arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd		2 022	2 045	0
UO 13 Plusjobb personer som fyllt 60 år – merkostnadsersättning			27	0
UO 13 Fler personer med lönebidrag	125	260		0
UO 13 Feriearbeten för gymnasieungdomar	25			0
UO 13 Försöksverksamhet för nyanlända invandrare	20	75	35	0
UO 13 Arbetsplatsintroduktion för invandrare		148	148	148
UO 13 Valutakursjustering för Socialfonden		217	217	0
UO 14 Förstärkt företagshälsovård		30	30	10
UO 14 Genomförande av handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål		10	10	0
UO 15 Höjt studiebidrag	277	360	360	360
UO 15 Ökade studiemedel till följd av fler utbildningsplatser (KY och kompletterandeutbildningar)		32	45	0
UO 15 Höjd studiemedelnivå	185	493	504	504
UO 16 Utvidgning av den kvalificerade yrkesutbildningen		30	60	0
UO 16 Resurspersoner till skolor i utsatta områden	50	150	150	0
UO 16 Kompletterande utbildning och validering	1	36	28	2
UO 16 Sommarkurser för ungdomar	15	15		0
UO 16 Yrkesutbildning i gymnasieskolan		35	35	0
UO 16 Hälsa och trygghet i skolan		50	50	0
UO 16 Pojkars resultat i skolan		10	10	0
UO 17 SESAM-platser för kultursektorn	23	45		0

Fortsättning på tabell 6.10 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar

Förändring av offentliga finanser och effekter på takbegränsade utgifter i förhållande till budgetpropositionen för 2006.

Miljoner kronor	2006	2007	2008	Permanent effekter
UO 17 Verksamheter och mötesplatser för ungdomar		80	80	0
UO 17 Folkbildning		400	400	400
UO 17 Bidrag till Göteborgs kommun – Friidrotts-EM	10			0
UO 18 Bidrag till kommunala hyresgarantier		100	100	100
UO 18 Förlängt investeringsbidrag			250	0
UO 18 Bygga-bo-dialog		14	14	0
UO 18 Tillsyn av familjehem och hem för vård eller boende för barn och unga		10	10	0
UO 18 Rovdjursförvaltning		11	11	11
UO 19 Transportbidrag	82			0
UO 19 Allmänna regionalpolitiska åtgärder – Gällivare kommun	40			0
UO 19 Valutakursjustering		300	88	0
UO 20 Klimatinvesteringsprogram	48	173	75	0
UO 21 Åtgärder för att främja vindkraft		30	30	0
UO 21 Barsebäck 2 – ersättning för avställnings- och servicedrift	15			0
UO 22 Analys och upphandling av persontrafik		100	100	0
UO 22 Automatisk hastighetsövervakning		25	25	0
UO 23 Ersättning av utgifter orsakade av stormen Gudrun	741			0
UO 23 Kompensation till sockerbetsodlare 2007–2013		194	243	0
UO 23 Bekämpning av smittsamma husdjursjukdomar	50			0
UO 23 Miljö- och landsbygdsprogrammet 2007–2013		739	823	0
UO 24 Förlängning av programmet Forska & Väx		100	100	100
UO 24 Stöd till invandrades företagande		20	20	10
UO 24 Ökad grundfinansiering av ALMI		70	70	70
UO 24 Innovationslån – ALMI		10	10	0
UO 24 Stöd till industriella utvecklingscentra		10	10	0
UO 24 Turistfrämjande		10	10	0
Övrigt	24	43	43	13
varav				
UO 1 DNA-analys vid utlandsmyndigheterna	1			0
UO 5 Insatser med anledning av Linnés 300-årsjubileum	2			0
UO 5 Konferens på temat "Att växa tillsammans i Östersjöområdet"	5			0
UO 8 Ökat bidrag till antidiskrimineringsbyråer	1	4	4	0
UO 8 Integrationsverket – ökad administration till följd av ökat flyktmottagande	7			0
UO 9 Stöd till mansmottagningar		3	3	0
UO 9 Ökat stöd till brottsofferjour för homosexuella, bisexuella och transpersoner		1	1	0
UO 9 Ökad tillsyn över blodcentraler	2	4	4	4
UO 16 Kompetensutveckling av lärare i svenska för invandrare		5	5	0
UO 16 Strategi för nyanlända barns utbildning	1			0
UO 17 Anpassning av allmänna samlingslokaler till ungdomsverksamhet		4	4	4
UO 17 Europarådets kampanj "Alla olika – alla lika"	1	1	0	0

Fortsättning på tabell 6.10 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar

Förändring av offentliga finanser och effekter på takbegränsade utgifter i förhållande till budgetpropositionen för 2006.

Miljoner kronor	2006	2007	2008	Permanenta effekter
varav				
UO 17 Åtgärder för att stimulera ungdomars kulturella utbildning – Open Jam	0	2	2	0
UO 20 Rovdjursinformation riktad till ungdomar och jaktvårdskretsar		5	5	0
UO 20 Bidrag till internationella kemikalieseekretariat	1	2	2	2
UO 23 Upprättande av rovdjursakutgrupper	4	4	4	4
UO 23 Förebyggande insatser mot rovdjursangrepp		5	5	0
UO 23 Exportfrämjande av svenska ekologiska livsmedel		3	3	0
UO 24 Inkubatorsverksamhet för unga företagare		2	2	0
<i>Summa reformer</i>	<i>5 928</i>	<i>11 716</i>	<i>12 264</i>	<i>5 861</i>
Utgiftsminskningar	-134			
Summa ökning av takbegränsade utgifter	5 794	11 716	12 264	5 861
<i>Utgifter via skattekrediteringar på budgetens inkomstsida</i>				
Anställningsstöd	-1 294		85	0
Stöd för konvertering från oljeuppvärmning	300	-30	-90	0
Energieffektivisering i lokaler med offentlig verksamhet		500	500	0
Energieffektiva fönster och bibränsleeldade uppvärmningssystem i småhus		50	50	0
Stöd till forskning och utveckling i små och medelstora företag		-200	-200	
<i>Summa utgifter via skattekrediteringar på budgetens inkomstsida</i>	<i>-994</i>	<i>320</i>	<i>345</i>	<i>0</i>
Nettoförsvagning av den offentliga sektorns finanser	4 800	12 036	12 609	5 861

6.4.3 Övriga utgiftsförändringar jämfört med budgetpropositionen för 2006

I detta avsnitt redovisas förändringen av beräknade utgiftsramar 2007 och 2008 till följd av faktorer utöver de som redovisas i avsnitt 6.4.2 (se också tabell 6.8).

Pris- och löneomräkning av anslagen till myndigheternas förvaltningskostnader

I den inledande fasen av budgetprocessen hanteras anslag för förvaltningsändamål i fasta priser. Dessa anslag räknas om till löpande priser genom att pris- och löneindex knyts till anslagen.

I budgetpropositionen för 2006 gjordes en preliminär pris- och löneomräkning av anslagen för förvaltningsändamål för 2007. Därefter har en slutlig pris- och löneomräkning (PLO) för dessa anslag genomförts för 2007. Den slutliga pris- och löneomräkningen av anslagen för 2007 påverkar även de beräknade anslagsnivåerna för 2008, varför även dessa har reviderats jämfört med beräkningen i budgetpropositionen.

De kostnader som räknas om är löner, hyror och övriga förvaltningskostnader. Vid omräkningen används separata index för prisutvecklingen inom de tre nämnda utgiftsgrupperna. Transfereringar inom myndighetsanslag räknas inte om inom ramen för pris- och löneomräkningssystemet.

Vid omräkningen av löner används ett arbetskostnadsindex (AKI) som baseras på löneutvecklingen för tjänstemän i den konkurrensutsatta sektorn korrigerad för ett genomsnitt av produktivitsutvecklingen inom den privata tjänstesektorn. För omräkningen av löner är det index som använts 1,01 procent för 2007 (AKI: 2,97 procent minus produktivitsavdrag: 1,96 procent).

Lokalhyror som inte omförhandlas under det kommande budgetåret räknas i pris- och löneomräkningen om med ett index som motsvarar 70 procent av konsumentprisindexförändringen två år före det aktuella budgetåret. För omräkningen av hyror till 2007 är det index som använts för hyresavtal som inte skall omförhandlas 0,35 procent. Omräkningen för

hyresavtal som skall omförhandlas bygger på prisutvecklingen under perioden från det att avtalet tecknades till det att avtalet skall omförhandlas. Detta index är individuellt för varje berört anslag.

För omräkningen av övriga förvaltningskostnader används samma index för alla anslag som pris- och löneomräknas. Detta index fastställs genom en sammanvägning av flera index från Statistiska centralbyrån avseende utgifter som förekommer vid myndighetsutövning. För omräkningen av övriga förvaltningskostnader 2007 är det index som använts 0,87 procent.

Till följd av den slutgiltiga pris- och löneomräkningen minskas de beräknade anslagsmedlen sammantaget med cirka 900 miljoner kronor 2007 och 2008, jämfört med beräkningen i budgetpropositionen. Detta beror främst på att arbetskraftskostnaderna mätt med arbetskostnadsindex blivit lägre än vad som antogs i budgetpropositionen för 2006. Detta medför att för flertalet PLO-anslag blir den slutgiltiga pris- och löneomräkningen lägre.

Ett undantag är dock höjningen av anslagsnivån för utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet. Försvarsanslagen räknas om med ett särskilt försvarsprisindex (FPI). Faktorer som vägs in vid beräkningen av FPI är bland annat dollarkursutvecklingen och prisutvecklingen för importerat försvarsmateriel.

Övriga makroekonomiska förändringar

I jämförelse med budgetpropositionen för 2006 har anslag som styrs av den makroekonomiska utvecklingen justerats med hänsyn tagen till nya antaganden. Justeringen berör huvudsakligen ett fyrtiotal anslag för transfereringsändamål.

Förändringar på grund av de nya makroekonomiska antagandena berör framför allt utgiftsområde 13 Arbetsmarknad. En något högre öppen arbetslöshet och fler personer i arbetsmarknadspolitiska åtgärder jämfört med beräkningen i budgetpropositionen leder till 3,2 respektive 2,7 miljarder kronor högre utgifter 2007 och 2008. År 2008 revideras utgifterna för ålderspensionssystemet ned med 0,8 miljarder kronor på grund av att antagandet för inkomstindex justerats ned.

Sammantaget innebär revideringarna av posten Övriga makroekonomiska förändringar (se tabell 6.8) att de takbegränsade utgifterna ökar med 3,0 miljarder kronor 2007 och med 1,5

miljarder kronor 2008 i förhållande till beräkningen i budgetpropositionen.

Volym

Utgifterna för 2007 och 2008 har också förändrats jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2006 till följd av nya prognoser för volymer inom främst regelstyrda transfereringssystem.

Inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg har prognosen för antalet personer som omfattas av statlig assistansersättning reviderats upp 2007 och 2008, vilket medför drygt 200 miljoner kronor högre utgifter 2007 och cirka 300 miljoner kronor högre utgifter 2008 än beräkningen i budgetpropositionen för 2006.

Inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp har antalet sjuk- och rehabiliteringspenningdagar reviderats ned, vilket medför drygt 2 miljarder lägre utgifter 2007 och drygt 3 miljarder lägre utgifter 2008 i förhållande till budgetpropositionen. Nuvarande prognos innebär att antalet sjukpenningdagar 2007 understiger 2002 års nivå med drygt 40 procent, vilket innebär att målet om en halvering till 2008 är inom räckhåll (se vidare tabell 6.11). Att prognostisera antalet sjukpenningdagar är förknippat med betydande osäkerhet, som blir större ju längre prognoshorisonten sträcks. Med anledning av detta väljer regeringen att göra en beräkningsteknisk framskrivning för 2008, innebärande att antalet sjukpenningdagar 2008 antas vara på samma nivå som 2007. Regeringen avser att återkomma med en ny prognos för antalet sjukpenningdagar 2008 i budgetpropositionen för 2007.

Den ökning av antalet personer med aktivitets- och sjukersättning (tidigare förtidspension) som hittills varit fallet under 2000-talet har under det senaste halvåret snabbt planat ut. Detta har föranlett att prognosen för antalet personer med aktivitets- och sjukersättning har reviderats ner med drygt 20 000 per år 2007 och 2008 i förhållande till budgetpropositionen. Denna revidering medför cirka 2,5 miljarder kronor lägre utgifter 2007 och drygt 3 miljarder kronor lägre utgifter 2008 jämfört med budgetpropositionen.

Inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn har antalet föräldrapeningdagar reviderats ner 2007 och 2008 jämfört med beräkningen i budgetpropositionen.

Detta beror på att föräldraledigheten nu bedöms tas ut i ett långsammare tempo än tidigare, vilket innebär att utgifterna inom utgiftsområdet minskar med cirka 100 miljoner kronor 2007 och med drygt 300 miljoner kronor 2008 jämfört med prognosen i budgetpropositionen.

Antalet personer med inkomstpension, premiepension respektive tilläggspension väntas bli fler 2007 och 2008 än vad som beräknades i budgetpropositionen. Sammantaget innebär volymförändringarna inom ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten att utgifterna revideras upp med cirka 500 miljoner kronor 2007 och med drygt 1 miljard kronor 2008.

Sammantaget innebär revideringarna av posten Volymförändringar (se tabell 6.8) att de takbegränsade utgifterna minskar med 6,8 miljarder kronor 2007 och med 8,6 miljarder kronor 2008 i förhållande till beräkningen i budgetpropositionen för 2006.

I tabell 6.11 redovisas utfall (även könsfördelat) och prognoser för volymer inom olika transfereringssystem. Redovisningen har begränsats till anslag där förändrade volymer medför betydande utgiftsförändringar.

Tabell 6.11 Volymer 2004–2008

Förändring jämfört med budgetpropositionen för 2006 anges inom parentes.

Utgifts- område	Utfall 2004	Utfall 2005	Köns- fördelning Utfall 2005	Prognos		
				2006	2007	2008
8 Antal registrerade asylsökande	40 500	38 900 (4 100)	36,3% kv 63,7% m	33 700 (3 200)	29 000 (-600)	30 300 (1 500)
9 Antal personer med assistansersättning	12 300	13 100 (0)	47,2% kv 52,8% m	13 900 (100)	14 500 (200)	15 100 (300)
10 Antal sjukpenningdagar (netto), miljoner	78,4	67,1 (-0,3)	61,5% kv 38,5% m	59,9 (-1,0)	55,6 (-3,7)	55,6 (-5,4)
10 Antal rehabiliteringspenningdagar (netto), miljoner	5,0	4,2 (-0,1)	66,8% kv 33,2% m	3,8 (-0,5)	4,0 (-0,3)	4,1 (-0,2)
10 Antal personer med sjukersättning	514 600	535 700 (-2 900)	59,6% kv 40,4% m	540 500 (-13 100)	539 000 (-20 300)	534 000 (-25 600)
10 Antal personer med aktivitetsersättning	9 100	14 400 (400)	52,0% kv 48,0% m	15 200 (-900)	17 200 (-900)	19 100 (-900)
11 Antal personer med garantipension	875 000	850 400 (1 300)	79,2% kv 20,8% m	830 100 (-2 700)	815 400 (-1 900)	805 300 (-2 400)
ÅP Antal personer med tilläggspension	1 455 600	1 488 500 (1 000)	52,3% kv 47,7% m	1 527 300 (2 200)	1 573 800 (3 300)	1 629 200 (6 600)
ÅP Antal personer med inkomstpension	156 900	254 300 (-700)	48,3% kv 51,7% m	355 700 (700)	466 200 (5 200)	585 100 (12 100)
ÅP Antal personer med premiepension	110 600	198 300 (1 600)	50,9% kv 49,1% m	295 100 (1 900)	409 800 (9 800)	545 000 (24 700)
10 och 11 Antal pensionärer samt personer med aktivitets- och sjukersättning som erhåller bostadstillägg	430 500	428 500 (-500)	74,0% kv 26,0% m	424 200 (-2 800)	417 600 (-5 200)	409 500 (-4 800)
12 Antal barnbidrag	1 714 900	1 699 800 (-1 200)		1 685 800 (800)	1 668 000 (0)	1 652 000 (0)
12 Antal uttagna föräldrapenningdagar, miljoner	42,3	42,6 (-1,0)	80,5% kv 19,5% m	44,0 (-0,5)	45,3 (-0,1)	45,7 (-0,6)
12 Antal uttagna tillfälliga föräldrapenningdagar, miljoner	5,1	5,2 (-0,2)	54,8% kv 45,2% m	5,4 (0,1)	5,4 (-0,1)	5,4 (-0,1)
15 Antal personer med studiehjälp	425 600	439 600 (-1 400)	49,0% kv 51,0% m	460 100 (100)	477 400 (0)	490 000 (3 100)
15 Antal personer med studiemedel	434 300	463 100 (31 300)	60,0% kv 40,0% m	459 400 (7 400)	464 100 (12 300)	463 500 (12 700)
15 Antal personer med rekryteringsbidrag	26 900	25 200 (-4 100)	72,0% kv 28,0% m	27 500 (-800)	31 300 (0)	30 900 (-1 000)

Anm.: Antaganden om arbetslöshetstal och deltagare i arbetsmarknadspolitiska program ingår i de makroekonomiska förutsättningarna, som redovisas i avsnitt 6.2.

Anm.: Volymuppgifter om antal personer avser årsgenomsnitt.

Tekniska förändringar

Revideringar av utgifterna kan göras till följd av budgettekniska förändringar.

Förslaget om höjt grundavdrag gör att skatteintäkterna för kommuner och landsting beräknas minska med 800 miljoner kronor 2007. Denna förändring är den huvudsakliga förklaringen till att utgiftsramen 2007 för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner höjs med 900 miljoner kronor som följd av en teknisk justering.

Övrigt

Revideringar av utgifterna kan också föranledas av nya prognosmetoder, justeringar till följd av ny information, korrigeringar av tidigare gjorda fel samt regeländringar utom regeringens omedelbara kontroll, t.ex. genom ändringar i EU:s regelverk.

Posten Övrigt dessa år innefattar nedreviderade utgifter för EU-avgiften motsvarande 2,3 och 1,6 miljarder kronor för 2007 respektive 2008 i förhållande till budgetpropositionen för 2006.

Sammantaget innebär denna typ av revideringar (se Övriga förändringar, tabell 6.8) att de takbegränsade utgifterna minskar med 2,9 respektive 4,2 miljarder kronor 2007 och 2008 i förhållande till beräkningen i budgetpropositionen för 2006.

Minskning av anslagsbehållningar

Statliga myndigheter har vissa möjligheter att fördela sina utgifter över tiden. Medel på ramanslag som inte utnyttjas under ett budgetår kan inom vissa gränser sparas till efterföljande år¹. Det innebär att en myndighet utöver anvisade anslagsmedel även kan använda tidigare sparade anslagsmedel. Myndigheter har också möjligheter att inom vissa gränser låna av efterföljande års anslag. Förskjutningar av detta slag redovisas som en för alla ramanslag gemensam beräkningspost benämnd Minskning av anslagsbehållningar. Denna post ingår i de takbegränsade utgifterna. För kommande budgetår erhålls en prognos för de takbegränsade utgifterna genom att den beräknade förändringen av anslagsbehållningarna läggs till

utgiftsramarna och ålderspensionssystemets utgifter. Myndigheternas förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskrediter utgör en betydande osäkerhet i beräkningen av de takbegränsade utgifterna.

I förhållande till bedömningen i budgetpropositionen för 2006 beräknas anslagsbehållningarna öka med 0,7 miljarder kronor 2007 och minska med 3,5 miljarder kronor 2008 (se posten Minskning av anslagsbehållningar i tabell 6.8).

6.5 Analys av utgiftsutvecklingen 1997–2008

För att underlätta jämförelser av de takbegränsade utgifterna över tiden redovisas i detta avsnitt de takbegränsade utgifterna per utgiftsområde i miljarder kronor och som andel av de totala takbegränsade utgifterna för perioden 1997–2008. För att underlätta jämförelser över tiden är tidserierna angivna i 2006 års anslagsstruktur. Genom att utgiftsområdena redovisas i en och samma struktur för åren 1997–2008 elimineras de skillnader som beror på att anslag före 2006 kan ha tillhört ett annat utgiftsområde än under perioden 2006–2008.

Av tabell 6.12 och 6.13 framgår hur utgifterna fördelas mellan utgiftsområdena för varje år under perioden 1997–2008. Skillnader i fördelningen mellan åren kan bero på utgiftsreformer och besparingar, förändrad makroekonomisk utveckling, förändrade volymer inom regelstyrda transfereringssystem, engångshändelser och tekniska förändringar.

Ett exempel på en teknisk justering är förändringen i systemet för ersättning av ingående mervärdesskatt till kommuner och landsting, som genomfördes den 1 januari 2003. Förändringen innebar att de avgifter till systemet som kommuner och landsting tidigare betalat in till statsbudgeten upphörde, samtidigt som statsbidragen till kommunerna minskade med motsvarande belopp. Effekten av förändringen är därför neutral för statsbudgetens saldo på kort sikt. Förändringen innebär dock att statsbudgetens utgifter minskade med cirka 31 miljarder kronor 2003 i förhållande till 2002. Sådana förändringar ger upphov till brott i tidserien. För att underlätta jämförelser över tid redovisas därför i tabell 6.13 även utgifter som

¹ Det högsta belopp som kan sparas på ramanslag är normalt 3 procent. Regeringen kan emellertid besluta om en lägre eller högre nivå än 3 procent.

rensats för större tekniska förändringar (kursiverade i tabell 6.13). Förklaringar till större tekniska förändringar finns redovisade i fotnoter till tabell 6.12.

Då en teknisk förändring skett har tidserien justerats för åren före ändringens ikraftträdande. Justeringen har gjorts med en lika stor relativ andel av de takbegränsade utgifterna som den som gällde då ändringen trädde i kraft. Vissa av de justerade beloppen är ungefärliga.

De tekniska förändringar som främst försvårar jämförbarheten över tiden av de takbegränsade utgifterna är förändringar till följd av ålderspensionsreformen. Reformen, som trädde i kraft 1999, innebar betydande förändringar i betalningsflödena mellan statsbudgeten, AP-fonden och premiepensions-systemet. Bland annat har garantipensionen blivit fullt beskattad och den statliga ålderspensionsavgiften inkluderats på berörda transfereringar. Vidare innebar reformen att ramarna påverkades kraftigt för främst utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom samt för ålderspensions-systemet vid sidan av statsbudgeten.

Fördelningen av de takbegränsade utgifterna mellan olika utgiftsområden i tabell 6.13 kan ses som ett uttryck för de politiska prioriteringar som gjorts under perioden 1997–2008. Över hälften av utgiftsområdena uppvisar inte någon eller endast en ringa förändring över tiden, såvitt avser utgiftsområdenas andel av de takbegränsade utgifterna. De största förändringarna berör främst transfereringsintensiva utgiftsområden. Under perioden minskar utgiftsandel kraftigt för utgiftsområdena 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet, 11 Ekonomisk trygghet vid

ålderdom, 13 Arbetsmarknad och 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande, medan utgiftsandel ökar för utgiftsområdena 7 Internationellt bistånd, 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn, 16 Utbildning och universitetsforskning samt 25 Allmänna bidrag till kommuner.

Under perioden 1997–2008 varierar den makroekonomiska utvecklingen. Detta gäller exempelvis den öppna arbetslösheten, som successivt minskade från en nivå på 8,0 procent av arbetskraften 1997, men som under senare år har ökat igen. Förändringar av öppen arbetslöshet och av antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiska program påverkar utgifterna inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.

Utgifterna kan även förändras mellan åren till följd av förändrade volymer inom vissa regelstyrda transfereringssystem. De största volymförändringarna under perioden 1997–2008 återfinns inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp. Särskilt gäller detta antalet personer med aktivitets- och sjukersättning (tidigare förtidspension), som beräknas öka från 423 000 i december 1997 till cirka 550 000 i december 2008. Exempel på engångshändelser som påverkar de takbegränsade utgifterna återfinns under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar där utbetalningar av vissa jordbruksstöd vid några tillfällen senarelagts. På motsvarande sätt påverkas utgiftsutvecklingen för utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen av en tidigareläggning av en del av avgiften till EU från 2003 till 2002 och av att en del av avgiften för 2003 anslagsavräknades 2004.

Tabell 6.12 Utgifter 1997–2008

Miljarder kronor

Utfall 1997–2005, prognos 2006 och beräknat 2007–2008. Anslagen har fördelats till de utgiftsområden de tillhör i statsbudgeten för 2006.

Utgiftsområde	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1 Rikets styrelse ¹	3,9	4,3	4,5	4,8	5,4	7,3	7,5	7,5	7,7	8,3	8,0	8,2
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	10,6	10,0	9,1	8,9	9,6	8,8	9,0	9,2	11,0	12,1	11,8	10,9
3 Skatt, tull och exekution	7,0	7,2	7,3	7,6	7,8	8,0	8,3	8,6	8,6	9,2	9,3	9,2
4 Rättsväsendet	19,9	20,1	20,9	21,9	22,8	24,1	25,5	26,3	27,0	28,7	30,6	31,0
5 Internationell samverkan ¹	2,5	2,6	2,9	3,0	3,0	1,1	1,1	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet ²	40,9	42,4	44,3	46,2	44,9	44,6	45,1	42,8	43,6	43,1	43,3	44,4
7 Internationellt bistånd	12,1	11,5	12,4	15,3	17,0	15,7	15,9	19,9	22,3	26,2	27,9	29,4
8 Invandrare och flyktingar	3,6	4,2	4,4	4,5	5,3	6,7	7,7	7,5	6,9	9,7	8,6	8,2
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	24,2	23,1	24,5	28,6	29,5	31,0	34,1	36,8	38,5	42,2	46,8	49,3
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp ³	35,7	39,7	88,5	97,9	107,3	112,9	121,5	122,9	127,0	126,7	127,8	129,9
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom ⁴	63,1	62,7	34,5	33,5	33,8	33,8	52,0	51,2	46,1	45,1	44,2	43,6
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn ⁵	32,6	35,9	41,2	44,6	48,3	50,2	52,2	53,9	55,5	60,6	63,3	65,1
13 Arbetsmarknad ⁶	78,2	75,3	75,4	65,6	58,6	61,0	64,2	67,5	69,6	73,1	71,9	66,8
14 Arbetsliv	4,5	1,6	1,3	1,3	1,0	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2
15 Studiestöd ⁷	16,0	21,9	19,7	19,7	19,1	20,7	19,9	20,8	19,8	21,0	21,8	22,0
16 Utbildning och universitetsforskning ²	25,1	27,7	29,1	31,4	33,3	40,9	42,0	44,0	43,7	46,0	47,2	46,6
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	7,2	7,3	7,6	7,6	7,8	8,1	8,4	8,7	9,0	9,5	10,3	10,2
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	30,8	22,2	17,1	11,7	10,4	8,7	8,8	8,7	8,7	9,5	9,7	9,4
19 Regional utveckling ⁸	2,9	3,4	3,7	3,0	3,2	3,2	3,4	3,3	3,3	3,6	2,9	2,3
20 Allmän miljö- och naturvård	1,9	1,7	1,9	2,0	2,4	2,9	2,8	3,3	4,3	4,9	4,9	4,9
21 Energi	0,6	0,9	1,1	1,7	2,0	2,3	1,9	2,1	1,4	1,9	1,6	1,5
22 Kommunikationer	24,3	27,2	25,4	25,2	24,4	24,5	25,3	29,1	31,8	31,9	34,2	35,2
23 Jord- och skogsbruk, fiske medanslutande näringar	10,9	11,8	11,9	9,7	16,6	13,9	9,6	12,2	17,4	16,5	17,3	17,4
24 Näringsliv	3,1	2,8	3,2	3,8	3,3	3,5	3,3	3,7	3,8	4,2	4,2	4,6
25 Allmänna bidrag till kommuner ⁹	87,3	96,8	102,5	97,5	100,6	102,3	72,4	69,8	57,3	60,3	70,7	77,1
26 Statsskuldräntor m.m. ¹⁰	98,4	113,4	89,9	90,2	81,3	67,3	42,2	52,7	32,7	47,7	42,0	44,1
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	20,2	21,2	20,9	22,3	23,3	20,6	18,3	25,6	25,6	27,4	27,4	29,9
Minskning av anslagsbehållningar										0,0	2,0	4,7
Summa utgiftsområden	667,6	699,1	705,2	709,6	722,0	725,3	703,5	740,7	725,0	772,2	792,2	808,5
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldräntor	569,2	585,7	615,3	619,4	640,8	658,0	661,3	688,0	692,3	724,6	750,2	764,4
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten ¹¹	129,7	132,3	136,2	140,7	145,5	153,6	157,8	167,5	172,0	179,6	189,0	201,3
Takbegränsade utgifter	698,9	718,0	751,5	760,0	786,3	811,6	819,1	855,5	864,3	904,1	939,3	965,8
Budgeteringsmarginal	24,1	2,0	1,5	5,0	4,7	0,4	2,9	2,5	5,7	2,9	9,7	16,2
Utgiftstak för staten	723,0	720,0	753,0	765,0	791,0	812,0	822,0	858,0	870,0	907,0	949,0	982,0 ¹²

¹ Till följd av att förvaltningsanslagen för UD och Regeringskansliet slogs ihop 2002, ökade utgifterna under UO 1 med 1,8 mdkr samtidigt som utgifterna under UO 5 minskade med samma belopp. Justeras utgifterna under UO 1 och UO 5 för detta, utgör UO 1:s andel av de takbegränsade utgifterna 0,8–0,9 procent samliga år 1997–2007, medan UO 5:s andel utgör 0,1–0,2 procent samliga år 1997–2007.

² Till följd av förändrad finansieringsprincip för de statliga avtalsförsäkringarna ökade utgifterna 2000 under UO 6 med 1,4 mdkr och under UO 16 med 1,6 mdkr. Vidare beräknas att 0,125 mdkr överförs per år 2005–2006 från UO 25 till UO 16, till följd av avvecklingen av den interkommunala ersättningen för riksrekryterande påbyggnadsutbildningar. År 2005 överförs 3 mdkr från UO 16 till UO 25, och ytterligare 1 mdkr per år 2006–2007, avseende medel för personalförstärkning i skolan. För 2006 har även beräknats att 1,8 mdkr överförs från UO 16 till UO 25 avseende medel för statligt stöd för utbildning av vuxna. Regeringen avser nu att bibehålla detta riktade stöd på UO 16 till och med 2008, vilket inte har beaktats i de i tabell 6.12 och tabell 6.12 redovisade utgiftsberäkningarna.

³ 1999 ökade utgifterna med 41,5 mdkr, varav 24,2 mdkr beror på ändrat finansieringsansvar och 11,4 mdkr beror på ökade statliga ålderspensionsavgifter till följd av ålderspensionsreformen. Vidare ökade utgifterna med 6,0 mdkr till följd av att arbetskadeförsäkring lyftes in på statsbudgeten. År 2003 ökade utgifterna när det särskilda grundavdraget för förtidspensionärer slopades och ersattes av högre förtidspensioner, vilket beräknades till cirka 2,9 mdkr. År 2005 ökade utgifterna med 3,8 mdkr då bostadstillägg för personer med aktivitets- och sjukersättning fördes från UO 11 till UO 10. I och med att de allmänna försäkringskassorna förstatligades 2005, kom de att omfattas av de statliga tjänstepensionssystemet, vilket ökade utgifterna under UO 10 med 0,4 mdkr 2005.

⁴ År 1999 minskade utgifterna med 29,4 mdkr till följd av ändrat finansieringsansvar enligt ålderspensionsreformen men samtidigt ökade utgifterna med 0,6 mdkr när delpensioner lyftes in på statsbudgeten. År 2003 ökade utgifterna med 16,5 mdkr när den bosättningsbaserade delen av utgifterna för folkpensionerna fördes över till statsbudgeten från ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten (7,0 mdkr) och folkpension och pensionstillskott ersattes med en beskattad garantipension (vilket beräknades till 9,5 mdkr). År 2005 minskade utgifterna med 3,8 mdkr då bostadstillägg för personer med aktivitets- och sjukersättning fördes från UO 11 till UO 10.

⁵ År 1999 ökade utgifterna med 4,8 mdkr när statliga ålderspensionsavgifter infördes till följd av ålderspensionsreformen.

⁶ År 1999 ökade utgifterna med 2,7 mdkr när statliga ålderspensionsavgifter infördes till följd av ålderspensionsreformen. Den 1 juli 2003 överfördes bidraget till skyddad anställning hos en offentlig arbetsgivare (OSA) från statsbudgetens utgiftssida till inkomstsida. Årseffekten av detta beräknades till cirka 0,8 mdkr, varav hälften i tabell 6.13 har lagts in som en teknisk nedjustering 2003 och hälften som en teknisk nedjustering 2004. I de beräknade ramarna för utgiftsområdet 2007–2008 har medel för Europeiska socialfonden för programperioden 2007–2013 inte inkluderats.

⁷ År 1999 ökade utgifterna med 0,6 mdkr när statliga ålderspensionsavgifter infördes till följd av ålderspensionsreformen.

⁸ I de beräknade ramarna för utgiftsområdet 2007–2008 har medel för Europeiska regionala utvecklingsfonden för programperioden 2007–2013 inte inkluderats.

⁹ Sammantaget skedde tekniska förändringar inom UO 25 med –4,8 mdkr 2000, –3,0 mdkr 2001, –3,5 mdkr 2002, –36,7 mdkr 2003 och +0,1 mdkr 2004. För 2005–2007 beräknas de till sammantaget –17,6 mdkr 2005, +2,7 mdkr 2006 och +1,0 mdkr 2007. Inkomstskattereformerna 2000–2002 innebär att statsbidragen till kommunerna sänktes med 4,8 mdkr 2000, 5 mdkr 2001 och 5,2 mdkr 2002. År 2001 höjdes statsbidragen med 2 mdkr p.g.a. ett höjt särskilt grundavdrag till pensionärer. År 2002 höjdes statsbidragen med 1,8 mdkr p.g.a. ett höjt grundavdrag för låg- och medelinkomsttagare. Samtidigt sänktes statsbidragen 2002 med 0,1 mdkr för att avdragsrätten för fackföreningsavgifter ersattes med en skattereduktion. År 2003 sänktes statsbidragen p.g.a. att kommunernas skatteinkomster ökade då den beskattade garantipensionen infördes, vilket beräknades till 9,5 mdkr. Sänkningen 2003 förklaras även av att kommunernas inkomster ökade genom att det särskilda grundavdraget för förtidspensionärer slopades, vilket beräknades till cirka 2,9 mdkr (se UO 10). Vidare höjdes statsbidragen 2003 med 4,3 mdkr p.g.a. att en skattereduktion för låginkomsttagare ersattes med avdrag. Under 2003 överfördes kommunmomssystemet till statsbudgetens inkomstsida, varvid statsbidragen reducerades med samma belopp (31,4 mdkr), vilket förklarar minskningen i statsbidragen 2003 i förhållande till tidigare år. Statsbidragen justerades även upp med 2,5 mdkr till följd av en grundavdragshöjning som ingick i den skatteväxlingen som förslogs i budgetpropositionen för 2003. Justeringen är också gjord med anledning av den utökade skatteväxlingen (+0,5 mdkr) som riksdagen beslutat om (bet. 2002/03:FiU3). Statsbidraget minskades 2004 med 0,22 mdkr p.g.a. justering av beräkningen för kommunkontosystemet. Nedjusteringen 2004 till följd av den justerade beräkningen är 1,367 mdkr. Av detta belopp avser 0,22 mdkr en permanent neddragning medan 1,147 mdkr är en engångsvis neddragning, vilket i tabell 6.13 inte har räknats som en teknisk förändring, men som däremot kan förklara en del av utgiftsutvecklingen. Ett kostnadsutjämningsystem för LSS infördes 2004 på statsbudgetens utgiftssida vilket ökade utgifterna med cirka 1 miljard kronor. En lika stor förändring gjordes på statsbudgetens inkomstsida, varför förändringen är neutral för statsbudgetens saldo. För 2005 beräknas utgifterna för LSS-utjämnning till nära 1,8 mdkr. På grund av en slutreglering av ålderspensionsreformen m.m. beräknas statsbidragen minska med 1,3 mdkr 2004. Nivåjustering gällde fr.o.m. 2003 men justerades först 2004, varför nedjusteringen avseende 2003 inträffade 2004. Detta resulterade i att neddragningen 2004 blev 2,6 mdkr i stället för 1,3 mdkr. En teknisk justering har gjorts med endast 1,3 mdkr motsvarande den permanenta neddragningen. En förändrad redovisning av det kommunala utjämningsystemet år 2005, som innebär en övergång till nettoredovisning, innebär tekniskt sett en minskning av utgifterna för det kommunala utjämningsystemet vilket också motiverat en minskning av utgiftstaket för staten om 26 mdkr. År 2005 överfördes 3 mdkr från UO 16 till UO 25, och ytterligare 1 mdkr per år 2006–2007, avseende medel för personalförstärkning i skolan. År 2005 tillfördes statsbidragen 4,7 mdkr, då tillfälliga stöd som tidigare fanns på statsbudgetens inkomstsida flyttades till statsbudgetens utgiftssida. Samtidigt beräknas att 0,125 mdkr 2005–2006 per år överförs från UO 25 till UO 16 till följd av avvecklingen av den interkommunala ersättningen för riksrekryterande påbyggnadsutbildningar. År 2005 ändrades avdragsrätten för den allmänna pensionsavgiften, vilket beräknades öka de kommunala skatteintäkterna med 2,94 mdkr. Därför minskades statsbidragen i motsvarande mån. Samtidigt höjdes grundavdraget, vilket beräknades minska de kommunala skatteintäkterna med 3,72 mdkr, varför statsbidraget höjdes i motsvarande mån. För 2006 har även beräknats att 1,8 mdkr överförs från UO 16 till UO 25 avseende medel för statligt stöd för utbildning av vuxna. Regeringen avser nu att bibehålla detta riktade stöd på UO 16 till och med 2008, vilket inte har beaktats i de i tabell 6.12 och tabell 6.13 redovisade utgiftsberäkningarna.

¹⁰ Ingår ej i de takbegränsade utgifterna.

¹¹ 1999 ökade utgifterna med 4,6 mdkr som en följd av förändrat finansieringsansvar enligt ålderspensionsreformen. År 2003 minskade utgifterna med 7,0 mdkr när utgifterna för den bosättningsbaserade delen av folkpensionen fördes över till statsbudgetens UO 11.

¹² Regeringens bedömning av utgiftstak för 2008 i budgetpropositionen för 2006.

Tabell 6.13 Utgifternas procentuella andel av takbegränsade utgifter 1997–2008

Utfall 1997–2005, prognos 2006 och beräknat 2007–2008. Procent av takbegränsade utgifter. Anslagen har fördelats enligt de utgiftsområden de tillhör i statsbudgeten för 2006. Utgifter justerade för tekniska förändringar anges i kursiv stil.

Utgiftsområde	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1 Rikets styrelse ¹	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	1,5	1,4	1,2	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,3	1,3	1,3	1,1
3 Skatt, tull och exekution	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
4 Rättsväsendet	2,8	2,8	2,8	2,9	2,9	3,0	3,1	3,1	3,1	3,2	3,3	3,2
5 Internationell samverkan ¹	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet ²	5,9	5,9	5,9	6,1	5,7	5,5	5,5	5,0	5,0	4,8	4,6	4,6
7 Internationellt bistånd	1,7	1,6	1,7	2,0	2,2	1,9	1,9	2,3	2,6	2,9	3,0	3,0
8 Invandrare och flyktingar	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	0,8	1,1	0,9	0,9
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	3,5	3,2	3,3	3,8	3,8	3,8	4,2	4,3	4,5	4,7	5,0	5,1
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp ³	5,1	5,5	11,8	12,9	13,6	13,9	14,8	14,4	14,7	14,0	13,6	13,5
<i>10 Justerat för teknisk förändring³</i>	<i>11,5</i>	<i>11,9</i>	<i>12,6</i>	<i>13,7</i>	<i>14,5</i>	<i>14,8</i>	<i>15,3</i>	<i>14,9</i>	<i>14,7</i>	<i>14,0</i>	<i>13,6</i>	<i>13,5</i>
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom ⁴	9,0	8,7	4,6	4,4	4,3	4,2	6,3	6,0	5,3	5,0	4,7	4,5
<i>11 Justerat för teknisk förändring⁴</i>	<i>6,8</i>	<i>6,5</i>	<i>6,2</i>	<i>6,0</i>	<i>5,9</i>	<i>5,7</i>	<i>5,9</i>	<i>5,5</i>	<i>5,3</i>	<i>5,0</i>	<i>4,7</i>	<i>4,5</i>
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn ⁵	4,7	5,0	5,5	5,9	6,1	6,2	6,4	6,3	6,4	6,7	6,7	6,7
<i>12 Justerat för teknisk förändring⁵</i>	<i>5,3</i>	<i>5,6</i>	<i>5,5</i>	<i>5,9</i>	<i>6,1</i>	<i>6,2</i>	<i>6,4</i>	<i>6,3</i>	<i>6,4</i>	<i>6,7</i>	<i>6,7</i>	<i>6,7</i>
13 Arbetsmarknad ⁶	11,2	10,5	10,0	8,6	7,5	7,5	7,8	7,9	8,0	8,1	7,7	6,9
<i>13 Justerat för teknisk förändring⁶</i>	<i>11,5</i>	<i>10,8</i>	<i>9,9</i>	<i>8,5</i>	<i>7,4</i>	<i>7,4</i>	<i>7,8</i>	<i>7,9</i>	<i>8,0</i>	<i>8,1</i>	<i>7,7</i>	<i>6,9</i>
14 Arbetsliv	0,7	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
15 Studiestöd ⁷	2,3	3,1	2,6	2,6	2,4	2,5	2,4	2,4	2,3	2,3	2,3	2,3
<i>15 Justerat för teknisk förändring⁷</i>	<i>2,4</i>	<i>3,1</i>	<i>2,6</i>	<i>2,6</i>	<i>2,4</i>	<i>2,5</i>	<i>2,4</i>	<i>2,4</i>	<i>2,3</i>	<i>2,3</i>	<i>2,3</i>	<i>2,3</i>
16 Utbildning och universitetsforskning ²	3,6	3,9	3,9	4,1	4,2	5,0	5,1	5,1	5,1	5,1	5,0	4,8
<i>16 Justerat för teknisk förändring²</i>	<i>2,9</i>	<i>3,1</i>	<i>3,1</i>	<i>3,4</i>	<i>3,5</i>	<i>4,3</i>	<i>4,4</i>	<i>4,4</i>	<i>4,7</i>	<i>5,0</i>	<i>5,0</i>	<i>4,8</i>
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	4,4	3,1	2,3	1,5	1,3	1,1	1,1	1,0	1,0	1,1	1,0	1,0
19 Regional utveckling ⁸	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,2
20 Allmän miljö- och naturvård	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5
21 Energi	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
22 Kommunikationer	3,5	3,8	3,4	3,3	3,1	3,0	3,1	3,4	3,7	3,5	3,6	3,6
23 Jord- och skogsbruk, fiske medanslutande näringar	1,6	1,6	1,6	1,3	2,1	1,7	1,2	1,4	2,0	1,8	1,8	1,8
24 Näringsliv	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,5
25 Allmänna bidrag till kommuner ⁹	12,5	13,5	13,6	12,8	12,8	12,6	8,8	8,2	6,6	6,7	7,5	8,0
<i>25 Justerat för teknisk förändring⁹</i>	<i>4,9</i>	<i>5,9</i>	<i>6,1</i>	<i>5,9</i>	<i>6,3</i>	<i>6,5</i>	<i>7,2</i>	<i>6,5</i>	<i>7,0</i>	<i>6,8</i>	<i>7,4</i>	<i>8,0</i>
26 Statsskuldsräntor m.m. ¹⁰	14,1	15,8	12,0	11,9	10,3	8,3	5,1	6,2	3,8	5,3	4,5	4,6
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	2,9	3,0	2,8	2,9	3,0	2,5	2,2	3,0	3,0	3,0	2,9	3,1
Minskning av anslagsbehållningar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,2	0,5
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten ¹¹	18,6	18,4	18,1	18,5	18,5	18,9	19,3	19,6	19,9	19,9	20,1	20,8
<i>Justerat för tekniska förändringar</i>	<i>18,3</i>	<i>18,2</i>	<i>17,3</i>	<i>17,7</i>	<i>17,7</i>	<i>18,1</i>	<i>19,3</i>	<i>19,6</i>	<i>19,9</i>	<i>19,9</i>	<i>20,1</i>	<i>20,8</i>
Takbegränsade utgifter	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Budgeringsmarginal	3,4	0,3	0,2	0,7	0,6	0,0	0,4	0,3	0,7	0,3	1,0	1,7

För fotnoter se tabell 6.12.

Nedan kommenteras de utgiftsområden som uppvisar de största förändringarna som andel av takbegränsade utgifter mellan 1997 och 2008.

Utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet

Under perioden 1997–2008 minskar utgifterna för utgiftsområdet som andel av de takbegränsade utgifterna med 1,3 procentenheter, vilket främst beror på försvarsomställningen.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Utgifterna för utgiftsområdet beräknas öka från 12,1 miljarder kronor 1997 till 29,4 miljarder kronor 2008. Som andel av de takbegränsade utgifterna ökar utgifterna med 1,3 procentenheter mellan 1997 och 2008. Utgiftsökningen beror främst på ökade utgifter under anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet*. Biståndsramen ökar från 0,7 procent av bruttonationalinkomsten (BNI) 1997 till 1 procent av BNI från och med 2006.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Utgifterna för utgiftsområdet beräknas öka med drygt 25 miljarder kronor mellan 1997 och 2008. Som andel av de takbegränsade utgifterna ökar utgifterna med 1,6 procentenheter under perioden. Detta förklaras främst av ökade utgifter för statlig assistansersättning, tandvårdsförmåner samt bidrag till läkemedelsförmånerna. Under perioden beräknas antalet assistansberättigade personer öka med cirka 7 500, vilket är en fördubbling sedan 1997, samtidigt som det genomsnittliga antalet assistanstimmar per person ökar.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Justerat för tekniska förändringar ökar utgiftsområdets utgifter som andel av de takbegränsade utgifterna med 2,0 procentenheter under perioden 1997–2008.

Utgifterna under anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* ökade med 33 miljarder kronor 1997–2002, främst till följd av en kraftigt ökad sjukfrånvaro. Antalet sjukpenningdagar steg från 43 miljoner 1997 till 94 miljoner 2002. Under 2003 minskade antalet sjukpenningdagar, en minskning som fortsatt under 2004 och 2005. Regeringens mål för ohälsan innebär att antalet sjukfrånvarodagar skall halveras mellan 2002 och juni 2008. År 2005 understeg antalet sjukpenningdagar 2002 års nivå med 29 procent.

Regeringen bedömer att antalet sjukpenningdagar 2006 kommer att understiga 2002 års nivå med drygt 40 procent. Angående prognosen för antalet sjukpenningdagar 2008, se under rubriken *Volymer* i avsnitt 6.4.3.

Även utgifterna under anslaget 19:2 *Aktivitets- och sjukersättningar m.m.* ökade kraftigt mellan 1997 och 2005. Utgifterna beräknas fortsätta att öka till och med 2008. Utgiftsökningen beror främst på prisutvecklingen. Antalet personer med aktivitets- och sjukersättning (tidigare förtidspension) som uppgick till 423 000 i december 1997 beräknas i december 2008 uppgå till cirka 550 000.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Justerat för tekniska förändringar minskar utgifterna som andel av de takbegränsade utgifterna under perioden 1997–2008 med 2,3 procentenheter. Antalet personer utan tilläggs-pension minskar gradvis, samtidigt som den genomsnittliga tilläggs-pensionsnivån höjs. Vidare bidrar följsamhetsindexeringen under perioden till att de reala pensionerna beräknas stiga. Sammantaget ger detta högre utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten, vilket i sin tur minskar behovet av garantipension och bostadstillägg från statsbudgeten.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Utgifterna under anslaget 21:1 *Allmänna barnbidrag* ökade från 14,4 miljarder kronor 1997 till 21,5 miljarder kronor 2005. Utgiftsökningen förklaras av att barnbidraget successivt har höjts. Utgifterna under anslaget 21:2 *Föräldraförsäkring* ökade med 10,8 miljarder kronor under perioden 1997–2005. Rensat för effekten av införandet av statliga ålderspensionsavgifter förklaras ökningen främst av fler ersatta nettodagar och en högre medelersättning i föräldrapenningen. Under perioden 2006–2008 beräknas utgifterna för föräldraförsäkringen öka till cirka 31 miljarder kronor. Mellan 2000 och 2008 ökar antalet födda barn kontinuerligt enligt Statistiska centralbyråns befolkningsprognos. Fler födda barn, löneutvecklingen, pappornas successivt ökande utnyttjande av föräldraförsäkringen tillsammans med beslutade och aviserade reformer, som höjd grundnivå i föräldraförsäkringen, förlängd föräldraförsäkring, höjd ersättning för de så kallade lägstanivådagarna

samt höjt tak i föräldraförsäkringen, förklarar utgiftsutvecklingen under perioden 2002–2008.

Justerat för tekniska förändringar beräknas utgiftsområdets andel av de takbegränsade utgifterna öka med 1,4 procentenheter under perioden 1997–2008.

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Utgifterna under anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* samt 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning* minskade sammantaget med 9,0 miljarder kronor under perioden 1997–2005. Antalet öppet arbetslösa minskade från 342 000 personer 1997 till 270 000 personer 2005 och beräknas bli 210 000 år 2008. Det genomsnittliga antalet deltagare per månad i konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program som redovisas på statsbudgetens utgiftssida inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad minskade från cirka 191 000 personer 1997 till cirka 94 000 personer 2005, och beräknas öka till 95 500 personer 2008. Antalet platser i program som i huvudsak redovisas på statsbudgetens inkomstsida (anställningsstöd) har ökat från i genomsnitt cirka 15 000 personer 2000 till cirka 25 000 personer 2005, och beräknas öka till 37 000 personer 2008.

Justerat för tekniska förändringar beräknas utgiftsområdets andel av de takbegränsade utgifterna minska med 4,6 procentenheter under perioden 1997–2008.

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Justerat för tekniska förändringar ökar utgifterna under perioden 1997–2008 med nära 2 procentenheter som andel av de takbegränsade utgifterna. Flera stora reformer har genomförts under perioden. Bland annat infördes maxtaxa inom barnomsorgen 2002 och en satsning görs på fler lärare och andra specialister i skolan genom ett riktat bidrag till personalförstärkning i skolan under perioden 2001–2006. Från och med 2005 genomförs även en riktad satsning på personalförstärkning i förskolan. Ökningen förklaras vidare av en permanent utökning av antalet högskoleplatser samt ökade satsningar på forskning.

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Utgifterna under anslaget 31:2 *Räntebidrag m.m.* har minskat från 20,8 miljarder kronor 1997 till 1,6 miljarder kronor 2005, till följd av såväl

tidigare beslutade förändringar av räntebidragssystemet som lägre räntor. Utgifterna under anslaget 21:1 *Bostadsbidrag* minskade under samma period från 6,2 miljarder kronor till 3,6 miljarder kronor. Detta förklaras främst av regeländringar, minskad arbetslöshet samt ökade reallöner. Som andel av de takbegränsade utgifterna beräknas utgiftsområdets andel av de takbegränsade utgiftern minska med 3,4 procentenheter mellan 1997 och 2008.

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Justerat för tekniska förändringar ökar utgiftsområdets andel av de takbegränsade utgifterna med 3,1 procentenheter mellan 1997 och 2008, till 8,0 procent. De högre utgifterna beror främst på de förstärkningar av statsbidragen som syftar till att värna kvaliteten i skolan, vården och omsorgen.

Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.

Utgifterna under anslaget 92:1 *Räntor på statsskulden* har sjunkit från drygt 98 miljarder kronor 1997 till 32,7 miljarder kronor 2005. Den kraftiga utgiftsminskningen beror i huvudsak på lägre räntenivåer och minskad statsskuld. Utgifterna under utgiftsområdet beräknas öka till drygt 44 miljarder kronor 2008, på grund av antagandena om stigande räntenivåer.

6.6 Ändrad fördelning av ändamål och verksamheter på utgiftsområden

Enligt tilläggsbestämmelsen 5.12.1 i riksdagsordningen skall beslut om vilka ändamål och verksamheter som skall innefattas i ett utgiftsområde fattas i samband med beslut med anledning av den ekonomiska vårpropositionen. Inför 2007 har regeringen följande förslag till sådana ändringar.

Nationella minoriteter

Regeringens förslag: De ändamål och verksamheter som finansieras från det under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar uppförda anslaget 47:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* flyttas till utgiftsområde 1 Rikets styrelse .

Skälen för regeringens förslag: För närvarande bereder konstitutionsutskottet sakfrågor kring mänskliga rättigheter, där även nationella minoriteter ingår. Budgetfrågorna om nationella minoriteter bereds däremot av socialförsäkringsutskottet.

Det är en fördel vid beredningen i riksdagen om ett och samma utskott behandlar sakfrågor och budgetfrågor på ett visst område. I syfte att ytterligare anpassa indelningen i utgiftsområden, politikområden och anslag till riksdagens arbetsformer bör en ändring göras i fråga om politikområdet minoritetspolitik och det under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar uppförda anslaget 47:1 *Åtgärder för nationella minoriteter*.

Ansvar för beredningen av minoritetspolitiken i riksdagen bör samlas till konstitutionsutskottet. Detta bör ske genom att politikområdet minoritetspolitik och det enda anslaget på detta område flyttas från utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar till utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

SOS Alarm

Regeringens förslag: De ändamål och verksamheter som finansieras från det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 37:4 *Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal* flyttas till utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet.

Skälen för regeringens förslag: Mot bakgrund av den sammanhållna kris- och beredskapspolitik som föreslås i regeringens proposition 2005/06:133 Samverkan vid kris – för ett säkrare samhälle bedömer regeringen att de ändamål och verksamheter som finansieras från anslaget 37:4 *Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal* bör flyttas från utgiftsområde 22 Kommunikationer till utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet.

Forskning och utveckling inom EU

Regeringens förslag: De ändamål och verksamheter som finansieras från det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

uppförda anslaget 26:7 *Främjande och analys av forsknings- och utvecklingsarbetet inom EU m.m.* flyttas till utgiftsområde 24 Näringsliv.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen har beslutat om propositionen Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80, bet. 2004/05:UbU15, rskr. 2004/05:289). I denna proposition gjorde regeringen bedömningen att Rådet för forsknings- och utvecklingsarbete inom EU (EU/FoU-rådet) skulle avvecklas och att dess verksamhet skulle överföras till Verket för innovationssystem (Vinnova). EU/FoU-rådet upphörde som egen myndighet vid årsskiftet 2005/06 och verksamheten överfördes i sin helhet till Vinnova. Som en konsekvens av detta anser regeringen att de ändamål och verksamheter som finansieras med medel från anslaget 26:7 *Främjande och analys av forsknings- och utvecklingsarbetet inom EU m.m.* under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning bör flyttas till utgiftsområde 24 Näringsliv.

Nationellt transportforskningsbibliotek

Regeringens förslag: Statens väg- och transportforskningsinstitut bör från Verket för innovationssystem överta ansvaret för att det finns ett nationellt transportforskningsbibliotek. Det innebär att denna verksamhet flyttas från utgiftsområde 24 Näringsliv till utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Skälen för regeringens förslag: Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI) förvaltar det nationella transportforskningsbiblioteket. Biblioteket finansieras för närvarande gemensamt av Verket för innovationssystem (Vinnova), Vägverket och Banverket. Nuvarande ordning är en konsekvens av flera organisationsförändringar och bedöms inte som ändamålsenlig. Verksamheten är en angelägenhet för utgiftsområde 22 Kommunikationer. Regeringen anser därför att VTI bör få ansvaret för att driva ett nationellt transportforskningsbibliotek.

Genomförs 2007

De föreslagna ändringarna av vilka ändamål och verksamheter som skall innefattas i olika utgiftsområden bör tillämpas från och med 2007. De föreslagna ändringarna beaktas inte i de siffer-sammanställningar m.m. som ingår i denna proposition.

7

Tilläggsbudget

7 Tilläggsbudget

7.1 Förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för 2006

Enligt 9 kap. 5 § regeringsformen kan riksdagen för löpande budgetår på tilläggsbudget göra en ny beräkning av statsinkomster samt ändra anslag och anvisa nya anslag. De förändringar av gällande statsbudget som nu kan överblickas och andra frågor som regeringen anser bör tas upp, redovisas i det följande.

Anslagsförändringarna i detta förslag till tilläggsbudget innebär att anvisade medel ökar med 5 006 miljoner kronor netto. De föreslagna ökningarna av anslagen uppgår till 5 277 miljoner kronor och de föreslagna minskningarna uppgår till 271 miljoner kronor.

Efter de föreslagna åtgärderna uppgår budgeteringsmarginalen till 2,9 miljarder kronor för 2006.

7.2 Tilläggsbudget per utgiftsområde

7.2.1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

27:3 Stöd till radio- och kassettidningar

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 126 386 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 27:3 *Stöd till radio- och kassettidningar* minskas med 4 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att finansiera ökade utgifter på det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 28:28 *Centrala museer: Myndigheter* bör anslaget 27:3 *Stöd till radio- och kassettidningar* minskas med 4 000 000 kronor.

46:1 Allmänna val och demokrati

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 281 090 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 46:1 *Allmänna val och demokrati* ökas med 15 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I samband med de allmänna valen är det viktigt att de politiska partierna kan nå ut med information till olika grupper röstberättigade i samhället som har behov av särskild information, t.ex. röstberättigade med utländskt medborgarskap. För detta ändamål har för 2006 redan tillförts 15 miljoner kronor. Mot bakgrund av det låga valdeltagandet bland dessa grupper, bedömer regeringen att det behövs ytterligare medel till riksdagspartierna för sådana informationsinsatser. Regeringen anser därför att anslaget 46:1 *Allmänna val och demokrati* bör ökas med 15 000 000 kronor.

90:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 62 725 000 kronor.

Riksdagsstyrelsens förslag: Det anslagssparande på ramanslaget 90:4 *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen*, som vid utgången av 2004 översteg fyra procent av anslagsbeloppet skall av myndigheten föras bort som indragning av anslagsbelopp.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag: På ramanslaget 90:4 *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen*, fanns vid utgången av 2004 en anslagsbehållning som uppgick till 6 859 000 kronor. I anslagsdirektivet för 2005 anges att Riksdagens ombudsmän får disponera ett anslagssparande som motsvarar högst fyra procent av anslagsbeloppet. Riksdagsförvaltningen har inte befogenhet att slutligt dra in en del av ett anslag som riksdagen anvisat för Riksdagens ombudsmän. Riksdagen bör därför besluta att det överskjutande anslagssparandet, som uppgår till 4 469 000 kronor, bör dras in. Det ankommer sedan på myndigheten Riksdagens ombudsmän att verkställa detta.

90:5 Regeringskansliet m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 500 236 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* ökas med 30 026 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Förändringen av den svenska kronan, framför allt mot US dollar och Euro, har för utrikesrepresentationen medfört en valutakursförlust om 31 600 000 kronor. Regeringen anser att detta behöver kompenseras.

I propositionen Genomförande av EG-direktivet om rätt till familjeåterförening samt vissa frågor om handläggning och DNA-analys

vid familjeåterförening (prop. 2005/06:72) föreslås att det i utlänningslagen införs en skyldighet för Migrationsverket att under vissa förutsättningar erbjuda den som ansöker om uppehållstillstånd på grund av anknytning en DNA-analys för att visa det släktskap som åberopas. En sådan DNA-analys skall bekostas av staten. Förslaget berör främst utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar men kommer även att innebära ökade kostnader för utrikesrepresentationen. De ökade medel som behövs för detta finansieras genom att det under nämnda utgiftsområde uppförda anslaget 12:3 *Migrationspolitiska åtgärder* minskas.

Den 1 januari 2006 bildades den nya förvaltningspolitiska myndigheten Verket för förvaltningsutveckling (VERVA). I myndighetens uppgifter ingår att bedriva viss utbildning för statligt anställda. Delar av utbildningen har tidigare genomförts av Regeringskansliet och flyttas den 1 april över till VERVA. Därutöver flyttas hyresavtalet med Statens fastighetsverk för Dragongården över till VERVA den 1 april 2006. Detta minskar resursbehovet på anslaget.

I juni 2006 arrangeras Europarådets 6:e ministerkonferens inom jämställdhetsområdet i Stockholm. För att bidra till att finansiera konferensen behöver anslaget ökas med 500 000 kronor. Denna ökning finansieras genom att det under utgiftsområde 14 Arbetsliv uppförda anslaget 24:2 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* minskas.

Anslaget bör ökas med 1 016 000 kronor för att bekosta Finansmarknadsrådets verksamhet. Rådet kommer under 2006 att bedrivas i annan organisationsform än som tidigare avsetts. Denna ökning finansieras genom att det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget 2:6 *Finansmarknadsrådet* minskas med 1 016 000 kronor.

Dessa förändringar sammantagna innebär att anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* bör ökas med 30 026 000 kronor.

Markbyte med Stockholms kommun och användning av medel från Djurgårdsfonden

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner att staten byter viss mark med Stockholms kommun och att dispositionsrätten till Djurgårdsvarvet, kv. Grönland, för evig tid upplåts till Konungen.

Kungl. Djurgårdens Förvaltning får disponera medel från Djurgårdsfonden för att sanera och upprusta Beckholmen samt Djurgårdsvarvet, kv. Grönland.

Skälen för regeringens förslag: Staten äger fastigheterna Valparaiso 1 i Värtan och Norra Djurgården 1:1 vid Albano i Stockholm. Konungen har enskild dispositionsrätt till dessa fastigheter.

Staten har genom Statens fastighetsverk fört förhandlingar med Stockholms kommun om byte av fastigheter. Parterna har tecknat avtal om markbyte. Detta avtal förutsätter riksdagens godkännande samt att Konungen avstår från sin dispositionsrätt till de markområden som skall överlåtas till kommunen.

Avtalet innebär att kommunen förvärvar fastigheten Valparaiso 1 i Värtan, omkring 5 200 kvm av fastigheten Norra Djurgården 1:1 vid Albano, samt ytterligare delar av Norra Djurgården 1:1 i Stockholm.

Staten förvärvar områden vid Bondeska palatset, i parken vid Nationalmuseum, vid Dramatiska teatern samt Rosenbadsparken. Staten förvärvar dessutom Djurgårdsvarvet, kv. Grönland (fastigheterna Djurgården 1:17, 1:19 och 1:39).

Konungen avstår sin enskilda dispositionsrätt till de områden som kommunen förvärvar från staten. Konungen erhåller dispositionsrätten till Djurgårdsvarvet, kv. Grönland (fastigheterna Djurgården 1:17, 1:19 och 1:39).

Avtalet innebär att staten erhåller en mellangift om 60 000 000 kronor. I enlighet med tidigare praxis skall medel som erhålls vid statens avyttring av mark inom dispositionsrätten tillföras den s.k. Djurgårdsfonden. Denna försäljning faller inom denna praxis. Kammarkollegiet förvaltar fonden för Kungl. Djurgårdens Förvaltnings (KDF) räkning. Djurgårdsfondens avkastning disponeras av KDF för Djurgårdens förbättrande och förskönande. Om en del av kapitalet skall användas för t.ex. investeringar behövs riksdagens medgivande.

Genom ett bytesavtal med Stockholms kommun 1986 avstod Konungen dispositionsrätten till mark inom nuvarande Kungl. Tekniska högskolans område så länge den utnyttjas för statliga ändamål. Som bytesersättning för marken erhöll Konungen (KDF) dispositions-

rätt bl.a. till marken och byggnaderna på Beckholmen på Djurgården.

Hur Beckholmen lämpligen bör användas har under årens lopp prövats av flera utredningar. Syftet med att förvärva Djurgårdsvarvet är att skapa en samlad och levande marin miljö. Detta kräver betydande resurser från bl.a. Djurgårdsfonden på grund av de omfattande miljöskador som finns på fastigheterna.

Regeringen anser att medel ur Djurgårdsfonden får användas till utgifterna för sanering och upprustning av Beckholmen och Djurgårdsvarvet.

7.2.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

1:5 Statistiska centralbyrån

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 444 330 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:5 *Statistiska centralbyrån* ökas med 6 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har uppdragit åt Statistiska centralbyrån att utforma en åtgärdsplan för att förbättra och utveckla den ekonomiska statistiken. Bakgrunden är att den ekonomiska statistiken på senare år kommit att användas allt mer för uppföljning av ekonomisk politik på både nationell nivå och EU-nivå. Detta ställer allt högre krav på tillförlitlighet och snabbhet. Det är angeläget att åtgärdsplanen kan genomföras utan dröjsmål och 5 miljoner kronor bör därför tillföras.

Vidare anser regeringen att en utvecklad materialflödesstatistik behövs för att bedöma den samlade miljöpåverkan från vissa material. Kvaliteten på det underlag som materialstatistiken bygger på måste i vissa fall förbättras. Regeringen anser att ytterligare 1 miljon kronor behövs för utvecklingsarbete avseende materialflödesstatistiken.

Anslaget 1:5 *Statistiska centralbyrån* bör av dessa skäl ökas med 6 000 000 kronor.

1:6 Kammarkollegiet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 31 239 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:6 *Kammarkollegiet* minskas med 330 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 1:6 *Kammarkollegiet* minskas med 330 000 kronor för att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande uppförda anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.*

1:8 Nya förvaltningspolitiska myndigheten

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 47 137 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:8 *Nya förvaltningspolitiska myndigheten* ökas med 4 090 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Den 1 januari 2006 bildades Verket för förvaltningsutveckling (VERVA). I myndighetens uppgifter ingår att bedriva utbildning för statligt anställda. Delar av utbildningen, som tidigare har genomförts i Regeringskansliets regi, flyttas den 1 april 2006 till VERVA. Delar av utbildningen genomförs i Dragongården. Hyresavtalet med Statens fastighetsverk för denna lokal förs därför över till VERVA. Detta medför ökade utgifter. Anslaget 1:8 *Nya förvaltningspolitiska myndigheten* behöver därför ökas med 4 090 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* minskas.

1:12 Statliga kompetensöverföringsjobb

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 360 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:12 *Statliga kompetensöverföringsjobb* ökas med 20 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Bland de sysselsättningsfrämjande åtgärderna ingår en tvåårig satsning på statliga kompetensöverföringsjobb motsvarande cirka 1 000 arbetstillfällen. Åtgärden syftar till att säkerställa kompetensöverföringen vid statliga myndigheter för att därigenom underlätta en kommande generationsväxling. Bidraget syftar till att tidigarelägga nyanställningar på grund av framtida pensionsavgångar och att underlätta för personer, som söker arbete där högskoleutbildning eller liknande efterfrågas, att få inträde på arbetsmarknaden. Bidrag lämnas efter ansökan och i mån av tillgång på medel. Schablonbidraget uppgår till 30 000 kronor per månad och anställd och är beräknat inklusive arbetsgivaravgifter.

I syfte att stödja kompetensöverföringen vid de statliga myndigheterna anser regeringen att satsningen på statliga kompetensöverföringsjobb bör utökas, så att ytterligare cirka 250 arbetstillfällen kan erbjudas från och med den 1 juli 2006.

Stödet är tillfälligt och avses gälla t.o.m. utgången av 2007. Därefter finansierar myndigheterna kostnaden inom sina befintliga anslag. Den totala kostnaden för bidrag motsvarande 250 arbetstillfällen under det andra halvåret 2006 beräknas uppgå till 45 000 000 kronor. Tillgängliga medel på anslaget beräknas i år inte utnyttjas fullt ut då vissa anställningar sker senare än i januari 2006. För att möjliggöra utökningen anser regeringen att anslaget 1:12 *Statliga kompetensöverföringsjobb* bör ökas med 20 000 000 kronor.

1:14 E-legitimationer (nytt anslag)

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett nytt ramanslag 1:14 *E-legitimationer* på 12 068 000 kronor skall föras upp i statsbudgeten.

Skälen för regeringens förslag: Tillgången till elektroniska legitimationer är en förutsättning för enkel och säker elektronisk kommunikation mellan medborgare och myndigheter. Elektroniska legitimationer behövs även för en utvecklad service till medborgare och företag samt för effektiviserad ärendehantering och informationsspridning inom och från den offentliga förvaltningen.

Små myndigheter och kommuner har inte alltid tillräckliga resurser för att utnyttja e-legitimationer, vilket i sin tur hämmar utvecklingen av mer avancerade elektroniska tjänster i den offentliga sektorn. Genom att staten under en begränsad tid finansierar e-legitimationer och infratjänster bör de ekonomiska förutsättningarna för offentliga e-tjänster stärkas.

Därför avser regeringen att genomföra ett treårigt program för att stimulera en ökad användning av e-legitimationer. Verket för förvaltningsutveckling bör stödja de myndigheter som sätter nya tjänster i drift. Myndigheten kommer att ta fram standardiserade former för avrop under gällande ramavtal samt svara för vissa av myndigheternas och kommunernas kostnader för e-legitimationer och infratjänster. Verket för förvaltningsutveckling kommer också att informera berörda myndigheter, landsting och kommuner om detta program.

Kostnaderna för programmet uppgår under 2006 till 12 068 000 kronor. Ett nytt anslag 1:14 *E-legitimationer* bör inrättas för ändamålet. Finansiering sker genom att regeringen drar in motsvarande medel från anslag inom berörda utgiftsområden.

2:6 Finansmarknadsrådet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 016 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 2:6 *Finansmarknadsrådet* minskas med 1 016 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 2:6 *Finansmarknadsrådet* minskas med 1 016 000 kronor eftersom rådets verksamhet under 2006

kommer att bedrivas i en annan organisationsform än som tidigare avsetts. Verksamheten avses nu finansieras från anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.*

Försäljning av fastighet i Stockholm

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner att staten säljer fastigheten Cerberus 2 i Stockholms kommun. Överskottet av försäljningen skall redovisas mot en inkomsttitel på statsbudgeten.

Skälen för regeringens förslag: Staten äger fastigheten Cerberus 2 i Gamla stan i Stockholms kommun. Statens fastighetsverk (SFV) förvaltar fastigheten. SFV övertog fastigheten i samband med att verket fick i uppdrag att förvalta de från försäkringskassorna övertagna fastigheterna.

SFV tog upp lån i Riksgäldskontoret som motsvarade det samlade belopp med vilket fastigheterna togs upp i SFV:s bokföring. Dessa medel, med avdrag för en summa som motsvarar lösta lån, har levererats till statsverkets checkräkning och redovisats mot en inkomsttitel.

Inför försäljningen av Cerberus 2 har ett värderingsföretag bedömt fastighetens marknadsvärde. Efter förhandlingar med nio anbudsgivare har SFV antagit det högsta anbudet. En villkorad överenskommelse har träffats om försäljning av fastigheten för 76 500 000 kronor.

Enligt 25 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten får regeringen besluta att sälja fast egendom när värdet inte överstiger 50 miljoner kronor.

Regeringen anser att fastigheten inte längre behövs i statens verksamhet. Denna fastighet bör därför säljas. För att regeringen skall kunna besluta om försäljningen krävs riksdagens medgivande eftersom värdet av fastigheten överstiger 50 000 000 kronor.

Den del av försäljningsinkomsten, minskat med försäljningsomkostnader, som överstiger det bokförda värdet skall redovisas mot en inkomsttitel på statsbudgeten.

7.2.3 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

3:1 Skatteverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 6 241 386 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 3:1 *Skatteverket* ökas med 1 806 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Skatteverket lämnar uppborrdshjälp enligt lagen (1998:1593) om trossamfund. Verket bör kompenseras för kostnaderna för att administrera uttag av avgifter till registrerade trossamfund. Kostnaderna för uppborrdshjälp kan beräknas till 21 kronor per person. Regeringen har beslutat om uppborrdshjälp för åtta trossamfund utöver Svenska kyrkan, varav ett nytt har tillkommit 2006. Förberedelsekostnaden för det tillkommande samfundet beräknas till 75 000 kronor. Enligt uppgift uppgår 2006 antalet personer i trossamfund utöver Svenska kyrkan där Skatteverket svarar för uppborrd till 82 461 stycken. Anslaget 3:1 *Skatteverket* bör därför ökas med 1 806 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 28:39 *Stöd till trossamfund* minskas med motsvarande belopp.

7.2.4 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

4:5 Domstolsväsendet m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 4 074 140 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* ökas med 750 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Som en följd av lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel förväntas de allmänna förvaltningsdomstolarna få ökade kostnader på

grund av ökad tillströmning av mål. Regeringen anser att domstolarna behöver tillföras resurser för detta. Anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* bör därför ökas med 750 000 kronor.

4:7 Brottsförebyggande rådet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 60 116 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:7 *Brottsförebyggande rådet* ökas med 5 500 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 4:1 *Polisorganisationen* minskas med 5 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Brottsförebyggande rådet, som ansvarar för den officiella kriminalstatistiken, behöver anpassa och utveckla sitt statistiksystem i takt med övriga myndigheter inom rättsväsendet. Från och med 2006 skall rådet även ansvara för och utveckla statistikföringen avseende så kallade hatbrott. För att rådet skall kunna fullgöra sina uppgifter behöver det ökade resurser. Anslaget 4:7 *Brottsförebyggande rådet* bör därför ökas med 5 500 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 4:1 *Polisorganisationen* minskas med motsvarande belopp.

7.2.5 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

5:9 Svenska institutet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 85 204 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 5:9 *Svenska institutet* ökas med 2 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 5:2 *Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet* minskas med 2 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Det finns ett stort intresse utomlands för 300-årsjubileet 2007

av Carl von Linnés födelse. Särskilda ansträngningar bör göras i olika internationella miljöer för att visa det levande arvet efter Linné och hans lärjungar. Därmed kan bilden främjas av Sverige som ett modernt, kunskapsintensivt samhälle med stark vetenskaplig tradition och forskning. För att göra detta möjligt bör anslaget 5:9 *Svenska institutet* ökas med 2 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 5:2 *Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet* minskas med samma belopp.

5:11 Samarbete inom Östersjöregionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 21 868 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 5:11 *Samarbete inom Östersjöregionen* ökas med 5 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I anslutning till det svenska ordförandeskapet i Östersjöstaternas råd förbereds en internationell konferens på temat Att växa tillsammans i Östersjöområdet. Konferensen är planerad att hållas i Visby sommaren 2006. För att göra det möjligt att genomföra konferensen bör anslaget 5:11 *Samarbete inom Östersjöregionen* ökas med 5 000 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftområdet 7 Internationellt bistånd uppförda anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* minskas.

7.2.6 Utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet

Låneram för beredskapsinvesteringar

Regeringen får 2006 låta Socialstyrelsen disponera en låneram i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar på högst 300 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2006 låta Socialstyrelsen disponera en låneram i Riksgäldskontoret på högst 500 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Låneramen för Socialstyrelsens beredskapsinvesteringar bör höjas med 200 000 000 kronor för att möjliggöra inköp av antiviraler i tillräcklig omfattning för att bygga upp en beredskap mot en influensapandemi.

7:5 Krisberedskap

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 778 637 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 7:5 *Krisberedskap* ökas med 12 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Ökade inköp av antiviraler ökar också kapitalkostnaderna för det i lagret bundna kapitalet. Regeringen anser därför att anslaget 7:5 *Krisberedskap* behöver ökas med 12 000 000 kronor.

7.2.7 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Kapitaltillskott till Swedfund International AB

Regeringens bedömning: Regeringen avser att under 2006 lämna ett kapitaltillskott på 80 000 000 kronor till Swedfund International AB i syfte att finansiera miljöinvesteringar i utvecklingsländer.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringen angav i budgetpropositionen för 2006 (prop. 2005/06:1, utg.omr. 7, bet. 2005/06:UU2, rskr. 2005/06:79) att en särskild satsning på miljömässigt hållbar utveckling skall göras på områden där Sverige står starkt med särskild betoning på vatten och sanitet, kemikalies-

äkerhet, förnybar energi och klimatfrågan, hållbar stadsutveckling, hållbart nyttjande av naturresurser och omsorg om miljön samt utbildning, kapacitetsstöd och miljöförvaltning. Som ett led i denna satsning avser regeringen att under våren 2006 lämna ett kapitaltillskott på 80 miljoner kronor till Swedfund International AB i syfte att finansiera miljöinvesteringar i utvecklingsländer. Medlen skall användas i enlighet med de övriga bestämmelser och riktlinjer som styr Swedfunds verksamhet och med särskilt inriktning på de nämnda områdena.

8:1 Biståndsverksamhet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 25 340 737 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att göra ekonomiska åtaganden om högst 41 734 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* minskas med 5 000 000 kronor.

Regeringen får under 2006 för ramanslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 48 234 000 000 kronor efter 2006.

Skälen för regeringens förslag: För att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 5 Internationell samverkan uppförda anslaget 5:11 *Samarbete inom Östersjöregionen* minskas anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* med 5 000 000 kronor. Minskningen avser medel som inte klassificeras som bistånd enligt OECD/DAC.

En ökad möjlighet att göra ekonomiska åtaganden behövs för att en tillräcklig långsiktighet i det internationella utvecklings-samarbetet skall kunna uppnås. Ökade utfästelser behöver bl.a. göras med anledning av G8-ländernas förslag om 100-procentig avskrivning av Världsbankens, Afrikanska utvecklingsfondens och IMF:s fordringar på de mest skuldyngda låginkomstländerna. Förslaget – numera kallat Multilateral Debt Relief Initiative – gavs brett stöd vid årsmötena i IMF och Världsbanken i september 2005. Arbete pågår för närvarande med att operationalisera initiativet.

Sverige deltar vidare i den nya internationella finansieringsfaciliteten för vaccinationer. Deltagandet medför nya åtaganden. Vid EU:s toppmöte i december 2005 beslöts också att tionde Europeisk utvecklingsfond skall inrättas. Inom EUF-10 kommer att garanteras en volym motsvarande EUF-9, uppräknad med inflation och tillväxt inom EU samt med beaktande av EU:s utvidgning.

För att Sverige skall kunna medverka i dessa program anser regeringen att bemyndigandet att göra ekonomiska åtaganden som medför utgifter efter 2006 för anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* behöver ökas med 6 500 000 000 kronor till 48 234 000 000 kronor.

7.2.8 Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

10:1 Integrationsverket

10:3 Kommunersättning vid flyktingmottagande

I statsbudgeten för innevarande år finns för dessa ändamål uppförda ramanslag på 91 024 000 kronor respektive 2 526 193 000 kronor.

Regeringens förslag: Ett tillfälligt stöd lämnas till kommuner som under 2006 ökar flyktingmottagandet. Kommuner som uppfyller vissa villkor får en tillfällig ersättning med ett engångsbelopp för varje person som tas emot under 2006. För att underlätta flyktingmottagandet skall dessutom extra ersättning kunna betalas ut för de särskilda kostnader som en kommun kan få för att snabbt kunna ta emot fler personer.

Anslaget 10:1 *Integrationsverket* ökas med 6 500 000 konor.

Anslaget 10:3 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* ökas med 600 000 000 konor.

Skälen för regeringens förslag: Antalet personer som får uppehållstillstånd väntas öka kraftigt med anledning av ändringen av 2 kap. 5 b § utlänningslagen (1989:529), som trädde i kraft den 15 november 2005. En snabbt ökad volym av mottagandet ger ökade kostnader för kommunerna.

Regeringen anser därför att det under 2006 bör införas ett tillfälligt stöd till kommunerna för mottagande av flyktingar utöver den ersättning som lämnas enligt förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m.

Det tillfälliga stödet avses bli reglerat i en särskild förordning. Stödet riktas till alla kommuner som uppfyller vissa villkor och lämnas i form av en extra ersättning på 20 000 kronor för varje person som tas emot under 2006. Krav skall ställas på kommunerna att öka mottagandet, att förbinda sig att ta emot personer med uppehållstillstånd som bor i någon av Migrationsverkets anläggningar och att huvuddelen av mottagandet från anläggning sker enligt en särskilt överenskommen tidplan. Syftet är att mottagningen skall ske skyndsamt. Villkoren vad gäller mottagande från anläggning bör inte gälla för vissa kommuner med stort antal asylsökande i s.k. eget boende i kommunen. Om kommunen erhållit ersättning och det i efterhand visar sig att villkoren inte har uppfyllts bör utbetald ersättning kunna återkrävas helt eller delvis.

Utgifterna för det tillfälliga stödet beräknas till 500 000 000 kronor.

För att underlätta flyktingmottagandet i kommunerna kan det finnas behov av extra medel utöver det tillfälliga stödet. Sådana medel skall i första hand användas för att stimulera och underlätta för kommunerna att snabbt ta emot ett ökat antal flyktingar från Migrationsverkets anläggningsboende och ge förutsättningar för kommunerna att kunna erbjuda en god introduktion. Medlen avses t.ex. kunna användas för särskilda bostadslösningar eller för insatser för personer med särskilda behov. Beslut om ersättning avses kunna fattas i anslutning till att en överenskommelse om ökat mottagande träffas. Behovet av sådana extra medel beräknas till 100 000 000 kronor.

Regeringen anser att anslaget 10:3 *Kommunersättning vid flyktingmottagande* sammantaget bör ökas med 600 000 000 kronor

Den tillfälliga lagstiftningen om prövning av avvísings- och utvisningsbeslut medför ökad arbetsbelastning för Integrationsverket. Åtgärder som kan påskynda bosättningsprocessen bör vidtas. Regeringen anser därför att anslaget 10:1 *Integrationsverket* bör ökas med 6 500 000 kronor.

10:2 Integrationsåtgärder

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 108 120 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 10:2 *Integrationsåtgärder* ökas med 1 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Integrationsverket lämnar stöd till organisationer för verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering. För att öka kvaliteten i det arbete som bedrivs vid de s.k. antidiskrimineringsbyråerna bör stödet till sådan verksamhet förstärkas med 1 000 000 kronor. Anslaget 10:2 *Integrationsåtgärder* bör därför ökas med motsvarande belopp.

12:1 Migrationsverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 777 615 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 12:1 *Migrationsverket* ökas med 400 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen antog under hösten 2005 en ändring i utlänningslagen (1989:529). Lagändringen gällde under tiden den 15 november 2005–30 mars 2006 och innebar att Migrationsverket skulle ompröva lagakraftvunna avvísings- och utvisningsbeslut som inte verkstälts. Migrationsverket har registrerat cirka 30 000 ärenden som skall prövas enligt den tillfälliga lagstiftningen. Migrationsverket räknar med att alla ärenden skall vara prövade senast under sommaren 2006.

Det stora antalet ärenden innebär att utgifterna för prövning och organiserad verksamhet blir högre än beräknat. Anslaget 12:1 *Migrationsverket* behöver därför ökas med 400 000 000 kronor.

12:2 Ersättningar och bostadskostnader

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 312 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 12:2 *Ersättningar och bostadskostnader* ökas med 370 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen antog under hösten 2005 en ändring i utlänningslagen (1989:529). Lagändringen gällde under tiden den 15 november 2005–30 mars 2006 och innebar att Migrationsverket skulle ompröva lagakraftvunna avvisnings- och utvisningsbeslut som inte verkstälts. Fler personer än som tidigare har beräknats har därmed fått uppehållstillstånd och väntar på en introduktionsplats i en kommun. Ökningen av antalet personer innebär ökade utgifter för bl.a. boende, hälso- och sjukvård och barnens skolgång. Anslaget 12:2 *Ersättningar och bostadskostnader* behöver därför ökas med 370 000 000 kronor.

12:3 Migrationspolitiska åtgärder

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 291 833 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 12:3 *Migrationspolitiska åtgärder* minskas med 1 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 12:3 *Migrationspolitiska åtgärder* minskas med 1 000 000 kronor för att bidra till att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.*

12:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 116 255 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 12:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* ökas med 25 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen antog under hösten 2005 en ändring i utlänningslagen (1989:529). Lagändringen gällde under tiden den 15 november 2005–30 mars 2006 och innebar att Migrationsverket skulle ompröva lagakraftvunna avvisnings- och utvisningsbeslut som inte verkstälts. Ändringen har medfört att utgifterna för offentligt biträde i utlänningsärenden har ökat. Anslaget 12:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* behöver därför ökas med 25 000 000 kronor.

12:10 Utlänningsnämndens avvecklingsorganisation (nytt anslag)

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett nytt ramanslag 12:10 *Utlänningsnämndens avvecklingsorganisation* på 22 000 000 kronor skall föras upp i statsbudgeten. Finansiering sker genom att anslaget 12:9 *Utlänningsnämnden* minskas med 22 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Utlänningsnämnden upphörde den 30 mars 2006. En särskild utredare har fått i uppdrag att avveckla Utlänningsnämnden. I uppdraget ingår bl.a. att ha arbetsgivaransvaret för uppsagd personal. Utgifterna för avvecklingen belastar för närvarande ramanslaget 12:9 *Utlänningsnämnden*. Ett nytt ramanslag 12:10 *Utlänningsnämndens avvecklingsorganisation* bör föras upp i statsbudgeten med 22 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 12:9 *Utlänningsnämnden* minskas med 22 000 000 kronor.

47:1 Åtgärder för nationella minoriteter

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 10 437 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 47:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* ökas med 1 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I den nationella handlingsplanen för de mänskliga rättigheterna 2006–2009 (skr. 2005/06:95) aviseras ett antal nya åtgärder för och med romer i Sverige. Åtgärderna syftar till att motverka diskriminering och skapa kunskap, såväl bland myndigheter och kommuner som hos romer, om livsvillkoren för romer i Sverige och hur dessa kan förbättras. För att dessa åtgärder skall kunna genomföras anser regeringen att anslaget 47:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* bör ökas med 1 000 000 kronor.

7.2.9 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

13:6 Socialstyrelsen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 523 562 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 13:6 *Socialstyrelsen* ökas med 5 000 000 kronor.

Anslaget 14:4 *Statens folkhälsoinstitut* minskas med 3 200 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I propositionen Genomförande av EG-direktivet om kvalitet och säkerhet hos blod och blodkomponenter (prop. 2005/06:141) föreslås utökade ansvarsområden för de myndigheter som pekas ut som behöriga. Socialstyrelsen och Läkemedelsverket skall således utöva tillsyn över blodverksamhet, dvs. verksamhet som rör insamling och kontroll av blod och blodkomponenter avsedda att användas vid transfusion eller läkemedelstillverkning, samt framställning, förvaring och distribution av blod

och blodkomponenter avsedda att användas vid transfusion. De utökade ansvarsuppgifterna bedöms inte rymmas inom de medel som anvisats för myndigheterna. För detta ändamål behöver Socialstyrelsen 1 800 000 kronor, varav Läkemedelsverket skall rekvirera 900 000 kronor. I propositionen föreslår regeringen att tillsyn av blodverksamhet skall avgiftsbeläggas och att avgifterna skall redovisas mot inkomstitel. Utgiftsökningen är därmed finansierad.

Enligt propositionen Nationell strategi mot hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar (prop. 2005/06:60) skall Socialstyrelsen inrätta en funktion för samordning av de samlade insatserna för hiv/aids och andra sexuellt överförbara och blodburna sjukdomar. Socialstyrelsen skall därvid överta vissa uppgifter som tidigare har utförts vid Statens folkhälsoinstitut. För att Socialstyrelsen skall kunna driva de avsedda verksamheterna behöver Socialstyrelsen ökade resurser. Finansiering sker genom att anslaget 14:4 *Statens folkhälsoinstitut* minskas med 3 200 000 kronor.

Sammantaget bör därför anslaget 13:6 *Socialstyrelsen* ökas med 5 000 000 kronor.

14:10 Vaccinförsörjning (nytt anslag)

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett nytt ramanslag 14:10 *Vaccinförsörjning* på 200 000 000 kronor skall föras upp i statsbudgeten.

Skälen för regeringens förslag: Spridningen av fågelinfluensa har visat att samhället måste ha beredskap för att hantera en influensapandemi. Utgångspunkten för arbetet med att stärka den nationella beredskapen mot pandemisk spridning av influensa utgörs av den nationella handlingsplan som Socialstyrelsen presenterade i februari 2005. En fråga som särskilt uppmärksammas är vilka möjligheter Sverige har att vid influensapandemier skydda befolkningen med hjälp av vacciner och andra läkemedel.

Ett nytt anslag bör föras upp på statsbudgeten för att öka beredskapen inför en eventuell influensapandemi. För detta ändamål behövs

200 000 000 kronor. Medlen skall vid behov kunna användas för att täcka kostnader i samband med avtal om leverans av vaccin i händelse av influensapandemi. Medel skall också vid behov kunna användas för ökad handlingsberedskap i samband med avtal om att påbörja uppbyggnaden av en inhemsk produktionskapacitet av vaccin. Av dessa skäl anser regeringen att ett nytt ramanslag 14:10 *Vaccin-försörjning* bör föras upp i statsbudgeten med 200 000 000 kronor.

Eventuella ytterligare behov av medel avser regeringen att återkomma till i budgetpropositionen för 2007.

16:4 Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 79 900 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 16:4 *Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder* ökas med 2 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 16:6 *Bidrag till utrustning för elektronisk kommunikation* minskas med 2 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att öka möjligheterna för handikapporganisationerna att bedriva insatser för personer med funktionshinder anser regeringen att anslaget 16:4 *Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder* behöver ökas med 2 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 16:6 *Bidrag till utrustning för elektronisk kommunikation* minskas med 2 000 000 kronor.

17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 155 137 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 17:1 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken* ökas med 617 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I propositionen Nationell utvecklingsplan för vård och omsorg om äldre (prop. 2005/06:115) anför regeringen att särskilda medel behövs för vården och omsorgen om de äldre.

För att möjliggöra personalförstärkningar i syfte att nå kvalitetshöjning inom kommunernas och landstingens vård och omsorg om de mest sjuka behövs 600 miljoner kronor. Medlen skall bl.a. användas för rehabilitering, nutritionsarbete, läkemedelsgenomgångar och förstärkt läkarmedverkan.

En delegation skall tillsättas med uppdrag att följa och analysera behov och utvecklingen av samt lämna förslag rörande boendefrågor för äldre. För delegationens arbete behövs 2 miljoner kronor.

Socialstyrelsen skall ges i uppdrag att utveckla ett nationellt kompetenscentrum för vård och omsorg om äldre där anhörigfrågor och demensfrågor ingår. För detta ändamål behövs 5 miljoner kronor.

Socialstyrelsen skall ges i uppdrag att ansvara för att nationella brukarundersökningar om äldreomsorgen genomförs. För detta ändamål behövs 5 miljoner kronor.

Socialstyrelsen skall ges i uppdrag att svara för genomförande och uppföljning av utvecklingsplanen. För detta ändamål behövs 5 miljoner kronor.

Sammantaget behöver därmed anslaget 17:1 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken* ökas med 617 000 000 kronor.

18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 365 076 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 18:1 *Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.* ökas med 50 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att finansiera en förstärkt vårdkedja för vissa ungdomar i utvalda områden, anser regeringen att anslaget 18:1 *Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.* behöver ökas med 50 000 000 kronor. Åtgärden ingår i förslaget till samlade åtgärder för ungdomar som beskrivs i avsnitt 1.5 i denna proposition.

7.2.10 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

20:3 Bostadstillägg till pensionärer

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 7 366 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Bostadstillägg till den som har fyllt 65 år skall från och med den 1 juli 2006 utges med 93 procent av bostadskostnaden upp till bostadskostnadstaket. För perioden april t.o.m. juni 2006 skall ett tilläggsbelopp motsvarande 2 procent av bostadskostnaden upp till bostadskostnadstaket för respektive månad betalas ut. Tilläggsbeloppet skall endast betalas ut för den eller de månader som den försäkrade har fått bostadstillägg.

Anslaget 20:3 *Bostadstillägg till pensionärer* ökas med 180 000 000 kronor.

Ärendet och dess beredning: Förslaget om en höjning av bostadstillägget och om ett tilläggsbelopp för pensionärer har beretts under hand med Försäkringskassan.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen anser att situationen för de sämst ställda ålderspensionärerna bör förbättras ytterligare. Bostadstillägg till ålderspensionärer som har fyllt 65 år lämnas i dag med 91 procent av bostadskostnaden upp till ett tak på 4 850 kronor för ogifta och 2 425 kronor för gifta ålderspensionärer. Taket har höjts den 1 januari 2005 och den 1 januari 2006 medan ersättningsnivån har legat på samma nivå sedan den 1 januari 2002 då den höjdes från 90 procent till 91 procent av bostadskostnaden. Eftersom

bostadstillägget är inkomstprövat medför förbättringar av tillägget att den ekonomiska situationen förbättras för de pensionärer som har de lägsta inkomsterna. Regeringen anser därför att ersättningsgraden vid beräkning av bostadstillägg bör höjas fr.o.m. den 1 juli 2006 från 91 till 93 procent av bostadskostnaden för personer som har fyllt 65 år. Med förslaget får samtliga ålderspensionärer med bostadstillägg en höjning. I genomsnitt blir höjningen 82 kronor per månad.

För perioden april–juni föreslår regeringen att bostadstillägget höjs retroaktivt. Höjningen för denna period betalas ut som ett tilläggsbelopp till bostadstillägget. Tilläggsbeloppet skall för var och en av dessa månader motsvara 2 procent av bostadskostnaden upp till taket. Utbetalning av tilläggsbelopp görs endast för den eller de månader som den försäkrade har fått bostadstillägg. Om bostadstillägget för någon av månaderna april – juni inte betalas ut på grund av att det understiger 25 kronor skall tilläggsbeloppet inte heller betalas ut. Tilläggsbeloppet betalas däremot ut även om detta för någon månad inte uppgår till 25 kronor. Tilläggsbeloppet skall även betalas till den som också har särskilt bostadstillägg och/eller äldreförsörjningsstöd. Vid inkomstberäkning för dessa förmåner skall hänsyn inte tas till tilläggsbeloppet. Tilläggsbeloppet bör betalas ut tillsammans med den ordinarie utbetalningen av bostadstillägg i juli. Om Försäkringskassan efter denna tidpunkt beslutar om en retroaktiv höjning av bostadstillägget på grund av att bostadskostnaden har ökat höjs också tilläggsbeloppet retroaktivt i samma grad. Ett tilläggsbelopp skall även betalas ut i de fall någon senare beviljas bostadstillägg retroaktivt för någon eller några av månaderna april–juni.

Ett förtydligande i lagtexten görs också på så sätt att ordet ”för” byts mot ordet ”med” i 9 § första meningen. Bostadstillägg skall således lämnas *med* 93 procent av bostadskostnaden.

Bostadstillägg kan även betalas ut till personer som uppbär sjuk- eller aktivitetsersättning. Denna förmån hanteras under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp och omfattas inte av detta förslag.

Ett lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.2.

Förslaget beräknas medföra en utgiftsökning för 2006 med 180 000 000 kronor. Anslaget 20:3 *Bostadstillägg till pensionärer* bör därför ökas med detta belopp.

7.2.11 Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 079 852 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* ökas med 10 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen avser att genomföra en försöksverksamhet för vissa nyanlända invandrare som skall pågå från och med den 1 juli 2006 till och med den 1 juli 2008. För att göra detta möjligt bör anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* ökas med 10 000 000 kronor.

22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 45 020 600 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* ökas med 735 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att den planerade omfattningen på de arbetsmarknadspolitiska programmen skall kunna förverkligas behöver anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* ökas med 735 000 000 kronor.

22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 332 129 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* ökas med 35 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen avser att genomföra en försöksverksamhet för vissa nyanlända invandrare som skall pågå från och med den 1 juli 2006 till och med den 1 juli 2008. För att finansiera de ökade insatserna från arbetsförmedlingen behövs 10 000 000 kronor. Dessutom avser regeringen öka bidragen till feriearbeten för ungdomar med 25 000 000 kronor. Anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* bör därför ökas med 35 000 000 kronor.

22:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 11 631 057 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 22:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* ökas med 125 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att förbättra möjligheterna för funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga att få arbete anser regeringen att anslaget 22:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* bör ökas med 125 000 000 kronor. Ökningen motsvarar cirka 2 000 lönebidragsplatser under andra halvåret 2006.

22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006 (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 959 560 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att göra ekonomiska åtaganden som medför utgifter om högst 3 600 000 000 kronor under 2007 och 2008.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2006 för ramanslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006* göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare

gjorda åtaganden medför utgifter på högst 4 100 000 000 kronor under 2007 och 2008.

Skälen för regeringens förslag: Bidragen från EG:s strukturfonder, däribland Europeiska socialfonden, är fastställda i euro. I förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EG:s strukturfonder anges den valutakurs som skall användas vid beräkning av de finansiella ramarna för strukturfondsprogrammen för perioden 2000–2006. Den 1 februari 2006 höjdes valutakursen i förordningen från 8 kronor och 60 öre per euro till 9 kronor per euro, vilket innebär att den beräknade ramen för Europeiska socialfonden ökar med cirka 435 miljoner kronor för programperioden. Utbetalningar kan även göras under 2007 och 2008. För att så många projekt som möjligt skall kunna fullgöras under perioden bör möjlighet finnas att göra ytterligare ekonomiska åtaganden under 2006 motsvarande vad valutakurshöjningen medför. Regeringen bör därför bemyndigas att göra ekonomiska åtaganden för den Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006 som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 4 100 000 000 kronor under 2007 och 2008.

22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 45 768 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 22:8 *Bidrag till administration av grundbeloppet* ökas med 3 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 22:11 *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* minskas med 3 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Den kompletterande arbetslöshetskassan ALFA administrerar grundbeloppet i arbetslöshetsförsäkringen för dem som inte är medlemmar i eller anslutna till någon annan arbetslöshetskassa. Staten lämnar ett bidrag till denna administration, vilket regleras genom ett avtal mellan staten och arbetslöshetskassan ALFA. Vid sidan av bidraget får arbetslöshetskassan

ALFA ta ut en administrationsavgift av dem som får grundbeloppet i arbetslöshetsförsäkringen och inte är medlemmar i eller anslutna till någon annan arbetslöshetskassa. Till följd av bestämmelserna i avtalet mellan staten och arbetslöshetskassan ALFA bör anslaget 22:8 *Bidrag till administration av grundbeloppet* ökas med 3 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 22:11 *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* minskas med motsvarande belopp.

Finansieringsbidrag vid arbetspraktik slopas på försök

Regeringens förslag: Finansieringsbidraget som den som anordnar arbetspraktik skall betala tas bort under perioden juli 2006 till och med december 2007. De nya bestämmelserna träder i kraft den 1 augusti 2006, och tillämpas för första gången i fråga om finansieringsbidrag för juli 2006.

Skälen för regeringens förslag: Den som anordnar arbetspraktik skall enligt nuvarande bestämmelser betala ett finansieringsbidrag till staten om 3 000 kronor per månad och praktikplats. Syftet med bidraget är att motverka att praktikplatserna tränger undan ordinarie jobb. Mot bakgrund av behovet av att säkerställa att reglerna utformas så att även utsatta grupper i tillräcklig utsträckning skall få praktikplatser, har riksdagen beslutat att regeringen får föreskriva att vissa praktikplatser får undantas från finansieringsbidrag.

För att säkerställa att utsatta grupper i tillräcklig utsträckning får del av arbetspraktik har regeringen föreskrivit att vissa praktikplatser får undantas från finansieringsbidrag. I dag är arbetspraktik som sker inom ramen för aktivitetsgarantin, i form av prova-på-platser, interpraktik, praktik i vägledande syfte som pågår maximalt åtta veckor samt för unga med funktionshinder och personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga undantagna från kravet på finansieringsbidrag.

Erfarenheter tyder på att finansieringsbidraget i alltför stor utsträckning inverkar negativt på viljan att anordna arbetspraktik. Regeringen anser därför att kravet på att den som anordnar

praktik skall betala finansieringsbidrag på försök bör tas bort en bestämd tid.

Syftet med att ändra reglerna om finansieringsbidrag en bestämd tid är att fler arbetslösa skall få arbetspraktik. Regeringen vill betona vikten av att detta inte skall bidra till att praktikplatserna tränger undan ordinarie arbeten. Detta kan säkerställas bl.a. genom nuvarande samrådsförfarande mellan länsarbetsnämnden och lokal facklig part inför anvisningar till praktik. Samtidigt kommer också regeringen att noggrant följa att de aktuella grupperna även i fortsättningen i tillräcklig utsträckning får del av praktikplatserna, vilket varit ett av syftena med utformningen av reglerna för vilka platser som hittills varit undantagna från finansieringsbidrag. Effekten av förslaget kommer att utvärderas som underlag för ett ställningstagande om finansieringsbidraget inför 2008. De ändrade reglerna bör träda i kraft den 1 augusti 2006 och tillämpas för första gången på finansieringsbidrag för juli månad 2006. De bör gälla arbetspraktik som någon tar del av under perioden den 1 juli 2006 till och med den 31 december 2007.

Särskilt om ungdomar och akademiker i vissa fall

Regeringen anser vidare att det är angeläget att särskilda insatser görs för ungdomar och arbetslösa akademiker. Sådana insatser bör komma till stånd skyndsamt. Regeringen har därför – i enlighet med vad riksdagen uttalat om att regeringen även fortsättningsvis skall få föreskriva om vissa undantag från kravet att betala finansieringsbidrag – beslutat att föreskriva ytterligare undantag från skyldigheten att betala finansieringsbidraget (jfr bet. 2004/05:FiU21 s. 34). Utöver nu gällande undantag för utsatta grupper undantas enligt regeringens beslut även arbetspraktik för ungdomar och akademiker i vissa fall. De ändrade reglerna gäller fr.o.m. maj månad 2006.

7.2.12 Utgiftsområde 14 Arbetsliv

23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 44 382 000 kronor. Härutöver har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser som

innebär utgifter på högst 33 500 000 kronor under 2007.

Regeringens förslag: Anslaget 23:3 *Särskilda utbildningsinsatser m.m.* ökas med 1 214 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* minskas med 1 214 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Ett underskott har uppstått under anslaget 23:3 *Särskilda utbildningsinsatser m.m.* Bakgrunden är att Arbetslivsinstitutet och arbetsmarknadens parter under 2004 ingick ett avtal om en slutbetalning under 2005 av 2004 års verksamhet inom ramen för ett bemyndigande. Avtalet föregick riksdagens beslut i december 2004 om anslaget 23:3 *Särskilda utbildningsinsatser m.m.* för 2005. Regeringen anser att anslaget bör ökas med 1 214 000 kronor för att den planerade verksamheten skall kunna bedrivas för 2006. Finansiering sker genom att anslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* minskas med samma belopp.

24:3 Delegationen för stöd till jämställdhetsintegrering

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 24:3 *Delegationen för stöd till jämställdhetsintegrering* ökas med 2 000 000 kronor.

Anslaget 24:2 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* minskas med 2 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att Utredningen om stöd för jämställdhetsintegrering i staten (N 2005:02) skall kunna fortsätta arbeta behöver anslaget 24:3 *Delegationen för stöd till jämställdhetsintegrering* ökas med 2 000 000 kronor. Anslaget 24:2 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* minskas med 2 500 000 kronor för att finansiera denna ökning och för att bidra till att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse m.m. uppförda anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.*

7.2.13 Utgiftsområde 15 Studiestöd

Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

25:1 Studiehjälp m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 3 464 558 000 kronor.

Regeringens förslag: Studiebidraget i studiehjälpen höjs med 100 kronor per månad. Den nya bidragsnivån tillämpas på bidrag som lämnas för tid efter mars månad 2006. Lagförslaget träder i kraft den 29 juni 2006 och retroaktiv utbetalning sker samma månad.

Anslaget 25:1 *Studiehjälp m.m.* ökas med 277 000 000 kronor.

Ärendet och dess beredning: Förslaget om en höjning av nivån för studiebidraget har beretts under hand med Centrala studiestödsnämnden.

Skälen för regeringens förslag: Studiehjälpen bidrar till att minska betydelsen av ekonomiska, geografiska och sociala hinder för gymnasiala studier. Studiehjälpen lämnas till elever mellan 16 och 20 år som läser på gymnasial nivå, främst inom gymnasieskolan. Stödet består bland annat av ett studiebidrag som lämnas under tio månader per år för studier som bedrivs på heltid. Bidraget uppgår till ett i lag fastställt belopp. Detta innebär att någon automatisk justering av nivån inte görs i förhållande till barnbidraget. Studiebidrag lämnas för närvarande med 950 kronor per studiemånad. Som en del i de samlade åtgärderna för ungdomar anser regeringen att studiebidragets belopp bör höjas till samma nivå som barnbidraget, dvs. till 1 050 kronor per månad. Den nya bidragsnivån skall gälla från och med juli månad 2006 men tillämpas retroaktivt från och med april 2006. Utbetalningen av det retroaktiva bidraget skall ske i juni månad.

Ett lagförslag i ärendet (2 kap. 7 § studiestödslagen) finns i avsnitt 3.1.

Förslaget om det höjda studiebidraget beräknas medföra en utgiftsökning för 2006 med 277 000 000 kronor. Anslaget 25:1 *Studiehjälp m.m.* behöver därför ökas med detta belopp.

Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

25:2 Studiemedel m.m.

25:3 Studiemedelsröntor m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för dessa ändamål uppförda ramanslag på 11 791 896 000 kronor respektive 5 079 593 kronor.

Regeringens förslag: Totalbeloppet i studiemedlen för heltidsstuderande höjs med 300 kronor per studiemånad vid heltidsstudier. Studiebidraget höjs med 100 kronor per studiemånad. Lagförslaget träder ikraft den 1 juli 2006.

Anslaget 25:2 *Studiemedel m.m.* ökas med 181 417 000 kronor.

Anslaget 25:3 *Studiemedelsröntor m.m.* ökas med 2 857 000 kronor.

Ärendet och dess beredning: Förslaget om en höjning av totalbeloppet i studiemedlen har beretts under hand med Centrala studiestödsnämnden.

Skälen för regeringens förslag: Studiemedlen är den viktigaste finansieringskällan för de flesta studerande på olika utbildningsnivåer. Studiemedlen består av en bidragsdel och en lånedel. Det finns två bidragsnivåer, en generell och en högre nivå. Totalbeloppet och bidragsbeloppen är kopplade till prisbasbeloppet och beräknas per vecka. Regeringen anser att studiemedlen behöver förstärkas så att totalbeloppet höjs. Höjningen skall omfatta både bidragsdelen och lånedelen. Totalbeloppet i studiemedlen föreslås därför öka för heltidsstuderande från 4,39 procent till 4,57 procent av prisbasbeloppet per vecka. Totalbeloppet blir därmed 300 kronor högre för en studiemånad vid heltidsstudier i 2006 års prisnivå. Bidragsökningen blir 100 kronor per studiemånad för en heltidsstuderande. Motsvarande bidragsökning skall göras för det högre bidraget i studiemedlen. Förslaget innebär också att bidragsandelen av totalbeloppet justeras. Beloppsnivåerna är knutna till studieomfattning och skall anpassas därefter.

Ett lagförslag i ärendet (3 kap. 11–13 §§ studiestödslagen) finns i avsnitt 3.1.

Förslaget om det höjda studiebidraget med 100 kronor i månaden beräknas medföra en utgiftsökning 2006 med 181 417 000 kronor. Anslaget 25:2 *Studiemedel m.m.* behöver därför ökas med detta belopp. Därutöver beräknas förslaget medföra en ökning av ränteutgifterna 2006 med 2 857 000 kronor. Anslaget 25:3 *Studiemedelsröntor m.m.* behöver därför ökas med detta belopp.

7.2.14 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

25:1 Statens skolverk

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 302 191 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:1 *Statens skolverk* ökas med 3 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 25:4 *Specialpedagogiska institutet* minskas med 3 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagens beslut med anledning av regeringens proposition Trygghet, respekt och ansvar – om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (prop. 2005/06:38, bet. 2005/06:UbU4, rskr. 2005/06:149) innebär att ett barn- och elevombud för likabehandling skall inrättas vid Statens skolverk. Anslaget 25:1 *Statens skolverk* behöver därför ökas med 3 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 25:4 *Specialpedagogiska institutet* minskas med 3 000 000 kronor.

25:3 Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 379 876 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg* ökas med 66 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I regeringens samlade åtgärder för att främja integration och åtgärder för ungdomar, som beskrivs i avsnitt 1.5 i denna proposition, ingår en modell för finansiering av resurspersoner i skolor, framtagande av en strategi för utbildning av nyanlända barn och ungdomar samt insatser under sommaren riktade till ungdomar i utsatta bostadsområden. För att genomföra detta anser regeringen att anslaget 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg* behöver ökas med 66 000 000 kronor.

25:14 Bidrag till viss verksamhet inom vuxenutbildning

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 161 902 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:14 *Bidrag till viss verksamhet inom vuxenutbildning* minskas med 3 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 28:39 *Stöd till trossamfund* bör anslaget 25:14 *Bidrag till viss verksamhet inom vuxenutbildning* minskas med 3 000 000 kronor.

25:28 Stockholms universitet: Forskning och forskarutbildning

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 020 834 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:28 *Stockholms universitet: Forskning och forskarutbildning* ökas med 3 350 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att finansiera isocyanatforskning i Hässleholm behöver anslaget 25:28 *Stockholms universitet: Forskning och forskarutbildning* ökas med 3 350 000 kronor.

25:74 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 559 010 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:74 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* får även användas för att bilda ett nytt holdingbolag knutet till Växjö universitet, Högskolan i Kalmar och Blekinge tekniska högskola.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen gjorde i propositionen Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80) bedömningen att en ökad samordning av holdingbolagsverksamheten är viktig mot bakgrund av att flera lärosäten har ansökt hos regeringen om att få bilda holdingbolag. Vidare anförde regeringen att en modell där flera lärosäten verkar genom ett regionalt förankrat holdingbolag kan stärka möjligheterna att utnyttja och utveckla regionens processer för kommersialisering. Regeringen anser att medel under anslaget 25:74 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* även bör få användas för att bilda ett nytt holdingbolag knutet till Växjö universitet, Högskolan i Kalmar och Blekinge tekniska högskola.

25:78 Verket för högskoleservice

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 14 786 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:78 *Verket för högskoleservice* ökas med 1 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att göra det möjligt att förkorta de långa handläggningstiderna vid validering av utländska gymnasiebetyg behöver anslaget 25:78 *Verket för högskoleservice* ökas med 1 000 000 kronor.

25:79 Centrala studiestödsnämnden m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 393 045 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:79 *Centrala studiestödsnämnden m.m.* ökas med 3 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen föreslår i denna proposition (se avsnitt 3.1) att studiebidraget i studiehjälpen som lämnas till unga studerande på gymnasial nivå skall höjas. För de ökade administrationskostnader som uppstår behöver anslaget 25:79 *Centrala studiestödsnämnden m.m.* ökas med 3 000 000 kronor.

25:82 Myndigheten för Sveriges nätuniversitet (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 73 291 000 kronor. Något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser har inte lämnats.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2006 för ramanslaget 25:82 *Myndigheten för Sveriges nätuniversitet* besluta om ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 36 000 000 kronor under 2007.

Skälen för regeringens förslag: Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning har beslutat om utgifter för kommande år utan att ha något bemyndigande. Regeringen anser att detta är otillfredsställande.

Myndigheten bedriver projektverksamhet tillsammans med universitet och högskolor. Projekttiden omfattar normalt mellan 6 och 36 månader. Därmed kan projekten sträcka sig över flera år och myndigheten gör åtaganden som skall finansieras med framtida anslag.

I den uppkomna situationen bör ovannämnda ekonomiska åtaganden hanteras på ett korrekt sätt i förhållande till riksdagen. Regeringen bör därför i efterhand bemyndigas att under 2006 för

ramanslaget 25:82 *Myndigheten för Sveriges nätuniversitet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 36 000 000 kronor under 2007.

7.2.15 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

28:10 Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 275 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 28:10 *Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet* ökas med 23 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Som en del av åtgärderna för att öka sysselsättningen under 2006 och 2007 ingår satsningar inom kulturområdet. Syftet med dessa åtgärder är att i ökad utsträckning kunna bevara, vårda och tillgängliggöra samlingar, föremål och arkivalier vid kulturinstitutioner. Åtgärderna har visat sig vara framgångsrika, bl.a. vad gäller antalet bidragsansökningar och den höga kvaliteten. Regeringen anser att denna verksamhet bör få ökad omfattning. Anslaget 28:10 *Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet* bör därför ökas med 23 000 000 kronor.

28:28 Centrala museer: Myndigheter

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 870 768 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 28:28 *Centrala museer: Myndigheter* ökas med 4 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I anslutning till beslutet om statsbudgeten för 2006 förutsatte kulturutskottet (bet. 2005/06:KrU1) att regeringen snabbt skulle vidta åtgärder för att underlätta för vissa

museer att i det korta perspektivet komma över de problem som den minskade kompensationen för hyreskostnader fört med sig. Med anledning bland annat härav anser regeringen att anslaget 28:28 *Centrala museer: Myndigheter* bör ökas med 4 000 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 27:3 *Stöd till radio- och kassettidningar* minskas.

28:39 Stöd till trossamfund

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 50 232 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 28:39 *Stöd till trossamfund* ökas med 1 194 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Från anslaget 28:39 *Stöd till trossamfund* lämnas stöd till trossamfund enligt förordningen (1999:974) om statsbidrag till trossamfund. För 2006 bör anslaget även få användas för bidrag till återuppbyggnad av Islamic Center i Malmö med 3 000 000 kronor. Medelsbehovet ökar därmed i motsvarande mån. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppförda anslaget 25:14 *Bidrag till viss verksamhet inom vuxenutbildning* minskas.

Anslaget 28:39 *Stöd till trossamfund* bör minskas med 1 806 000 kronor för att finansiera ökade utgifter på det under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution uppförda anslaget 3:1 *Skatteverket*.

Sammantaget bör därmed anslaget 28:39 *Stöd till trossamfund* ökas med 1 194 000 kronor.

29:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 128 355 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 29:2 *Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet* ökas med 1 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I regeringens samlade åtgärder för att främja integration och åtgärder för ungdomar som beskrivs i avsnitt 1.5 i denna proposition ingår svenskt deltagande i Europarådets kampanj ”All different, all equal”. För att möjliggöra detta deltagande anser regeringen att anslaget 29:2 *Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet* bör ökas med 1 000 000 kronor.

30:1 Stöd till idrotten

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 445 551 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 30:1 *Stöd till idrotten* ökas med 10 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Göteborgs kommun och Svenska Friidrottsförbundet står som värdar för europamästerskapen i friidrott i Göteborg 2006. Friidrotts-EM i Göteborg är en angelägenhet för regionen och hela landet. Friidrotts-EM når genom medias bevakning en mycket stor publik över stora delar av världen. Ett statligt bidrag på 10 000 000 kronor bör lämnas till Göteborgs kommun att användas för näringslivsfrämjande aktiviteter i samband med mästerskapen. Finansiering sker delvis genom att det under utgiftsområde 19 Regional utveckling uppförda anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* minskas med 2 500 000 kronor och genom att det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 39:3 *Exportfrämjande verksamhet* minskas med 2 500 000 kronor.

7.2.16 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

31:1 Boverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 173 299 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 31:1 *Boverket* får även användas för bidrag till vissa miljöorganisationer.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget Boverket är central förvaltningsmyndighet för frågor om byggd miljö och hushållning med mark- och vattenområden, för fysisk planering, byggande och förvaltning av bebyggelsen och för boendefrågor. Verket svarar också för den centrala administrationen av statligt bostadsstöd i form av bidrag för finansiering av bostäder. Inom ramen för anslaget finansieras även visst internationellt arbete samt uppföljning och informationspridning. Boverket skall inom sina ansvarsområden främja en hållbar utveckling. Boverket har ett sektorsansvar för handikappfrågor med anknytning till sitt verksamhetsområde. Boverket ansvarar även för samordning, uppföljning och rapportering av miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö och den övergripande miljöfrågan om fysisk planering, byggnader och hushållning med mark och vatten. Inom ramen för anslaget finansieras även:

- rådet för hållbar utveckling och dess kansli och som är förlagda till Boverket,
- kompetensutvecklingsprogram för bygg- och fastighetssektorn,
- samverkan inom Bygga-bo-dialogen.

Regeringen anser att högst 2 000 000 kronor av anslaget 31:1 *Boverket* även bör få användas för bidrag till vissa miljöorganisationer.

31:13 Ungdomsbostadssamordnare

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 491 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 31:13 *Ungdomsbostadssamordnare* ökas med 200 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen avser att inom ramen för de samlade åtgärderna för ungdomar ge ett tilläggsuppdrag till den nationella bostadssamordnaren att undersöka vilka möjligheter som finns för att underlätta för unga att få bostadslån.

Regeringen anser att det är angeläget att underlätta för hushåll som står utanför bostadsmarknaden att få en egen bostad. Ungdomar som har ekonomiska möjligheter att bekosta ett eget boende kan ha svårt att skaffa sig en bostad om de inte uppfyller de krav som bolåneinstitutet ställer. Dessa krav kan t.ex. gälla fast anställning, en viss inkomstnivå eller en kapitalinsats. Det finns anledning att föra en dialog med bolåneinstitutet i syfte att kartlägga hinder och förutsättningar för ungdomar och unga vuxna att få lån för att köpa en egen bostad.

För att möjliggöra detta anser regeringen att anslaget 31:13 *Ungdomsbostadssamordnare* bör ökas med 200 000 kronor.

32:1 Länsstyrelserna m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 402 477 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* ökas med 330 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Kammarkollegiet har haft ansvaret och kostnaderna för regleringen av sjön Åsnen sedan 1995, men har begränsade förutsättningar att följa och kontrollera hur regleringen sköts. Regeringen anser att Länsstyrelsen i Kronobergs län med sin kompetens och geografiska närhet har bättre förutsättningar att lösa uppgiften. Detta medför ökade kostnader för länsstyrelsen. Anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* bör därför ökas med 330 000 kronor. Finansieringen sker genom att det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och

finansförvaltning uppförda anslaget 1:6 *Kammarkollegiet* minskas.

7.2.17 Utgiftsområde 19 Regional utveckling

33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 460 837 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* ökas med 37 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att möta de speciella utmaningar som de många malmkropparna med växlande brytning innebär för planeringsförutsättningarna i Gällivare kommun bör ett särskilt bidrag på högst 40 000 000 kronor lämnas till kommunens samhällsutvecklingsåtgärder. Anslaget behöver därför ökas med detta belopp. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner uppförda anslaget 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* minskas.

Anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* bör minskas med 2 500 000 kronor för att bidra till att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 30:1 *Stöd till idrotten*.

Sammantaget bör därför anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* ökas med 37 500 000 kronor.

33:3 Transportbidrag

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 403 864 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 33:3 *Transportbidrag* ökas med 82 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Stigande transportkostnader till följd av ökade oljepriser, ökade godsvolymer och fler företag som är berättigade till transportbidrag medför högre utgifter än beräknat. Anslaget 33:3 *Transportbidrag* bör därför ökas med 82 000 000 kronor. Finansieringen sker genom att de under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslagen 36:1 *Vägverket: Administration* och 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsutgifter* minskas med 41 000 000 kronor vardera.

33:5 Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000–2006 (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 132 000 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser som innebär utgifter på högst 1 400 000 000 kronor under åren 2007 och 2008.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2006 för ramanslaget 33:5 *Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000–2006* göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 1 788 000 000 kronor under 2007 och 2008.

Skälen för regeringens förslag: Bidragen från EG:s strukturfonder, däribland Europeiska regionala utvecklingsfonden, är fastställda i euro. I förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EG:s strukturfonder anges den valutakurs som skall användas vid beräkning av de finansiella ramarna för strukturfondsprogrammen för perioden 2000–2006. Den 1 februari 2006 höjdes valutakursen i förordningen från 8 kronor och 60 öre per euro till 9 kronor per euro, vilket innebär att den beräknade ramen för Europeiska regionala utvecklingsfonden ökar med cirka 388 miljoner kronor för programperioden. Utbetalningar kan även göras 2007 och 2008. För att så många projekt som möjligt skall kunna fullgöras under perioden bör möjlighet finnas att göra ekonomiska åtaganden under 2006 motsvarande vad valutakurshöjningen medför. Regeringen bör därför bemyndigas att göra ekonomiska åtaganden för den Europeiska regionala utvecklingsfonden

2000–2006 som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 1 788 000 000 kronor under 2007 och 2008.

7.2.18 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

34:3 Åtgärder för biologisk mångfald (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 963 297 000 kronor. Något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser har inte lämnats.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2006 för ramanslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 70 000 000 kronor under perioden 2007–2011.

Skälen för regeringens förslag: Riksrevisionen har funnit att Naturvårdsverket i anslutning till anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* beslutat om framtida medfinansiering i samband med EU-projekt, tecknat samverkansavtal vid genomförande av större naturvårdsprojekt samt lämnat förhandsbesked om statsbidrag för områdesskydd och förvaltning av ur naturvårdssynpunkt värdefulla naturområden. Något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser av detta slag finns inte.

Regeringen anser att ett bemyndigande behövs för att möjliggöra åtaganden och medfinansiering i samband med EU-projekt samt för att vissa andra långsiktiga åtaganden skall kunna hanteras effektivt.

Regeringen anser emellertid att det är otillfredsställande att åtaganden har gjorts utan att befogenhet funnits till detta. I den uppkomna situationen bör dessa ekonomiska åtaganden hanteras på ett korrekt sätt i förhållande till riksdagen. Regeringen bör därför i efterhand bemyndigas att under 2006 för ramanslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 70 000 000 kronor under perioden 2007–2011.

34:6 Kemikalieinspektionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 124 799 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 34:6 *Kemikalieinspektionen* ökas med 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Internationella kemikaliesekretariatet är en ideell organisation som bildades 2003 för att bidra till att nå miljökvalitetsmålen för en Giftfri miljö. Sedan organisationen inrättades har staten till en del finansierat dess sekretariat. Regeringen anser att ett fortsatt och förstärkt stöd till sekretariatets arbete är angeläget. Regeringen anser därför att statens bidrag till sekretariatet bör ökas med 500 000 kronor under 2006. Anslaget 34:6 *Kemikalieinspektionen* behöver därför ökas med 500 000 kronor.

34:13 Stöd till klimatinvesteringar

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 350 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 34:13 *Stöd till klimatinvesteringar* ökas med 47 750 000 kronor.

Medel som får användas för information, administration och utvärdering ökas till högst 36 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel träder i kraft den 1 april 2006. Utbyggnaden av pumpar med förnybara bränslen skall ske successivt till den 1 januari 2010. Regeringen anser att bidrag skall kunna lämnas för investeringar i utbyggda tankställen för förnybara drivmedel.

Anslaget 34:13 *Stöd till klimatinvesteringar* behöver därför ökas med 47 750 000 kronor.

I samband med att den nya lagen träder i kraft förväntas de allmänna förvaltningsdomstolarna få ökade kostnader på grund av ökad tillströmning av mål. Även Vägverket förväntas

få ökade kostnader för tillsynsarbetet i samband med att den nya lagen träder i kraft. Anslagen för domstolsväsendet och Vägverket ökas därför (se avsnitten 7.2.4 och 7.2.20).

Regeringen anser vidare att den långsiktighet som klimatpolitiska beslut och åtgärder präglas av ökar betydelsen av informativa styrmedel. Medel som får användas för information, administration och utvärdering inom anslaget bör därför ökas med 10 miljoner kronor till högst 36 miljoner kronor. Högst 15 miljoner kronor härav avses användas för klimatinformation.

7.2.19 Utgiftsområde 21 Energi

35:8 Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag om 313 050 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 35:8 *Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket* ökas med 14 838 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen beslutade i december 2005 att godkänna ett tillämpningsavtal till ramavtalet av den 30 november 1999 med anledning av att den andra reaktorn vid Barsebäck (Barsebäck 2) stängdes i och med utgången av maj 2005. Riksdagen gav vid sitt beslut att godkänna ramavtalet om ersättning i samband med stängningen av Barsebäcksverket (prop. 1999/2000:63, bet. 1999/2000:NU11, rskr. 1999/2000:106) regeringen bemyndigande att vidta de åtgärder som behövs för att tillvarata statens intressen vid avtalets genomförande och tillämpning. Tillämpningsavtalet mellan staten, E.ON Sverige AB och Vattenfall AB reglerar kompensationen till reaktorägarna för en förtida stängning av Barsebäck 2. Mot denna bakgrund anser regeringen att anslaget 35:8 *Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket* bör ökas med 14 838 000 kronor för att täcka merkostnaderna för avställnings- och servicedrift för reaktor Barsebäck 2.

Förslag till lag om ändring i lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus

Regeringens förslag: Kreditering på skattekonto enligt lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem får inte minska statens inkomst av skatter med ett större belopp än 400 miljoner kronor 2006, 70 miljoner kronor 2007 och 10 miljoner kronor per år 2008–2010. Stödet skall även omfatta investeringar för installation av solvärme i lokaler.

Bakgrund: Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2006 ett femårigt stöd för att främja en övergång från oljeuppvärmningssystem till fjärrvärme, bibränsle, berg-, sjö- eller jordvärmepump eller solvärme. Regeringen lämnade i propositionen Stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus ett sådant förslag som godkändes av riksdagen i december 2005 (prop. 2005/06:32, bet. 2005/06:NU8, rskr. 2005/06:133). Lagen trädde i kraft den 1 januari 2006. Stödet omfattar åtgärder som påbörjas och slutförs under perioden den 1 januari 2006–den 31 december 2010.

Regeringen aviserade i propositionen Stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus även ett stöd för installation av solvärme om sammantaget 50 miljoner kronor under perioden 2006–2010 inom den angivna totala ekonomiska ramen.

Riksdagsbehandlingen: I finansutskottets betänkande om utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna för år 2006 (bet. 2005/06:FiU1) behandlade utskottet även förslaget i budgetpropositionen till lag om kreditering på skattekonto av stöd för investering i konvertering från direktverkande elvärme i bostadshus. Finansutskottet hade ingen invändning mot regeringens förslag om investeringsstöd för konvertering från direktverkande elvärme i bostadshus. Dock framlade finansutskottet förslag till ändring i det aktuella lagförslaget på det sättet att utskottet föreslog en kompletterande paragraf i lagen med innebörd att kreditering på skattekonto med stöd av lagen inte får minska statens inkomst av skatter med

ett större belopp än 300 miljoner kronor per år. Finansutskottet erinrade om att avsikten är att stödet skall utgå under fem år och att det sammanlagt skall uppgå till 1 500 miljoner kronor. Överföringar mellan åren av outnyttjat utrymme kan enligt finansutskottet ske genom att nämnda paragraf ändras vid riksdagens behandling av budgeten eller förslag till tilläggsbudget. I betänkandet tog finansutskottet även upp det i budgetpropositionen aviserade stödet till konvertering från oljeuppvärmning i bostadshus. Finansutskottet hade ingen invändning mot det aviserade stödet men förutsatte att de synpunkter som finansutskottet anfört i fråga om lagreglerad ram för stödet till konvertering från direktverkande elvärme beaktas vid utformningen av stödet till konvertering från oljeuppvärmning.

Riksdagen beslutade i enlighet med finansutskottets förslag. I näringsutskottets betänkande Stöd för konvertering från direktverkande elvärme och oljeuppvärmning i bostadshus (bet. 2005/06:NU8) refererade utskottet dels till finansutskottets ovan återgivna uttalande och förslag, dels till att finansutskottet utgått från att en motsvarande lagreglerad ram om 100 miljoner kronor per år införs i lagen om kreditering på skattekonto i fråga om stödet till konvertering från oljeuppvärmning. Näringsutskottet delade finansutskottets uppfattning i denna fråga och föreslog sålunda att förslaget till lag om kreditering på skattekonto rörande stödet till konvertering från oljeuppvärmning tillförs en paragraf med innebörd att krediteringen inte får minska statens inkomst av skatter med ett större belopp än 100 miljoner kronor per år. Riksdagen beslutade i enlighet med näringsutskottets förslag (rskr. 2005/06:133). Samtidigt som utskottet föreslog detta tillägg i den aktuella lagen markerade utskottet att det är införstått med att intresset för konvertering från oljeuppvärmning – bl.a. med hänsyn till den nuvarande höga oljeprisnivån – kan innebära att den angivna utgiftsramen inte förslår. Utskottet förutsatte därför att regeringen följer utvecklingen vad gäller intresset för denna konvertering och, om så erfordras, återkommer till riksdagen i lämpligt sammanhang med förslag om utökad ram och dess finansiering.

Ärendet och dess beredning: Regeringen uppdrog åt Boverket i regleringsbrevet för budgetåret 2006 att efter samråd med Statens energimyndighet och den analysgrupp som

bildats tillsammans med branschen att redovisa ett förslag till kompletterande stöd för installation av solvärme i större tillämpningar för eget värmebehov avseende kommersiella lokaler samt för offentliga lokaler efter 2006. Boverket redovisade den 15 mars 2006 ett förslag till ett sådant kompletterande stöd för installation av solvärme (dnr M2005/1270/E).

Beredning av förslaget har skett genom att Boverket utarbetat förslaget i samråd med Statens energimyndighet och representanter för branschen.

Förslaget är av enkel beskaffenhet. Regeringen finner därför att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Skälen för regeringens förslag: Mot bakgrund av den stora efterfrågan under årets första månader på stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem bedömer regeringen att det finns ett behov av utökad ram innevarande år för kreditering av sådant stöd på skattekonto. Regeringen bedömer att ramen bör ökas till 400 miljoner kronor under 2006. Förslaget innebär att utgifter inom den avsatta budgetramen om 500 miljoner kronor 2006–2010 tidigareläggs. Som en konsekvens av detta minskar utrymmet för kreditering under perioden 2007–2010.

Regeringen anser att ett stöd för installation av solvärme i kommersiella lokaler bör införas för att komplettera de befintliga stödformerna för att främja installation av solvärme. Regeringen bedömer att ett sådant kompletterande stöd ytterligare kan påskynda en marknadsintroduktion av solvärmeteknik i fler tillämpningar. Stödet bör utgå med högst 30 procent av den samlade faktiska kostnaden för solvärmeinstallationen och utformas med beaktande av de befintliga stödformerna för solvärme. Stödet bör vidare administrativt utformas på motsvarande sätt som stödet för konvertering från oljeuppvärmningssystem och tillgodoföras byggnadens ägare genom kreditering på dennes skattekonto. Regeringen räknar med att använda totalt 50 miljoner kronor av den ekonomiska ramen för perioden 2006–2010 för detta ändamål.

Det föreslagna stödet för installation av solvärme i lokaler kräver inte EG-kommissionens godkännande enligt EG-fördragets statsstödsregler.

Ett lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.5. Mot bakgrund av att stödet numera även omfattar

installation av solvärme bör lagens rubrik ändras på sätt som framgår av förslaget.

Rätten att tilldelas elcertifikat för småskalig vattenkraft

Regeringens förslag: Rätten att tilldelas elcertifikat gäller inte efter utgången av 2010 för el som produceras i en vattenkraftanläggning med en installerad effekt som inte är högre än 1 500 kilowatt. Om en sådan anläggning har tagits i drift efter den 30 april 2003 men före den 1 januari 2007 skall rätten att tilldelas elcertifikat dock gälla till utgången av 2012.

Ärendet och dess beredning: I propositionen Förnybar el med gröna certifikat (prop. 2005/06:154) har regeringen föreslagit ändringar i lagen (2003:113) om elcertifikat. Förslagen i den propositionen innebär bl.a. att elproduktionsanläggningar som var i drift när elcertifikatsystemet infördes skall fasas ut ur systemet efter utgången av år 2012 eller 2014. I beredningen av det lagstiftningsärendet har också behandlats en fråga om att småskaliga vattenkraftanläggningar skall fasas ut vid utgången av 2010, men något sådant förslag togs inte in i prop. 2005/06:154. Frågan har dock beretts vidare och har resulterat i det förslag som presenteras här.

I propositionen Svenska miljömål (prop. 2000/01:30) framhöll regeringen att det är viktigt att byggandet av vattenkraftverk inte tillåts skada värdefulla vattendrag och att sådant byggande och andra intrång i huvudsakligen opåverkade vattendrag inte bör ske. I propositionen Svenska miljömål – ett gemensamt genomförande (prop. 2004/05:150) konstaterade regeringen att andelen helt opåverkade eller måttligt påverkade vattendrag är liten och att värdefulla eller potentiellt värdefulla vatten bör restaureras, så att de biologiska och ekologiska värdena ökar.

Mot den bakgrunden har promemorian Den småskaliga vattenkraften i elcertifikatsystemet tagits fram i Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet (dnr M2005/6595/E). I promemorian presenterades ett förslag som innebär att rätten att tilldelas elcertifikat för elproduktion

som sker i s.k. småskaliga vattenkraftverk skall upphöra efter utgången av 2010.

Promemorian har varit föremål för remissbehandling. En förteckning över remissinstanserna och en redogörelse för ärendets beredning i övrigt finns i prop. 2005/06:154. En remissammanställning finns tillgänglig i Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet (dnr M2005/6595/E).

Lagrådet: Regeringen har inhämtat Lagrådets yttrande över förslaget. Lagrådet hade ingen invändning mot det remitterade förslaget. Därefter har viss justering av lagtexten gjorts.

Departementspromemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: 12 remissinstanser har tillstyrkt förslaget. Bland dessa återfinns *Naturvårdsverket, Boverket, Svenska Naturskyddsföreningen, Fiskeriverket, Kammarkollegiet, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Älvräddarnas Samorganisation* och *Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund*. 6 remissinstanser har inte haft någon erinran mot förslaget. Bland dessa återfinns *Kammarrätten i Sundsvall* och *Länsrätten i Södermanlands län*. 24 remissinstanser har avstyrkt förslaget. Bland dessa återfinns *Kommerskollegium, Konkurrentverket, Energimyndigheten, NUTEK, Lantbrukarnas Riksförbund, Svenskt Näringsliv, Svensk Energi* (och flera vattenkraftproducerande medlemmar) och *Sveriges Energiföreningars Riksorganisation*.

Bakgrund: I propositionen Elcertifikat för att främja förnybara energikällor (prop. 2002/03:40) angavs huvudprincipen, att elcertifikatsystemet skall omfatta elproduktion med förnybara energikällor, men att hänsyn även skall tas till om produktionen är kommersiellt självbärande och om det finns ett stödbehov. Bland annat gjordes bedömningen att sådan vattenkraft som vid den tidpunkten uppbar driftstöd (den s.k. 9-öringen) inte kunde anses vara kommersiellt självbärande och att den därför skulle berättiga till det ekonomiska stöd som elcertifikatsystemet ger. Till denna kategori hör den småskaliga vattenkraften, dvs. anläggningar som kan leverera en effekt om högst 1 500 kilowatt och som var i drift vid utgången av april 2003. Den befintliga storskaliga vattenkraften ansågs inte ha något stödbehov. I fråga om ny produktion gjordes bedömningen att all ny vattenkraft, oavsett storlek, bör vara certifikatberättigande. Även produktionsök-

ningar i den befintliga storskaliga vattenkraften ansågs vara berättigande.

I propositionen fanns även ett särskilt avsnitt som behandlade miljökrav för certifikatberättigande elproduktion. Det ansågs bl.a. inte finnas något behov av att i den föreslagna lagen om elcertifikat införa ytterligare krav, utöver det regelverk som i övrigt gäller vid elproduktion. Regeringen erinrade dock om det som i propositionen Svenska miljömål (prop. 2000/01:30) sägs om vikten av att utbyggnad av vattenkraftverk inte tillåts skada värdefulla vattendrag och att utbyggnad av vattenkraft, och andra intrång i vattendrag som i huvudsak är opåverkade, inte bör ske.

Den 4 maj 2005 överlämnade regeringen propositionen Svenska miljömål – ett gemensamt genomförande (prop. 2004/05:150) till riksdagen. I propositionen framfördes bl.a. att andelen helt opåverkade eller måttligt påverkade vattendrag är liten och att värdefulla eller potentiellt värdefulla vatten bör restaureras, så att de biologiska och ekologiska värdena ökar.

Skälen för regeringens förslag: Det finns ett mycket stort antal nedlagda vattenkraftsanläggningar i Sverige. Elcertifikatsystemet har, i kombination med stigande elpriser, skapat ett växande intresse för att återuppta driften i dessa anläggningar. Detta har också bekräftats av remissinstanserna. Regeringen anser att det växande exploateringstrycket på de mindre vattendragen inte är önskvärt, bl.a. med hänsyn till de fastställda miljömålen. Detta gäller både opåverkade vattendrag och sådana vattendrag där det finns förutsättningar för miljöförbättrande åtgärder.

Ett stort antal remissinstanser har framfört att man bör skilja på elcertifikatsystemet och den tillståndsprövning som sker från miljösynpunkt. De menar att om det av miljöskäl finns anledning att begränsa elproduktionen vid småskaliga vattenkraftverk, så bör detta i första hand beaktas i miljöprövningen. För att minimera risken för en växande konflikt med de uppställda miljöpolitiska målsättningarna bör, enligt regeringens mening, den småskaliga vattenkraften undantas från elcertifikatsystemet.

Totalt finns i dag 1 054 vattenkraftsanläggningar godkända för tilldelning av elcertifikat med en årlig elproduktion på sammanlagt 1,9 terawattimmar. I princip alla dessa anläggningar (1 029 stycken) är småskaliga och fanns när elcertifikatsystemet infördes. Dessa anläggningar

bör fasas ut ur elcertifikatsystemet vid utgången av 2010. Däremot bör de anläggningar som tagits i drift efter det att elcertifikatsystemet infördes men före utgången av 2006 fasas ut vid utgången av år 2012.

Flera remissinstanser har framfört att många av de svenska små vattenkraftverken har en hög ålder och stora restaurerings- och moderniseringsbehov. Instanserna menar att om stödet från elcertifikatsystemet tas bort, och inte ersätts med annan stödform, finns det en stor risk för nedläggning av små vattenkraftverk. Regeringen kan konstatera att förslagen i propositionen Förnybar el med gröna certifikat (prop. 2005/06:154) om att begränsa tilldelningsperioderna syftar till ett ökat fokus på nyinvesteringar i systemet. Elcertifikatsystemet i dess nya utformning syftar alltså inte till att tillförsäkra fortsatt drift i gamla anläggningar. De anläggningar som var i drift vid elcertifikatsystemets införande och som föreslås fasas ut ur systemet bör kunna bära sina egna produktionskostnader. Detta gäller för övrigt samtliga energikällor som får stöd genom systemet. Flertalet vattenkraftsanläggningar har också goda förutsättningar att drivas vidare vid rådande elpriser och med de stöd som hittills erhållits. Regeringen gör därför bedömningen att förslaget inte generellt kommer att minska elproduktionen i de befintliga anläggningarna. De anläggningar som tagits i drift efter det att elcertifikatsystemet infördes men före utgången av 2006 bör dock få tilldelning av elcertifikat fram till utgången av 2012. Genom förslaget skapas gynnsammare ekonomiska villkor för de anläggningar som tagits i drift innan de nya begränsningsreglerna i 2 kap. lagen om elcertifikat träder i kraft. Anläggningar som tas i drift efter den 1 januari 2007 tilldelas elcertifikat enligt huvudregeln, alltså till utgången av år 2010.

Ett antal remissinstanser har ansett att ny storskalig vattenkraft också bör undantas från elcertifikatsystemet. Detta eftersom de skäl som anges i promemorian för att ta bort stödet för den småskaliga vattenkraften även gäller storskalig vattenkraftsutbyggnad. Regeringen konstaterar att nationalälvarna med tillhörande vattenområden, källflöden och biflöden enligt 4 kap. 6 § miljöbalken är skyddade från vattenkraft, vattenreglering och vattenöverledning för kraftändamål. Detsamma gäller för ett antal ytterligare vattenområden med tillhörande käll-

och biflöden. Regeringen gör bedömningen att dagens ordning med miljöprövning, och det skydd som miljöbalken ger, innebär att skälen för att undanta småskalig vattenkraft från systemet inte gör sig lika starkt gällande i fråga om storskalig vattenkraft. Storskalig vattenkraft behöver därför inte undantas.

Rätten att tilldelas elcertifikat bör alltså efter utgången av 2010 inte gälla för el som produceras i en vattenkraftanläggning med en installerad effekt som inte är högre än 1 500 kilowatt och som var i drift när elcertifikatsystemet infördes. Rätten att tilldelas elcertifikat bör upphöra efter utgången av 2012 för småskaliga vattenkraftanläggningar som tagits i drift efter elcertifikatsystemets införande men före utgången av 2006. Bestämmelser om detta bör tas in i lagen om elcertifikat. Konsekvensändringar behöver göras i de paragrafer som innehåller hänvisningar till de bestämmelser som begränsar rätten att tilldelas elcertifikat. Regeringen gör bedömningen att kvotplikten för de aktuella åren inte behöver ändras eftersom utfasningen av produktionen redan beaktats i propositionen Förnybar el med gröna certifikat (prop. 2005/06:154). Den ändring som föreslås för produktion som tagits i drift efter elcertifikatsystemets införande fram till utgången av 2006 bedöms omfatta så begränsad produktionsvolym att en förändring av kvoten inte heller är nödvändig. I övrigt hänvisas till propositionen Förnybar el med gröna certifikat (prop. 2005/06:154).

Lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.3 och 3.6.

Författningskommentar: Genom den nya 2 kap. 8 a § införs en särskild begränsningsregel i fråga om s.k. småskalig vattenkraft, dvs. för vattenkraftanläggningar som har en installerad effekt som inte är högre än 1 500 kilowatt. Enligt huvudregeln upphör rätten att tilldelas elcertifikat från och med den 1 januari 2011. En undantagsregel gäller dock för småskaliga anläggningar som tagits i drift efter lagens ikraftträdande, dvs. den 1 maj 2003, men före den 1 januari 2007. För sådana anläggningar upphör rätten att tilldelas elcertifikat två år senare, dvs. från och med den 1 januari 2013.

Enligt en bestämmelse i 6 kap. 6 § 3 a skall tillsynsmyndigheten återkalla ett godkännande av en anläggning när tilldelningsperioden har upphört. Enligt bestämmelser i 9 och 10 §§ kan tillsynsmyndigheten, under vissa förutsättningar,

besluta om en ny eller förlängd tilldelningsperiod.

I fråga om ändringarna i övriga paragrafer hänvisas till författningskommentaren i prop. 2005/06:154.

Förslag till lag om ändring i lagen (2005:30) om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor

Regeringens förslag: Perioden för genomförande av samtliga stödåtgärder enligt lagen (2005:30) om kreditering på skattekonto av investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor förlängs till och med den 31 december 2008. Kreditering på skattekonto enligt denna lag får inte minska statens inkomst av skatter med ett större belopp än 1 000 miljoner kronor 2006, 500 miljoner kronor 2007 och 500 miljoner kronor 2008.

Bakgrund: Mot bakgrund av de energi- och miljöpolitiska målen lämnade regeringen förslag till ett investeringsstöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor i lokaler som används för offentlig verksamhet som godkändes av riksdagen (prop. 2004/05:1, bet. 2004/05:FiU1, rskr. 2004/05:47). Stödet enligt lagen (2005:30) om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor trädde i kraft den 15 maj 2005.

Ärendet och dess beredning: Förslaget har utarbetats inom Regeringskansliet. Förslaget har under hand beretts med Boverket och Statens energimyndighet.

Förslaget är av enkel beskaffenhet. Regeringen finner därför att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Skälen för regeringens förslag: Stödet för energi- och miljöinvesteringar i lokaler med offentlig verksamhet trädde i kraft den 15 maj 2005 efter att EG-kommissionens godkännande ur statsstödsynpunkt erhållits. Sluttidpunkten för genomförandet av stödberättigade åtgärder är fastställd till utgången av 2006, utom vad avser

installation av solcellsystem för vilka perioden för genomförande är utsträckt till 2007.

Mot bakgrund av den fördröjning som statsstödsprövningen har inneburit bör stödperioden förlängas. Regeringen anser vidare att det är angeläget att stödet ges en större långsiktighet. Stödet bör därför kunna utgå för en längre period. Regeringen anser att stödet bör utgå t.o.m. 31 december 2008. För installation av solceller bör fortsatt en förhöjd stimulans lämnas. Regeringens avsikt är att ytterligare 50 miljoner kronor reserveras för detta ändamål utöver vad som tidigare beräknats. Detta innebär att stödet till solceller beräknas svara för sammanlagt 150 miljoner kronor under perioden 2005–2008. Regeringen avser att anmäla det förändrade stödet till EG-kommissionen enligt EG-fördragets regler om statligt stöd.

Mot bakgrund av riksdagens beslut i samband med behandlingen av förslagen om konvertering av uppvärmningssystem i bostadshus, som återgetts tidigare i detta avsnitt, införs en reglering av maximala krediteringsnivåer olika år även för detta stöd. Regeringen bedömer att den ekonomiska ramen bör uppgå till 1 000 miljoner kronor 2006, 500 miljoner kronor för 2007 och 500 miljoner kronor för 2008.

Ett lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.4.

Författningskommentar: Den förlängning av stödperioden som nu föreslås i 1 § fordrar Europeiska kommissionens godkännande ur statsstödsynpunkt. Tidpunkten för lagens ikraftträdande bestäms därför av regeringen när ett sådant godkännande har lämnats.

7.2.20 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

36:1 Vägverket: Administration

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 988 719 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 36:1 *Vägverket: Administration* minskas med 41 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 36:1 *Vägverket: Administration* bör minskas med 41 000 000 kronor för att bidra till att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 19

Regional utveckling uppförda ramanslaget 33:3 *Transportbidrag*.

36:2 Väghållning och statsbidrag

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 16 483 086 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* ökas med 1 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Vägverket har fått utökade arbetsuppgifter med anledning av att tankställen skall tillhandahålla förnybara drivmedel. Vägverkets uppgift blir att hantera dispensansökningar. Kostnaderna för detta uppskattas till 1 500 000 kronor per år. Anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* bör därför ökas med 1 500 000 kronor.

36:12 Rikstrafiken: Trafikupphandling

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 893 000 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser om högst 4 350 000 000 kronor för perioden 2007–2014.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2006 för ramanslaget 36:12 *Rikstrafiken: Trafikupphandling* ingå ekonomiska förpliktelser i samband med upphandling av transportpolitiskt motiverad interregional kollektivtrafik som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 6 500 000 000 kronor under perioden 2007–2018.

Regeringen får använda medel under anslaget även för att stödja glesbygdstrafiken i de fyra nordligaste länen med högst 10 000 000 kronor 2006.

Anslaget 36:12 *Rikstrafiken: Trafikupphandling* ökas med 50 000 000 kronor.

Anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* minskas med 91 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Den största upphandlingen av interregional kollektivtrafik är färjetrafiken till och från Gotland. Upphandlingen pågår för närvarande för en ny avtalsperiod som börjar 2009. Med nuvarande eller ytterligare höjda oljepriser finns en risk att bemyndiganderamen inte räcker till. Vidare finns det skäl att söka öka intresset hos rederier att delta i upphandlingen av denna trafik genom att avtal kan slutas för en tioårsperiod, vilket är längre än man tidigare planerat. Regeringen anser därför att bemyndiganderamen för anslaget 36:12 *Rikstrafiken: Trafikupphandling* bör ökas till högst 6 500 000 000 kronor. Vidare bör tidsperioden utsträckas till 2007–2018.

I avvaktan på behandlingen av Kollektivtrafikkommitténs betänkande har under 2004 och 2005 ett särskilt temporärt stöd om 10 miljoner kronor per år utgått för glesbygdstrafiken i de fyra nordligaste länen. Behandlingen av Kollektivtrafikkommitténs betänkande har inte avslutats. Ett motsvarande stöd bör få utbetalas under 2006.

Kostnaderna för gotlandstrafiken har ökat bl.a. till följd av högre oljepriser. För att undvika kraftiga höjningar av biljettpriserna anser regeringen att ytterligare 50 miljoner kronor bör tillföras för att Gotland skall ha tillgång till en färjetrafik av hög standard till ett rimligt pris. Anslaget 36:12 *Rikstrafiken: Trafikupphandling* bör därför ökas med 50 000 000 kronor.

För att finansiera denna ökning och ökningen av det under utgiftsområde 19 Regional utveckling uppförda anslaget 33:3 *Transportbidrag* bör anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* minskas med sammanlagt 91 000 000 kronor.

37:4 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 144 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 37:4 *Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal* ökas med 34 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 37:2 *Ersättning för särskilda tjänster till funktionshindrade* minskas med 34 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Det nu gällande avtalet mellan staten och SOS Alarm Sverige AB tecknades 1994 efter bemyndigande från riksdagen. Sedan dess har förändringar i samhället och den tekniska utvecklingen medfört att SOS Alarms åtaganden gentemot staten blivit mer omfattande och att kostnaden för att uppfylla dessa har ökat.

Mot denna bakgrund har regeringen och bolaget enats om ett nytt avtal som skall ersätta det tidigare avtalet fr.o.m. den 1 juli 2006. Det nya avtalet innebär att den årliga ersättningen för alarmeringstjänsten ökas med 34 miljoner kronor till 178 miljoner kronor per år under 2006–2008. SOS Alarm erhåller därmed full kostnadstäckning.

Det nya avtalet löper tills vidare med ett års uppsägningstid. Bolaget arbetar sedan den 1 januari 2006 i allt väsentligt enligt det nya avtalet, vilket motiverar en högre ersättning för 2006. Anslaget 37:4 *Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal* bör därför ökas med 34 000 000 kronor.

Finansiering sker genom att anslaget 37:2 *Ersättning till särskilda tjänster för funktionshindrade* minskas med samma belopp.

7.2.21 Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

41:1 Skogsstyrelsen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 322 985 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 41:1 *Skogsstyrelsen* får även användas för bidrag till vissa miljöorganisationer.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget disponeras av Skogsstyrelsen för att täcka främst kostnader för tillsyn, rådgivning, utbildning, information, inventering, uppföljning och utvärdering samt övriga myndighetsuppgifter i annan verksamhet än uppdragsverksamhet. Regeringen anser att högst 2 000 000 kronor av anslaget 41:1 *Skogsstyrelsen* även bör få användas för bidrag till vissa miljöorganisationer.

41:2 Insatser för skogsbruket (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 686 873 000 kronor. Något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser har inte lämnats.

Regeringens förslag: Regeringen får under 2006 för ramanslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare ingångna åtaganden medför utgifter på högst 32 800 000 kronor under 2007.

Skälen för regeringens förslag: I hanteringen av vissa bidrag och ersättningar till skogsägare behöver ekonomiska förpliktelser kunna ingås som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att för anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare ingångna åtaganden medför utgifter om högst 32 800 000 kronor under 2007.

42:4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 124 349 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 42:4 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar* ökas med 50 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: 135 gårdar i Skåne med grisproduktion har tagit emot salmonellasmittat foder från en foderfabrik i Åhus. Salmonella är en zoonos, dvs. den kan smitta från djur till människa och tvärtom. Den omfattas av zoonoslagen (1999:658). Staten behöver inledningsvis betala kostnaden för utslaktning, sanering, provtagning m.m. Anslaget 42:4 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar* bör därför ökas med 50 000 000 kronor. Kostnaderna med anledning av detta salmonellautbrott kan komma att återkrävas från den som orsakat smittspridningen.

42:5 Ersättningar för viltskador m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 86 975 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 42:5 *Ersättning för viltskador m.m.* ökas med 4 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* minskas med 4 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Rovdjursstammarna i Värmlands och Dalarnas län har ökat, helt i enlighet med riksdagens beslut om den sammanhållna rovdjurspolitiken. Detta har dock skapat en viss oro bland tamdjursägare. Regeringen avser därför att från och med den 1 juli 2006 låta påbörja en försöksverksamhet i dessa län med rovdjursakutgrupper knutna till länsstyrelsen med syfte att förbättra formerna för samverkan och därigenom öka det lokala och regionala inflytandet. För att möjliggöra detta anser regeringen att anslaget 42:5 *Ersättning för viltskador m.m.* bör ökas med 4 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* minskas med motsvarande belopp

Avgifter för djurhälsa och djurskydd

Regeringens förslag: Regeringen får besluta om och disponera avgiftsintäkter avseende djurhälsa och djurskydd.

Skälen för regeringens förslag: Genom EG:s förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa införs ett harmoniserat ramverk av allmänna bestämmelser om utformningen av och genomförandet av den offentliga kontrollen av foder och livsmedel inom EU. Förutom livsmedel och foder gäller förordningen i viss utsträckning även kontroll av djurhälsa och djurskydd. Bestämmelserna tillämpas sedan den

1 januari 2006. Därutöver tillämpas från samma datum ytterligare ett antal EG-förordningar som reglerar bl.a. vilka djurskydds- och djurhälsokrav som skall uppfyllas i livsmedels- och foderproduktionen.

I syfte att anpassa svensk lagstiftning till de nya EG-förordningarna har regeringen lämnat en proposition (prop. 2005/06:128) till riksdagen i vilken det föreslås ett antal nya lagar och lagändringar. De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 2006. EG-förordningarna och de nya lagarna och lagändringarna kan leda till att Djurskyddsmyndigheten ges ytterligare eller utökade uppgifter inom djurskyddet. Dessa uppgifter skall i likhet med de uppgifter som utförs i dag finansieras genom avgifter.

Regeringen beslutar om och disponerar avgiftsintäkterna från de verksamheter på området som bedrivs i dag. Regeringen bör bemyndigas att besluta om och disponera avgifter som ger full kostnadstäckning för de områden som omfattats av den lagstiftning som gällt hittills samt de områden som kan tillkomma i och med den nya lagstiftningen.

43:1 Statens jordbruksverk

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 319 010 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* får även användas för bidrag till vissa miljöorganisationer.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* belastas med Statens jordbruksverks förvaltningskostnader, länsstyrelsernas kostnader för åjourförelse av blockdatabasen, Tullverkets särkostnader för exportbidragskontroller m.m. Regeringen anser att högst 2 000 000 kronor av anslaget även bör få användas för bidrag till vissa miljöorganisationer.

Avgifter för fjäderfäregister och register för företag som hanterar foder

Regeringens förslag: Regeringen får besluta om och disponera avgiftsintäkter från ett fjäderfäregister.

Regeringen får besluta om och disponera avgiftsintäkter från ett register för företag som hanterar foder.

Skälen för regeringens förslag: Hönsregistret innefattar endast djurslaget höns, men behöver även innefatta övriga fjäderfä. Registret skall användas för att bekämpa smittsamma fjäderfäsjukdomar som fågelinfluensa och Newcastle. En ökad beredskap för utbrott av smittsamma fjäderfäsjukdomar kräver en bättre kontroll även av de andra djurslagen. Hönsregistret skall därför ändra beteckning till fjäderfäregistret. Kostnaden för hanteringen av fjäderfäregistret bör helt täckas av avgiftsintäkter vilka regeringen bör få besluta om och disponera.

Genom EG:s förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa införs ett harmoniserat ramverk av allmänna bestämmelser om utformningen av och genomförandet av den offentliga kontrollen av foder och livsmedel inom EU. Förutom livsmedel och foder gäller förordningen i viss utsträckning även kontroll av djurhälsa och djurskydd. Bestämmelserna tillämpas sedan den 1 januari 2006. Därutöver tillämpas från och med samma datum ytterligare ett antal EG-förordningar som reglerar bl.a. vilka hygienkrav som foder- och livsmedelsföretag skall uppfylla.

I syfte att anpassa svensk lagstiftning till de nya EG-förordningarna har regeringen lämnat en proposition (prop. 2005/06:128) till riksdagen i vilken bl.a. föreslås en ny livsmedelslag och en ny lag om foder och animaliska biprodukter och ett antal lagändringar. De nya bestämmelserna träder i kraft den 1 juli 2006. De nya EG-förordningarna och de nya lagarna och lagändringarna kan komma att leda till att ytterligare anläggningar, framför allt i primärproducentledet, blir föremål för kontroll eller att befintliga anläggningar blir föremål för en

utökad kontroll. Dessa kontroller skall i likhet med de kontroller som utförs i dag finansieras genom avgifter.

Regeringen disponerar avgiftsintäkterna från de kontrollverksamheter som bedrivs i dag. Ett nytt register bör införas för företag som hanterar foder. Kostnaden för hanteringen av registret bör helt täckas av avgiftsintäkter. Regeringen bör få besluta om och disponera dessa avgifter.

43:3 Gårdsstöd och djurbidrag m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 6 069 910 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 43:3 *Gårdsstöd och djurbidrag m.m.* ökas med 741 442 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Europeiska gemenskapernas kommission har beviljat medel från Europeiska unionens solidaritetsfond för ersättning för vissa offentliga kostnader med anledning av stormen Gudrun. Ersättningen uppgår till 741 441 663 kronor. Utbetalningarna till skogsägare m.fl. kommer att belasta anslaget 43:3 *Gårdsstöd och djurbidrag m.m.* Anslaget behöver därför ökas med 741 442 000 kronor.

43:5 Räntekostnader för forskotterade arealersättningar m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 78 939 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 43:5 *Räntekostnader för forskotterade arealersättningar m.m.* får även användas för eventuella räntekostnader, revisions- och kontrollkostnader, finansiella korrigeringar och straffavgifter m.m. sammanhängande med medel från Europeiska unionens solidaritetsfond.

Skälen för regeringens förslag: Handläggningen och utbetalningen av medel från solidaritetsfonden är en ny och tillfällig uppgift

för Statens jordbruksverk. De kostnader för bland annat revision och kontroll som kommer att bli en följd av den nya uppgiften bör, på samma sätt som för övriga tillämpliga stödordningar, få inrymmas under anslaget 43:5 *Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.*

43:7 Strukturstöd för fisket m.m. (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 28 220 000 kronor. Något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser har inte lämnats.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2006 för ramanslaget 43:7 *Strukturstöd för fisket m.m.* besluta om ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 10 000 000 kronor under 2008.

Skälen för regeringens förslag: Fiskeriverket har beslutat om utgifter för kommande år utan att ha något bemyndigande. Regeringen anser att detta är otillfredsställande. I den uppkomna situationen bör detta ekonomiska åtagande hanteras på ett korrekt sätt i förhållande till riksdagen. Regeringen bör därför i efterhand bemyndigas att under 2006 för ramanslaget 43:7 *Strukturstöd för fisket m.m.* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 10 000 000 kronor under 2008.

43:8 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 83 414 000 kronor. Något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser har inte lämnats.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2006 för ramanslaget 43:8 *Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.* besluta om ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på

högst 60 000 000 kronor under 2007 och högst 60 000 000 kronor under 2008.

Skälen för regeringens förslag: Fiskeriverket har beslutat om utgifter för kommande år utan att ha något bemyndigande. Regeringen anser att detta är otillfredsställande. I den uppkomna situationen bör detta ekonomiska åtagande hanteras på ett korrekt sätt i förhållande till riksdagen. Regeringen bör därför i efterhand bemyndigas att under 2006 för ramanslaget 43:8 *Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 60 000 000 kronor under 2007 och högst 60 000 000 kronor under 2008.

Avgifter för livsmedelssäkerhet

Regeringens förslag: Regeringen får besluta om och disponera avgiftsintäkter avseende livsmedelssäkerhet och redlighet i livsmedelshanteringen.

Skälen för regeringens förslag: Genom EG:s förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa införs ett harmoniserat ramverk av allmänna bestämmelser om utformningen av och genomförandet av den offentliga kontrollen av foder och livsmedel inom EU. Förutom livsmedel och foder gäller förordningen i viss utsträckning även kontroll av djurhälsa och djurskydd. Bestämmelserna tillämpas sedan den 1 januari 2006. Därutöver tillämpas från och med samma datum ytterligare ett antal EG-förordningar som reglerar bl.a. vilka hygienkrav som livsmedelsföretag skall uppfylla.

I syfte att anpassa svensk lagstiftning till de nya EG-förordningarna har regeringen lämnat en proposition (prop. 2005/06:128) till riksdagen i vilken bl.a. föreslås en ny livsmedelslag och ny lag om foder och animaliska biprodukter. De nya lagarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2006. De nya EG-förordningarna och de nya lagarna leder till att ytterligare livsmedelsanläggningar,

framför allt i primärproducentledet, kommer att bli föremål för offentlig kontroll. Regelverket kräver dessutom en utökad veterinärkontroll på slakterierna. Dessa kontroller skall i likhet med de kontroller som utförs i dag finansieras genom avgifter.

Regeringen disponerar avgiftsintäkterna från de kontrollverksamheter som bedrivs i dag. Regeringen bör bemyndigas att besluta om och disponera kostnadstäckande avgiftsintäkter för de områden som omfattats av den lagstiftning som gällt hittills samt de områden som tillkommer i och med den nya lagstiftningen.

7.2.22 Utgiftsområde 24 Näringsliv

38:23 Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 200 000 000 kronor. Något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser har inte lämnats.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2006 för ramanslaget 38:23 *Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft* göra ekonomiska åtaganden som medför utgifter på högst 800 000 000 kronor under perioden 2007–2010.

Skälen för regeringens förslag: En ökad möjlighet att göra fleråriga ekonomiska åtaganden behövs för de delar av verksamheten som utgörs av långsiktiga program. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2006 för ramanslaget 38:23 *Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft* göra ekonomiska åtaganden som medför utgifter på högst 800 000 000 kronor under perioden 2007–2010.

39:3 Exportfrämjande verksamhet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 304 036 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 39:3 *Exportfrämjande verksamhet* minskas med 2 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att bidra till att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 30:1 *Stöd till idrotten* bör anslaget 39:3 *Exportfrämjande verksamhet* minskas med 2 500 000.

7.2.23 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

48:2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 261 410 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* minskas med 40 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att finansiera ökade utgifter på det under utgiftsområde 19 Regional utveckling uppförda anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* minskas anslaget 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* med 40 000 000 kronor.

48:3 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 767 150 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 48:3 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader* ökas med 130 996 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Utjämning av kostnadsskillnader mellan kommuner avseende

LSS-verksamhet sker enligt lagen (2003:886) om utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade samt lagen (2003:887) om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

De slutliga beräkningar som gjorts av Statistiska centralbyrån visar att utjämningsbidraget blir 130 996 000 kronor högre än det belopp riksdagen anvisat för 2006. Anslaget 48:3 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader* bör därför höjas. Bidraget finansieras med den utjämningsavgift som andra kommuner betalar till staten. Avgiften redovisas på statsbudgetens inkomstsida.

7.3 Redovisning av viss inkomst på statsbudgeten

Regeringens förslag: Den särskilda sjukförsäkringsavgiften skall i statsbudgeten redovisas under indirekta skatter på arbete.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen har godkänt att inkomster av skatter från 2006 redovisas enligt nya principer. Enligt dessa skulle den särskilda sjukförsäkringsavgiften redovisas under inkomsthuvudgruppen Tillkommande inkomster. Statistiska centralbyrån har emellertid nu beslutat att denna avgift i nationalräkenskaperna skall betraktas som en socialförsäkringsavgift och därmed redovisas som en skatteintäkt. En av principerna för den nya budgetredovisningen är att redovisningen av skatterna på statsbudgeten skall överensstämma med nationalräkenskapernas redovisning av skatter. Regeringen anser därför att den särskilda sjukförsäkringsavgiften från 2006 bör redovisas under inkomsttitel 1221 *Särskild sjukförsäkringsavgift*. Inkomsttiteln 1731 *Särskild sjukförsäkringsavgift* kan därmed slopas.

8

Kommunal ekonomi

8 Kommunal ekonomi

8.1 Inledning

En resultatnivå i enlighet med kravet på god ekonomisk hushållning

Samhällsekonomin utvecklas för närvarande gynnsamt. I början av 1990-talet var dock läget annorlunda. Den djupa samhällsekonomiska krisen påverkade även kommunsektorn, vilket ledde till att kravet på en ekonomi i balans aktualiserades. Mot bakgrund av detta infördes i kommunallagen en bestämmelse om att kommuner och landsting senast räkenskapsåret 2000 skulle balansera sina budgetar. Under 1998–2000 förbättrades resultatet för kommunsektorn som helhet, från stora underskott till ett mindre överskott. Införandet av balanskravet bidrog till denna utveckling. Även 2001 redovisades ett mindre överskott för sektorn som helhet, men 2002 försämrades resultatet kraftigt. Resultatet har därefter åter förbättrats och uppgick 2004 till 2,2 miljarder kronor före extraordinära poster. År 2005 förbättrades resultatet ytterligare och uppgick enligt preliminära uppgifter till 12,7 miljarder kronor för kommunsektorn som helhet.

För att framhålla och underlätta uppfyllandet av det mer långsiktiga målet om god ekonomisk hushållning finns i kommunallagen en bestämmelse om att budgeten skall innehålla en plan för verksamheten och ekonomin. Från och med 2005 skall för verksamheten även anges mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. För ekonomin skall anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Det är viktigt att både verksamhet och ekonomi genomsyras av

detta både i ett kortsiktigt och långsiktigt perspektiv.

Ett resultat i enlighet med vad som krävs för en god ekonomisk hushållning måste bland annat innefatta bedömningar av reinvesteringens behovet. De årliga avskrivningar som belastar resultatet är baserade på historiska anskaffningsvärden och tar därmed inte hänsyn till inflationen. Resultatet måste således täcka skillnaden mellan avskrivningarna och de faktiska kostnaderna för reinvesteringarna, som är högre än avskrivningarna. Kommunernas och landstingens pensionsåtaganden måste också beaktas. Det är emellertid upp till varje kommun och varje landsting att bedöma vilken resultatnivå som är förenlig med god ekonomisk hushållning. Ett vanligt förekommande mål är att resultatet före extraordinära poster bör motsvara 2 procent av skatteintäkterna och de generella statsbidragen. För 2005 motsvarar det ett resultat för kommunsektorn som helhet på cirka 10 miljarder kronor.

Kommunsektorn uppnådde således först 2005 sammantaget en resultatnivå som kan anses förenlig med kravet på en god ekonomisk hushållning. Det finns dock fortfarande ett antal kommuner och landsting som ännu inte har nått upp till denna nivå.

Utvecklingen de närmaste åren

Det är viktigt att kommunerna och landstingen kan bibehålla en resultatnivå i enlighet med god ekonomisk hushållning, inte minst mot bakgrund av de utmaningar som de kommunala verksamheterna står inför på längre sikt. I år och 2007 beräknas resultatet till och med överstiga denna nivå, medan resultatet 2008 beräknas ligga något under. Det finns fortfarande kommuner

och landsting som måste reglera underskott från tidigare år. Från och med räkenskapsåret 2005 skall enligt balanskravet ett negativt resultat i bokslutet regleras inom tre år. Tidigare var fristen två år. Fullmäktige skall anta en åtgärdsplan för hur återställande skall ske.

I budgetpropositionen för 2006 bedömde regeringen att statsbidragen, i förhållande till 2006 års nivå, bör höjas med 1 miljard kronor 2007 och 6 miljarder kronor 2008 för att servicenivån och kvaliteten i de kommunala verksamheterna skall kunna upprätthållas utan att resultatet försämras. Dessutom lades en ny samlad strategi mot ohälsan fram, som bland annat innebär att 1 miljard kronor per år 2007–2009 utbetalas till landstingen utifrån hur sjukskrivningarna utvecklas från och med 2006 i respektive landsting.

Regeringen gör nu bedömningen att det i år och under de närmast följande åren finns utrymme både att höja ambitionsnivån i de kommunala verksamheterna och bibehålla en god resultatutveckling. Den prognostiserade kommunala konsumtionsökningen för de närmaste åren innebär att resurserna beräknas öka mer än vad som krävs till följd av den demografiska utvecklingen.

I denna vårproposition föreslår regeringen kompletteringar till det sysselsättningspaket som lades fram hösten 2005. Vidare föreslås ett tiopunktsprogram för integration som bland annat syftar till att öka sysselsättningen bland invandrade svenskar, en stor satsning på ungdomar samt en satsning på bättre vård av och omsorg om de mest sjuka. Dessa satsningar berör till stor del kommuner och landsting (se avsnitt 1).

För att servicenivån och kvaliteten i de kommunala verksamheterna skall kunna bibehållas är det viktigt att ta till vara möjligheterna att öka produktiviteten och effektiviteten i de kommunala verksamheterna. Något som kan bidra till detta är tillgång till nyckeltal för olika verksamheter och finansiella nyckeltal som är jämförbara. En ideell förening, Rådet för främjande av kommunala analyser, har bildats av staten, Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet. Rådets huvuduppgift är att vidareutveckla den databas som tidigare har lanserats (se avsnitt 8.6). Med hjälp av databasen, som nås via internet (www.kommundatabas.se), kan kommunernas och landstingens verksamheter jämföras med nyckeltal. Nyckeltalen

bygger på officiell statistik och omfattar i första hand kommunernas och landstingens obligatoriska verksamheter.

Informationsteknik är också ett viktigt verktyg för att förnya och förbättra vård- och omsorgsverksamheterna. Regeringen har i mars 2006 lämnat skrivelsen Nationell IT-strategi för vård och omsorg (skr. 2005/06:139) till riksdagen. Strategin innehåller ett gemensamt förhållningssätt till hur IT bör användas för att vård- och omsorgssektorn skall kunna möta framtida utmaningar och utgör första etappen i ett långsiktigt arbete för att få till stånd en fördjupad nationell samverkan kring dessa frågor.

8.2 Utvecklingen under 2005

I samband med att denna vårproposition överlämnas till riksdagen, lämnar regeringen också en skrivelse med en redogörelse av utvecklingen inom den kommunala sektorn avseende ekonomi och verksamheter (skr. 2005/06:102). En sammanfattning av redogörelsen i den del som avser den kommunala ekonomin lämnas nedan.

Tabell 8.1 Resultaträkning 2003–2005

Miljarder kronor

	Kommuner			Landsting		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Verksamhetens nettokostnader	310,6	316,3	328,5	148,7	151,2	177,1
Skatteintäkter	269,8	277,0	285,3	136,4	141,8	147,1
Generella statsbidrag	39,3	38,7	48,3	10,3	9,6	34,1 ¹
Finansiella poster	3,2	3,1	3,4	-0,5	-0,4	0,1
Resultat före extraordinära poster	1,7	2,4	8,5	-2,5	-0,2	4,2
Extraordinära poster	0,4	2,8	2,9	0,1	0,0	0,1
Årets resultat	2,0	5,2	11,3	-2,4	-0,2	4,3

¹Varav 21,1 miljarder kronor avser bidraget för läkemedelsförmånen som landstingen redovisar som generellt bidrag fr.o.m. 2005. Bidraget redovisades t.o.m. 2004 under verksamhetens intäkter. Därmed ökar verksamhetens nettokostnader med motsvarande belopp 2005.

Källor: Statistiska centralbyrån samt Sveriges Kommuner och Landsting.

För kommunerna ökade resultatet före extraordinära poster från 2,4 miljarder kronor 2004 till 8,5 miljarder kronor enligt preliminära uppgifter för 2005. Landstingens resultat före

extraordinära poster förbättrades från ett underskott på 0,2 miljarder kronor 2004 till ett överskott på 4,2 miljarder kronor 2005. För kommunsektorn sammantaget förbättrades således resultatet före extraordinära poster från 2,2 miljarder kronor 2004 till 12,7 miljarder kronor 2005. Andelen kommuner med positiva resultat har ökat från 67 procent 2004 till 94 procent 2005. Endast 3 landsting (15 procent) redovisar negativa resultat 2005, jämfört med 9 landsting 2004.

Utfallet för 2005 visar att ökningstakten för kostnaderna blev högre än 2004 men lägre än vad som tidigare prognostiserats. Tillsammans med stora statliga tillskott och en starkare tillväxt i skatteunderlaget bidrar detta till den kraftiga resultatförbättringen 2005. Även om det ännu finns en viss osäkerhet beträffande uppgifter om löneökningarna i kommunsektorn, talar dessa för att ökningstakten har varit lägre 2005 jämfört med de närmast föregående åren. Den genomsnittliga kommunalskatten ökade 2005 med 0,09 procentenheter till 31,60 procent, vilket dock var en betydligt lägre ökning jämfört med 2003 och 2004.

8.3 Utvecklingen 2006–2008

En utförligare redovisning av beräkningen av den kommunala sektorns finansiella utveckling redovisas i *bilaga 1 Svensk ekonomi*. Beräkningen är baserad på nationalräkenskapernas redovisning av kommunsektorns finanser. Kommunsektorns finansiella sparande utgör en del av den offentliga sektorns finansiella sparande (se avsnitt 4.1). Beräkningen sammanfattas i tabell 8.2.

Den kommunala konsumtionen ökade 2005 enligt det preliminära utfallet med 1,6 procent i fasta priser (volymförändring), vilket är betydligt mer än vad som tidigare prognostiserats. Antalet sysselsatta ökade med cirka 2 000, eller 0,2 procent. Konsumtionsökningen förklaras främst av ökad volym avseende köp av material och tjänster.

Konsumtionen beräknas öka med 1,8 procent 2006, bland annat till följd av statens satsning på plusjobb i kommunsektorn. Åren 2007 och 2008 antas konsumtionen öka med 1,5 respektive 1,2 procent. Jämfört med bedömningen i budgetpropositionen för 2006 har konsumtions-

ökningen reviderats upp 2007 och 2008 med 0,7 respektive 0,9 procentenheter. För 2007 bör beaktas att konsumtionen nu, till skillnad från i budgetpropositionen, beräknas i faktiska termer vilket sänker ökningstakten med 0,2 procentenheter.

Antalet sysselsatta beräknas 2006 öka med cirka 21 000 personer eller 1,9 procent och 2007 med 16 000 personer eller 1,4 procent. År 2008 beräknas ökningen uppgå till 6 000 personer, vilket motsvarar 0,5 procent.

Tabell 8.2 Kommunsektorns finanser 2005–2008

Miljarder kronor

	2005	2006	2007	2008
Inkomster	627	663	694	719
Skatter och statsbidrag	539	572	600	620
<i>procent av BNP</i>	<i>20,2</i>	<i>20,3</i>	<i>20,1</i>	<i>19,8</i>
Övriga inkomster	88	90	94	99
Utgifter	613	645	675	707
Konsumtion	527	555	583	612
<i>Volymförändring</i>	<i>1,6</i>	<i>1,8</i>	<i>1,5</i>	<i>1,2</i>
Övriga utgifter	86	90	92	95
Finansiellt sparande	14	18	19	12
<i>procent av BNP</i>	<i>0,5</i>	<i>0,6</i>	<i>0,6</i>	<i>0,4</i>

Anm.: Statsbidragen och skatterna redovisas tillsammans eftersom effekten av reformer som påverkar skatteunderlaget neutraliseras genom justeringar av statsbidragen.

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Den genomsnittliga kommunalskattesatsen ligger 2006 på 31,60 procent, dvs. samma nivå som 2005. Den antas i beräkningarna vara oförändrad även under resten av perioden. Skatteunderlagsutvecklingen som beräkningen baseras på framgår av tabell 8.3 (se även avsnitt 5.3.1). Även 2005 är att betrakta som ett prognosår eftersom utfallet för detta år inte kommer att vara känt förrän i slutet av 2006.

Tabell 8.3 Förändring av kommunsektorns skatteunderlag 2004–2008

Procentuell utvecklingstakt

	2004	2005	2006	2007	2008
Aktuell beräkning	3,1	3,3	4,8	4,5	4,4
BP2006	3,0	3,2	4,5	4,9	4,8
VP2005	3,0	3,6	4,4	4,0	
Aktuell beräkning, ackumulerad	3,1	6,5	11,6	16,6	21,7
BP2006	3,0	6,3	11,1	16,5	22,1
VP2005	3,0	6,7	11,4	15,9	

Källa: Finansdepartementet.

För att ge en tydligare beskrivning av hur ekonomin utvecklas ur ett kommunalt perspektiv har den i tabell 8.2 redovisade kalkylen räknats om till en resultaträkning (tabell 8.4).

Tabell 8.4 Resultaträkning 2005–2008

Miljarder kronor				
	2005	2006	2007	2008
Nettokostnader	506	526	553	587
Skatteintäkter	432	455	475	496
Generella statsbidrag	82	87	92	98
Finansiella poster	3	3	3	4
Resultat före extraordinära poster	13	19	17	10
Extraordinära poster	3	0	0	0
Årets resultat	16	19	17	10

Källor: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting för 2005 samt Finansdepartementet för 2006–2008.

Resultatet före extraordinära poster förbättras enligt kalkylen ytterligare 2006, men försämras därefter till cirka 10 miljarder kronor 2008. Nettokostnaderna beräknas öka något snabbare i löpande priser mot slutet av perioden medan skatteintäkternas ökningstakt avtar något.

Resultatutvecklingen är dock känslig för förändringar av skatteunderlaget och kostnaderna. Om skatteunderlagstillväxten under 2006–2008 skulle bli 0,5 procentenhet lägre per år än vad som beräknas enligt kalkylen, försämras resultatet 2008 med cirka 7 miljarder kronor. Om nettokostnaderna skulle öka 0,5 procentenhet mer per år 2006–2008, försämras resultatet 2008 med 8–9 miljarder kronor.

8.4 Beräkning av ramen för allmänna bidrag till kommuner

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner omfattar fyra anslag om totalt 60 161 miljoner kronor, varav 58 129 miljoner kronor avser anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning*. Anslaget utgör ett instrument för att uppnå målet att ge kommuner och landsting likvärdiga ekonomiska förutsättningar och för att reglera kommunsektorns finansiella utrymme. I övrigt ingår i utgiftsområdet anslagen 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting*, 48:3 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader* samt 48:4

Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området. Ramen för utgiftsområdet framgår av tabell 8.5.

Tabell 8.5 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Miljoner kronor			
	2006	2007	2008
Anvisat och beräknat i BP 2006 ¹	60 161	69 724	76 724
<i>Förändring till följd av:</i>			
Förslag på tilläggsbudget avseende LSS-utjämning ²	131	131	131
Förslag på tilläggsbudget avseende medel till UO 19 ³	-40		
Reglering m.a.a. ett regionalt förhöjt grundavdrag ⁴		759	253
Utjämningsbelopp (netto) enligt avtal mellan Danmark och Sverige ⁴		125	
Ny ramnivå	60 252	70 739	77 108

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2005/06:FiU3) samt beräknat för 2007 och 2008. Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Anslaget 48:3 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader.

³ Anslaget 48:2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting.

⁴ Anslaget 48:1 Kommunalekonomisk utjämning.

I denna vårproposition föreslås på tilläggsbudget för 2006 att anslaget 48:3 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader* ökas med 131 miljoner kronor till följd av ökad omslutning i LSS-utjämnningen. Samtidigt ökar den utjämningsavgift vissa kommuner betalar till staten. Avgiften redovisas på statsbudgetens inkomst-sida.

För att finansiera ökade utgifter på det under utgiftsområde 19 Regional utveckling uppförda anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* minskas anslaget 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* med 40 miljoner kronor.

Med anledning av förslag om införandet av ett förhöjt regionalt grundavdrag inom stödområde A från och med 2006 beräknas anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning* höjas med 759 miljoner kronor 2007 för att neutralisera skatteintäktsbortfallet för kommunsektorn (prop. 2005/06:163). Av beloppet avser 506 miljoner kronor skatteintäktsbortfallet 2006. Det förhöjda regionala grundavdraget föreslås för 2006 vara dubbelt så högt som för åren därefter. Den permanenta nivåjusteringen beräknas till 253 miljoner kronor. Regeringen återkommer med förslag till reglering i budgetpropositionen för 2007.

Enligt det avtal mellan Sverige och Danmark som bland annat innehåller bestämmelser om utjämning mellan länderna av vissa skatteintäkter, skall en reglering göras årligen (prop. 2003/04:149, bet. 2003/04:SkU31, rskr. 2003/04:269). Regleringen görs med viss eftersläpning. För beskattningsåret 2004 får Sverige netto 125 miljoner kronor från Danmark. Beloppet avses 2007 tillföras hela kommunkollektivet via anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning*. Regeringen återkommer i budgetpropositionen för 2007.

Dessutom tillkommer ett antal ekonomiska regleringar till följd av särpropositioner som regeringen har lämnat till riksdagen för behandling före sommaren 2006. Dessa regleringar, som omfattar mindre belopp, kommer att påverka nivån på anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning* men har inte beaktats i tabellerna 8.5 och 8.6. Regeringen avser att återkomma även avseende dessa regleringar i budgetpropositionen för 2007.

Vidare kommer i budgetpropositionen för 2007 att föreslås att anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning* 2007 minskas med ett belopp som motsvarar underskottet 2006 i utjämningsystemet för LSS-kostnader. Underskottet, som beräknas till 105 miljoner kronor, beror på att de sammanlagda avgifter vissa kommuner betalar till staten är lägre än det utjämningsbidrag andra kommuner får från staten under de år införanderegler tillämpas.

Kommunalekonomisk utjämning

I tabell 8.6 redovisas utvecklingen av de bidrag och avgifter som redovisas inom ramen för

anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning*. Anslaget är uppdelat i två anslagposter, en för kommunerna och en för landstingen, som särredovisas. År 2006 fördelas anslaget på 58 129 miljoner kronor med 45 165 miljoner kronor till kommunerna och med 12 964 miljoner kronor till landstingen.

I budgetpropositionen för 2006 redovisades preliminära siffror för 2006 för ovan nämnda bidrag och avgifter. Skatteverket har därefter beslutat om slutliga bidrag och avgifter för 2006. Åren 2007 och 2008 redovisas utvecklingen inklusive aviserade regleringar till följd av dels det föreslagna regionalt förhöjda grundavdraget, dels utjämningsbeloppet enligt det ovan nämnda avtalet med Danmark (se tabell 8.5).

Åren 2007 och 2008 redovisas en prognos för inkomstutjämningsbidraget och inkomstutjämningsavgiften. Bidraget respektive avgiften har räknats fram med utgångspunkt i prognosen för skatteunderlagstillväxten (tabell 8.3). Den relativa skattekraften antas i beräkningarna vara oförändrad för enskilda kommuner och landsting under perioden.

För kostnadsutjämningsbidraget och kostnadsutjämningsavgiften samt strukturbidraget antas nominellt oförändrade belopp, medan införandebidraget successivt minskar.

Regleringsbidraget och regleringsavgiften beräknas som skillnaden mellan summan av utjämning, strukturbidrag och införandebidrag och respektive anslagspost. Regleringsbidraget och regleringsavgiften fördelas med ett enhetligt belopp per invånare för varje kommun respektive landsting.

Tabell 8.6 Anslaget 48.1 Kommunalekonomisk utjämning

Miljoner kronor

	Kommuner 2006	2007	2008	Landsting 2006	2007	2008
Inkomstutjämningsbidrag	46 212	48 477	50 610	15 233	15 979	16 682
Inkomstutjämningsavgift	-3 229	-3 387	-3 536	-1 997	-2 095	-2 187
Kostnadsutjämningsbidrag	4 703	4 703	4 703	1 091	1 091	1 091
Kostnadsutjämningsavgift	-4 732	-4 732	-4 732	-1 096	-1 096	-1 096
Strukturbidrag	1 533	1 533	1 533	657	657	657
Införandebidrag	838	464	310	348	235	174
Delsumma	45 325	47 058	48 888	14 236	14 772	15 322
Regleringsbidrag		5 531	8 770		903	1 653
Regleringsavgift	-160			-1 272		
Anslagspost	45 165	52 589¹	57 658¹	12 964	15 675¹	16 975¹

¹Åren 2007 och 2008 redovisas utvecklingen inklusive aviserade regleringar till följd av föreslag om ett regionalt förhöjda grundavdraget. År 2007 ingår även aviserad reglering med anledning utjämnningen mellan Danmark och Sverige av vissa skatteintäkter.

8.5 Andra bidrag och ersättningar

Ersättningar till kommuner och landsting för viss mervärdesskatt

De kassamässiga utbetalningarna av ersättningar till kommuner och landsting avseende ingående mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet m.m. ökade under 2003–2004 med sammanlagt 599 miljoner kronor till 32 512 miljoner kronor, eller med 1,9 procent. Den förhållandevis låga ökningstakten berodde på att kostnadsökningarna bromsades upp i kommunsektorn. Under 2005 ökade utbetalningarna med 1 735 miljoner kronor till 34 246 miljoner kronor, eller med 5,3 procent. Ökningen berodde främst på ökad volym avseende köp av material och tjänster. Även under 2006–2008 beräknas utbetalningarna öka snabbare än under 2003–2004, vilket har beaktats i de beräkningar av kommunsektorns finansiella utveckling som redovisas i avsnitt 8.3.

Tillfälligt sysselsättningsstöd

Ett tillfälligt sysselsättningsstöd till kommuner och landsting infördes 2002, bestående av dels ett nyanställningsstöd, dels ett generellt sysselsättningsstöd. Stödet tillgodoförs, efter ansökan hos Skatteverket, kommuner och landsting genom kreditering av deras skattekonton. För 2005 uppgick det krediterade stödet – som numera endast utgörs av ett generellt sysselsättningsstöd – till 7 276 miljoner kronor, vilket var något lägre än den beräknade ramen 7 500 miljoner kronor. För 2006 beräknas ramen till 7 000 miljoner kronor. Efter 2006 upphör stödet. I stället avses anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning* från och med 2007 höjas med 7 000 miljoner kronor.

Stormen i Sydsverige (Gudrun)

Sverige har beviljats ett stöd på drygt 741 miljoner kronor från Europeiska unionens solidaritetsfond för ersättning för vissa offentliga kostnader med anledning av stormen i Sydsverige (Gudrun) i januari 2005 (se avsnitt 7.2.21). En del av beloppet kommer att fördelas till kommuner och landsting. Jordbruksverket har fått regeringens uppdrag att handlägga ansökningar och utbetalningar av bidrag med anledning av stödet.

8.6 Övriga frågor

Samverkan och sammanläggning

Regeringen redovisade i budgetpropositionen för 2006 avsikten att genom olika insatser verka för att stödja och underlätta kommunala initiativ till sammanläggning av kommuner. Regeringen bedömde att för 2006 behöver 10 miljoner kronor disponeras för detta ändamål av anslaget 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting*. I detta syfte beviljade regeringen i mars 2006 ett bidrag på 1,6 miljoner kronor till Dorotea, Vilhelmina och Åsele kommuner.

Regeringen avser att återkomma i denna fråga i budgetpropositionen för 2007.

Kommundatabasen

I december 2005 överlämnade Rådet för kommunala analyser och jämförelser betänkandet *Jämförelsevis. Styrning och uppföljning med nyckeltal i kommuner och landsting* (SOU 2005:110). Kommitténs uppdrag var därmed slutfört. Betänkandet har remitterats till bland annat ett urval kommuner och landsting. Remisstiden går ut i slutet av april 2006.

Uppföljning av systemet för kommunalekonomisk utjämning

En särskild utredare har av regeringen fått i uppdrag att löpande följa upp det system för kommunalekonomisk utjämning som infördes 2005 (dir. 2005:26). Utredaren skall även överväga och föreslå lämplig organisatorisk lösning för en permanent uppföljning. En första redovisning avses göras under hösten 2006. Uppdraget skall slutredovisas hösten 2007.

Uppföljning av kostnadsutjämningsystemet för verksamhet enligt LSS

En särskild utredare fick i januari 2006 i uppdrag av regeringen att följa upp och se över det nationella kostnadsutjämningsystemet för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS (dir. 2006:15). Om utredaren anser att det finns behov av justeringar i systemet inför 2007, skall förslag till sådana redovisas till regeringen senast den 1 juni 2006. I övriga delar skall uppdraget redovisas senast den 1 juni 2007.

Utdrag ur protokoll
vid regeringssammanträde den 6 april 2006

Närvarande: Statsministern Persson, statsråden Ringholm, Sahlin, Pagrotsky, Östros, Messing, Y. Johansson, Bodström, Sommestad, Karlsson, Nykvist, Andnor, Nuder, M. Johansson, Hallengren, Björklund, Holmberg, Jämtin, Österberg, Orback

Föredragande: Statsministern Persson, statsråden Ringholm, Sahlin, Pagrotsky, Östros, Messing, Y. Johansson, Bodström, Sommestad, Karlsson, Nykvist, Andnor, Nuder, M. Johansson, Hallengren, Björklund, Holmberg, Jämtin, Österberg, Orback

Regeringen beslutar proposition 2005/06:100
2006 års ekonomiska vårproposition